

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Inimressursi arendamise rakenduskava seirearuanne

RAKENDUSKAVA	Eesmärk	1 (Objective 1)
	Abikõlblik piirkond:	Eesti Vabariik
	Periood:	2007-2013
	CCI number:	2007EE051PO001
	Rakenduskava nimi:	Inimressursi arendamise rakenduskava
SEIRE AASTAARUANNE	Aruande aasta:	2010
	Seirekomisjoni poolt kinnitatud:	02.06.2011

SISUKORD

SISUKORD	2
EXECUTIVE SUMMARY	4
LÜHENDID	11
1 LÜHIKOKKUVÕTE	12
2 RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE	19
2.1 Olulised muudatused rakenduskava elluviimise kontekstis	19
2.2 Rakenduskava elluviimisel tekkinud üldised probleemid ja riskid	27
2.3 Rakenduskava panus Lissaboni strateegia, Läänemere strateegia ja horisontaalsetesse eesmärkidesse	29
3 JÄRELEVALVE	38
3.1 Avastatud rikkumised ja tagasinõutud toetus	38
3.2 Läbiviidud kontrollid	38
3.3 Läbiviidud auditid ning kokkuvõte nende tulemustest	41
4 SEIRE JA HINDAMINE	43
4.1 Seiresüsteemi arendamine	43
4.2 Rakenduskava seire	44
4.3 ESF tegevustes osalevate isikute seire	46
4.4 Ülevaade aruandlusperioodi hindamistest	48
5 PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE	51
5.1 Prioriteetne suund: Elukestev õpe	51
5.1.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs	54
5.1.1.1 Indikaatorite saavutustase	54
5.1.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa	63
5.1.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed	64
5.2 Prioriteetse suund: Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine	65
5.2.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs	67
5.2.1.1 Indikaatorite saavutustase	67
5.2.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa	74
5.2.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed	75
5.3 Prioriteetne suund: Pikk ja kvaliteetne tööelu	77
5.3.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs	79
5.3.1.1 Indikaatorite saavutustase	79
5.3.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa	86
5.3.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed	87
5.4 Prioriteetne suund: Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks	91
5.4.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs	93
5.4.1.1 Indikaatorite saavutustase	93
5.4.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa	100
5.4.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed	101

5.5	Prioriteetne suund: Suurem haldusvõimekus	102
5.5.1	Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs	104
5.5.1.1	Indikaatorite saavutustase	104
5.5.1.2	Toetus sihtrühmade kaupa	112
5.5.2	Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed	113
5.6	Prioriteetsed suunad: Horisontaalne tehniline abi ja tehniline abi	114
5.6.1	Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs	116
5.6.1.1	Indikaatorite saavutustase	116
5.6.1.2	Toetus sihtrühmade kaupa	119
5.6.2	Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed	120
6	KOMMUNIKATSIOON	121
6.1	Näited	122
6.2	Hinnang	124
	LISAD	125
	LISA 1: STRUKTUURITOETUSE MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE	125
	LISA 2: TAOTLEMISE JA RAKENDAMISE SEIS MAAKONDADE LÕIKES	126
	LISA 3. VAIDED	127
	LISA 4: RAKENDAMINE PRIORITEETSETES SUUNDADES	131
	LISA 5: TEAVE ABIKÕLBLIKE KULUDE JAOTUMISE KOHTA SEKKUMISVALDKONDADESSE	133
	LISA 6: FINANTSPROGRESSI TABELID	139
	LISA 7: KOMMUNIKATSIOONI VAHEHINDAMISE ARUANNE	143
	ANNEX 7: THE MID-TERM EVALUATION REPORT OF COMMUNICATION	153

EXECUTIVE SUMMARY

Brief overview of the annual implementation report 2010

This monitoring report (Annual Implementation Report) covers the implementation of the Operational Programme for Human Resource Development (OPHRD) in 2010. The report contains financial as well as substantive information about the implementation of priority axes and measures.

Information contained in this monitoring report has been presented as at 31.12.2010. The aim of the monitoring report is to give an overview of general progress of the implementation of OPHRD during the programme period, activities during the reporting period, financial obligations undertaken and the current status of implemented and planned measures. The first part of the report contains a qualitative analysis and information about financial progress, risks, audits and monitoring and evaluation activities across the operational programme; the second part contains an overview of activities, achievement of objectives and occurred problems by priority axes and a section about communication activities. The monitoring report has been compiled by leading ministry of the operational programme – Ministry of Education and Research (MoER) based on the annual monitoring reports of priority axes approved by the intermediate bodies (IB) and information received from the Managing Authority (MA), Auditing Authority (AA) and Paying Authority. The monitoring report has been approved in 2nd June 2011 by the Monitoring Committee of the Operational Programme for Human Resource Development.

Summary of the monitoring committee meeting

At the monitoring committee meeting (2nd June in Tartu), an overview was given of monitoring reports of all the priority axes and the current status of the measures and plans in 2011 and this 2010 annual implementation report (monitoring report) for Programme for Human Resource Development was approved, taking into account the comments of the MA and European Commission. In addition, an overview of the communication activities of the year and the report on Baltic Sea strategy was given by the leading ministry. The MA made a presentation on the main horizontal problems and solutions (inc. mid-term appraisal of the structural resources across the 2007-2013 operational programme) and planning of the programme period of 2014 onwards. The PRAXIS Center for Policy Studies and Institute of Baltic Studies presented an interim review on the interim evaluation of the implementation of R&D and higher education measures. There were no additional positions/ decisions taken by the monitoring committee; minutes of the meeting and other materials are available from the leading ministry.

In the period 2007-2013 the Operational Programme for Human Resource Development is financed by the European Social Fund (ESF) with **391 517 329** euro, Estonian public sector **52 642 230** euro and private sector with **17 178 031** euro. Total monetary resource for the operational programme is **461 337 590** euro¹.

By the end of 2010, 30 of the 34 measures had been opened where the volume of approved programmes and projects (volume of assumed commitments) was 390 312 694 euro.

By the end of the reporting period, the total amount of payments made was 138 741 727 Euros (by the end of last year 56 155 962 €) or 30,1% of the total budget for the period of 2007-2013.

The operational programme consists of **five separate priority axes** (in addition, there are axes of horizontal technical assistance and technical assistance) which, in turn, are divided into numerous measures. Initially, 34 measures were provided in the Operational Programme for Human Resource

---

¹ According to the amendments to the operational programme which were approved by the Government of the Republic on May 13, 2010.

Development², by the end of the reporting period 30 measures or ca 88% of all measures had been opened.

Division of measures by priority axes:

1. Lifelong learning – 8 out of 9 measures open³;
2. Developing human resource for research and development – 5 out of 6 measures open⁴;
3. Long and good-quality working life – 5 out of 5 measures open;
4. Knowledge and skills for innovative entrepreneurship – 6 out of 7 measure open⁵;
5. Enhancing administrative capacity – 4 out of 5 measures open⁶;
6. Horizontal technical assistance – 1, open 1;
7. Technical assistance – 1, open 1.

Opening and implementation of measures has largely run according to plan, an overview of any delays, problems and actions taken to resolve these is given in the subsections on priority axes.

Please see also diagram below for the Operational programme for Human Resource Development with measures which gives an overview of the operation of the implementation system and monetary resources and also the Figures depicting the financial progress as of the end of 2010.

---

² The number of measures has not been finalized, the known number of initially planned measures has been quoted in this report.

³ All MoER measures open, in 2011 the environmental education measure is also opened.

⁴ All measures planned for 2010 were opened.

⁵ In 2010 two measures were combined into one and hereonafter the number in the priority axis is 6.

⁶ One of the measures will not be opened; activities planned for this measure will be implemented under a different sub-axis.

Operational programme for Human Resource Development

461 337 590 EUR, rate of ESF contribution: 85%

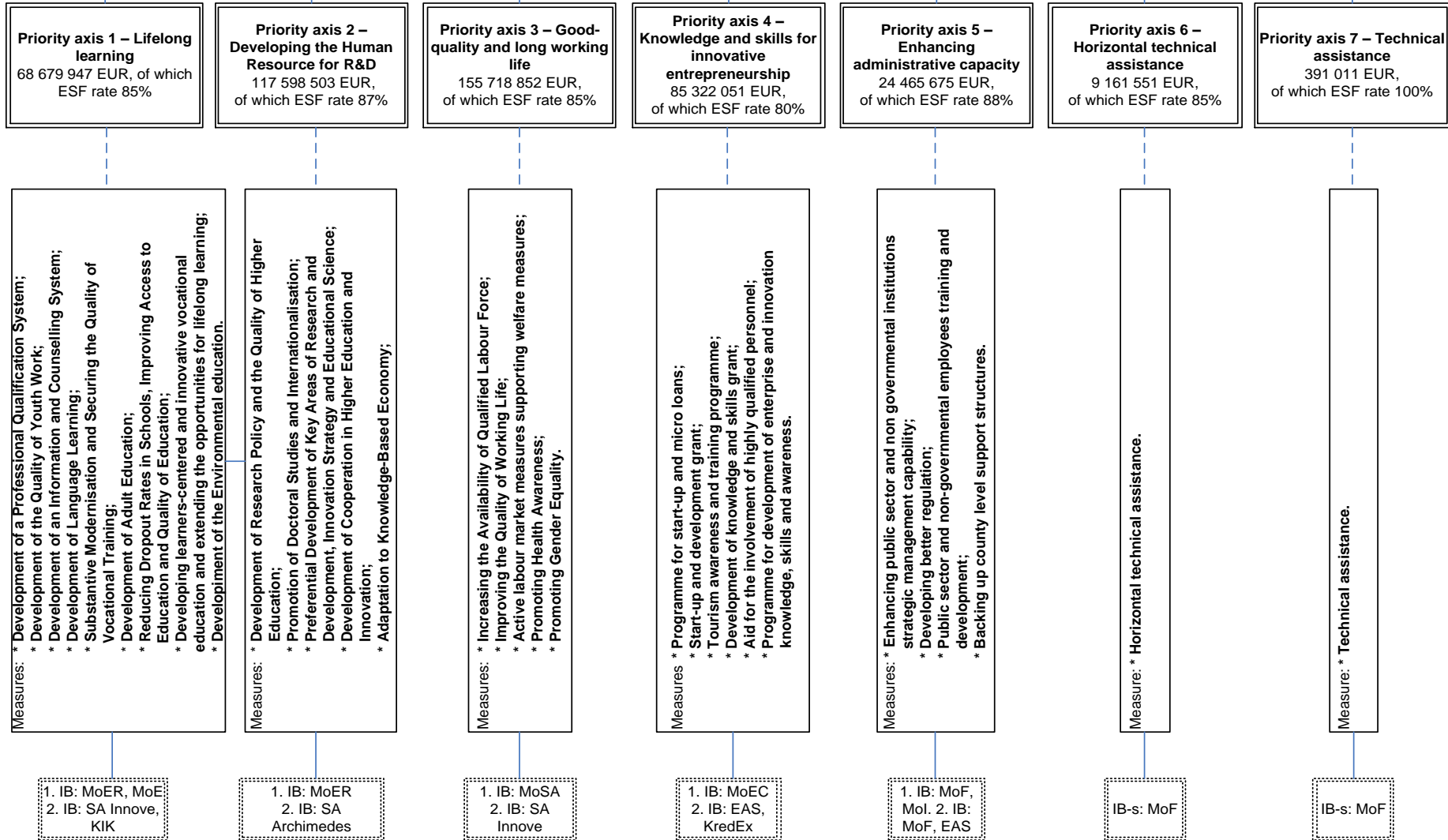
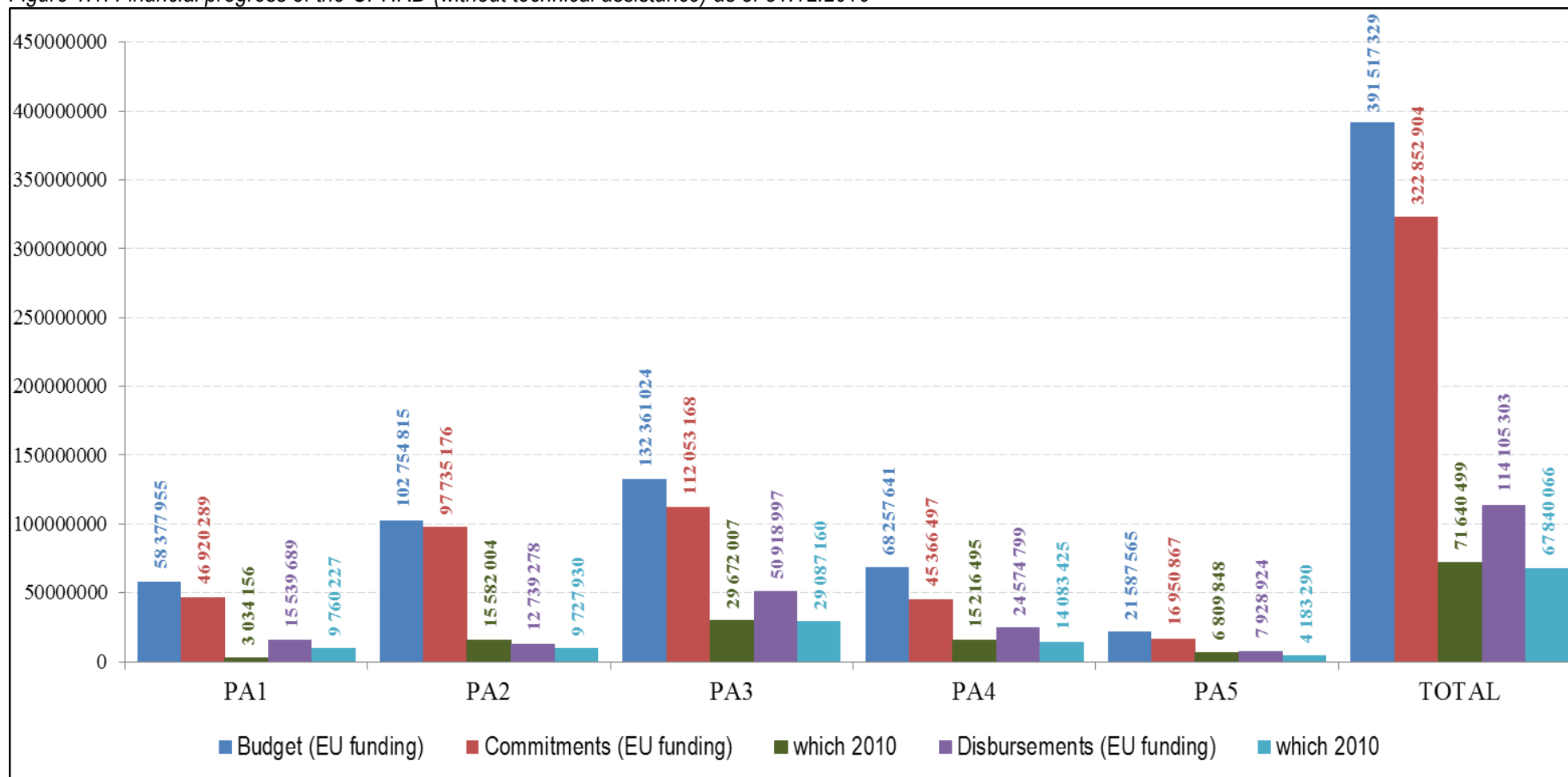
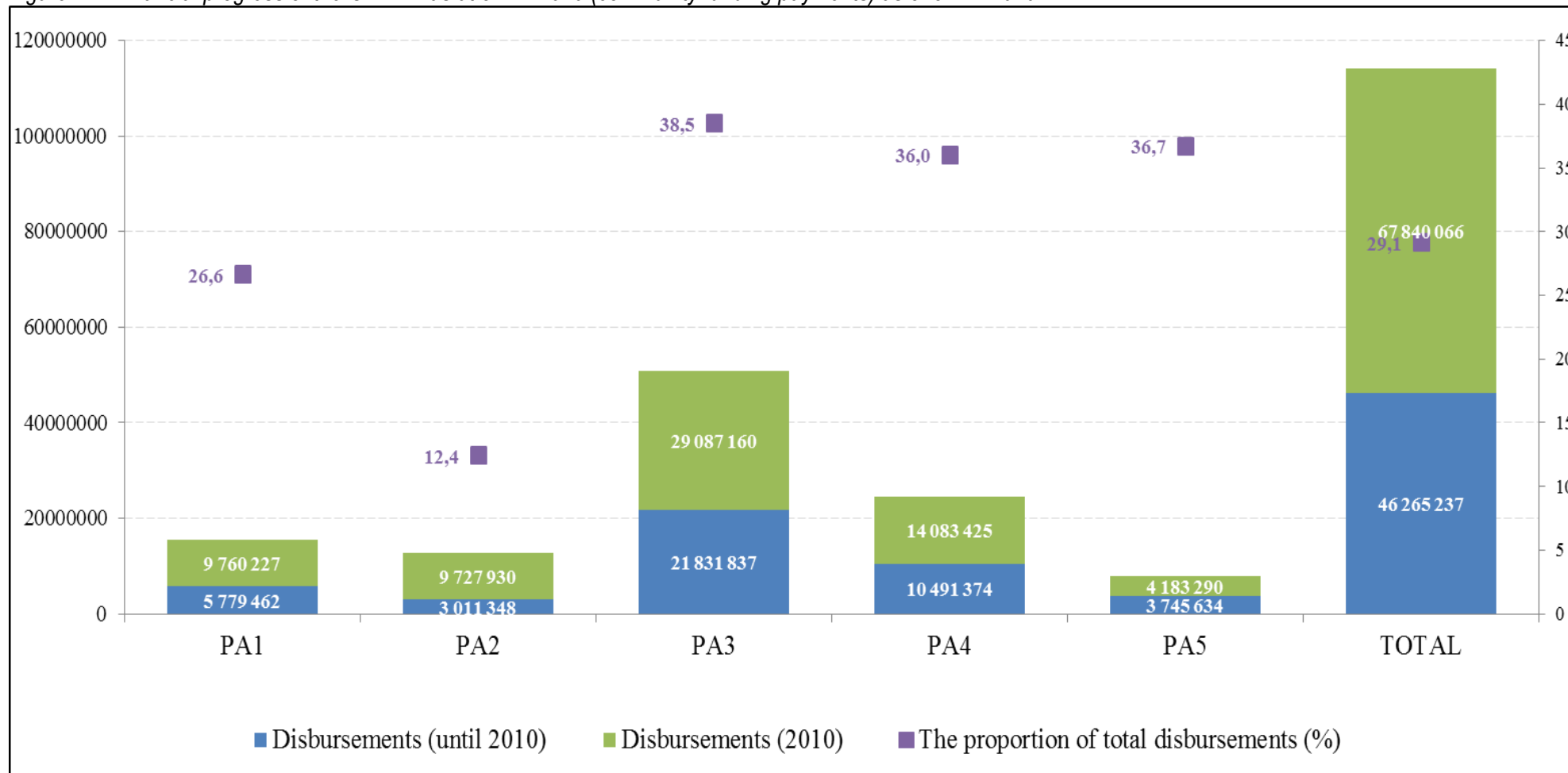

Figure 1.1: Financial progress of the OPHRD (without technical assistance) as of 31.12.2010

Source: Structural funds central system (09.05.2011)

Figure 1.2: Financial progress of the OPHRD as at 31.12.2010 (community funding payments) as of 31.12.2010

Source: Structural funds central system (09.05.2011)

As of the end of the reporting period, the implementation of OPHRD has picked up – in all the axes (except horizontal TA) over 70% of the commitments have been undertaken and compared to the previous period, several times more payments have been made (see above Figures). At the same time, there have been some problems regarding fulfilling predicted amount of payments in priority axis 2 „Developing human resource for research and development“.

In total, **390 312 694** euro or **85,6%** of commitments have been undertaken from the budget of the operational programme, **138 741 727** euro in payments have been made or **30,1%** of the total budget for the period (see section 2.1 table with financial information). **Moreover, 82,5% of community funding in the operational programme budget has been covered with commitments and 29,1% of community funding payments have been made.** Most of the commitments have been assumed in the following priority axes: „Developing human resource for research and development“ (95,1%), „Good-quality and long working life“ (84,7%) and „Lifelong learning“ (over 80%). Most of the **payments** have been made in the following axes: „Good-quality and long working life“ – 38,5% (actual payment volume of 2010 exceeded the predicted amount of payment contributions), „Enhancing administrative capacity“ – 36,7% and „Knowledge and skills for innovative entrepreneurship“ – 36%. In other axes the payments remained just under 30% which is not a poor result either, compared to previous years.

As by the end of the reporting period 82,5% of the community budget has been covered by projects and programmes and 29,1% has been paid out, **the financial progress can be considered good.** This is due to the fact that the activities of the measures are finally fully underway and not as much administrative work load is needed for their preparation. If in the first two years of the period the structural support was mainly used for start-up, then in 2009 and 2010 the operating speed and the volume of payments has significantly increased and this increase will probably continue in 2011.

Proportionally, the least amount of payments have been made in the axis „Developing human resource for research and development“ – 12,2% which, however, is a great improvement compared to 2009 when the indicator remained below 3%. The modest financial progress is somewhat caused by the fact that this axis involves activities with a long period of reimbursement, for example self-development abroad for master’s and doctoral candidates. The fact that by now, five measures have become operational and more that 95% of the community funding commitments have been undertaken gives confidence that in the coming years the capability to use resources will better in this axis as well. There is also an interim evaluation in progress of the implementation of R&D and higher education measures which will hopefully be helpful in the improvement and acceleration of the implementation of the priority axis

Practically all measures have been opened by the end of the reporting period, at the same time the financial progress between priority axes and measures still varies considerably. Certain problems during implementation of some measures with open application rounds have been caused by long processing times (axes 3 and 5), and also the quality of the applications, target groups’ awareness of available measures and adverse economic conditions (e.g. in priority axis 4 of entrepreneurship).

From the substantive aspect of the operational programme, the recent results are also good and most of the objective indicators are moving towards the predicted target levels.

The Managing Authority’s overall assessment of the implementation of OP is GOOD.

In priority axes 1 and 2 the achievement of objectives is according to plan, main impact and result indicators show progress in the desired direction. At the same time, there are some problems with

overshoot of certain output indicators which shows that neither the actual implementation situations nor specific activities could be exactly predicted in the planning the operational programme. The promoters also have questions about defining certain activities (e.g. training) in terms of operational programme indicators. A possible resolution to this is a review of the wording and target levels of some of the operational programme indicators after the interim evaluation of OP-s.

Fulfilment of the indicators in the priority axis 3 „Good-quality and long working life“ varies greatly. Indicators associated with providing active labour market measures and training labour inspectors have exceeded their target level but at the same time the indicators associated with application are such that the fulfilment of those is hindered by the conditions of (following) the economic crisis. In the current economic and employment situation it is probably not realistic to fulfil the predicted target level of the indicator showing the placements of people who have received employment support services. The 2010 monitoring report covers the indicators added due to the changes in OP, the fulfilment of which can only be assessed from the 2011 monitoring report onwards.

It is relatively difficult to assess the achievement of the objectives of priority axis 4 „Knowledge and skills for innovative entrepreneurship“ because there is no information regarding many of the achievement levels (result indicators are not measured every year, relevant research is being conducted in 2011). As of now, the target level of a known result indicator “Rate of survival amongst new enterprises that had received support” has been fulfilled. The achievement of objectives in this axis can be more precisely assessed in next year’s report when the achievement levels of the indicators based on the results on the 2011 research are known (as well as 2010).

The result indicators of the administrative capacity priority axis have been fulfilled and in some occasions, even exceeded. Result indicator "staff turnover" has also crossed the goal, sticking to the less than 10% in 2010. Impact indicators in the competency, reliability and commitment of public service have improved compared to last year but have not yet reached target level.

There were no significant problems in fulfilling the indicators of the “Horizontal technical assistance” and “Technical assistance” in this reporting period.

As not all the data for 2010 is available and because of delays in the final approval of amendments to the operational programme and there is no predictive data gathered for some of the additional indicators, some of the indicators reflecting the objectives of the operational programme do not have any measurable achievement levels. Therefore it is difficult to assess the impact of the programmes/ projects on achieving all the objectives.

As a whole, implementation of the operational programme can be considered good as the implementation (financial progress as well as fulfilling of check levels of indicators measuring achievement of objectives) has progressed according to plan and without failure. Problems which have occurred have been largely resolved. Intermediate bodies consider achieving the objectives set by the Operational Programme for Human Resource Development likely.

Further particulars about the achievement levels of the indicators of the operational programme along with clarifications and explanations and descriptions of any occurred problems can be found in the section covering implementation of priority axes.

LÜHENDID

AA	Auditeeriv asutus
EAS	Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus
EK	Euroopa Komisjon
EL	Euroopa Liit
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ESA	Eesti Statistikaamet
ESF	Euroopa Sotsiaalfond
EUR	Euro
EÜ	Euroopa Ühendus
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
IARK	Inimressursi arendamise rakenduskava
JM	Juhtministeerium
KA	Korraldusasutus
KIK	Keskkonnainvesteeringute Keskus
KKM	Keskkonnaministeerium
KredEx	Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx
LMS	Läänemere Strateegia
LTT	Loodus- ja täppisteadused
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
RA	Rakendusasutus
RM	Rahandusministeerium
RSKS	Riiklik struktuurivahendite kasutamise strateegia
RÜ	Rakendusüksus
SFCS	Struktuuritoetuse registri kesksüsteem
SFOS	Struktuuritoetuse registri operatiivinfosüsteem
SiM	Siseministeerium
SKP	Sisemajanduse koguprodukt
SoM	Sotsiaalministeerium
STS	Perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seadus
TjaA	Teadus- ja arendustegevus
VMT	Väljamakse taotlus
VV	Vabariigi Valitsus

1 LÜHIKOKKUVÕTE

Käesolev seirearuanne kajastab Inimressursi arendamise rakenduskava (IARK) elluviimist 2010. aastal. Aruanne hõlmab nii finantsilist kui sisulist informatsiooni prioriteetsete suundade ja meetmete rakendamise seisuga.

Seirearuandes kajastatud informatsioon on esitatud seisuga 31.12.2010 perioodi 01.01.2007-31.12.2010 kohta. Aruanne on kumuleeruv ja koostatud lähtudes põhimõttest, et varasemates aruannetes sisaldunud informatsiooni üldiselt ei taasesitata.

Seirearuande eesmärk on anda ülevaade IARK eesmärkide poole liikumisest, rakendamise üldisest edenemisest programmiperioodil, aruandlusperioodi tegevustest, võetud finantskohustustest ning elluviidavate ja kavandatavate meetmete hetkeseisust. Aruande esimeses pooles on toodud kvalitatiivne analüüs, mis käsitleb olulisi muudatusi rakenduskava kontekstis, rakendamisel tekkinud probleeme, sh riskide hindamist, samuti infot auditite ja järelevalve- ning seiretegevuste kohta rakenduskava üleselt. Teises pooles on ülevaade tegevustest, eesmärkide saavutamisest ning esinenud probleemidest prioriteetsete suundade kaupa ja peatükk kommunikatsioonitegevustest. Seirearuande on rakendusametuste (RA) ja suundade juhtkomisjonide poolt kinnitatud prioriteetsete suundade seire aastaaruannete ning korraldusametuse (KA), Auditeerivalt Asutuselt (AA) ja Makseametusest laekunud info põhjal koostanud rakenduskava juhtministeerium – Haridus- ja Teadusministeerium (HTM). Seirearuanne on heaks kiidetud Inimressursi arendamise rakenduskava seirekomisjoni poolt **2. juunil 2011.** aastal.

Seirekomisjoni koosoleku kokkuvõte:

Seirekomisjoni koosolekul 2. juunil 2011. a Tartus anti ülevaade kõigi prioriteetsete suundade 2010. a seirearuannetest, sh finantsprogressist, indikaatorite täitmise edenemisest, meetmete hetkeseisust (saavutustest, probleemidest) ja plaanidest 2011. aastal. Juhtministeeriumi (JM) poolt anti lühiülevaade Läänemere strateegia aruandest ning aruandeaasta kommunikatsioonitegevustest. Käesolev Inimressursi arendamise rakenduskava 2010. aasta seirearuanne kinnitati seirekomisjoni poolt ühehäälselt, arvestades aruandele laekunud Korraldusametuse (KA) ja Euroopa Komisjoni (EK) kommentaaridega. KA tegi kokkuvõtte peamistest horisontaalsetest probleemidest ja lahendustest struktuurivahendite kasutamisel (mh õigusaktide muudatustest ja 2011. a vahehindamisest) ning andis ülevaate programmiperioodi 2014+ planeerimisest. Poliitikauuringute Keskus PRAXIS ja Balti Uuringute Instituut tegid ettekande teadus- ja arendustegevuse (T&A) ning kõrghariduse meetmete rakendamise vahehindamisest. Seirekomisjoni poolt täiendavaid seisukohti ei võetud, koosoleku protokoll ning muud materjalid on kättesaadavad juhtministeeriumilt.

Perioodil 2007-2013 rahastatakse Inimressursi arendamise rakenduskava Euroopa Sotsiaalfondist (ESF) **391 517 329** euro, Eesti avaliku sektori poolt **52 642 230** euro ning erasektori poolt **17 178 031** euro ulatuses. Rakenduskava maht kokku on **461 337 590** eurot⁷.

2010. aasta lõpuks oli avatud kokku 30 meedet 34-st, milles kinnitatud programmide ja projektide maht (võetud kohustuste maht) oli 390 312 694 eurot ehk 84,6%, väljamakseid on tehtud 138 741 727 euro ulatuses ehk 30,1% perioodi kogu eelarvest (vt p 2.1 tabel finantsinfoga).

⁷ Vastavalt rakenduskava muudatustele, mis kiideti heaks Vabariigi Valitsuse (VV) poolt 13. mail 2010.

Aruandlusperioodi lõpuks oli sooritatud väljamakseid kokku 138 741 727 euro eest (eelmise aasta lõpuks 56 155 962 €) ehk 30,1% perioodi 2007-2013 kogueelarvest.

Rakenduskava koosneb viiest eraldiseisvast prioriteetsest suunast (lisaks veel horisontaalse tehnilise abi ja tehnilise abi suund), mis jagunevad omakorda paljudeks meetmeteks – programmideks ja avatud taotlusvoorudeks.

Inimressursi arendamise rakenduskavas oli algselt ette nähtud 34 meetet⁸, aruandlusperioodi lõpuks oli avatud 30 meetet ehk ca 88% kõigist meetmetest.

Meetmete jagunemine prioriteetsete suundade kaupa (vt ka skeem lk 7 mis annab ülevaate rakendussüsteemi toimimisest ning prioriteetsete suundade rahalistest mahtudest):

8. Elukestev õpe – 9 meetmest avatud 8⁹;
9. Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine – 6 meetmest avatud 5¹⁰;
10. Pikk ja kvaliteetne tööelu – 5 meetmest avatud 5;
11. Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks – 7 meetmest avatud 6¹¹;
12. Suurem haldusvõimekus – 5 meetmest avatud 4¹²;
13. Horisontaalne Tehniline abi (HTA) – 1, avatud 1;
14. Tehniline abi (TA) – 1, avatud 1.

Meetmete avamine ja rakendamine on kulgenud üldjoontes plaanipäraselt, ettetulnud viivitustest ning tekkinud probleemidest ja nende lahendamiseks ettevõetud tegevustest annavad täpsema ülevaate prioriteetsete suundade alapeatükid.

---

⁸ Algselt ette nähtud meetmete arv, ei ole lõplikult fikseeritud.

⁹ kõik HTM meetmed avatud, 2011. a avaneb ka keskkonnahariduse meede.

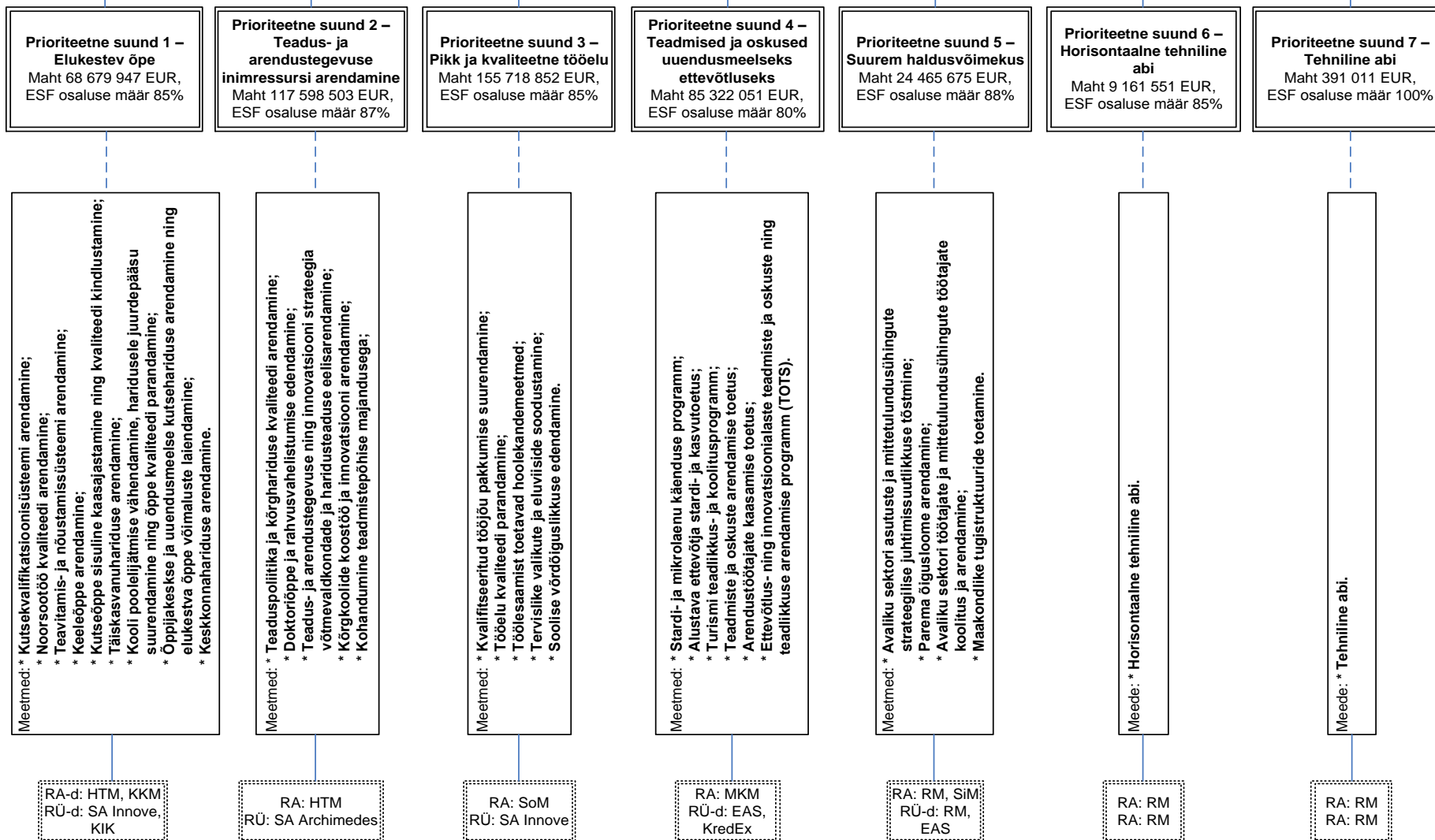
¹⁰ Kõik 2010. a kavandatud meetmed olid avanenud.

¹¹ 2010. a liideti kaks meetet üheks ja edaspidi ongi nende arv prioriteetsetes suunas 6.

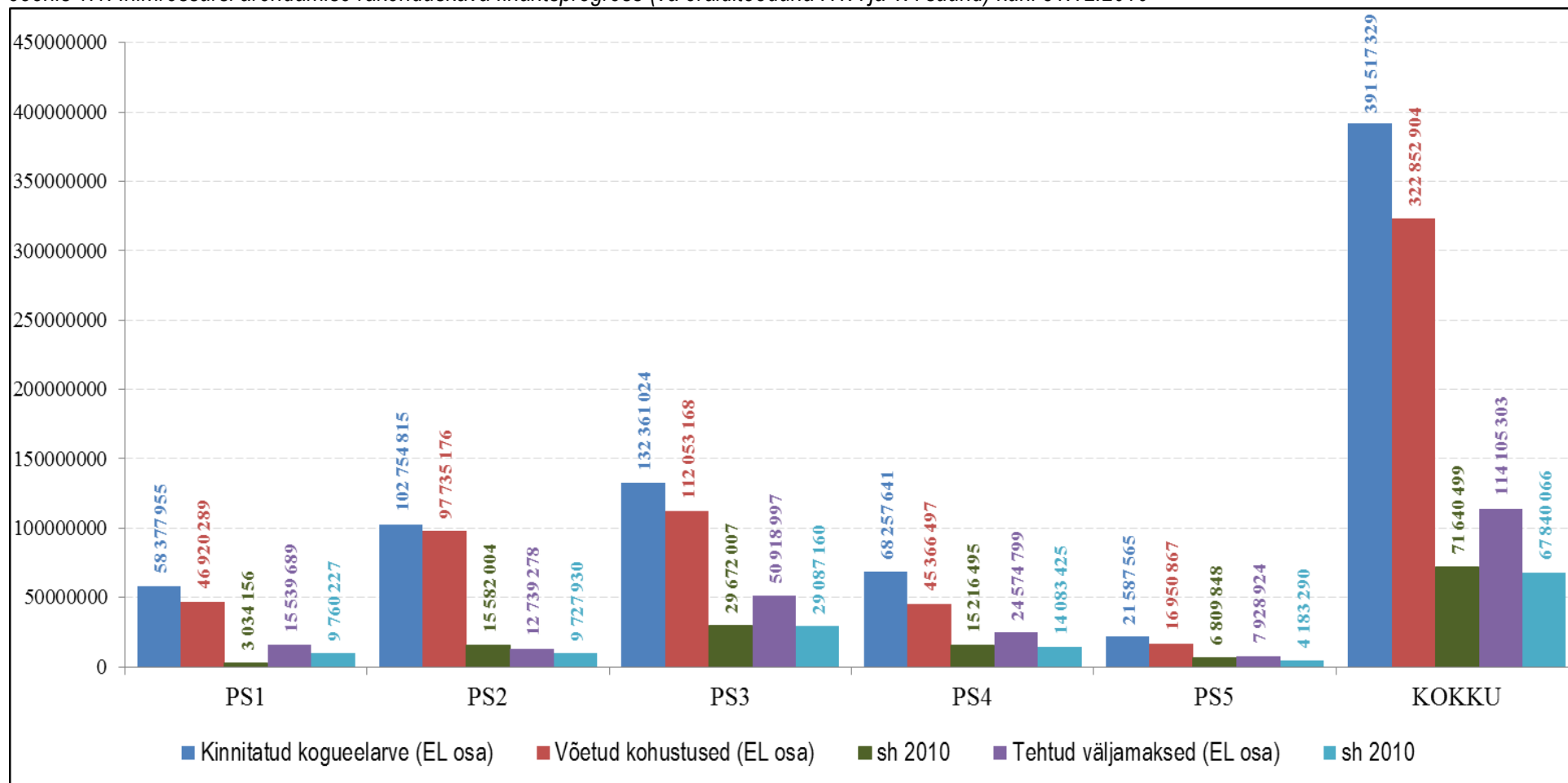
¹² Ühte meetet ei avata, selles planeeritud tegevused viiakse ellu teise alasuuna alt.

Inimressursi arendamise rakenduskava

Maht 461 337 590 EUR, ESF osaluse määr 85%

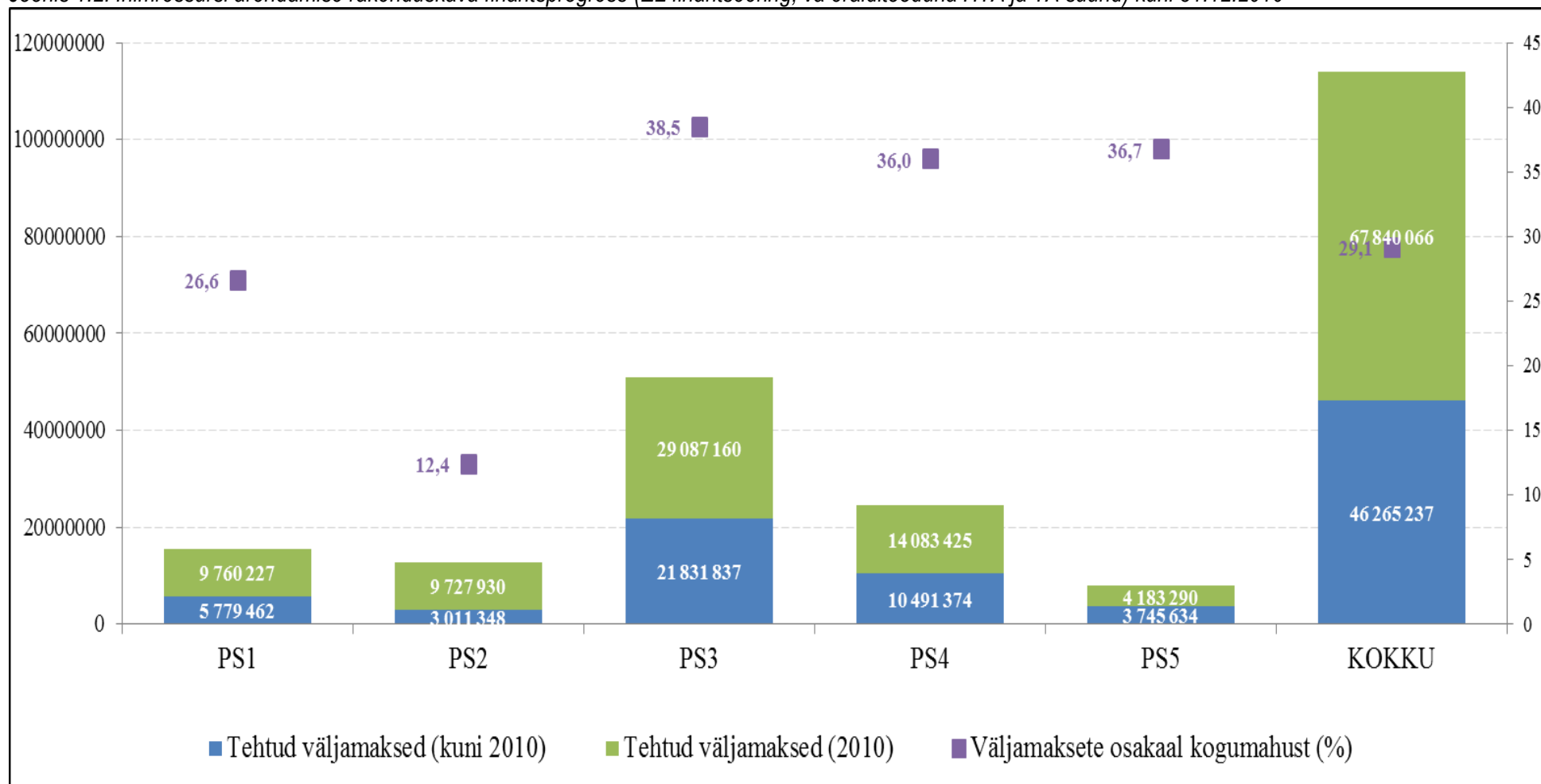

Joonis 1.1: Inimressursi arendamise rakenduskava finantsprogress (va eralditooduna HTA ja TA suund) kuni 31.12.2010

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

Joonis 1.2: Inimressursi arendamise rakenduskava finantsprogress (EL finantseering, va eralditooduna HTA ja TA suund) kuni 31.12.2010

Allikas: Struktuuriotuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

Aruandlusperioodi lõpu seisuga on IARK rakendamine hoogustunud – kohustusi on kõigis suundades (va horisontaalne tehniline abi) võetud üle 70% ja väljamakseid on tehtud võrreldes eelneva perioodiga mitu korda enam (vt joonis 1.1 ja 1.2). **Sealjuures on ühenduse osalusest rakenduskava eelarves kohustustega kaetud 82,5% ja väljamakstud ühenduse osaluse osakaal on 29,1%.** Enim on kohustusi võetud prioriteetsetes suundades „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ (95,1%), „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ (84,7%) ning „Elukestev õpe“ (üle 80%). **Väljamakseid** on suhteliselt enim tehtud suundades „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ – 38,5% (2010. tegelik väljamaksete maht ületas aastaks prognoositud väljamaksete toetuse summat, mida peamiselt mõjutas tööturumeetmete aktiivne kasutamine), „Suurem haldusvõimekus“ (36,7%) ja „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“ (36%). Teistes suundades jäävad väljamaksed alla 30%-i, mis pole aga samuti kehv tulemus, võrreldes varasemate aastatega.

Kuna aruandlusperioodi lõpu seisuga on projektide ja programmidega kaetud 82,5% ühenduse eelarvest ning välja makstud 29,1%, **võib finantsprogressi pidada heaks.** See tuleneb sellest, et lõpuks on tegevused meetmetes täies mahus käimas ning enam ei kulu nii palju halduskoormust nende ettevalmistamisele. Kui perioodi esimesel kahel aastal oli struktuuritoetuse kasutamine enamjaolt käivitamisel ja paljud meetmed ettevalmistamisel siis 2009. ja 2010. aastal on toetuse kasutustempo ning väljamaksete maht oluliselt tõusnud ja tõus jätkub ilmselt ka 2011. aastal.

Kõige vähem väljamakseid on perioodi jooksul proportsionaalselt tehtud suunas „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ – 12,2%, mis on aga suur edasimineku võrreldes 2009. aastaga, mil näitaja jäi alla 3%. Tagasihoidlikum finantsprogress on mõneti põhjustatud asjaolust, et suunas esineb väga pika tagasitaotlemise ajaga tegevusi, näiteks magistrantide ja doktorantide enesetäiendamine välismaal. Asjaolu, et tänaseks on käivitatud viis meetet, kohustusi on võetud üle 95% ühenduse osalusest ja tegevused on vastavalt varem kokkulepitule käivitatud õigeaegselt annab kindluse, et järgmistel aastatel on ka antud suunas suutlikkus vahendeid kasutada parem ja ületamatuid probleeme ei tohiks tekkida. Ka on 2011. a käimas T&A ja kõrghariduse meetmete rakendamise vahehindamine, millest on loodetavasti edaspidi abi prioriteetse suuna elluviimise parendamisel ja kiirendamisel.

Praktiliselt kõik meetmed on aruandeperioodi lõpuks avatud, samas varieerub finantsprogress prioriteetsete suundade ja meetmete lõikes veel märgatavalt. Mõningasi probleeme on rakendamisel valmistanud osade avatud taotlusvoorudega meetmete puhul taotluste suurest hulgast tulenenud taotluste pikk menetlusaeg (suunad 3 ja 5), aga ka taotluste kvaliteet, sihtgruppide teadlikkus olemasolevatest meetmetest ja ebasoodne majandusolukord (nt ettevõtluse prioriteetsetes suunas 4).

Rakenduskava sisulise poole pealt on senised tulemused samuti head ning enamus eesmärged peegeldavaid indikaatoreid liigub prognoositud tasemete suunas.

Juhtministeeriumi ning korraldusasutuse kokkuvõttev hinnang IARK rakendamisele on HEA.

Prioriteetsetes suundades 1 ja 2 on eesmärkide täitmine plaanipärane, põhilised mõju- ja tulemusindikaatorid näitavad progressi soovitud suunas. Samas on mõneti probleemne teatud väljundindikaatorite ületäitmine, mis näitab, et rakenduskava planeerimisel ei suudetud tegelikku rakendamissituatsiooni ega konkreetseid tegevusi alati täpselt ette näha. Ka on elluviijatel küsimusi teatud tegevuste (nt koolituste) täpse defineerimisega rakenduskava indikaatorite mõttes. Võimalikuks lahenduseks on vahehindamise järgselt osade rakenduskava indikaatorite sõnastuse ja sihttasemete ülevaatamine.

Indikaatorite täitmine prioriteetses suunas 3 „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ on väga ebaühtlane. Aktiivsete tööturumeetmete osutamise ja tööinspektorite koolitamisega seotud indikaatorid on perioodi lõpuks seatud sihttaseme ületanud, kuid samas on rakendamisega seotud indikaatorid sellised, mille sihttasemete täitumine on majanduskriisi (järgsetes) tingimustes raskendatud. Praeguses majandus- ja tööhõivesituatsioonis ei ole ilmselt reaalne täita töölesaamist toetavaid teenuseid saanud inimeste tööle rakendamise indikaatori algselt planeeritud sihttasest. 2010. aasta seirearuanne kajastab rakenduskava muudatusega lisanduvaid indikaatoreid, mille täitumist on võimalik hinnata alles alates 2011. aasta seirearuandest.

Prioriteetse suuna 4 „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“ eesmärkide saavutamist on võrdlemisi raske hinnata, kuna paljude saavutustasemete kohta info aruandlusperioodil puudub (tulemusindikaatoreid ei mõõdeta igal aastal, vastavad uuringud viiakse läbi 2011. a). Teadaoleva tulemusindikaatori „Ellujäämismäär toetust saanud alustavate ettevõtjate seas“ sihttasest on praeguse seisuga täidetud, ettevõtlusõpet saanud õpilaste osakaalu indikaatori kontrolltasest pole aga saavutatud. Täpsemalt saab hinnanguid suuna eesmärkidele anda järgmise aasta aruandes, kui on teada 2011. a toimunud uuringute tulemustel baseeruvad indikaatorite saavutustasemed ka 2010. a kohta.

Haldusvõimekuse prioriteetse suuna tulemusindikaatorid on täidetud ja mitmel juhul isegi ületatud (sh tulemusindikaator „personalivoolavus“ on samuti eesmärgi ületanud, jäädes 2010. aastal alla 10%). Mõjunäitajad avaliku teenistuse asjatundlikkuse, usaldusväärsuse ja pühendumuse kohta on võrreldes eelmise aastaga paranenud, kuid sihttasemeteni pole veel jõutud.

Horisontaalse tehnilise abi ja tehnilise abi prioriteetse suuna indikaatorite täitmisega aruandlusperioodil probleeme ei esinenud.

Kuna kõik andmed pole 2010. aasta kohta veel kättesaadavad (eriti prioriteetses suunas 4) ning rakenduskava muudatuste lõpliku kinnitamise viibimise tõttu pole mitmete lisandunud näitajate kohta ennetavalt andmeid kogutud (puudutab prioriteetseid suundasid 1, 2 ja 3), pole osadel rakenduskava eesmärke peegeldavate indikaatoritel paraku veel 2010. a kohta mõõdetavaid saavutustasemeid. Seetõttu on ka programme/projektide täpsemat mõju kõikide seatud eesmärkide täitmisele veel raske hinnata.

Rakenduskava rakendamist tervikuna võib hinnata heaks, kuna elluviimine (nii finantsprogress kui ka eesmärkide täitmist mõõtvate indikaatorite kontrolltasemete täitmine) on suures plaanis kulgenud plaanipäraselt ja tõrgeteta. Ettetulnud probleemid on enamikel juhtudest saanud lahenduse. RA-d peavad IARK-s püstitatud eesmärkide saavutamist tõenäoliseks.

Täpsem info kõigi rakenduskava indikaatorite saavutustasemete kohta koos selgituste ja põhjendustega ning esilekerkinud probleemide kirjeldustega on prioriteetsete suundade elluviimise peatükis.

2 RAKENDUSKAVA ELLUVIIMINE

Käesolev peatükk annab esmalt ülevaate olulistest muudatustest aruandlusperioodil, mis on rakenduskava elluviimist mõjutanud, sh majandusolukorra muutustest ja põhilistest trendidest tööturul. Samuti olulisematest muudatustest rakenduskava õiguslikus keskkonnas ning rakenduskavade endi muutmisest. Teises alapeatükis tehakse kokkuvõtte elluviimisel esinenud suurematest probleemidest ning riskide hindamisest. Kolmandaks on toodud analüüs selle kohta, kuidas IARK panustab erinevatesse olulistesse strateegiatesse ning horisontaalsetesse eesmärkidesse.

2.1 Olulised muudatused rakenduskava elluviimise kontekstis

Ülevaade majandusarengutest

Pärast kaks aastat kestnud sügavat langust pöördus Eesti majandus 2010. aastal taas tõusule. Aastases võrdluses kestis langus üheksa kvartalit järjest – 2008. aasta esimesest kvartalist kuni 2010. aasta esimese kvartalini. Sesoonselt korrigeeritult läbis kogutoodang oma põhja aga juba 2009. aasta kolmandas kvartalis ning eelmise kvartaliga võrreldes taastus kasv 2009. aasta lõpus (vt joonis 2.1.1). Pärast 13,9% langust 2009. aastal kujunes 2010. aasta majanduskasvuks 3,1%. Kasvu taastumisse panustasid 2010. aastal netoeksport ja varude suurenemine ning viimases kvartalis ka kapitali kogumahutus ning eratarbimine.

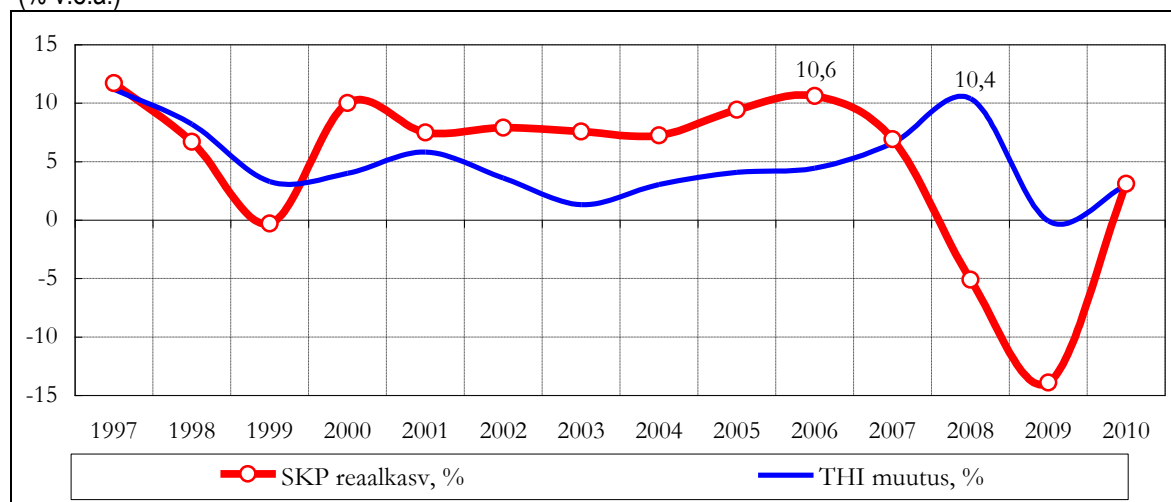
Majandussektorite löikes mõjutas 2010. aasta SKP kasvu kõige enam ettevõtete sektor, kus suurenes lisandväärtus 2009. aastaga võrreldes 5%. Välisnõudluse paranemise toel suurenesid tööde mahud nii tööstussektoris kui ka enamikes teenindusharudes, mis tõi kaasa müügitulude kasvu ja kasumlikkuse taastumise. Oluline mõju oli ettevõtete tegevuskulude ja ennekõike tööjõukulude kärpimisel, millega kaasnes efektiivsuse kasv ja konkurentsivõime suurenemine. Tegevusaladest oli kõige suurema mõjuga töötlev tööstus, mis panustas SKP kasvu 2,6 protsendipunkti. Lisandväärtus suurenes tugeva ekspordi tõttu enamikes töötleva tööstuse harudes, kuid kõige enam mõjutas kasvu elektroonikaseadmete tootmise lisandväärtuse suurenemine (1,6 korda). Olulisel määral mõjutas SKP suurenemist veel energeetika, kinnisvara, rentimine ja äritegevus, metsamajandus ning veondus ja laondus, mille lisandväärtus suurenes välis- ja sisenõudluse paranemise koosmõjul. Kiiresti kasvas ka finantsvahenduse lisandväärtus, mõjutatuna peamiselt pankade teenustasutulude ja intressitulude suurenemisest. Kõige enam vähenes lisandväärtus ehituses (10%), mis oli tingitud ehitusmahtude langusest kohalikul ehitusturul.

2010. aasta märksõnaks oli toorainete kallinemine rahvusvahelistel turgudel, mis tõstis hinnataset nii meil kui euroalal. Suurriikide mahukad abipaketid majanduste turgutamiseks, arenevate riikide kiire kriisijärgne taastumine ning ka ebasoodsad ilmastikutingimused põhjustasid toorainete märgatava kallinemise möödunud aastal. Lisaks mõjutasid tarbijahindu eelarvepositsiooni parandamiseks tehtud maksumeetmed ning kaupmeeste marginaalide järkjärguline taastamine langusperioodi madaltasemelt. Neil põhjustel kiirenes inflatsioon kogu möödunud aasta vältel ja 2010. aasta kokkuvõttes ulatus 3,0%ni. Nafta hind tõusis möödunud aastal eelmainitud põhjustest tingitud nõudluse kasvu tõttu ligemale kolmandiku võrra, seejuures euro odavnemine võimendas veelgi mõju Eesti tarbijahindadele. Tarbimiskorvist üle poole moodustavate teenuste ja tööstuskaupade hinnatõusurved olid möödunud aastal tagasihoidlikud.

Eelmise aasta kokkuvõttes vähenes hõive 4,2% ehk 25 tuhande inimese võrra. Kui 2010. aasta esimeses pooles hõive langes aastatagusega võrreldes, siis aasta viimases kvartalis pöördus hõive 2,1%le tõusule, mis oli esmakordne kasv alates 2008. aasta teisest kvartalist. Majanduse kiire taastumine tõi kaasa tööjõunõudluse märgatava suurenemise. Hõive kasvu panustas kõige enam töötlev tööstus, kus hõivatute arv suurenes võrreldes aastataguse ajaga 14,6 tuhande inimese võrra. Kuna majanduskasvu kiirenemine tulenes peamiselt tootmismahdade suurenemisest tööstussektoris, siis toimus ka hõive suurenemine põhiliselt läbi tööstusvaldkonna töötajate arvu tõusu. Tööpuudus tipnes 2010. aasta esimeses kvartalis, ulatudes 19,8%ni. Aasta teises kvartalis algas tööpuuduse langustrend ning neljandaks kvartaliks oli töötute arv alanenud 93,3 tuhande inimese ehk 13,6%ni. Kui kahe eelmise kvartali puhul vähenes töötus peamiselt vähem kui aasta töötuna olnute vähenemise tõttu, siis neljandas kvartalis vähenes olulisel määral pikaajaliste töötute arv (võrreldes kolmanda kvartaliga 10,3 tuhande inimese võrra).

Keskmine brutokuupalk langes kriisi jooksul ca 5%, kuid kiire inflatsiooni tõttu jätkub reaalpalga langus ka käesoleval aastal. Palgalanguse tõi kaasa kehvast majandusolukorrast tingitud vähene nõudlus ja tööpuuduse kiire kasv. 2010. aasta teises kvartalis asendus palgalangus tõusuga ning keskmine brutokuupalk kasvas 1,2%. Palgakasvule avaldas mõju paranenud majandussituatsioon ning seda toetas oluliselt eksportivate harude töötasude kasv. Keskmine palk jätkas kasvamist ka kolmandas kvartalis ning neljandas kvartalis kiirenes see 3,9%ni. Palgakasvu kiirenemisele avaldasid olulist mõju aasta lõpus makstavate ebaregulaarsete preemiate ning lisatasude taastumine, mille osatähtsus kriisi ajal oli oluliselt vähenenud. Töövõljalikus hakkas taas kasvama 2009. aasta lõpus. Aasta keskmine töövõljalikuse reaalikasv oli 2010. aastal 7,6%. Paljud ettevõtted on olnud kriisi ajal sunnitud oma tegevust efektiivsemaks muutma, mistõttu on oma protsesse ümber korraldatud ja tootmisel kasutatakse varasemast vähem töötajaid. Selle tulemusena on sisenõudluse buumi ajal tekkinud tasakaalustamatused vähenenud, töövõljalikuse kasv ületab keskmise palga kasvu, aidates vähendada nende ebakõla.

Joonis 2.1.1 Eesti SKP kasv ja tarbijahinnaindeksi muutus (% v.e.a.)

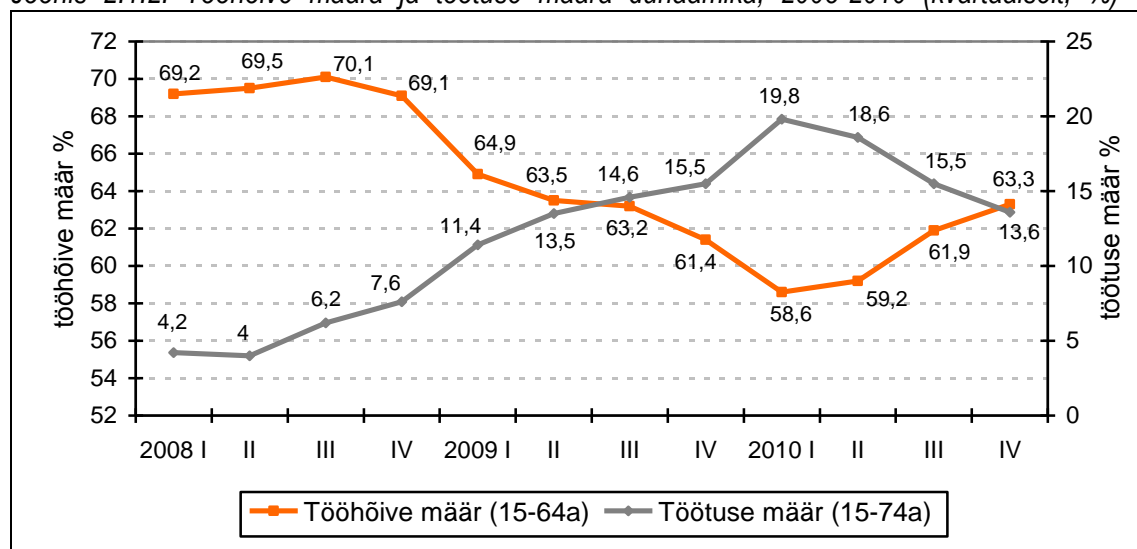

Allikas: Statistikaamet.

Muutused tööturul (allikas: Prioriteetse suuna Pikk ja kvaliteetne tööelu 2010. a seirearuanne)

Kiire majanduskasvuga buumiaastad, millega kaasnes tööjõu nõudluse suurenemine, töid 2007. aastal ja 2008. aasta alguses hõivesse rekordarvu inimesi. Eesti tööturu olukord paranes märkimisväärselt 2008. aasta keskpaigani, mil hõivemäär ulatus 70%-ni ning töötuse määr 4%-ni. 2008. aasta III kvartalist alates hakkas üleilmse majanduskriisi mõju avalduma ka tööturu näitajates põhjustades kiire hõive languse ning töötute arvu kasvu. Hõive langus ja töötuse kasv jätkusid kiires tempos kuni 2010. aasta alguseni (vt. joonis 2.1.2). Töötuse määr saavutas rekordtaseme 2010. aasta I kvartalis, kui töötute arv kasvas 137 000-ni ning töötuse määr 19,8%-ni. Hõivatute arv langes 554 000-ni ning hõivemäär 58,6%-ni. Kahe aasta jooksul oli hõivatute arv langenud enam kui 100 000 võrra. Alates 2010. aasta II kvartalist hakkas majanduse paranemise tõttu hõive taas tõusma. Aasta keskmiseks hõivemääraks kujunes 60,7% ning töötuse määraks 16,9%.

Joonis 2.1.2. Tööhõive määra ja töötuse määra dünaamika, 2008-2010 (kvartaalselt, %)

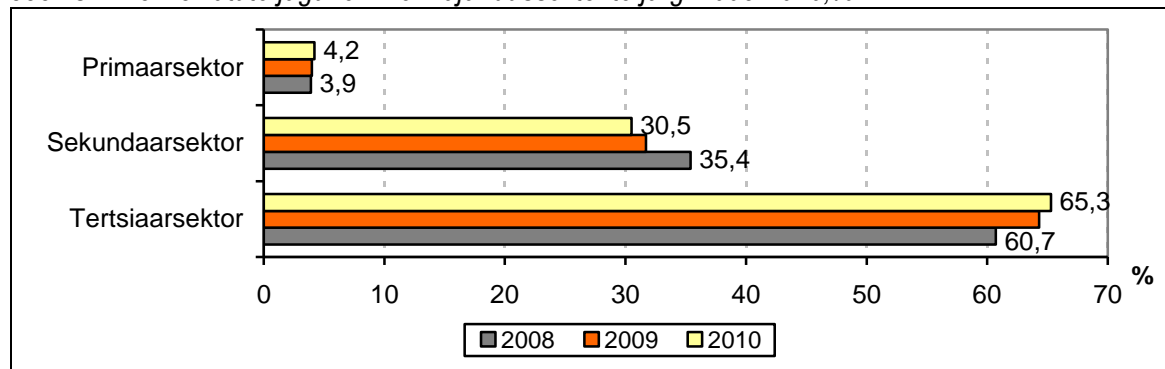

Allikas: Eesti Tööjõu-uuring, Statistikaamet

Tööga hõivatute arv vähenes nii meeste kui naiste seas, kuid eriti kiiresti meeste hulgas, kuna majanduslanguse tõttu kannatasid enim need tegevusalad, kus töötasid valdavalt mehed (ehitus, töötlev tööstus). Seetõttu tekkis 2009. aasta lõpus olukord, kus naiste hõivemäär oli paari kvartali jooksul kõrgem kui meeste hõivemäär. 2010. aastal meeste olukord paranes, kuna ehituses ja töötlevas tööstuses hakati uuesti töökohti looma. 2010. aasta keskmiseks hõivemääraks kujunes meestel 61% ja naistel 60,5%. Kui meeste hõivemäär jäi tunduvalt alla Euroopa Liidu keskmise, siis naiste hõivemäär ulatus keskmisest pisut kõrgemale. Vanusegruppidest langes hõivemäär kõige enam vanemaealiste (55-64 a) hulgas (60,4%-lt 2009. aastal 53,8%-ni 2010. aastal), kuid sellele vaatamata jäi hõivemäär EL keskmisest tunduvalt kõrgemale.

Majanduskriis avaldas olulist mõju majandusstruktuurile. Võrreldes 2009. aastaga vähenes hõivatute arv 2010. aastal nii sekundaar- kui tertsiaarsektoris, kuid jäi muutumatuks primaarsektoris. Kuna 2009. aastal vähenes hõivatute arv kõige enam töötlevas tööstuses ja ehituses, siis on ka sekundaarsektori osatähtsus hõives langenud, tertsiaarsektori osatähtsus aga samavõrra tõusnud (vt. joonis 2.1.3).

Joonis 2.1.3 Hõivatute jagunemine majandussektorite järgi 2008-2010,%

Allikas: Eesti Tööjõu-uuring, Statistikaamet

2010. aastal vähenes veelgi nende töötajate arv, kes töötavad täisajaga (89% kõikidest hõivatutest). Osaajaga töötajate arv suurenes 10,5%-lt 11%-ni. Sealhulgas viiendik osaajaga töötajatest, nn. vaeghõivatud (2,2% hõivatutest), oleks soovinud töötada suurema töökoormusega.

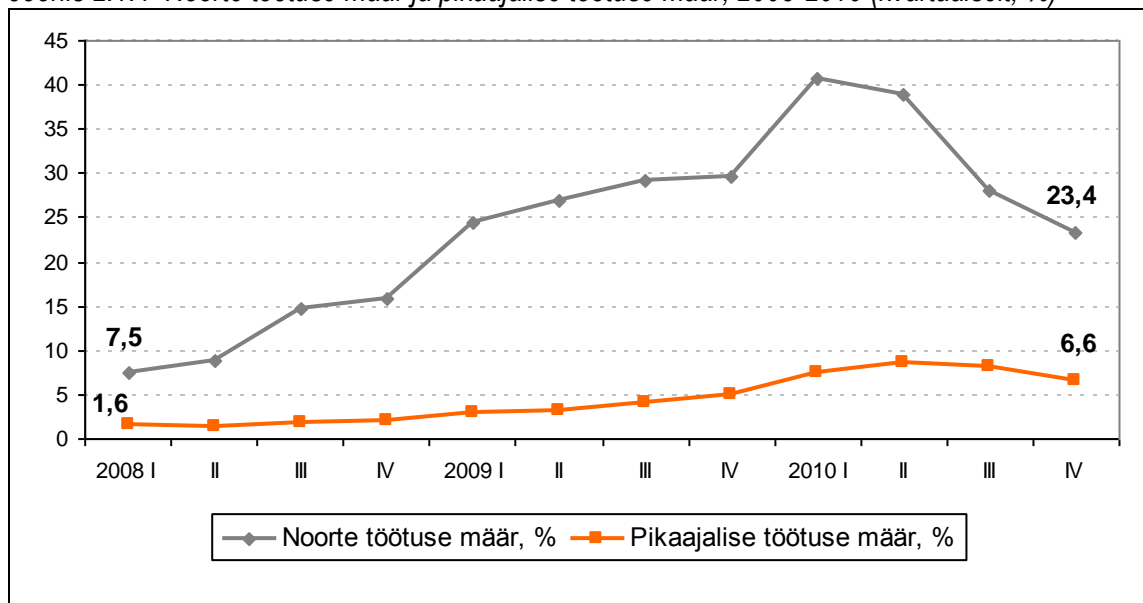
Tööpuudus

Majanduskriisi tagajärjel kasvas töötute arv Eestis järjepidevalt kuni 2010. aasta alguseni ning saavutas kõigi aegade kõrgeima taseme (137 000). Kahe aasta jooksul kasvas töötute arv ligikaudu kolm korda, mis oli kiireim kasv teiste EL liikmesriikidega võrreldes.

Töötuse kõrge tase ja töökohtade vähesus majanduskriisi tingimustes tõid endaga kaasa töötöötuste kestuse pikeneduse, mis omakorda viis pikaajalise töötuse (töötöötuste kestus 12 kuud ja kauem) hüppelisele kasvule. Võrreldes 2009. aastaga kahekordistus 2010. aastal pikaajaliste töötute arv (ca 53 000-ni) ning pikaajalise töötuse määr tõusis rekordiliselt kõrgele - 7,7%-ni (joonis 2.1.4). Pikaajalised töötud moodustasid kõigist töötutest 45%. Võrreldes 2009. aastaga suurenes pikaajaline töötus kaks korda ning majanduskriisi tõttu prognoositakse pikaajalise töötuse kõrget taset veel ka järgnevatel aastatel.

Pikaajalise töötuse kõrval on teiseks suureks probleemiks kujunenud noorte kõrge tööpuudus. Noorte töötuse määr ulatus 2010. aasta alguses 40,6%-ni, kuid langes aasta lõpuks 23,4%-ni, jäädes aasta keskmisena 32,9% tasemele. Üheks noorte kõrge töötuse põhjuseks oli töökohtade kadumine ehituses, kuhu paljud noored mehed olid buumiaastatel tööle asunud. 2010. aasta teisel poolaastal majanduslik olukord paranes, ehituses hakkas uuesti töökohti juurde tekkima ning seetõttu vähenes järsult ka noorte meeste töötus.

Joonis 2.1.4 Noorte töötuse määr ja pikaajalise töötuse määr, 2008-2010 (kvartaalselt, %)

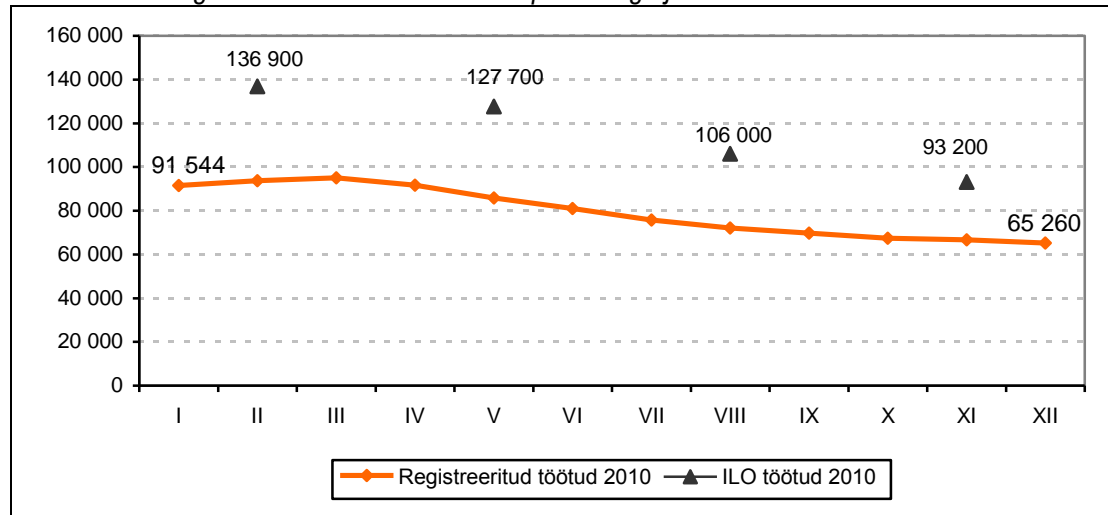
Allikas: Eesti Tööjõu-uuring, Statistkamet

Üheks oluliseks töölesaamist takistavaks teguriks on omandatud haridustase. Madala haridustasemega inimeste töölesaamise tõenäosus on mitu korda madalam kui kõrgharidusega inimestel, kuigi majanduskriisi aastatel on suurenenud ka kõrgharidusega töötute hulk. 2010. aastal oli kuni põhiharidusega inimeste töötuse määr 30,9%, kutse ja keskharidusega inimestel 19,3% ning keskeri ja kõrgharidusega inimestel 9,3%.

Mitte-eestlaste töötuse määr on olnud pidevalt kõrgem kui eestlastel ning selle üheks põhjuseks on eesti keele mitteoskamine. 2010. aastal oli eestlaste töötuse määr 13,4%, mitte-eestlastel 23,4%. Seetõttu on ka regioonidest tööturu olukord kõige probleemsem valdavalt mitte-eestlastest elanikkonnaga Ida-Virumaal, kus töötuse määr ulatus 25,8%-ni ning pikaajalise töötuse määr 12%-ni. Kõrge on töötuse määr veel Läänemaal (22,3%), samuti Jõgevamaal ja Raplemaal, kus vastav näitaja on ligi 20%. Madalaim (alla 12%) on töötuse määr Saaremaal, Hiiumaal ja Viljandimaal. Kui maakondlikud erinevused töötuse määrades 2009. aastal vähenesid, siis 2010. aastal hakkasid need uuesti suurenema.

Registreeritud töötus

Kokku registreeriti Töötukassas 2010. aastal töötuks 155 922 isikut, mis on 13,9% võrra rohkem kui 2009. aastal. Registreeritud töötute arv kuu lõpu seisuga oli aastas keskmiselt 79 679, moodustades tööjõust 12,3%. Kuigi töötute arv suurenes võrreldes 2009. aastaga, registreeriti 2010. aastal uusi töötuid ca 27 000 võrra vähem ehk kokku 94 318 ning ka tööle rakendumisi oli tunduvalt rohkem kui eelneval aastal, mis viitab majanduse olukorra paranemisele. Registreeritud töötuse kõrghetk oli märtsis 2010, kui kuu lõpu seisuga oli arvel üle 95 000 töötut. Seejärel hakkas töötus vähenema ning aasta lõpuks oli registreeritud töötuid kolmandiku võrra vähem ehk 65 260. Majanduskriisi süvenedes võtsid töötuks jäänud inimesed ja ka mitteaktiivsed ennast tunduvalt sagedamini töötuna arvele, mistõttu vahe ILO töötuse ja registreeritud töötuse vahel vähenes aasta jooksul märgatavalt (vt joonis 2.1.5).

Joonis 2.1.5 Registreeritud töötute arv kuu lõpu seisuga ja kvartaalne ILO töötus¹³ 2010. aastal

Allikas: Eesti Töötukassa, Eesti Tööjõu-uuring, Statistikaamet

Keskmiselt 7860 uut töötajat (2009. aastal 10 091) registreeris ennast iga kuu töötuks. Neist üle poole Harjumaal (sh. Tallinnas) ja Ida-Virumaal. Nimetatud piirkondades elab kokku 59% registreeritud töötutest. Uusi tööpakkumisi laekus 2010. aasta jooksul 36 949, mis on üle kolme korra rohkem kui 2009. aastal.

Kui varasematel aastatel oli registreeritud töötute hulgas rohkem naisi, siis alates 2008. aasta lõpust kuni 2010. aasta keskpaigani ületas töötuks registreeritud meeste arv naiste arvu. Meeste töötuse kiirema languse tõttu oli 2010. aasta lõpus jällegi töötuid naisi rohkem (51%) kui mehi. Vanusegruppide lõikes on enim 25-54 aastaseid töötajaid (71%). Noored vanuses 16-24 aastat moodustavad töötutest 13% ja üle 55 aastased 16%. Töötute arv langes kõikides vanusegruppides, kuid kõige aeglasemalt üle 55-aastaste hulgas. Üle poole registreeritud töötutest (57%) on keskharidusega (sh. kutsekeskharidusega), alg- ja põhiharidusega töötute osakaal moodustab 18%. ISCED-i III tasemega (kesk-eri ja kõrgharidus) töötute osatähtsus on võrreldes 2009. aastaga kasvanud ja ulatub 25%-ni.

Muudatused õigusaktides

2010. aastal muudeti meetme määruste ülestest õigusaktidest kulude abikõlblikkuse määrust, teavitamismäärust, toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksete määrust ning toetuse väljamaksmise määrust.

Abikõlblikkuse määruse muudatused jõustusid 2010. aasta sügisel. Täpsustati toetusest hüvitatavate kulude personalikulu abikõlblikkuse reegleid ning kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud maksud, näiteks müügitaks ja sundvõranditasu nimetati sõnaselgelt abikõlblikuna. Samuti muudeti lihtsamaks toetuse väljamaksete korda sellega, et kui kulude analüüs on korraldusasutusega kooskõlastatud, siis toetuse saaja ei pea kulusid täiendavalt kuludokumentidega tõendama. Loodetakse, et muudatustest tulenevalt väheneb rikkumiste ja toetuse väljamaksmisest keeldumise ning toetuse tagasinõuete hulk.

Teavitamismääruse muudatused jõustusid veebruaris 2010. Peamised muudatused seisnesid korraldusasutuse ja juhtministeeriumide rolli selgemas jaotamises kommunikatsioonitegevuste planeerimisel ja korraldamisel. Muudatustega sätestati, et juhtministeeriumitel tuleb korraldusasutusega kooskõlastada iga-aastased kommunikatsioonikavade tegevusplaanid ning

¹³ ILO töötus – Eesti Tööjõu-uuringust saadav töötute arv, mis baseerub Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) definitsioonidel

arvestada sealjuures korraldusasutuse ettepanekutega. Muudatuse eesmärk oli tagada tõhusam korraldusasutuse ülesannete täitmine rakenduskavade ülese teavitamistegevuse osas.

Tagasimaksete määruse muudatused jõustusid augustis 2010. Muudatusega lihtsustati nii toetuse andjate kui ka toetuse saajate olukorda sellega, et sätestati konkreetsete juhtumid, sealhulgas seoses riigihangete läbiviimisega, mida peetakse rikkumisteks. Sealjuures fikseeriti rikkumiste mõju ehk tagasinõude määrad. Sisuliselt ühtlustati tagasinõuete määrad EK finantskorrektsiooni reeglite juhendis tooduga. Juhtumipõhine reguleerimine loob aluse toetuse saajate võrdseks kohtlemiseks ning püütakse vältida olukorda, kus EK kontrollimisel tuvastatakse, et rakendusüksuse poolt teostatud tagasinõue ei olnud EK jaoks proportsionaalne rikkumise suhtes.

Väljamaksete määrus muudatused jõustusid juunis 2010, eelkõige puudutasid muudatused rakendusüksuste ülesandeid. Rakendusüksustele seati sõnaselge kohustus, et isegi projekti jooksul võib toetuse osakaal olla mõnevõrra erinev, siis viimase väljamakse juures tuleb jälgida, et toetuse andmise otsusega määratud fondi ja riikliku struktuuritoetuse vahendite proportsiooni ei ületata. Selleks, et vältida arusaamatusi hangete ja sealhulgas riigihangete läbiviimise kontrollimise kohustuse osas, lisati rakendusüksustele kohustuseks kulude abikõlblikkuse tuvastamisel kontrollida ka riigihangete läbiviimisreeglite täitmist. Toetuse saaja jaoks sõnastati ettemaksete tegemist prognoosi alusel selgemaks. Samas lühendati ettemaksete ärakasutamise tõendamise aega – nii peab vähemalt kord kvartalis esitama ettemaksete ärakasutamise tõendid.

Muudatused rakenduskavades

Võrreldes muutunud majandusolukorda aastatega 2006-2007, mil EL struktuurivahendite kasutamise strateegia ja valdkondlike rakenduskavade koostamisel kavandati struktuurivahenditest planeeritavate tegevuste sisu ja nende eelarved, tekkis 2009. aastal vajadus kriitiliselt ümber hinnata seniste rakenduskavade sisu ning vahendite jaotus.

Rakenduskavade muudatusettepanekud said 2009. a lõpuks enamjaolt valmis ja ka seirekomisjonide poolt heaks kiidetud. Mõned täiendavad muudatusettepanekud (sh Läänemere strateegiat puudutava peatüki lisamine) otsustati veel ka 2010. a I kvartalis. Rakenduskavade muudatusettepanekud kinnitati Vabariigi Valitsuse poolt ning esitati Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks 2010. a mais.

Rakenduskavade muutmise eesmärgiks oli ühiskonnas ning majanduses aktuaalseimate probleemide taustal teha ettepanekuid tegevuste/meetmete ümber planeerimiseks ja/või sellest tulenevalt struktuurivahendite ümber suunamiseks, sh tööpuuduse kasvuga kiireks tegelemiseks. Kolme rakenduskava muudatusettepanekud põhinesid osaliselt 2009. a läbi viidud rakenduskavade hindamisel ning olid mõeldud struktuurivahendite administratsioonile kaalumiseks ja otsustamiseks.

Ülevaatamise otseseks ajendiks oli vajadus muuta rakenduskavade eelarveid, ülejäänud muudatusettepanekutega taotletakse rakendamisel ilmnenuid muude probleemide lahendamist. Inimressursi arendamise rakenduskava muudatusettepanekud on tehtud eelkõige seoses muutunud majandussituatsiooniga (kerkis küsimus rakenduskavade ajakohasusest muutunud olukorras) ning ilmnenuid puudujääkidega mitmete indikaatorite ja meetmete sõnastuses. 2006. aastal meetmeid planeerides oli veel võimatu ette näha 2009. a esilekerkivaid väljakutseid nt seoses täiskasvanute täienduskoolituse ja tasemeõppesse tagasitoomise vajaduse kasvuga

ning tööturule suunatud tegevuste olulisusega. Tekkis täiendavate tegevuste ning osade olemasolevate tegevuste laiendamise vajadus, mida rakenduskavas varem ette ei nähtud, kuna tööpuudus oli rakenduskavade koostamise ajal madal ning rõhuasetused olid mõnevõrra mujal.

Majanduskriisi olukorras tekkis terav vajadus laiendada aktiivseid tööturumeetmeid (suund „Pikk ja kvaliteetne tööelu”) ja edendada karjääriteenuseid (suuna „Elukestev õpe” raames). Selleks vähendati muudatustega ESF vahendite kasutamist ettevõtlusega alustamiseks ja hõivatud tööjõu koolitamiseks (suund „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks”). Prioriteetsest suunast „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks” tõsteti 6 391 165 eurot (ehk 100 miljonit krooni) toetusmahtu prioriteetsetesse suundadesse „Pikk ja kvaliteetne tööelu” (4 473 815 eurot) ning „Elukestev õpe” (1 917 350 eurot). Majandussituatsioonis, kus töötuse määr on märkimisväärselt tõusnud, on tarvis osutada tööturuteenuseid senisest oluliselt suuremale hulgale inimestele.

Täiendavalt vt rakenduskava muutmise põhjendusi ning protsessi kirjeldust IARK 2009. a seirearuandest, lk 46-48 (otselink: <http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=10595>).

2.2 Rakenduskava elluviimisel tekkinud üldised probleemid ja riskid

Rakenduskava üldisemad (rohkem kui ühte suunda puudutavad) probleemid

Toetuse saajatel on mitmel puhul raske anda hinnangut rakenduskavasse kavandatud indikaatorite täitmisest, kui indikaator on mitmeti tõlgendatav. Samas on mõneti probleemne teatud väljundindikaatorite ületäitmine, mis näitab, et rakenduskava planeerimisel ei suudetud tegelikku rakendamissituatsiooni ega konkreetseid tegevusi täpselt ette näha. Ka on elluviijatel küsimusi teatud tegevuste (nt lühiajaliste koolituste) täpse defineerimisega rakenduskava indikaatorite mõttes. Võimalikuks lahenduseks on vahehindamise järgselt osade rakenduskava indikaatorite sõnastuse ja sihttasemete ülevaatamine ning indikaatorite selgem defineerimine. Samas tuleb nentida, et ehkki rakenduskava indikaatorite planeerimisel on tehtud vigu, pole eesmärgid nende tõttu siiski silmist kadunud ja tegevused toetavad eesmärkideni jõudmist.

Teatavaid probleeme on rakendamisel valmistanud osade avatud taotlusvoorudega meetmete puhul taotluste suurest hulgast tulenenud taotluste pikk menetlusaeg, taotlusvoorude oodatust suurema taotlejate hulga tõttu võtab taotleja ja taotluse vastavuse hindamine rohkem aega kui etteantud ajaraam lubab (nt suunad 3 ja 5). Probleeme on valmistanud ka taotluste kvaliteet, sihtgruppide teadlikkus olemasolevatest meetmetest ja ebasoodne majandusolukord (nt ettevõtluse prioriteetses suunas 4). Ka väljamaksetaotluste (VMT) menetlus on mõnel juhul väga pikk protsess ja esmane tagasiside RÜ-lt võtab palju aega (nt Mobilitas 2. pr suunas). Kulupõhine lähenemine on vaevaline: lihtsustamine on rakendunud oodatust halvemini (või olid sisu poole ootused liiga kõrged), elluviija roll RÜ ja partnerite vahel pikendab VMT menetlusprotsessi jne (samuti 2. suunas). Teatud juhtudel on probleemiks esitatud prognoosidest kinnipidamine (üldjuhul peavad toetuse saajad nende poolt esitatud prognoosist kinni, kuid uusi toetuse saajaid tuleb juurde ja jätkub olukord, kus väljamakstud toetuste summad on reaalselt väiksemad, kui prognoositud).

Omaette probleemiks on kujunenud ka projektide/programmide tegevustes osalejate andmete koondamine suundade seirearuannetesse (ESF spetsiifilised seireandmed osalejate kohta sihtrühmade kaupa, vt ka p 4.3). Tegevustes osalejate andmeid ei koondata SFOSi, mistõttu ei ole võimalik paraku ka vastavaid andmeid ühtse metoodika järgi suuna või rakenduskava tasemel agregeerida. Tulenevalt rakendatavate projektide/programmide järjest kasvavast mahust ei ole mõistlik andmete koondamine käsitsi. Nt haldusvõimekuse prioriteetse suuna andmete käsitsi sisestamisest on ebaproportsionaalse töökoormuse tõttu üldse loobutud ning esitatud andmed 2010. a kohta on seetõttu indikatiivsed. Kõnealused andmed oleks võimalik SFOSist kätte saada peale vastava arenduse sisseviimist, arendustöödega möödunud (2009.) aastal KA-s küll alustati, kuid kahjuks on see protsess takerdunud.

Prioriteetsete suundade rakendamisel ettetulnud viivitustest ning tekkinud probleemidest ja nende lahendamiseks ettevõetud tegevustest annavad täpsema ülevaate prioriteetsete suundade alapeatükid.

Riskid

Võrreldes 2009. aastaga toimus 2010. aastal riskide hindamise¹⁴ protsessis positiivseid arenguid, mis võimaldab tulevikus saavutada tulemuslikumat tervikut. Paranenud on järgmised valdkonnad:

¹⁴ Riskide hindamine on protsess vastavalt etteantud kriteeriumitele ning kõikide asutuste poolt on aktsepteeritud ka põhivaldkondade jaotusel põhinev riskide liigitamine. Tegemist on abistava töövahendiga võimalike riskide

- Täpne ja selge riskide määratlemine;
- Pidevad tegevused ja töö maandavate meetmetega riski omaniku tasandil (sh koostöö erinevate asutuste vahel);
- Juhtkonna vahetu kaasatus ja huvi riskide hindamise protsessi;
- Efektiivne süsteem lihtsalt uuendavata hindamissüsteemiga võimaldab jälgida riskitasemete muutust ajas;
- Ühtlustatud infotase – konsolideeritud tulemused võimaldavad saada võrreldavat infot (uued riskivaldkonnad, allüksuste prioriteedid rakenduskavade lõikes jms).

Maandavad tegevused on kavandatud peamiselt kõrge ja keskmise tasemega riskide maandamiseks. 2009. aasta näitas, et suurem osa planeeritud tegevusi on olnud probleemi lahendamisele keskendunud ning on aidanud konkreetset riskitaset vähendada. Siiski on mõned kõrged riskid jätkuvalt kõrged ning vajavad pidevat suunatud tähelepanu ja tegevusi (sh riigihanked, personal jms).

Viimane hindamisprotsess viidi läbi 2010 aasta sügisel. Tegemist oli RA ja RÜ tasandil individuaalse hindamisprotsessiga, sisaldades riskide tuvastamist, olemasoleva olukorra hindamist, muutusi jms. Protsessi tulemusena moodustus asutuste valdkondlik tegevusplaan (peamiselt kõrgete riskide maandamise osas). Maandavad tegevused viiakse läbi peamiselt riski omanike poolt ja neid käsitletakse sisendina rakenduskavade paremaks elluviimiseks, vältides ja ennetades probleeme/riske võimalikult vara.

Kogu süsteemi konsolideeritud tulemusena tuvastati üle 50% vähem kõrgeid riske ning umbes 30% vähem keskmisi riske, kui 2009. aastal. Riskide kirjeldus on informatiivsem ning erinevate asutuste vahel paremini võrreldav ning kujutab endast valdkondlikul tasandil olulist abivahendit ka juhtministeeriumide jaoks rakenduskavade elluviimisel.

Tabel 2.2: Üldine kokkuvõte kõrgetest riskidest struktuurivahendite rakendamisel

Valdkond	Riski kirjeldus
Planeerimine ja poliitikate kujundamine	Vahendite lõppemine meetmetes, hoolimata reaalsest vajadusest
	Meetmete raames läbiviidavad projektid ei garanteeri rakenduskavade eesmärkide saavutamist
Projektitaotluste ja hindamine	Taotlejate huvipuudus (vähene kaasfinantseerimise võimekus, konkurents erinevate meetmete vahel jms), seab ohtu rakenduskava eesmärkide täitmise
Järelevalve	Riigihangete seaduse mitmeti tõlgendamine toob kaasa rikkumised, elluviimise tähtaegade edasilükkumised ja mitteabikõlblikud kulud

Allikas: Korraldusasutus, mai 2011

Inimressursi arendamise rakenduskava tasandil riskide ümberhindamise käigus tuvastati, et eelmise aasta aruandes kajastatud kõrge risk – elluviijate vähene teadlikkus abikõlblikkuse reeglitest ja riigihangete läbiviimisest võib tuua kaasa kulude mitteabikõlblikkuse – prioriteetsetes suundades 1 ja 2 küll esineb antud valdkondades, kuid nende ERF suundades (EARK ja MARK). Seega ei ole risk IARK seisukohast enam sel perioodil oluline.

juhtimises ning see on tänaseks jõudnud tasandini, mis võimaldab kõikides asutustes eraldi hinnata ja analüüsida valdkondlikke riske.

Kolmandas prioriteetses suunas riske aruandlusperioodil ei hinnatud.

Prioriteetses suunas 4 on võrreldes eelmise aastaga kaks riski samad. Rakendamise venimise oht taotluste madala kvaliteedi tõttu ning toetuse saaja poolne reeglite rikkumise oht on jätkuvalt üleval ning jäävad tõenäoliselt üles kuni perioodi lõpuni. Kuigi EAS pidevalt maandab riski, ei ole võimalik toetuse saajate reeglite rikkumist täielikult välistada. 2010. a-l toodi uue riskina välja oht, et indikaatorite sihttasemeid ei täideta (kuna rakendamise perioodi sisse jääb ka majanduslangus, siis pole välistatud, et see omab mõju ka teatud indikaatorite saavutamisele). Uue riskina lisandus aruandlusperioodil ka oht ületada suuna tasandil ERF tüüpi kulude määra 10%. Kuigi RA tasandil jälgitakse 10% piirmäära, jääb risk selle ületamiseks endiselt üles.

Võrreldes eelmise aruandlusperioodiga on prioriteetse suuna 5 kahe riski osas maandavad meetmed olnud piisavad, mistõttu ei ole aruandlusperioodil enam asjakohased toetavate tegevuste piisava asjakohasuse risk muutunud majanduskeskkonnas ning RÜ ja RA ülesannete üleviimisega seotud riskid – on kehtestatud üks täiendav programm ning RA ja RÜ on jätkanud oma tööd RM-is.

2.3 Rakenduskava panus Lissaboni strateegia, Läänemere strateegia ja horisontaalsetesse eesmärkidesse

Lissaboni strateegia kohaselt peavad liikmesriikide jõupingutused keskenduma kahe olulise ülesande lahendamisele – **tugevama kestva majanduskasvu saavutamisele ning suurema arvu ja paremate töökohtade loomisele**. Need on võimaldanud alustada vajalikku üleminekut teadmispõhisele konkurentsivõimelisele majandusele, mida iseloomustab majanduskasv, tööhõive, sotsiaalne ühtekuuluvus ja keskkonnasäästlikkus.

„Elukestva õppe“ suuna tegevused toetavad Lissaboni strateegia peamise eesmärgi saavutamist – liikumist konkurentsivõimelise ja teadmispõhise majanduse suunas.

„Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamise“ prioriteetse suuna tegevused toetavad Lissaboni strateegia peamise eesmärgi saavutamist – liikumist konkurentsivõimelise ja teadmispõhise majanduse suunas.

Ka prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ tegevused on otseselt suunatud Ühenduse üldsuunise „Rohkem ja paremaid töökohti“ täitmisele, mille oluline osa on tööhõive suurendamine ja säilitamine, lisaks ka tööturgude paindlikkuse suurendamine. Enim aitavad Lissaboni strateegia eesmärkide täitmisele kaasa meetmed 1.3.1 „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine“, 1.3.2 „Tööelu kvaliteedi parandamine“ ja 1.3.3 Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“.

Kuna prioriteetne suund „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“ on paljus otseselt suunatud inimressursi teadmiste, oskuste ja teadlikkuse tõstmisele, panustab see tugevalt ka Lissaboni tegevuskava eesmärkide saavutamisesse nagu ettevõtjate parem konkurentsivõime, tugevam ettevõtluskeskkond ning parem tööhõive.

Haldusvõimekuse tõstmine on perioodil 2007-2013 üks Euroopa Sotsiaalfondi prioriteetidest, mis tuleneb osaliselt Lissaboni strateegiast ning on esile tõstetud ka Ühenduse strateegilistes suunistes. Antud prioriteetne suund hõlmab administratsiooni kui tervikut ning seega ka struktuurivahendite rakendamisega seotud ametkondi üldiselt. Prioriteetse suuna raames välja töötatud meetmed aitavad kaasa Lissaboni strateegia majanduskasvu ja tööhõive parandamise eesmärkide täitmisele. Strateegilise juhtimissuutlikkuse tõus võimaldab paremini läbi viia

olukorra analüüsi ja edukamalt hinnata erinevate makromajanduslike ja fiskaalpoliitiliste otsuste mõju.

Inimressursi arendamise rakenduskava panus Läänemere strateegia eesmärkidesse.

2008-2009. aastal koostati Läänemere-äärsete riikide ning arvukate huvirühmade aktiivsel kaasalöömisel Euroopa Liidu Läänemere strateegia (LMS), mille Euroopa Ülemkogu kiitis koos esialgse tegevuskavaga heaks 2009. a oktoobris.

Strateegia nelja samba eesmärgid on muuta Läänemere piirkond jõukaks, ohutuks ja turvaliseks, keskkonnasäästlikuks ning atraktiivseks ja hea juurdepääsuga piirkonnaks. Nende eesmärkide saavutamiseks kavandatud tegevused on jaotatud viieteistkümnesse poliitikavaldkonda. Eesti on poliitikavaldkonna "Läänemere regiooni siseturu arengu takistuste kõrvaldamine, sh tolli- ja maksualase koostöö edendamine" koordinaatoriks.

Perioodil 2007-2013 on Euroopa Liidu struktuurivahendid üheks oluliseks rahastamisallikaks projektidele, mis võimaldavad strateegia eesmärkide poole liikuda. Seetõttu oli otstarbekas täiendada rakenduskava teksti LMS-i käsitleva alapeatükiga. Selleks toimus märtsis-aprillis 2010 IARK seirekomisjoni kirjalik hääletus, mille tulemusel lisati LMS-i puudutav alapeatükk rakenduskavasse ühes teiste muudatustepanekutega.

Inimressursi arendamise rakenduskava panustab LMS-i läbi mitmete otsuste ja kaudsete meetmete, sest inimressursi arengut toetavad tegevused omavad mõju nii elu- kui ka majanduskeskkonnale ning parandavad Eesti kui Läänemere äärse riigi elukvaliteeti ning atraktiivsust. IARK meetmed panustavad LMSi eesmärkidesse läbi järgmiste prioriteetide ja meetmete (vastavalt 15. märtsil 2011 Euroopa Komisjonile (EK) esitatud Läänemere strateegia aruandele 2010. aasta kohta):

Prioriteetne suund „Elukestev õpe“:

Otseselt panustavaid meetmeid prioriteetses suunas ei ole. Väga nõrk seos võib olla meetmel Noorsootöö kvaliteedi arendamine LMS poliitika valdkonna 12 eesmärgiga 12.3.1. *Alcohol and drug prevention among youth* ja 12.4.1. *Network the local youth policy structures*.

Prioriteetne suund „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“:

See IARK prioriteetne suund omab kõige otsesemat mõju LMS eesmärkidele ja prioriteetsetele valdkondadele. Suunas on kolm meetet, millel on otsene mõju LMS prioriteetsesse valdkonda 12.1 *Education*. Otseselt panustavad meetmed on

- Doktorõppe ja rahvusvahelistumise edendamine;
- Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia võtmevaldkondade ja haridusteaduse eelisarendamine (Teadlasmobiilsuse programm *Mobilitas*);
- Kõrgkoolide koostöö ja innovatsiooni arendamine (Alameetmed Doktorikoolid ning Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöö).

Prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ toetatavad tegevused pole otseselt rahvusvahelise koostöö sisuga ega avalda seetõttu LMS-ile otsesest mõju.

Prioriteetne suund panustab LMS prioriteetsetesse valdkondadesse 8. *Implementing the Small Business Act: to promote entrepreneurship, strengthen SMEs and increase the efficient use of human resources*) ja 12. *To maintain and reinforce attractiveness of the Baltic Sea Region in particular through education and youth, tourism and health* kaudselt.

Prioriteetne suund „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“:

Otseselt panustatavaid meetmeid prioriteetses suunas ei ole. Väga nõrk seos võib olla kahel meetmel (stardi- ja kasvutoetus ning stardi- ja mikrolaenu käendusprogramm) LMS prioriteetse valdkonna 8 eesmärgiga 8.1 *Promote young entrepreneurs*.

Prioriteetne suund "Suurem haldusvõimekus":

Läänemere strateegiasse otseselt panustatavaid meetmeid prioriteetses suunas ei ole, kuid suuna tegevused aitavad läbi horisontaalsete tegevuste panustada strateegia eesmärkide saavutamisesse.

Läänemere strateegia täieliku aruandega saab tutvuda järgmisel aadressil:
<http://www.struktuurifondid.ee/laanemerestrategie/>

Üldiselt toetavad rakenduskavast aruandlusperioodil rakendatud meetmed ja tegevused otseselt nii Lissaboni strateegia eesmärke, kui ka RSKS-is toodud strateegilisi eesmärke ning on seotud teiste rakenduskavade ja strateegiatega, sh Läänemere strateegiaga. Avatud meetmed toetavad nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 artikli 9 lõikes 3 püstitatud eesmärki: fondidest kaasrahastatud toetused on suunatud ELi konkurentsivõime edendamise ja töökohtade loomise prioriteetidele.

Inimressursi arendamise rakenduskava panus horisontaalsetesse teemadesse

Kvantitatiivse ülevaate lõpetatud projektide/programmide panusest erinevatesse horisontaalsetesse teemadesse annab Lisa 1.

Meetmete mõju võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste edendamisele

„Elukestev õpe“: Diskrimineerimist soo, rassi, etnilise päritolu, vanuse vms tunnuste põhjal aitavad otseselt ära hoida viie programmi tegevused:

Noorsootöö kvaliteedi arendamise programmis luuakse noorte sihtgrupile veebipõhine andmebaas, mille eesmärk on aidata tööturul ebasoodsamas olukorras oleval sihtrühmal (noored) väärtustada ja esile tuua mitteformaalse õppe kogemusi tagades paremad võimalused tööturul hakkama saamiseks. Läbi noorsootöö teenuste kvaliteedi hindamise süsteemi loomise tagatakse sotsiaalselt ebasoodsamas olukorras olevatele noortele paremad võimalused noorsootöö teenustest osasaamiseks ühtlasi vähendades sotsiaalset tõrjutust. Programmi „Keeleõppe arendamine 2007-2010“ kõik tegevused on otseselt suunatud võrdsete võimaluste loomisele hariduse omandamiseks ja tööturul toime tulekuks sõltumata emakeelest, rahvusest, vanusest. Programmi tegevustesse on võrdsetel alustel ning iga sihtgrupi spetsiifikat arvestades kaasatud noored ja vanad, naised ja mehed, vähemused ja puuetega inimesed. Programmis „Õppenõustamissüsteemi arendamine“ luuakse hariduslike erivajadustega lastele võrreldes tavalastega võrdsed võimalused võimetekohase hariduse omandamiseks. Lisaks luuakse programmi “Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“ abil eeldused võrdsete võimaluste tagamiseks, sh võimetekohase hariduse omandamiseks, hariduslike erivajadustega õpilastele. Kvaliteetse hariduse omandamine on eelduseks aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus. Kutseõppes õpingud katkestanute jätkuõppeprogramm „KUTSE“ eesmärk on kutse- ja erialase kvalifikatsioonita ja madalama haridustasemega varem kutseõppes õpingud katkestanute konkurentsivõime tõstmine läbi omandatud hariduse.

„Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“: Võrdsete võimaluste tagamiseks arvestatakse vajadusega tasakaalustada nais- ja meesteadurite osakaalu teadusvaldkondade tipptasandil, teaduse populariseerimisel lähtutakse naiste ja meeste huvidest ning nende avardamise vajadusest.

„Pikk ja kvaliteetne tööelu“: Lisaks meeste ja naiste võrdõiguslikkusega seotud erimeetmetele (vt prioriteetse suuna elluviimise ptk) teevad rakendusasutuse esindajad avatud taotlusvoorude taotlejate infopäevadel ja hindamiseksperitide koolitusel eraldi võrdõiguslikkuse alase ettekande, kus tutvustatakse soolise võrdõiguslikkuse teemat ning annavad viiteid, kuidas soolise võrdõiguslikkuse teemat projektides kajastada ning hinnata. Toetuse saajatele suunatud meediaõpikus on samuti võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele eraldi tähelepanu

pööratud. Võrdõiguslikkuse edendamine hindamiseks on prioriteetse suunas mõjuindikaatorid (väikelaste vanemate hõive lõhe ning segregatsiooniindeks), mille seisuga iga-aastaselt jälgitakse.

Muude sihtrühmade võrdsete võimaluste edendamine: Meetmes „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine“ töötatakse välja tööturupoliitika meetmeid, mis loovad kõigile tööturu sihtrühmadele (sh pikaajalised töötud, puuetega inimesed, vanemaealised, madalama haridustasemega inimesed) võrdsed võimalused konkureerimiseks tööturul. Infotehnoloogiliste vahendite ja võimaluste arendamine loob paremaid võimalusi inimestele, kelle liikumine on raskendatud puudest või elukohast tulenevalt, sh e-õpe, töökohale kandideerimine, e-nõustamine. Tõstmaks venekeelse elanikkonna teadlikkust töösuhetest, tõlgiti meetmes „Tööelu kvaliteedi parandamine“ vene keelde töösuheteid tutvustav teavitusmaterjal. Lisaks on võimalik vene keeles tutvuda parimate praktikate kirjeldustega, mida kogub Tööinspektsioon.

Programm "Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2008-2009" toetas kohalike omavalitsuste tegevust sotsiaalselt tundlike gruppide toimetuleku parandamisel, mis omakorda aitab vähendada elupaigast või sotsiaalsest taustast tulenevat ebavõrdsust tervises.

Tegevused ebasoodsas olukorras olevate rühmade, sealhulgas puudega inimeste tööhõivesse integreerimise ja sotsiaalse kaasatuse tugevdamiseks: Meetmes „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine“ pakutakse puuetega inimestele abimeetmeid tööturule siirdumiseks või seal püsimiseks (abivahend, tugisiku teenus, töökoha kohandamine, erandlikud lahendused meetmes osalemiseks, sh viipekeele tõlgi kasutamine, vaegnägijatele transpordi korraldamine). Noortele, vanemaealistele või laste kasvatamise tõttu tööelust eemal olnud töötutele pakuti tööklubi vormis teenust, mille eesmärgiks on anda osalejatele ülevaade tööturu olukorrast, töövõimalusest, valmistada inimesed ette tööotsimiseks ja tööeluks. Töötutele, kelle töölesaamine on raskendatud pikaajalise töötuse, sotsiaalsete probleemide või puude tõttu, osutatakse individuaalset tuge töö otsimisel. Tugitegevused hõlmavad tööotsingute motiveerimist, juhendamist ja abi töötamise ajal. Piirkondades, kus töötus on kõrge ning töötute liikumisvõimalused töötukassa maakondlikku osakonda piiratud, tulid töötukassa inimesed ise kohale, viies läbi nn mobiilset nõustamist. Lisaks töötukassa inimestele osalesid nõustamisel kohaliku omavalitsuse esindajad, kohalikud tööandjad ning vajadusel muud spetsialistid (näiteks nõustajad). Meetme „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“ riikliku programmi tegevused on suunatud puuetega inimeste rehabilitatsioonisüsteemi arendamisele, toetades puuetega inimeste ja teiste erivajadustega inimeste võrdseid võimalusi, motivatsiooni ja hoiakuid iseseisva toimetulekuvõime suurendamiseks. Soodustatakse nende töötamist ja tööle asumist ning luuakse erivajadustega inimestele võimalused tunda end täisväärtusliku ühiskonna liikmena. Meetme raames töötab aastast 2008 Puudealase Teabe- ja Abivahendite Keskus, mis väljastab eksperthinnangud töökoha, kodu ja abivahendite alase kohandamise kohta nii füüsilistele, kui juriidilistele isikutele ning korraldab koolitusi universaalse disaini teemal. Sama meetme avatud voorude raames pööratakse tähelepanu erivajadustega lastega perede ning majanduslike ja sotsiaalsete toimetulekuprobleemidega perede lastehoiuvõimaluste parandamisele, et anda lapsega kodus viibivale vanemale võimalus naasta tööturule.

„Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“: Suuna mõju on madal, sest suuna meetmed ei ole suunatud otseselt ühele horisontaalsele teemale. Otseseks valikukriteeriumiks horisontaalseid meetmeid seatud ei ole, küll aga ei tohi hindamiskriteeriumid horisontaalsete teemadega vastuollu minna. Projektide mõjule annavad hinnangu toetuse saajad märkides vastavad valdkonnad ära projekti lõpparuandes.

„Suurem haldusvõimekus“: Suuna raames elluviidud tegevused ei ole otsest mõju avaldanud horisontaalsete teemadele, seni on jäänud mõju pigem kaudseks. Samuti ei ole horisontaalsete teemade arvestamise eest võimalik saada taotlemise faasis lisapunkte.

Meetmete mõju keskkonnahoiule

Prioriteetsete suundade käivitunud meetmed ei mõjuta otseselt keskkonnahoidu. Positiivne mõju keskkonnahoiule avaldub uues, aastal 2011 käivitavas meetmes „Keskkonnahariduse arendamine“ (pr suund **Elukestev õpe**).

Meetmete mõju infoühiskonnale

„**Elukestev õpe**“: Infoühiskonna arengut toetab tervelt üheksa programmi:

Programm „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ panustab infoühiskonna arengusse veebipõhise avatud andmebaasi www.mitteformaalne.ee loomise ning seeläbi Eesti noortevaldkonna koolituste (virtuaalne koolituskalender) ja õppematerjalide kättesaadavuste suurendamise kaudu. Projekti tegevuse läbi on infoühiskonda edendatud, kuna välja on töötatud infotehnoloogiline lahendus (andmebaas) ning selle kasutusele võtmine võimaldab kõikidel soovijatel saada digitaalkujul rohkem teavet. Karjääriteenuste arendamise programmi tegevuste raames arendatakse ja täiendatakse pidevalt karjääriplaneerimist toetavat veebilehte Rajaleidja www.rajaleidja.ee, mis on abivahend ja infoallikas karjäärispetsialistidele, noortele, lapsevanematele ja täiskasvanutele. Lisaks karjääriplaneerimise töövahendile on Rajaleidja keskkond, millel on kõik eeldused arenemaks avatud õpikeskkonnaks. Keeleõppe arendamise programmi kaudu on keelealase suhtluse ja õppega seonduv teabevahetus viidud suhtluskommunidadesse, veebilehtedele ja atraktiivselt teostatud audiovisuaalmeediasse. Endiselt aktiivselt kasutatakse programmi tegevuste populariseerimist ajakirjanduses, teles ja raadioprogrammides. Kasvav rõhuasetus õppe- ja koolitusmaterjalide koostamisele, täiustamisele ja kasutamisele kaasab kaasaegse infoühiskonna poolt antud võimalusi ja arvestab nende mõjuga. Valminud õppematerjalid on kättesaadavad vörgulehel www.kutsekeel.ee. Programmi „Kutsehariduse populariseerimine“ raames antakse välja elektroonilist ja paberkandjal Kutsehariduse uudiskirja, informatsiooni kogutakse, säilitatakse ja edastatakse elektrooniliselt. Info kutseõppe võimalustest, kutsemeistrivõistlustest ja kutsehariduse uudiskirjad on SA Innove kodulehel elektrooniliselt kättesaadavad kõigile huvilistele. Programmi „E-õppe arendamine kutsehariduses“ tegevused on otseselt suunatud infoühiskonna edendamisele arendades e-õpet kutsehariduses. Õpetajate e-õppealastel koolitustel osalemine aitab kaasa info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendite laiemale kasutamisele õppeprotsessis, muutes selle loomulikuks osaks õpetamisel. IKT vahendite juurutamine ja kasutamine õppeprotsessis suurendab õpilaste infotehnoloogilisi oskusi ja teadmisi ning muudab õppeprotsessi õppijatele huvitavamaks. Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste õppevara arendamise programmi elluviimise käigus arendatakse portaali www.hev.edu.ee. Portaalil kajastatakse seni killustunud ja puudulikku teavet HEV õpilaste õppe ja õppevara kohta (sh programmi elluviimise käigus loodud õppevara) ning muud olulist hariduslike erivajaduste alast, infot. Portaal on mõeldud nii programmi sihtgrupile kui ka laiemale avalikkusele kasutamiseks. Programmis „Õppe kvaliteedi parendamine õppeasutuste sise- ja õpitulemuste välishindamissüsteemi arendamise kaudu“ töötatakse välja üldharidussüsteemi õppeasutuste sisehindamist toetavate veebipõhiselt täidetavad rahuloluküsimustikud õppeasutuste sisehindamise kvaliteedi tõstmiseks ning huvigruppide kaasamiseks. Samuti luuakse võimalused eksamite elektrooniliseks läbiviimiseks, arendatakse elektroonilist eksamite infosüsteemi, luuakse huvigruppidele juurdepääs kvaliteetsetele näidisülesannetele elektroonilises ülesandepangas. Programmi „Õppiv Tiiger 2008-2013“ näol on tegemist e-kursustest komplekteeritud koolitustega, seega ka selle programmi mõju infoühiskonnale on selgelt olemas. Programmi „Täiskasvanute koolitus ja arendustegevused“ tegevuste toel on kavas asendada seniste paberkandjatel koolituslubade väljastamine registreeringuga EHIS-es, taotlusprotsess muudetakse elektrooniliseks. Püütakse ühildada kõrgkoolide õppeinfosüsteemid ja EHIS.

„Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“: E-õppe süsteemide ning koolitusskeemide arendamine programmis BeSt toetab infoühiskonna edendamist. IKT valdkonnas doktoriõppe soodustamine tagab valdkonna ekspertide võimaluse kolmanda taseme õppeks.

„Pikk ja kvaliteetne tööelu“: Nii programmides kui ka avatud taotlusvoorudes töötatakse välja võimalusi e-õppeks, e-nõustamiseks ning infotehnoloogiliste vahendite arendamiseks, mis võimaldab laiemale avalikkusele juurdepääsu digitaalsele teabele sõltumata nende elukohast. Eesti Töötukassa arendas edasi infosüsteemi töövahendusteenuse valdkonnas. Täna saavad kõik huvilised otsida ja vaadata töötukassale usaldatud avalikke tööpakkumisi. Avatud taotlusvooru projektides loodavates kaugtöökeskustes kasutavad töövõtjad kompleksseid infotehnoloogiavahendeid ja –lahendusi (kõnekeskus, skaneerimiskeskus). Meetmes „Tööelu kvaliteedi parandamine“ jätkati Tööinspeksiooni infotelefoni teenuse pakkumist ja infokirja väljaandmist. Uuendati kollektiivlepingute andmekogu, mis on kättesaadav aadressilt <http://klak.sm.ee> Programmi „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed 2010-2011“ raames juurutati sotsiaalteenuste andmeregister STAR. Projekti eesmärgiks on märkimisväärselt tõhustada sotsiaalabi andmise efektiivsust ning juhtumite haldamist. Meetme „Tervislike valikute ja eluviiside soodustamine“ terviseprofiilide koostamise toetamiseks loodi programmi käigus tervisestatistika ja -uuringute elektrooniline esitlussüsteem.

Mõju kodanikuühiskonna arengule

„Elukestev õpe“: Kodanikuühiskonna arengule avaldavad positiivset mõju kuus programmi. Programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ ühe koolitusprioriteedina on aastani 2013 sätestatud „Noorte osalus“. Noorte osaluse all mõistetakse noorte aktiivset või passiivset sekkumist ühiskonna protsessidesse ning nende mõju ühiskonnas vastuvõetavatele otsustele. Koolituskava on koostatud eesmärgiga suurendada noorte osalemist otsustamises ja enamat kaasamist otsustusprotsessidesse. Karjääriteenuste arendamise programmi raames loodud karjääriteenuste koostöökogu ühendab erinevaid osapooli, kes mõistavad karjääriteenuste süsteemi vajalikkust ning toetavad selle väljatöötamist ja edasiarendamist - koostöökogu on erinevate osapoolte võimalus arendada elukestvalt kättesaadavaid karjääriteenuseid ühtselt toimivaks ja koordineeritud süsteemiks. Karjääriteenuste koostöökogusse on kaasatud Haridus- ja teadusministeerium, Sotsiaalministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Eesti Noorsootöökeskus, Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, Linnade Liit, Maaomavalitsuste Liit, Noorteühenduste Liit, Õpilasesinduste Liit, Karjäärinõustajate Ühendus, teavitamis- ja nõustamiskeskuste esindaja, Kaubandus-tööstuskoda, Tööturuamet ja Sihtasutuse Innove Karjääriteenuste Arenduskeskus. Keeleõppe arendamise programm aitab rohke suhtluse ja hästi valitud koolitusmetoodika kaudu vähendada kogukondadevahelist eraldatust ja kasvatada vastastikust tolerantsi, mis on olulised ühtse riigi-identiteedi ülesehitamisel. Kodakondsuse saamiseks vajalike tingimuste täitmisel on keeleõpe asendamatu, igapäevaelus toimetulekuks, suhtlemiseks ja asjaajamiseks vajalik. Programmi tegevus aitas kaasa erialase koostöö arendamisele, osalejate vaheliste suhete tekkimisele/tihendamisele. Kutsehariduse populariseerimise programmi raames on kutsehariduse valdkonnas tegutsejad, sh mittetulundusühingud ja kutseõppeasutused, kaasatud Kutsehariduse uudiskirja koostamisse ja kutsevõistlustega seotud tegevustesse. Programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ üks prioriteetseid teemasid on sotsiaalne ja kodanikukompetents, mille elluviimiseks korraldatakse vastavasisulisi koolitusi. Näiteks: projektijuhtimine, kodanikukoolitus, seltsijuhtide koolitus, kommunikatiivsed oskused jne., mille kaudu luuakse alused ühiskonnateadlike kodanike arenguks ning julgustatakse neid osa võtma ühiskonna arengut toetavatest protsessidest. Programmi „Täiskasvanuhariduse populariseerimine“ poolt toetatav TÕNi üle-eestiline võrgustik (TÕNi maakondlikud tugigrupid, TÕF ehk õppijate võrgustik) on toimiv kodanikuühendus. Võrgustiku

liikmeid teavitatakse elukestvast õpest teabepäevade ja koolituste vahendusel ning kaasatakse TÕNi raames toimuvatesse tegevustesse. Kõige selle kaudu aitavad nad muuta inimeste õpihoiakuid ning tõsta täiskasvanud elanikkonna teadlikkust õppimisest täiskasvanueas.

Prioriteetse suuna „**Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine**“ tegevused toetavad kodanikuühiskonna arengut ühiskonnaalaste teadustööde ning valdkondlike koolituskeemide ja õppekavaarenduse toetamise kaudu.

„**Pikk ja kvaliteetne tööelu**“: Viiakse läbi teemakohaseid teabepäevaid, luuakse võimalused heade praktikate ja ideede vahetamiseks (ümarlauad). Samuti viiakse läbi teabepäevi, kuhu kaasatakse erinevate organisatsioonide spetsialistid, kes tegelevad sarnase sihtgrupiga (näiteks puuetega inimesed, kes on läbivalt kohaliku omavalitsuse, kolmanda sektori organisatsioonide ja töötukassa kliendid). Meetmes „Tööelu kvaliteedi parandamine“ aitavad kodanikuühiskonna arengule kaasa tööelu kvaliteedi ning töösuhete selguse edendamist toetavad tegevused ning koostöö soodustamine mittetulundusorganisatsioonidega. Meetme taotlusvooru toetatavad tegevused olid otseselt suunatud kodanikuühiskonna arengu toetamisele. Tegevuste kaudu toetatakse teadlikkuse tõstmist individuaalsete töösuhete regulatsioonist ja kollektiivläbirääkimistest.

Kaudselt on prioriteetses suunas „**Suurem haldusvõimekus**“ toetatud projektid avaldanud mõju nii kodanikuühiskonna arengule kui ka tasakaalustatud regionaalsele arengule. Suuna tegevuste raames ei ole regionaalse arengu ja kodanikuühiskonna areng eesmärk iseenesest, vaid pigem panustatakse suuna tegevuste raames selliste eelduste ja võimaluste loomisele, mis nimetatud arenguid toetavad.

Mõju regionaalsele arengule

Regionaalselt (vt lisa 2) on toetuse saajatena kõik maakonnad esindatud, 13% kõikidest rahuldatud taotlustest ning samas 84% võetud kohustustest ja 79% tehtud väljamaksetest on üleriigilised/maakondade vahelised, mis näitab, et paljud ESF projektid ja eriti suuremad programmid ongi eelkõige üleriigilise või piirkondadevahelise iseloomuga. Kui jätta üleriigilised toetused kõrvale, siis näeme, et kõige rohkem toetust on maakondadest läinud Harjumaale (9,8% kinnitatud projektide/programmide eelarvetest), seda ka siis, kui vaadata toetuse summat inimese kohta (72,2 eurot inimese kohta). Teistest maakondadest rohkem on toetusi saanud veel Ida-Virumaa toetusega inimese kohta 35,4 eurot (1,56% võetud kohustuste kogusummast) ja Tartu maakond – 1,53% toetustest summas 39,5 eurot inimese kohta. Kõigi teiste maakondade toetusmahu osakaal jääb isegi alla poole protsendi (va Lääne-Virumaa – 0,57% kinnitatud toetusmahust). Samas on nt Saaremaale läinud inimese kohta võrdlemisi palju toetust – 37,1 eurot, moodustades samas vaid 0,33% kinnitatud toetusmahu absoluutsummast. NB! Ei tohi unustada, et 84% kinnitatud toetusmahust on riigiülene või maakondadevaheline ja seega puudub täpne ülevaade tegelikust toetusmahu jaotusest piirkondade lõikes.

Prioriteetsete suundade lõikes:

„**Elukestev õpe**“: Regionaalset arengut toetavad kaheksa programmi.

Noorsootöö kvaliteedi arendamise programm tagab ka vähemarenenud piirkondades elavatele inimestele võrdsed võimalused noorsootöötajate täienduskoolituses osalemiseks (koolitusel osalejatele tagatakse soovi korral majutusvõimalus) ning toetab noorte mitteformaalhariduse ja noorsootöö teenuste kasutamist. Karjääriteenuste arendamise programmi kaudu karjääriteenuste osutamine maakondlikes teavitamis- ja nõustamiskeskustes ning koolides võimaldab inimestel teha iseseisvaid ja teadlikke valikuid õppe- ja tööelu kavandamisel ning valmisoleku elukestvaks õppeks ja oma potentsiaalile sobivaima rakenduse leidmiseks igas eluetapis. Regionaalse arengu (nii selle majandusliku, kultuurilise ja muu arengu) seisukohalt

on ülioluline, kui inimressurss on optimaalselt tõhusama rakenduse leidnud. Programmi „Öppenõustamissüsteemi arendamine“ vahendusel on öppenõustamisteenus kättesaadav 15 maakonnas ja Tallinna linnas, teenuse osutamiseks on loodud uusi töökohti. Programmi „Keeleõppe arendamine 2007-2010“ poolt korraldatud keelekursustel osalevad inimesed tunnistavad, et parim keeleõpe on selline, kus õppija viiakse oma tavapärasest keskkonnast välja, teistesse Eestimaa regioonidesse. Tööjõuvahetusprogrammi ja avaliku sektori töötajate keeleõppe tegevused soodustasid erinevates piirkondades asuvate asutuste omavahelist koostööd, kogemuste vahetamist ja kontaktide loomist kolleegidega. Enamus koolitusi oli suunatud Ida-Virumaale, mis olulisel määral soodustas piirkonna ja selle inimressursi arengut. Programm on läbi tööjõuvahetuste, praktikate ja individuaalse, mentorite toel toimuva eesti keele õppe, noorsootegevuste ja koolide vaheliste kontaktide avardanud paljude geograafilist ja kultuuri alast kogemust. Programmi „Kutsehariduse populariseerimine“ raames tutvustatakse kutseõpet ja õppimisvõimalusi kutseõppeasutustes. Kutseõppeasutuste maine paranemine avaldab positiivset mõju regionaalsele arengule. Paljud kutseõppeasutused asuvad üle Eesti ja ka maapiirkondades, olles antud kohas nii oluliseks tööandjaks kui ka laiemas mõttes kogukonna arendajaks. Programmis „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ on järgitud põhimõtet, et koolitusega oleks kaetud kõik maakonnad. Enamus vabahariduslike koolituskeskusi asub maapiirkondades ja 72% programmi poolt korraldatud koolitustest toimus maapiirkondades üle Eesti. Programmis „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ pakutakse samuti koolitust kõikides maakondades. Täiskasvanuhariduse populariseerimise programmi poolt rahastatud Täiskasvanud Õppija Nädala (TÖN) tugigrupid on igas maakonnas, samuti aasta tegijaid neljas kategoorias esitatakse ja valitakse igas maakonnas. TÖNi vabariiklikud tegevused (nt eelfoorum, TÖNi avaüritus) toimuvad igal aastal erinevas maakonnas, tutvustades kohalikku kultuuri ja võimalusi. Programm „Õppe kvaliteedi parendamine õppeasutuste sise- ja õpitulemuste välishindamissüsteemi arendamise kaudu“ toetab õppeasutuste juhtimise kvaliteedi paranemist, mis tagab ühtlase õppe kvaliteedi. Kahetasandiliste tunnustusstatuutide väljatöötamine võimaldab levitada õppeasutuste häid kogemusi riiklikul ja regionaalsel tasandil.

„Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ Teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse inimressursi arendamise suund toetab regionaalset arengut eelkõige läbi Tallinna ja Tartu rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmise (meede „Kõrgkoolide koostöö ja innovatsiooni arendamine“).

„Pikk ja kvaliteetne tööelu“: Rakendusasutus analüüsis toetust saanud projekte, millest ilmnest, et kui vaadata meetme 1.3.1 toetuse saajaid nende registreeritud asukoha alusel, on suur osa toetusest läinud Harju maakonda (Tallinna) ning ühtegi taotlejat pole Põlva ja Raplamaal. Olenemata rakendava organisatsiooni registreeritud asukohast on mitmed projektid üle-eestilised või haaravad mitut maakonda. Vaadates projektide rakenduspiirkondi on kõik maakonnad tegevustega kaetud (isegi kui üle-eestilised projektid välja jätta). Tallinnakeskset toetuse saajate jagunemist võis näha ka meetme 1.3.3 esimese taotlusvooru analüüsi tulemusena – 13 taotlejast 7 on registreeritud Tallinnas. Kokku on 1.3.3 esimese voorus toetust saanud 7 maakonnas registreeritud taotlejad. Samaselt 1.3.1 on projektide mõjuulatus registreeritud asukohast laiem – 11 maakonda, katmata on Hiiu, Rapla, Valga ja Võru maakonnad. Avatud taotlusvooru projektides kavandatud piirkondlike kaugtöökeskuste käivitamine toetab regionaalset arengut, aidates tuua maapiirkondadesse kõrgemalt tasustatud ja paremat kvalifikatsiooni nõudvat tööd, loob vajaduse teiste teenuste järgi, mis omakorda suurendab madalama kvalifikatsiooniga inimeste tööhõivet. Samuti on kaasatud töötukassa poolt elluviidavas programmis kõik maakonnad, kusjuures tihedat koostööd tehakse kohalike omavalitsuste, ametiasutuste, tööandjate ja kolmanda sektoriga, et paremini osutada teenuseid lähtuvalt konkreetse piirkonna ja seal elavate inimeste vajadustest.

Meetme „Tervislike valikute ja eluviiside soodustamine“ programmi üks tegevustest on otseselt suunatud kohalike omavalitsuste ja maavalitsuste võimestamisele – nende suutlikkuse suurendamisele elanikkonna terviseseisundi hindamisel ja parandamisel, terviseedenduslike meetmete kavandamisel ja elluviimisel ning projektide planeerimisel

„Suurem haldusvõimekus“: Kaudselt on toetatud projektid avaldanud mõju nii kodanikuühiskonna arengule kui ka tasakaalustatud regionaalsele arengule. Suuna tegevuste raames ei ole regionaalse arengu ja kodanikuühiskonna areng eesmärk iseenesest, vaid pigem panustatakse suuna tegevuste raames selliste eelduste ja võimaluste loomisele, mis eelpool nimetatud arenguid toetavad.

Horisontaalsete teemade osas mõju ega vastavust **6. ja 7. prioriteetses suunas** (HTA ja TA) ei hinnata ega infot ei koguta. Meetmetel on kaudne mõju infoühiskonnale ja kodanikuühiskonnale tänu tööhõivele infotehnoloogilistele arendustele andmebaaside ja infovahetuse keskkonna loomise näol.

3 JÄRELEVALVE

Järelevalve peatükis on esitatud olulisem info aruandlusperioodil avastatud rikkumiste ja läbiviidud kontrollide kohta ning ülevaade peamistest audititulemustest. Täpsem info läbiviidud auditite kohta on leitav auditeerimise aastaaruandes.

3.1 Avastatud rikkumised ja tagasinõutud toetus

Järgnevalt tabelis kajastatud summad kajastavad tagasinõutud (mitte tingimata tagasi makstud) vahendite mahtu Inimressursi arendamise rakenduskavas.

Tabel 3.1.1: Rikkumiste tõttu tagasinõutud vahendid

Tagasinõutud summad	Fond	Summa (EUR)
Prioriteetne suund 1: Elukestev õpe	ESF	760,67
Prioriteetne suund 2: Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine	ESF	121,43
Prioriteetne suund 3: Pikk ja kvaliteetne tööelu	ESF	4408,92
Prioriteetne suund 4: Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks	ESF	47 466,10
Prioriteetne suund 5: Suurem haldusvõimekus	ESF	5 471,96
Prioriteetsed suunad 6 ja 7: Horisontaalne Tehniline abi ja Tehniline abi	ESF	0,00

Allikas: prioriteetsete suundade aruanded 2010

Tabel 3.1.2 kajastab ainult Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ette kantud rikkumisi.

Tabel 3.1.2: Tuvastatud ja OLAFi raporteeritud rikkumised

Avastamise aasta	Rikkumise number	Rikkumise OLAFi number	Pr. suund	Meede	Rikkumise liik	Rikkumise finantsmõju (EL)
2009	EAS/2007-2013/09/04/02	10006	1.4	1.4.5	999	10 737,16
2010	EAS/2007-2013/10/21/02	10003	1.4	1.4.2	999	12 730,61
2010	EAS/2007-2013/10/30/01	10004	1.4	1.4.2	812	12 780,66
2010	EAS/2007-2013/10/50/02	10005	1.4	1.4.2	812	12 782,33

Allikas: SCFS (5.05.2011, Auditeeriv Asutus)

*kirjeldatakse kõiki rikkumisi (sh kahtlusega). Rikkumised kirjeldatakse tüüpide/valdkondade kaupa (nt hangetega seotud rikkumised, valeandmete esitamine, vara säilitamise kohustuse rikkumine, eraldi kindlasti artiklit 57 e. 5.a reegli rikkumist puudutavad juhtumid)

Tabelis toodud rikkumiste liigid:

- 999 – pankrot;
- 812 – viie aasta reegli rikkumine.

3.2 Läbiviidud kontrollid

2010. a keskendus korraldusasutus järelevalvetegevuste osas rakendusüksuste kontrolliprotseduuride vastavuse väljaselgitamisele riigihangete kontrollimise, paikvaatluste läbiviimise ja väljamaksetaotluste menetlemise valdkonnas.

2010. a veebruaris valmisid miinimumnõuded riigihangete kontrolli protseduuride osas ning valdavalt võtsid rakendusüksused korraldusasutuse poolt sätestatud nõuded ka 2010. a jooksul üle. 2010. a jätkati riigihangete teemaliste koolituste läbiviimisega. Kui 2009. aastal viidi administratsioonisiselt läbi kaks koolitust, kus osalejaid oli kokku 140, siis 2010. aastal suurenes see arv oluliselt: struktuurivahendite administratsioonile korraldati taas kaks koolitust (131 osalejaga), kuid sellele lisandus viis koolitust üle Eesti toetuse saajatele, kus kokku osales 562 inimest. Riigihangete koolitustega jätkatakse ka 2011. aastal (aprilli lõpu seisuga on toimunud juba kaks koolitust). Korraldusasutus jätkab jooksvalt administratsiooni nõustamist riigihangete valdkonnas.

Paikvaatluste läbiviimise ja väljamaksetaotluste menetlemise kontrollimise protsessiga alustati 2009. a lõpus ning tegevused jätkusid kogu 2010. a jooksul. Korraldusasutus kaardistas rakendusüksuse funktsioone täitvate asutuste olemasolevad protseduurid ning koostas kaardistuse alusel ja seda täiendades protseduuride üldise kontroll-lehe. Kontroll-lehte kasutas korraldusasutus 2010. a I pooles toimivateks rakendusüksuste protseduuride parendamiseks. Kõikide RÜ-de (v.a Riigikantselei tulenevalt sellest, et ettevalmistamisel oli Riigikantseleis tegutseva rakendusüksuse üleminek Rahandusministeeriumi, millega kaasnes ka süsteemiaudit) vastavad protseduurid vaadati kontroll-lehtede valguses üle, vajadusel toimusid kahepoolsed kohtumised protseduuride täiendamise teemal. 2010. a lõpuks on kõik rakendusüksused oma kontrolliprotseduure täiendanud.

Sarnaselt varasematele aastatele jätkas korraldusasutus 2010. a kvartaalseid kontrole süsteemi toimivuse üle. Kui 2009. a lõpuni pidid rakendusasutused ja rakendusüksused esitama kord kvartalis korraldusasutusele teatise süsteemide toimivuse kohta, siis alates 2010. aastast saab korraldusasutus sisendi makseasutusele teatise esitamiseks SFOSi projektauditi ja paikvaatluse moodulist, juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditi järeltoimingute tabelist ning korraldusasutuse kontrollide tulemustest. Iga kvartal esitab korraldusasutus teatise makseasutusele, milles kinnitatakse juhtimis- ja kontrollisüsteemide vastavust ja toimimist. Jätkusid ka regulaarsed seirekohtumised rakendusasutustega jooksvate probleemide kaardistamiseks ja neile lahenduse leidmiseks.

Alates 2008. a lõpust on toimunud järelevalve töörühma koosolekud. Töörühm, kuhu kuuluvad kõikide rakendusasutuste ja -üksuste esindajad, kogunes 2010. a ühe korra (juunis). Aasta teisel poolel otsustati eraldi töörühma koosolekut mitte kokku kutsuda, vaid liita järelevalve teemad rikkumiste ja tagasimaksete (RI/TA) seminariga, kuna RI/TA seminar on samuti suunatud paljuski järelevalve teemadele ning nii on võimalus kõiki rikkumiste, tagasimaksete ja järelevalvega seotud küsimusi ühel põhjalikul seminaril arutada. 2010. a II poolaastas toimus RI/TA seminar detsembris.

2011. a keskendub korraldusasutus oma järelevalvetevõimega rakendusasutustele, analüüsides nende järelevalvetevõime rakendusasutuse üle ning pakkudes välja soovitusi protseduuride ja protsesside parendamiseks. Ettevalmistamisel on rakendusasutuste suunalise järelevalve teostamiseks kontroll-lehed, et analüüsida ministeeriumite järelevalvealast tööd sh nende kontrolli vastavate rakendusüksuste töö üle paikvaatluste, projektivaliku protsessi, väljamaksetaotluste menetlemise ning riigihangete valdkonnades.

Tabel 3.2.1: Paikvaatluste katvus prioriteetsete suundade lõikes

Pr. suund	Aktsepteeritud ja lõpetatud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide arv kokku	Paikvaadeldud projektide osakaal kõikidest projektidest	Heakskiidetud projektide eelarved kokku (EL osalus)	Paikvaatlusega kaetud projektide eelarved kokku (EL osalus)	%	Projektides tehtud abikõlblikud kulud viimase paikvaatluseni (EL osalus)	%
1.1	37	25	67,57%	46 920 289,3	35 764 934,1	76,2%	6 158 358,24	13,1%
1.2	72	5	6,94%	97 735 176,4	48 154 269,7	49,3%	2 019 012,11	2,1%
1.3	129	49	37,98%	112 053 168,4	88 610 441,8	79,1%	39 473 541,46	35,2%
1.4	3826	274	7,16%	45 366 497,3	13 237 808,6	29,2%	7 540 954,86	16,6%
1.5	267	18	6,74%	16 950 867,3	6 396 605,7	37,7%	547 503,72	3,2%
1.6 HTA	51	49	96,08%	26 192 136,4	26 151 392,7	99,8%	17 925 602,66	68,4%
1.7 TA	12	9	75,00%	683 849,3	666 311,3	97,4%	108 593,28	15,9%
KOKKU	4394	429	9,76%	345 901 984,3	218 981 763,9	63,3%	73 773 566,33	21,3%

Allikas: SFCS (5.05.2011). Andmed on kumulatiivsed, seisuga 31.12.2010.

1.1 „Elukestev õpe“: Peamised leiud ja märkused paikvaatlustel puudutasid teavitusnõuete korrektset täitmist (nt logo koduleheküljel jmt), mis olid reeglina parandatavad ning mille korrigeerimise kohta esitas toetuse saaja rakendusüksusele tähtjaks tõenduse. Esines ka väiksemaid puudusi kuludokumentides, mille kohta samuti esitati toetuse saajate poolt rakendusüksusele tõendusmaterjal, et vajalik info on kuludokumentidele kantud.

1.2 „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“: Kulude eristamine toetuse saaja raamatupidamise infosüsteemis (projekti finantsallikal kajastatakse sageli ka projektiga seotud abikõlbmatuid kulusid). Sarnaste probleemide edasiseks vältimiseks toimub toetuse saajate pidev nõustamine nii läbi meetmete infopäevade kui ka RÜ koordinaatorite ja maksespetsialistide poolt individuaalselt.

1.3 „Pikk ja kvaliteetne tööelu“: RÜ teostas 2010. aastal kokku 42 kohapealset paikvaatlust 5-le programmile ja 37-le projektile. Programmide paikvaatluse käigus teostati ka kuludokumentide kohapealne kontroll. Tuvastati üks oluline rikkumine, kus toetuse saaja oli kajastanud kuludokumente erinevate rahastajate aruannetes ja saanud topeltrahastust. Paikvaatlus toimus aasta lõpul ja pärast täiendavat dokumentide kontrolli koostati tagasinõude otsus 2011. aastal.

1.4 „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“: Paikvaatluste käigus on enamlevinud veaks projektikulude eristamisnõude eiramine ning seetõttu on tehtud selgitustööd toetuse saajatele. Samuti tehti EAS-is sisekoolitusi konsultantidele ja rõhutatud on kulude eristamise olulisust. Programmide raames teostati 2010. a kolm paikvaatlust, mille viis läbi RA. Kontrolliti Stardi- ja mikrolaenu käendusprogrammi, Teadmiste ja oskuste arenguprogrammi ja Ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse programmi. Stardi- ja mikrolaenu käendusprogrammi osas tehti soovitus tõhustada EL struktuurifondide tähistust programmi infot edastavatel internetilehtedel. EAS-i programmides suunati tähelepanu rikkumise riskile, mis õieti käitudes ei realiseeru. Kontrolli hetkel rikkumist siiski ei esinenud.

1.5 „Suurem haldusvõimekus“: Aruandlusperioodil on teostanud RÜ 16 kontrolli, mis hõlmab nii avatud taotlusvoore kui ka programmide kohapealseid kontrole (muuhulgas ka elluviija vastavuse kontrole, sest aruandlusperioodil on avanenud kolm uut programmi). Olulisi leide, mis oleks kaasa toonud mitteabikõlblikke kulusid, ei ole abikõlblikkuse perioodil tuvastatud. Lisaks järelevalve plaanis olevatele kontrollidele on rakendusüksus teostanud kaks erakorralist kontrolli (sh, mille ettevalmistusperiood on olnud vähem kui kolm päeva või ei ole etteteatamist aset leidnud). Peamised leiud on olnud seotud „Perioodi 2007-2013

struktuuritoetuse seadus“ § 5 sätestatud kohustuse täitmisega, just piisavate meetmete tagamise osas ning raamatupidamislike andmete eristamisega seaduse § 22 lg 10 osas.

3.3 Läbiviidud auditid ning kokkuvõte nende tulemustest

2010. a tööplaani kohaselt auditeeris AA koostöös RA ja RÜ siseaudiitoritega 85 projekti (kokku oli toetust saanud projekte 2303) summas 4 928 877 205,35 krooni, mis katab 71,44% kõigist auditeeritava perioodil EK-le sertifitseeritud kuludest.

Peamised projektiauditite käigus välja toodud vead olid seotud mitteabikõlblike kulude esitamise ja tasumisega ning riigihanke menetluse reeglite rikkumisega. Kokku tehti 45 olulist tähelepanekut ning **tuvastati mitteabikõlblikke kulusid summas 6 931 398,56 krooni ehk 0,14%** auditeeritud kulude kogumahust.

Lisaks projektiaudititele lõpetati kolm varem alustatud juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditi (*JKS audit*) ning alustati seitsme uue JKS auditi läbiviimist. JKS auditi valimisse sattusid veel auditeerimata ning riskide hindamise tulemusena välja valitud asutused. Enamikke asutusi hinnati kategooriaga 2, mis tähendab, et asutuse juhtimis- ja kontrollisüsteemid toimivad, kuid parendused on vajalikud (vt järgnevat tabelit).

Tabel 3.3.1: Juhtimis- ja kontrollisüsteemide auditid

Auditeeritud asutus	Auditi läbiviija	Auditi lõpp	Tulemus ¹⁵
Tallinna Lennujaam (RÜ)	TLJ siseaudiitor	31.12.2009	Kategooria 1
Riigi Infosüsteemide Arenduskeskus	Auditeeriv asutus	11.01.2010	Kategooria 2
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (RA, RÜ)	Auditeeriv asutus	10.03.2010	Kategooria 2
Siseministeerium (RA)	Auditeeriv asutus	13.12.2010	Kategooria 2
Maanteeamet (RÜ)	Auditeeriv asutus	13.12.2010	Kategooria 2
Krediidi ja Ekspordi Garanteerimise Sihtasutus KredEx (RÜ)	Auditeeriv asutus	21.12.2010	Kategooria 2
Makseasutus	Auditeeriv asutus	Audit lõpetatakse 2011	
Sotsiaalministeerium (RA)	Auditeeriv asutus	Audit lõpetatakse 2011	
Veeteedeamet (RÜ)	Auditeeriv asutus	Audit lõpetatakse 2011	
Keskonnainvesteeringute Keskus (RÜ)	Auditeeriv asutus	Audit lõpetatakse 2011	

Allikas: Auditeeriv asutus, 2011

JKS auditite käigus süsteemseid, kõikidele asutustele laienevaid probleeme ei leitud. Erinevates asutustes nõuavad parendamist erinevad valdkonnad.

Lisaks osteti audiitorühingult Ernst & Young sisse SFOS-i ja seda kasutavate asutuste infosüsteemide infoturbe ja andmekvaliteedi vastavusaudit. Audiitorid jõudsid järeldusele, et infosüsteemide kolmeastmeline etalonturbe süsteem on rakendatud, muudes osades on vajalikud mõningad parandused.

¹⁵ I kategooria – JKS toimib;

II kategooria – JKS toimib, kuid mõningad parandused on vajalikud;

III kategooria – JKS toimib osaliselt, mistõttu on olulised parandused vajalikud;

IV kategooria – JKS ei toimi.

Detailne informatsioon projekt- ja JKS auditite läbiviimise ja nende tulemuste kohta on toodud AA 2010. a auditeerimise aastaaruandes (2010. a auditeerimise aastaaruanne; leitav Rahandusministeeriumi kodulehel: <http://www.fin.ee/valisvahendite-auditid>).

Analüüsides 2010. a auditite tulemusi, on AA üldkokkuvõttes arvamusel, et **struktuuritoetuse juhtimis- ja kontrollisüsteem toimib, kuid mõningad parendused on vajalikud**. Korraldusasutus on andnud täiendavaid suuniseid ka eelmisel aastal välja toodud süsteemse vea – probleem riigihangete kontrolli ulatuse määratlemisel, edaspidiseks ärahoidmiseks.

4 SEIRE JA HINDAMINE

Käesolev peatükk annab ülevaate aruandlusperioodil toimunud seire ja hindamise tegevustest. Esmalt lühiülevaade KA tasandil läbi viidud arendustegevustest ja N+2 reegli täitmisest, seejärel IARK seire 2010. a kokkuvõte. Eraldi alapeatükis käsitletakse ESF tegevustes osalenud isikute seireandmeid ning viimane alapeatükk annab ülevaate aruandlusperioodi hindamistest.

4.1 Seiresüsteemi arendamine

Korraldusasutus teostab rakenduskavade üle seiret jooksvalt, igakuiselt ning aasta lõikes. KA on seiresüsteemi süsteemsema arendamisega tegelenud alates 2009. a algusest. Alates 2008. a lõpust toimub struktuurivahendite seire koos kõigi muude eelarveliste vahendite seirega, mis võimaldab paigutada struktuurivahendid laiemasse konteksti ja võimaldab kõigi riigieelarveliste vahendite koosmõjusid arvestada. Kui 2009. aastal oli eelarve ja välisvahendite ülevaated eraldi, siis suurim muutus 2010. aastal oli kahe aruande ühendamine. Senise igakuise välisvahendite ülevaate asemel esitatakse koondaruanne Vabariigi Valitsusele kord kvartalis, mille alusel teavitatakse Valitsuskabinetti rakendamise hetkeseisust ja probleemidest/kordaminekutest ning vajadusel langetatakse otsuseid plaanide muutmiseks.

Lisaks aruannete ühendamisele toimusid 2010. a seirekohtumised KA/ Rahandusministeeriumi ja teiste valitsemisalade vahel, kus käsitleti lisaks struktuurivahendite spetsiifilistele teemadele ka riigieelarve kasutamise seonduvaid teemasid.

2010. aastal kiideti heaks rakenduskavade seirekomisjoni otsusega ja Vabariigi Valitsuse 13.05.2010 korraldusega nr 177 heaks kiidetud rakenduskavade muudatusettepanekud – sealhulgas Inimressursi arendamise rakenduskava muudatusettepanek – esitati Euroopa Komisjonile 18.05.2010. (*Euroopa Komisjoni sellekohast otsust seisuga 28.04.2011 veel tehtud ei ole*).

Tabel 4.1.1: N+ reegli täitmine EL Nõukogu (EÜ) määruse artikkel 93 kohaselt

	Inimressursi arendamise rakenduskava	Elukeskkonna arendamise rakenduskava		Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava	
		ESF	ÜF	ERF	ÜF
2011. a sihttase	44 580 475	85 688 459	138 382 857	123 914 363	71 879 338
2012. a sihttase	104 214 559	177 982 675	281 539 378	149 299 882	252 153 416
EK poolt laekunud ette- ja vahemaksed seisuga märts 2011	153 890 821	355 116 408	106 827 915	445 115 043	445 115 043
Saavutatud 2011. aasta sihttasemest (%)	372	136	272	241	376
Saavutatud 2012. aasta sihttasemest (%)	159	66	134	116	185

Allikas: Korraldusasutus, mai 2011

30. märtsi 2011 seisuga on täidetud kõikide rakenduskavade ja fondide sihttasemed aastaks 2011. Samuti on täidetud IARK 2012. aasta sihttase.

2013. aastal tõuseb toetuse kasutamise sihttase siiski järsult, kui tuleb Euroopa Komisjonile deklareerida umbes sama summa, mis on kasutatud eelneva kuue aasta (2007-2012) peale kokku. Vahendite kaotamise vältimiseks aastal 2013 on vaja, et väljamaksud toimuksid oluliselt kiiremini, kui aastate 2011-2012 minimaalsed sihttasemed nõuaksid.

2010. aasta lõpus viis Korraldusasutus läbi lisanduvuse printsiibi vahehindamise eelanalüüsi, mille eesmärk oli Euroopa Komisjoniga läbi rääkida enne lisanduvuse vahehindamise aruande esitamist juulis 2011 võimalikud probleemid, kas ja kuidas on majanduskriisi valguses avalike kulude maht muutunud, mis võib lisanduvuse täitmist mõjutada ja kas Eestil oleks vajalik Riiklikus Struktuurivahendite Kasutamise Strateegias (RSKS) kinnitatud aasta keskmist summat muuta.

Eelanalüüsi tulemusena tõenäoliselt Eestil lisanduvuse printsiibi täitmisega probleemi ei tule, võimalik on siiski, et tulenevalt SKP langusest toome seatud keskmise summa allapoole, kuna 6%-ne majanduskasv kogu perioodiks, mis oli kinnitatud baastabeli mahu eelduseks, on oluliselt muutunud.

4.2 Rakenduskava seire

Inimressursi arendamise rakenduskava seirekomisjoni korraline koosolek toimus 2010. aasta 2. juunil Tartus. Koosolekul anti ülevaade kõigi prioriteetsete suundade seirearuannetest ning meetmete rakendamise hetkeseisust ja plaanidest 2010. aastal ning kinnitati ühehäälselt rakenduskava 2009. aasta seirearuanne. Samuti anti ülevaade 2009. a kommunikatsioonitegevustest (HTM) ja rakenduskavade ülesest riskide hindamisest (KA). Korraldusasutus tegi ka ettekande struktuurivahendite valikukriteeriumide hindamisest (rakenduskavade ülene hindamine), mis oli selleks hetkeks jõudnud lõppjärku. Seirekomisjoni poolt täiendavaid seisukohti ei võetud ega ettepanekuid ei tehtud, koosoleku protokoll ning muud materjalid on kättesaadavad juhtministeeriumilt. Koosolekule järgneval päeval külastati kahte ESF-i projekti Tartus ja selle lähistel (pr suunad 2 ja 3).

Lisaks koosolekutel jagatavale infole annab juhtministeerium alates 2009. aastast jooksvalt välja seire ja hindamiste infokirja, mis saadetakse kõigile seirekomisjoni liikmetele, asendusliikmetele ja vaatlajatele kolm korda aastas (koosolekute vahelisel ajal). Ka toimuvad kord kuus seirekohtumised RA-de ja KA vahel.

IARK seirekomisjoni ja EK poolt olulisi lahendamist vajavaid probleeme aruandlusperioodil esile ei tõstetud.

Prioriteetsete suundade seiretegevused

HTM moodustas perioodi alguses ühise prioriteetsete suundade juhtkomisjoni „**Elukestva õppe**” ning „**Hariduse infrastruktuuri arendamine**“ juhtimiseks. Suundadeülese juhtkomisjoni moodustamisega parandatakse erinevatest fondidest toetuse andmise paremat koordineeritust. Aruandeaastal toimus üks juhtkomisjoni koosolek 29. märtsil 2010 (seirearuande kinnitamine).

Aruandeaastal toimus kaks prioriteetsete suundade „**Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine**” ja „**Eesti teadus- ja arendustegevuse konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu**” juhtkomisjoni koosolekut: 29. märtsil ja 8. juulil 2010 (kirjalik protseduur). Koosolekute

protokollid on kättesaadavad Haridus- ja teadusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis. Juhtkomisjoni olulisemad otsused 2010.aastal olid:

- 2009. aasta seirearuande kinnitamine (29.märtsil 2010).
- Alameetme „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“ investeringute kavade koostamise kord“ eelnõu heaks kiitmine.
- Meetme „Energiatehnoloogia teadus- ja arendustegevuse toetamine“ tingimuste määruse heaks kiitmine (8. juuli 2010).

Prioriteetne suund „**Pikk ja kvaliteetne tööelu**“. Seireinfo kogumiseks on rakendusüksuses kinnitatud protseduurid, mille alusel kontrollitakse programmide ja projektide aruandeid.

Aruandeid esitatakse RÜ-le sagedusega kaks korda aastas. Välja arvatud, kui projekt alustab sisutegevustega jooksva aasta teises poolaastas või projekt on lühike, vähem kui üks aastat. Aruannete esitamiseks on meetme määrusega või programmi käskkirjaga kinnitatud vormid, mis koondavad informatsiooni nii planeeritud tegevuste läbiviimise kui ka eraldatud toetuse sihipärase kasutamise kohta. Üldjuhul on esitatud seirearuannetes kajastatud informatsioon korrektne.

RÜ seirearuande menetlemiseks ja RA taseme seirearuande koostamiseks on Sotsiaalministeeriumis kinnitatud protseduurireegel. RA täiendab RÜ-lt saadud aruannet, kooskõlastab aruande suuna seirekomisjoniga ning seejärel edastab rakenduskava juhtministeeriumile.

13. aprillil 2010 toimunud prioriteetse suuna seirekomisjoni koosolekul tõstatatud teemad:

- Tööturul on suureks riskigrupiks kvalifikatsioonita noored töötud, kellele tuleks eraldi tähelepanu pöörata.
- Prioriteetse suuna seirearuandes tuleks välja tuua kooskõla Läänemere strateegiaga.

2010. a toimus kaks prioriteetse suuna „**Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks**“ juhtkomisjoni kirjalikku hääletust, milles kinnitati suuna muudatusettepanekud rakenduskavas (sh 6 391 165 euro tõstmine prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ kvalifitseeritud tööjõu pakkumise programmi ning sellest tulenevalt mobiilsustoetuse indikaatori vähendamine) ning üks kirjalik hääletus suuna seirearuande kinnitamiseks. Probleeme ja soovitusi seirekomisjon ega suuna juhtkomisjon välja ei toonud.

Aruandlusperioodil on mitmel korral aset leidnud prioriteetse suuna „**Suurem haldusvõimekus**“ juhtkomisjoni istungid, peamiselt elektroonilise koosoleku formaadis. Olulised otsustuskohad, mida komisjoni liikmed on teinud on puudutanud eelkõige täiendava programmi toetamist (programm „Paremad avalikud teenused valitsemissektori toimivuse analüüs“) ning Tarkade otsuste fondi ja mõjuhindamiste tegevuste toetamist läbi „Valitsuse töö pikaajalise planeerimise süsteemi arendamise ja korrastamise“ programmi, samuti on juhtkomisjon otsustanud täiendavate kodifitseerimise valdkondade lisamise „Parema õigusloome arendamise“ programmi.

Perioodil 2007-2013 ei moodustata „**Horisontaalse tehnilise abi**“ ja „**Tehnilise abi**“ prioriteetsete suundade osas juhtkomisjoni. Seiret teostavad rakenduskavade juhtministeeriumid, tehnilise abi prioriteetsete suundade osas annab korraldusasutus sisendi juhtministeeriumitele.

4.3 ESF tegevustes osalevate isikute seire

Käesolevas alapeatükis esitatakse isikute seire andmed (vastavalt määruse (EÜ) 1828/2006 lisale XXIII), kes on saanud otseselt kasu ESFi toetusest (kas siis koolitustel osalemise või muude meetmete, nt tööturuteenuste kaudu). Andmed osalenute kohta on kogutud vastavalt määruses ettenähtud vormile prioriteetsete suundade kaupa ning koondatud seejärel kogu rakenduskava peale kokku (vt tabel 2.2).

Andmed peegeldavad isikute osalemist osalemiskordade järgi (mitte indiviidide arvu järgi), mistõttu kasusaajate koguarv on suurem, kui reaalsete isikute arv, kuna ilmselt on palju neid, kes saanud kasu mitmest tegevusest või mitu korda. Kui suure hulga korduvosalemised aga koguarvust moodustavad, ei ole olemasolevate andmete põhjal võimalik praegu hinnata. Samas on aga ka suur hulk otseseid kasusaajaid, kellelt erinevatel põhjustel on jäetud andmed kogumata, mistõttu osalejate koguarv on tegelikult siin toodud numbritest suurem.

Tabel 4.3.1: ESF tegevustes osalenud isikute seire 2010. aastal

Osalejate arv aastas	alustanud		lõpetanud (sh katkestanud)		varem alustanud / ülekantavad		% koguarvust
	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	
Osalejate koguarv	157 745	102 085 (65%)	141 916	93 769 (66%)	-15829	-8316	
Osalejate liigitus nende staatuse järgi tööturul							
töötajad (töötajate koguarv, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjad)	92 816	64 224 (69%)	85 488	59 940 (70%)	-7328	-4284	58,8%
füüsilisest isikust ettevõtjad	1583	931 (59%)	1482	891 (60%)	-101	-40	1,0%
töötud (töötute koguarv, sealhulgas pikaajaliselt töötud)	38 251	22 446 (59%)	34 650	20 618 (60%)	-3601	-1828	24,2%
pikaajaliselt töötud	21 562	12 482 (58%)	17 886	10 395 (58%)	-3676	-2087	13,7%
mitteaktiivsed isikud	26 678	15 415 (58%)	21 778	13 211 (61%)	-4900	-2204	16,9%
haridust ja koolitust saavad mitteaktiivsed isikud	18 751	9937 (53%)	14 185	7787 (55%)	-4566	-2150	11,9%
Osalejate liigitus vanuse järgi							
noored (15–24 aastased)	28 243	15 695 (56%)	24 142	13 625 (56%)	-4101	-2070	17,9%
vanemaealised (55–64 aastased)	18 968	13 175 (69%)	16 731	11 652 (70%)	-2237	-1523	12,0%
Osalejate liigitus sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa							
rahvusvähemused	24 490	15 421 (63%)	22 362	14 641 (65%)	-2128	-780	15,5%
immigrandid	1389	1019 (73%)	1256	971 (77%)	-133	-48	0,9%
puuetega inimesed	3701	2175 (59%)	2423	1452 (60%)	-1278	-723	2,3%

muud tõrjutud isikud	6169	3627 (59%)	4126	2746 (67%)	-2043	-881	3,9%
Osalejate liigitus haridustaseme järgi							
esimese taseme või teise taseme alumise astme haridus (ISCEDi järgi 1. ja 2. aste)	20 759	10 439 (50%)	19 265	10 079 (52%)	-1494	-360	13,2%
teise taseme ülemise astme haridus (ISCEDi järgi 3. aste)	34 769	20 720 (60%)	32 053	19 160 (60%)	-2716	-1560	22,0%
teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus (ISCEDi järgi 4. aste)	19 756	13 458 (68%)	17 854	12 435 (70%)	-1902	-1023	12,5%
kolmanda taseme haridus (ISCEDi järgi 5. ja 6. aste)	77 705	55 077 (71%)	71 492	51 158 (72%)	-6213	-3919	49,3%

Allikas: Prioriteetsete suundade aruanded 2010, juhtministeeriumi arvutused

Tabeli viimases veerus on arvatud vastava alaliigituse alustanute osakaal kõigist aasta jooksul alustanutest. Nagu näha, on otsete kasusaajate hulgas töötavaid inimesi (59%) rohkem, kui töötuid ja mitteaktiivseid (24+17%). Töötavate osakaal on võrreldes eelmise aastaga tõusnud 10% võrra, samas kui nt töötute osakaal on vähenenud 41-lt %-lt 24-le. Ka on mitteaktiivsete osakaal võrreldes eelmise aastaga kasvanud 10-lt 17-le %-le.

Andmete analüüsimisel tuleb arvestada asjaoluga, et tervelt **70 982 isikut, kes osalesid ESF tegevustes prioriteetses suunas „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ ei kajastu siin tabelis**, kuna nende kohta ei õnnestu tegevuste iseloomu tõttu andmeid koguda. Siia kuuluvad sihtgrupi liikmed, kes on osalenud konverentsidel, teabepäevadel või messidel, mille raames ei ole võimalik isikute seireandmeid koguda (peamiselt meetme 1.3.2 tegevused), samuti ESF-ist rahastatud Tööinspektsiooni infotelefonile tehtud pöördumiste arv. Teatud hulk osalejaid (RÜ poolt täpsustamata) ei kajastu ka suunas „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“.

Ka haridustasemete lõikes on näiliselt kasvanud eelkõige kolmanda taseme haridusega osalejate osakaal (41-lt 49le protsendile), mida saab osaliselt selgitada asjaoluga, et eeldatavasti on just kolmanda prioriteetse suuna kasusaajate seas kõige rohkem madalama haridustasemega inimesi, kellest suure osa kohta kahjuks andmed puuduvad. Näiteks prioriteetses suunas „Elukestev õpe“ on samas kolmanda taseme haridusega kasusaajate osakaal 2010. aastal (48% kõigist alustanutest) vähenenud (2009 oli sama näitaja 55%).

Teatavat soolist kallutatust näitab naiste suurem osakaal kõigist ESF tegevustes osalenutest, mis oli 2010. a 65% (eelmisel aastal vastavalt 67%). Kaasatud on rahvusvähemused (15,5%) ning noored ja vanemaealised inimesed (vastavalt 18% ja 12%). Kuna puuetega inimesed, immigrandid ja muud tõrjutud on otseseks sihtrühmaks vaid teatud spetsiifilistes meetmetes, on ka nende osakaal kogupildi suhtes võrdlemisi väike.

Andmed ESF tegevustes osalenute kohta prioriteetsete suundade lõikes on toodud suundade elluviimise peatükis iga prioriteetse suuna kvalitatiivanalüüsi all eraldi tabelina koos selgitustega.

4.4 Ülevaade aruandlusperioodi hindamistest

2010. aastal toimus hindamiste vallas kaks suuremat algatust: struktuurivahendite valikukriteeriumide hindamise läbiviimine ning vahehindamise projektiga alustamine. Valikukriteeriumide hindamine lõpetati 2010. aasta suvel. Samuti viidi sügisel läbi kõigi rakenduskavade kommunikatsiooniplaanide vahehindamine.

Arutelud struktuurivahendite vahehindamise fookuse osas algasid 2010. aasta sügisel ning hõlmasid kogu struktuurivahendite administratsiooni. Hindamisprojekti väljatöötamise olid kaasatud kõik rakendusasutused ja -üksused ning projektiplaan kiideti ametlikult heaks hindamiste juhtkomisjonis. Vahehindamise läbiviimine jääb 2011. aastasse.

Struktuurivahendite valikukriteeriumide hindamine

Rahandusministeerium tellis 2009. aasta lõpus struktuurivahendite valikukriteeriumide hindamise. Hindamise viis läbi perioodil detsember 2009 kuni juuni 2010 konsortsium koosseisus Ernst & Young Baltic AS, Poliitikauuringute Keskus PRAXIS ning Balti Uuringute Instituut. Tegemist on sõltumatute ekspertide poolt antud hinnangute ja soovitustega, millega struktuurivahendite administratsioonil ei ole kohustust nõustuda.

Struktuurivahendite valikukriteeriumide vahehindamise eesmärgiks oli analüüsida, kas meetme tingimustes paika pandud projektide hindamiskriteeriumid on sobilikud struktuurivahendite strateegiadokumentides välja toodud eesmärkidele vastavate projektide väljavalimiseks.

Selleks, et Ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide elluviimiseks Eestis soodne pinnas luua, on oluline, et projektide valikusüsteem toetaks parimate ja eesmärgipärasemate projektide valikut. Hindamise kitsamaks eesmärgiks oli saada ülevaade probleemidest projektide valikusüsteemis, saada soovitusi, kuidas süsteemi parendada ning võimaldada paremini planeerida järgmist perioodi.

Üldised järeldused ning soovitused

- Eri tasandi eesmärkide vahelised seosed ei ole dokumentides alati piisavalt lahti kirjutatud. Seetõttu võivad jääda seosed rahastatud tegevuste ja eesmärkide vahel administratsioonivälisele inimestele arusaamatuks.
- Indikaatorite süsteem ei ole kõikehõlmav. On eesmärgi, mille puhul indikaatorid ei ole eesmärgi mõõtmiseks parimad ja leidub ka näiteid, kus eesmärgi mõõtmiseks indikaator puudub.
- Hindamisjuhendid ei ole sageli läbipaistvad ja võimaldavad taotlejatele liiga suurt subjektiivsust.
- Hindamisjuhendid ei ole paljudes meetmetes avalikud.
- Taotlejale ei anta enamasti piisavalt põhjendusi, miks nende taotluse hinne kujunes selliseks, et projekt ei saanud rahastust.

Hindamiste järeldusi ja soovitusi tutvustati 2010. aasta suvel ka valitsuskabineti arutelul, misjärel koostasid rakendusasutused ametlikud tegevuskavad hindamissoovituste elluviimiseks.

Hindamissoovitused jagunevad soovitusteks, mis on rakendatavad käesoleval perioodil ning soovitusteks, mis on rakendatavad järgmisel programmiperioodil. Indikaatorite süsteemi ülevaatamist on osaliselt alustatud juba praegu, Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium on oma indikaatorite hierarhiat juba uuendanud, teised ministeeriumid on alustanud selle

harjutusega käesoleval perioodil, kasutades saadud õppetunde järgmise perioodi planeerimisel. Hindamisjuhendite avalikustamise soovitus on praeguseks hetkeks juba kõigi asutuste poolt ellu viidud, nagu on avalikustatud enamiku asutuste poolt ka hindamiskomisjonide koosseisud. Korraldusasutus plaanib järgmise perioodi planeerimise käigus, mis on tihedalt seotud riigi strateegilise raamistiku ülevaatamisega, vaadata läbi ka struktuurivahendite eesmärkide hierarhia ja seosed.

Struktuurivahendite rakenduskavade kommunikatsiooniplaanide vahehindamine

Rakenduskavadel on struktuuritoetuse kommunikatsioonistrateegia 2007-2013 peamiseks eesmärgiks seatud elanike teadlikkuse tõstmine struktuurivahendite toetustest. Kuna teadlikkus on eelnevatel aastatel olnud keskpärane, siis hinnati kommunikatsiooniplaanide asjakohasust ja igas plaanis seatud eesmärkide, strateegia, sihtrühmade, sõnumite ja valitud kommunikatsioonikanalite vastavust plaani üldistele eesmärkidele. Nende plaanide osas hinnati ka elluviimise tõhusust ja tulemuslikkust, indikaatorite ja sihttasemete asjakohasust ning mõjuindikaatorite 2010. a sihttasemete täitmist, et leida sobivaimad viisid ja vajadused info edastamiseks. Vahehindamise soovitusena tuleks igas rakenduskava kommunikatsiooniplaanis suuremat tähelepanu pöörata kommunikatsioonitegevuste planeerimisel ja elluviimisel eelkõige sihtgruppide ja kanalite fokuseerimisele ning koostööle kommunikatsioonivõrgustikus.

Nii kõnealuste hindamisraportitega kui ka teiste kõiki rakenduskavasid hõlmavate hindamisaruannete lõppversioonidega on võimalik tutvuda järgmisel veebiaadressil: <http://struktuurifondid.ee/hindamisaruanded>

Inimressursi arendamise rakenduskava raames viidi aruandlusperioodil läbi meetmete 1.3.1 ja 1.3.3 hindamised prioriteetses suunas „Pikk ja kvaliteetne tööelu“, millede raames vaadati meetmetest rakendatavate programmide tegevusi – nende asjakohasust, tõhusust jne. Mõlemad hindamised koosnesid kolmest osast: dokumentatsioonianalüüs, intervjuud toetuse saajatega ning intervjuud tööandjatega. Dokumentatsioonianalüüsis vaadati programmi teksti, vahearuandeid, teenuste kasutamise statistikat, võimalusel lõpparuandeid ning intervjuusid programmi (või teenuse) rakendajatega. Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressilt: <http://www2.sm.ee/esf2007/index.php?id=138>

Poliitikauuringute keskus PRAXIS hindas töötukassa poolt ellu viidava tööhõive programmi kolme aktiivset tööturumeedet: tööharjutus, tööpraktika ja ettevõtluse alustamise toetus. Hindamise täisaruanne on kättesaadav lingilt:

[http://www2.sm.ee/esf2007/files/hindamine2010/THPhindamine lõpparuanne Praxis 30-11-2010.pdf](http://www2.sm.ee/esf2007/files/hindamine2010/THPhindamine_lõpparuanne_Praxis_30-11-2010.pdf)

Tartu Ülikool viis koostöös Ernst & Young'iga läbi meetme 1.3.3 programmi hindamise, analüüsides osutatud nõustamisteenuseid, puudega teabe ja abivahendi keskuse pakutavat abivahendi nõustamise teenust ning läbi viidud lapsehoidjate koolitusel osalenuid. Hindamise täisaruanne on kättesaadav lingilt:

[http://www2.sm.ee/esf2007/files/hindamine2010/Töölesaamise%20meetmete%20hindamine%20\(TÜ%20E&Y\)%20lõpparuanne 25_01_2011.pdf](http://www2.sm.ee/esf2007/files/hindamine2010/Töölesaamise%20meetmete%20hindamine%20(TÜ%20E&Y)%20lõpparuanne_25_01_2011.pdf)

Teistes prioriteetsetes suundades hindamisi aruandlusperioodil läbi ei viidud. Aasta lõpus valmistati ette lähteülesannet ning hankedokumente T&A ja kõrghariduse meetmete (IARK prioriteetne suund Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine ning Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava prioriteetne suund Eesti T&A konkurentsivõime tugevdamine teadusprogrammide ja kõrgkoolide ning teadusasutuste kaasajastamise kaudu) rakendamise vahehindamiseks 2011. aastal (märtsist septembrini). Samuti on 2011. a kavas

veel üks hindamine prioriteetses suunas Pikk ja kvaliteetne tööelu ning prioriteetses suunas Suurem haldusvõimekus mõjude hindamine seoses rakenduskava kontrolltasemetega (2010. aastaks seatud eesmärkide täitmisega ja toetavate tegevuste esialgse mõju saavutamisega).

Korraldusasutuse eestvedamisel on rakendusasutused koostanud kogu perioodiks hindamiste kava, hindamised toimuvad alates 2010. aastast (kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamise meetme hindamine, töölesaamist toetavate hoolekandemeetmete hindamine, teadus- ja arendustegevuse meetmete rakendamise hindamine, ettevõtlusmeetmete mõjude hindamine, haldusvõimekuse suuna tulemuste hindamine jne). Hindamiste tööplaan on kinnitatud Rahandusministeeriumi kokkukutsutud hindamiste juhtkomisjoni poolt ning see vaadatakse iga-aastaselt üle ning täiendatakse vastavalt vajadusele uute hindamistega.

5 PRIORITEETSETE SUUNDADE ELLUVIIMINE

Käesolevas peatükis on üksteise järel (esimesest seitsmendani) toodud IARK prioriteetsete suundade lühikirjeldus koos sisalduvate meetmete ja nende mahuga, hinnang suuna rakendamisele tervikuna ning suundade eesmärkide täitmise analüüs, tuginedes rakenduskava indikaatoritele. Seejärel ESF tegevustes osalenud isikute seireandmed ning lõpetuseks suuna rakendamisel esinenud probleemide kirjeldus koos nende lahendamiseks tarvitusele võetavate meetmetega.

5.1 Prioriteetne suund: Elukestev õpe

Prioriteetse suuna eesmärgid on järgmised:

1. Suurem osalemine elukestvas õppes vastavalt võimetele ja vajadustele.
2. Õpe üld- ja kutsehariduses on kõrgtasemeline ja vastab õppijate ja ühiskonna vajadustele.

Prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ alla kuuluvad järgmised meetmed:

Meede	Taotlemis skeem	Määruse jõustumise aeg	Toetuse maht (EUR)
1.1.1 Kutse kvalifikatsioonisüsteemi arendamine	Programm	19.03.2008	2 627 152
1.1.2 Noorsootöö kvaliteedi arendamine	Programm	30.06.2008	4 002 275
1.1.3 Teavitamis- ja nõustamissüsteemi arendamine	Programmid *Õppenõustamise süsteemi arendamine; *Karjääriteenuste süsteemi arendamine	3.07.2008 10.07.2008	3 751 763
1.1.4 Keeleõppe arendamine	Programmid *Keeleõppe arendamine 2007-2010 (lõppenud); *Keeleõppe arendamine 2011-2013	19.03.2008 10.01.2011	5 532 722
1.1.5 Kutseõppe sisuline kaasajastamine ning kvaliteedi kindlustamine	Programmid *Kutsehariduse sisuline arendamine 2008 – 2013; *E-õppe arendamine kutsehariduses; *Kutsehariduse populariseerimine	4.06.2008 28.05.2008 29.04.2008	11 326 691
1.1.6 Täiskasvanuhariduse arendamine	Programmid * Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused; * Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes; *Täiskasvanuhariduse	6.02. 2009 20.06.2008 9.06.2008 16.02.2010 9.02.2010	14 618 989

	populariseerimine; *PIAAC-Eesti; *Kutseõppes õpingud katkestanute jätkuõppe programm KUTSE		
1.1.7 Kooli poolelijätmise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine	Programmid *Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine; * Õppiv Tiiger 2008 – 2010; * Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmise 2008-2014; * Õppe kvaliteedi parandamine õppeasutustes. Avatud taotlemine * Kaasav, mitmekesine ja turvaline üldharidus	10.07.2008 03.07.2008 23.09.2008 09.01.2009 16.04.2009	7 969 622
1.1.8 Õppijakeskse ja uuendusmeelse kutsehariduse arendamine ning elukestva õppe võimaluste laiendamine	Avatud taotlemine	15.07.2010	3 435 805
Keskkonnahariduse arendamine	Programm	12.01.2011	2 716 245

Prioriteetse suuna tegevuste rahastamise maht kokku on **68 679 947 eurot¹⁶ (EUR)**, sh ühenduse osalus **58 377 955 eurot**. Prioriteetse suuna rakendusasutusteks on Haridus- ja Teadusministeerium ja Keskkonnaministeerium (edaspidi RA). Rakendusüksusteks (edaspidi RÜ) on Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus Innove ning Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Tabel 5.1 Prioriteetse suuna finantsprogress seisuga 31.12.2010

Prioriteetne suund	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osaluse %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
„Elukestev õpe“	58 377 955	46 920 289	80%	15 539 689	26,6%

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

Prioriteetses suunas on avanenud alates perioodi 2007-2013 algusest kaheksa meetet. Aruandeperioodi lõpuks oli **kohustustega kaetud 85%** prioriteetse suuna välisvahendite eelarvest. Prioriteetses suuna meetmeid rakendatakse **17 programmi ja 20 projektiga**.

¹⁶ IARK muudatused Euroopa Komisjoni poolt lõplikult kinnitamata, kuid meetmete eelarved SFOSi andmebaasis vastavalt Vabariigi Valitsuse heakskiidetud muudatusele sisestatud. Sama märkus kehtib ka prioriteetsete suundade 3 ja 4 rahastamisplaani kohta.

Aruandlusperioodil avanes üks avatud taotlusvoor meetmes 1.1.8 „Õppijakeskse ja uuendusmeelse kutsehariduse arendamine ning elukestva õppe võimaluste laiendamine“, taotlusvooru otsused tehakse 2011. a alguses ja aruandes voo tulemused veel ei kajastu.

IARK prioriteetse suuna Elukestev õpe meetme "Keskkonnahariduse arendamine" rakendamiseks kinnitas keskkonnaminister 12. jaanuaril 2011 käskkirjaga nr 93 programmi „**Keskkonnahariduse arendamine**“. Programmi eesmärk on anda arengutõuge keskkonnahariduse arendamisele nii üld- kui koolivälises hariduses. Keskkonnahariduse arendamise programmi tegevuste seas on olulisim täienduskoolituste korraldamine nii formaalharidussüsteemi õpetajatele ja õppejõududele kui ka kooliväliselt keskkonnaharidust pakuvatele spetsialistidele. Programmi raames arendatakse keskkonnahariduse koostöövõrgustikku, et riiklikel õppekavadel põhinev ja kooliväline keskkonnaharidus toetaks teineteist ning keskkonnahariduse areng Eestis oleks süsteemne ja kestav. Programm jõustus allkirjastamise hetkest ning selle lõpp on planeeritud 2015. aasta augustisse. Programmi elluviija volitused andis keskkonnaminister Keskkonnaametile. Programmi rahaline maht on 3 195 582 eurot, millest 85% on ESFi vahendid.

RÜ hinnang – hea

Rakendusüksuse hinnangul on programmide ja projektide eelarvete ning indikaatorite täitmine üldjoontes hea. Enamik rakenduskavas ning programmdokumentides 2010. aastaks määratud eesmärkidest (indikaatorite sihttasemetest) on saavutatud.

Rakendusüksuse hinnang riigieelarve täitmisele on hea, ESF toetust maksti 2010. a riigieelarvesse planeeritust välja 94,13%.

RA (HTM) hinnang – hea

Haridus- ja Teadusministeeriumi hinnangul on prioriteetse suuna progress hea, võttes arvesse asjaolusid, et kõik kavandatud meetmed on käivitunud, kohustustega on kaetud 80,7% EL toetuse vahenditest.

RA (KKM) hinnang - rahuldav

Keskkonnaministeerium hindab valdkonna ettevalmistamist rahuldavaks. Keskkonnahariduse meede küll ei käivitunud, kuid programmi eelnõu valmis lõplikul kujul ning selle koostamisel oli võimalik arvesse võtta keskkonnahariduse infrastruktuuri arendamise meetme ellurakendamise käigus saadud informatsiooni. Loodud on alus meetme käivitumiseks 2011. a alguses. **RÜ hinnang puudub**, sest meede ei avanenud ning tegevused ei käivitunud.

5.1.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs

5.1.1.1 Indikaatorite saavutustase

Indikaatorite info tugineb programmide ja projektide elluviijate poolt esitatud 2010. aasta aruannetes kajastatud andmetele. Programmide ja projektide elluviijad esitavad RÜ-le informatsiooni indikaatorite saavutamise kohta vähemalt kord aastas (sõltuvalt programmist esitatakse ainult aastaaruandeid või nii poolaasta aruandeid kui ka aastaaruandeid). Indikaatorite täitmist jälgib RA iga-aastaselt, koondades elluviijate ja toetuse saajate aastaaruannetest saadava sisendi. Indikaatorite saavutustasemed 2010. aastaks on toodud järgmises tabelis. Inimressursi arendamise rakenduskavas ei ole kinnitatud aruandes käsitletava keskkonnahariduse meetme suhtes konkreetseid indikaatoreid.

Tabel 5.1.1.1: Prioriteetse suuna „Elukestev õpe“ indikaatorid

Prioriteetse suuna 1 sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2010 kontrolltase	Saavutustaseme andmete allikas ja kuupäev
Eesmärk 1: Suurem osalemine elukestvas õppes vastavalt võimekusele ja vajadustele							
Väljundindikaator: Täiskasvanute koolitust pakkuvate kutseõppeasutuste ja vabahariduslike koolituskeskuste arv (kokku)	Saavutustase eesmärgist %	0%	86,7%	116%	117%		Programmide „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ ja „Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused“ 2010. aasta aruanded
	Saavutustase	0	65	87	88	75	
	Eesmärk	75	75	75	75	75	
	Esialgne tase	64	0	65	87		
Tulemusindikaator: Koolituse edukalt läbinud täiskasvanud inimeste ¹⁷ arv (kumulatiivselt)	Saavutustase eesmärgist %	-	5,9%	23,6%	50,1%		Programmide „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ ja „Täiskasvanute tööalane koolitus ja
	Saavutustase	-	4314	17 252	36 560	40 000	
	Eesmärk	73 000	73 000	73 000	73 000	73 000	
	Esialgne tase	11 505	-	4314	17 252		

¹⁷ Siin ja edaspidi: indikaatorite sõnastus ja mõõtmisviis rakenduskava muudatuste kohaselt. Seetõttu erinevad mõned indikaatorid varasemates aruannetes toodust.

							arendustegevused“ 2010. aasta aruanded STAT (17.03.2011)
Mõjuindikaator: Täiskasvanud elanike (25-64a) elukestvas õppes osalemise määr	Saavutustase eesmärgist %	61%	85,2%	92,2%	94,8%		
	Saavutustase	7,0%	9,8%	10,6%	10,9%	10%	
	Eesmärk	11,5%	11,5%	11,5%	11,5%	11,5%	
	Esialgne tase	6,5%	7,0%	9,8%	10,6%		
Väljundindikaator: Moderniseeritud nõuete järgi välja töötatud kutsestandardid (kumulatiivselt) ¹⁸	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-		Programmi „Kutsete süsteemi arendamine“ 2010. aasta aruanne. 2008. aasta saavutustaset korrigeeritud vastavalt rakendaja seirearuandele.
	Saavutustase	5	33	40	101	33%	
	Eesmärk	100%	100%	100%	100%	100%	
	Esialgne tase	0	5	33	40		
Tulemusindikaator: Inimeste arv, kelle kvalifikatsiooni on tunnustatud uuendatud nõuete järgi (uute kutsetunnistuste arv)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	47%		Programmi „Kutsete süsteemi arendamine“ 2010. aasta aruanne
	Saavutustase	0	0	0	14169	10000	
	Eesmärk	30000	30000	30000	30000	30000	
	Esialgne tase	0	0	0	0		
Väljundindikaator: Noorsootöötajatele suunatud koolituste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	2%	18,4%	39,2%		Programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ 2010. aasta aruanne
	Saavutustase	0	5	46	98	100	
	Eesmärk	250	250	250	250	250	
	Esialgne tase	0	0	5	46		
Tulemusindikaator: Koolituse edukalt läbinud noorsootöötajate arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	1,8%	26,0%	64,7%		Programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ 2010.
	Saavutustase	0	70	1041	2589	1600	

¹⁸ Kuna indikaatorit on rakenduskava muudatustega muudetud, saavutustase peab edaspidi olema näidatud osakaaluna kutsestandardite koguarvust, siis käesoleval hetkel uue meetodika järgi (protsentuaalselt) andmed puuduvad.

	Eesmärk	4000	4000	4000	4000	4000	aasta aruanne
	Esialgne tase	0	0	70	1041		
Väljundindikaator: Mitte-eestlastele suunatud koolituste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	8,9%	60%	221,1%		Programmi „Keeleõppe arendamine 2007-2010“ 2010. aasta aruanne
	Saavutustase	0	8	54	199	45	
	Eesmärk	90	90	90	90	90	
	Esialgne tase	0	0	8	54		
Tulemusindikaator: Koolituse läbinud mitte-eestlaste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	4,1%	41,8%	115,4%		Programmi „Keeleõppe arendamine 2007-2010“ 2010. aasta aruanne
	Saavutustase	0	155	1567	4329	1870	
	Eesmärk	3750	3750	3750	3750	3750	
	Esialgne tase	0	0	155	1567		
Mõjuindikaator: Mitte-eestlaste (25-64.a) elukestvas õppes osalemise määr	Saavutustase eesmärgist %	48%	70%	79%	85%		STAT (17.03.2011)
	Saavutustase	4,8%	7%	7,9%	8,5%	7,5%	
	Eesmärk	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	10,0%	
	Esialgne tase	4,1%	4,8%	7%	7,9%		
Eesmärk 2: Õpe üld- ja kutsehariduses on kõrgtasemeline ning vastab õppijate ja ühiskonna vajadustele							
Väljundindikaator: Koolitustel osalenud kutseõpet pakkuvate õppeasutuste õpetajate ja kutseõpetajate määr (% kõigi kutseõpet pakkuvate õppeasutuste õpetajate ja kutseõpetajate koguarvust ühe õppeaasta jooksul) ¹⁹	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	-		Programmide „Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013“ ja „Kutsehariduse populariseerimine“ 2010. a aruanded. 2008. aasta andmeid on korrigeeritud ja 2009. aasta andmed lähevad ka
	Saavutustase	0	50	1763*	1017*	>35%	
	Eesmärk (ühe õppeaasta kohta)	>35%	>35%	>35%	>35%	>35%	
	Esialgne tase	0	0	344			

¹⁹ Kuna indikaatorit on rakenduskava muudatustega muudetud, saavutustase peab edaspidi olema näidatud protsendina õpetajate koguarvust, siis käesoleval hetkel uue meetodika järgi (protsentuaalselt) andmed puuduvad.

							korrigeerimisele, kuna arvestatud on osalemiste arvu, mitte isikute arvu. NB! Muudetud OP järgi (protsendina) andmed hetkel puuduvad.
Tulemusindikaator: Läbitud koolitust vajalikuks ja kasulikuks hinnanud õpetajate osakaal koolitustel osalenutest	Saavutustase eesmärgist %	0%	104,4%	109,6%	111,0%		Programmi „Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013“ 2010. a aruanne. Indikaator esitatakse iga-aastaste andmete põhjal.
	Saavutustase	0%	94%	98,6%	99,9%	80%	
	Eesmärk	90%	90%	90%	90%	90%	
	Esialgne tase	0	0	94%	98,6%		
Väljundindikaator: Rakenduskava raames välja töötatud HEV õpilastele suunatud õppematerjalide arv, mis vastavad riikliku õppekava nõuetele	Saavutustase eesmärgist %	-	3,3%	10,0%	20,0%		Programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“ 2010. aasta aruanne
	Saavutustase	-	1	3	6	15	
	Eesmärk	30	30	30	30	30	
	Esialgne tase	5	-	1	3		
Tulemusindikaator: Päevases õppevormis individuaalse õppekava alusel õppivate õpilaste osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	80%	80%		EHIS
	Saavutustase	0	0	4%	4,02%	3%	
	Eesmärk	5%	5%	5%	5%	5%	
	Esialgne tase	0	0	0	4%		
Väljundindikaator: Koolitusel osalevate õpetajate arv (üldharidus)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	386,9%		Programmi „Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmise 2008-2014“ 2010. a
	Saavutustase	0	0	0	3869	400	
	Eesmärk	1000	1000	1000	1000	1000	
	Esialgne tase	0	0	0	0		

							aruanne ja meetme 1.1.7.5 projektide 2010. aasta aruanded
Tulemusindikaator: Protsent õpetajatest, kes vastavad kvalifikatsiooninõuetele	Saavutustase eesmärgist %	-	-	94,3%	95,8%		STAT/EHIS
	Saavutustase	N/A	N/A	89,6%	91%	95%	
	Eesmärk	>95%	>95%	>95%	>95%	>95%	
	Esialgne tase	89,5%	N/A	N/A	89,6%		
Väljundindikaator: Koolitatud nõunike arv	Saavutustase eesmärgist %	50%	50%	50%	65%		Programmi „Õppe kvaliteedi parendamine õppeasutuste sise- ja õpitulemuste välishindamissüsteemi arendamise kaudu“ 2010. aasta aruanne
	Saavutustase	100	100	100	130	150	
	Eesmärk	200	200	200	200	200	
	Esialgne tase	100	100	100	100		
Tulemusindikaator: Süsteemselt asutuse kvaliteeti hindavate õppeasutuste osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	134%		Programmi „Õppe kvaliteedi parendamine õppeasutuste sise- ja õpitulemuste välishindamissüsteemi arendamise kaudu“ 2010. aasta aruanne (HTM välishindamis-osakonna analüüs)
	Saavutustase	0%	0%	0%	67%	30%	
	Eesmärk	50%	50%	50%	50%	50%	
	Esialgne tase	5%	0%	0%	0%		
Väljundindikaator: Koolitatud pedagoogide arv IKT valdkonnas	Saavutustase eesmärgist %	0%	13,5%	34,5%	54,1%		Programmi „Õppiv Tiiger 2008-2013“ 2010. aasta aruanne
	Saavutustase	0	1615	4137	6493	8000	
	Eesmärk	12000	12000	12000	12000	12000	
	Esialgne tase	0	0	1615	4137		

Tulemusindikaator: IKT-d aktiivselt tundides ja koolitustel kasutatavate ning elektroonilisi õppematerjale koostavate õpetajate osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	29%	43%	71%		Programmi „Õppiv Tiiger 2008-2013“ 2010. aasta aruanne 2008 ja 2009. aasta andmeid korrigeeritud vastavalt toetuse saaja aruandele.
	Saavutustase	0%	10%	15%	25%	25%	
	Eesmärk	35%	35%	35%	35%	35%	
	Esialgne tase	0%	0%	10%	15%		
Mõjuindikaator: Koolituses mitteosalevate madala haridustasemega noorte osakaal 18-24 a vanusegrupis	Saavutustase eesmärgist %	55%	56%	56%	68%		STAT (17.03.2011)
	Saavutustase	14,6%	14,3%	14,3%	11,7%	10%	
	Eesmärk	8%	8%	8%	8%	8%	
	Esialgne tase	13,2%	14,6%	14,3%	14,3%		
Mõjuindikaator: Vähemalt keskkariduse omandanud noorte osatähtsus 20-24a vanusegrupis	Saavutustase eesmärgist %	97%	98%	98%	99%		STAT (17.03.2011)
	Saavutustase	81,1%	82%	81,9%	83,4%	83%	
	Eesmärk	84%	84%	84%	84%	84%	
	Esialgne tase	83,0%	81,1%	82%	81,9%		

Allikas: Prioriteetse suuna aruanne 2010 (Innove ja SFCS seisuga 04.03.2011, STAT (Statistikaamet) seisuga 17.03.2011).

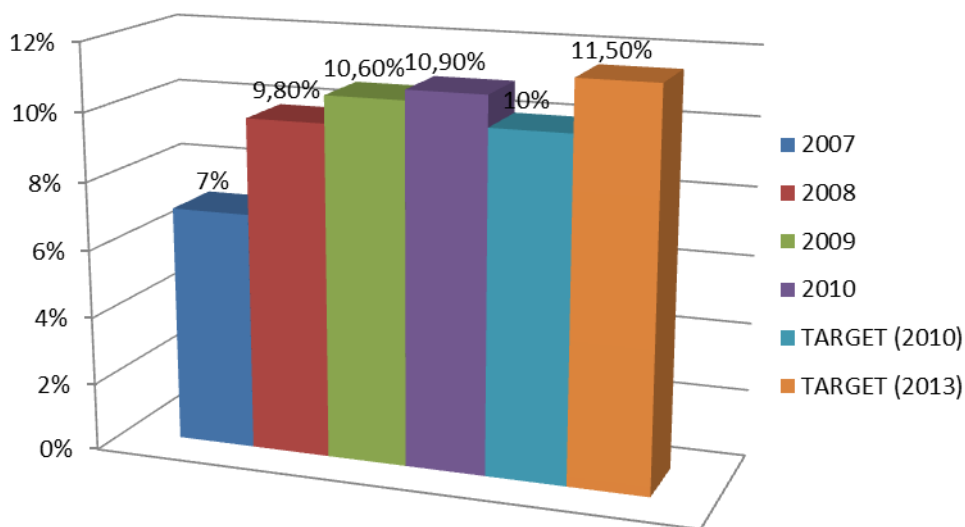
N/A - andmed pole aruande esitamise ajaks veel teada või pole kättesaadavad.

* loetud on koolituskordasid, mitte isikuid. Edaspidi tuvastatakse isikute arv, kes on koolitustel osalenud.

Peamised saavutused eesmärkide täitmisel

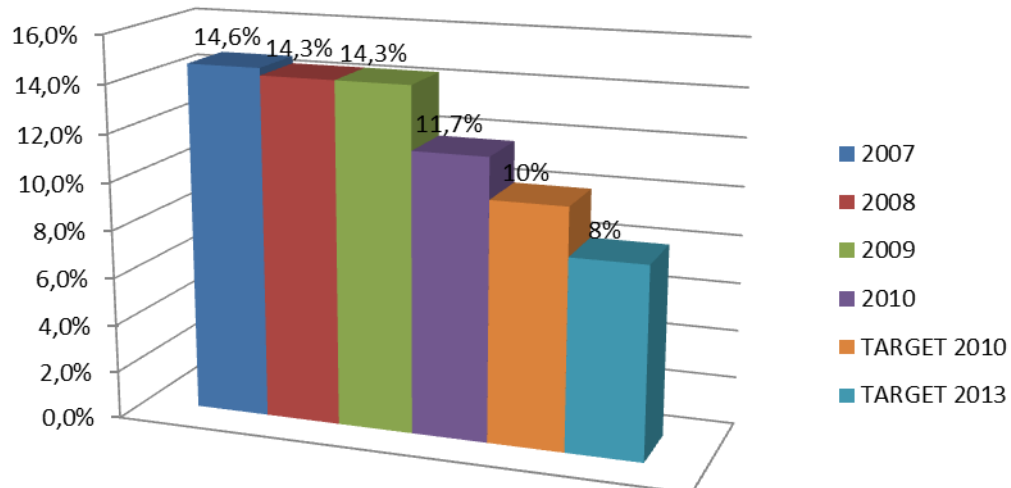
Prioriteetse suuna esimene eesmärk on **suurem osalemine elukestvas õppes vastavalt võimekusele ja vajadusele**. Suuna eesmärkide saavutamist mõõdetakse kümne indikaatoriga.

2010. aasta lõpuks toimusid on koolitused kokku **88-s õppeasutuses**, mida on rohkem kui 2010. aasta kontrolltase ja 2013. aasta sihttasemeks kavandatud 75 õppeasutust. Koolitused on läbinud aastatel 2008-2010 kokku **36 560 täiskasvanut**. Väljundindikaatori „Täiskasvanute koolitust pakkuvate kutseõppeasutuste ja vabahariduslike koolituskeskuste arv“ ja tulemusindikaatori „Koolituse edukalt läbinud täiskasvanud inimeste arv“ 2011. aasta sihttasemete täitmine on reaalne. Mõjuindikaator „Täiskasvanud elanike (25-64 a) elukestvas õppes osalemise määr“ on kasvutrendis, aastaks 2010 kavandatud tase 10% on täidetud (10.9%).

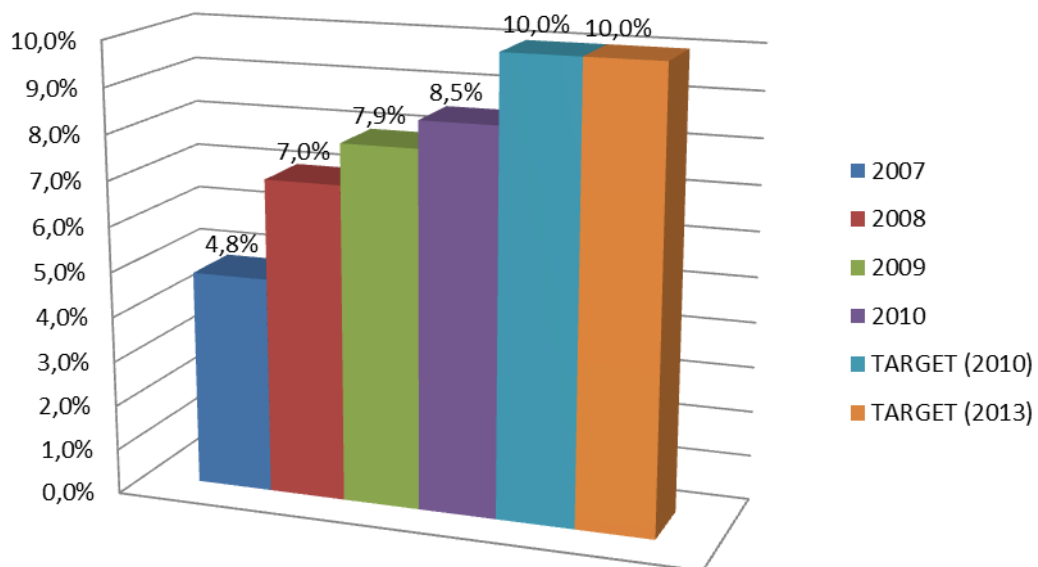
Joonis 5.1.1.1.1. Mõjuindikaator: Täiskasvanud elanike (25-64a) elukestvas õppes osalemise määr

Noorsootöötajatele suunatud koolituste arv on võrreldes 2009. a kahekordistunud. Koolituse edukalt läbinud noorsootöötajate arv ületas aastaks 2010 kavandatud saavutustaseme ning hinnanguliselt on eesmärk koolitada 4000 noorsootöötajat saavutatav. Mõjuindikaator koolituses mitteosalevate madala haridustasemega noorte osakaal näitab trendi, mille tulemusel on seatud eesmärk aastaks 2013 saavutatav (joonis).

Joonis 5.1.1.1.2. Mõjuindikaator: Koolituses mitteosalevate madala haridustasemega noorte osakaal 18-24 a vanusegrupis

Tegevust „Mitte-eestlaste konkurentsivõime tõstmine“ viidi ellu aruandeaastal lõppenud programmi „Keeleõppe arendamine 2007-2010“ abil. Väga populaarseks osutus programmi tegevus, millega hüvitatakse keeleõppekursuste edukatele lõpetajatele koolituskulud. Mitteeestlaste elukestvas õppes osalemise määr näitab tõusutrendi, esialgselt püstitatud eesmärgid on teostavad (joonis 5.1.1.1.3).

Joonis 5.1.1.1.3. Mõjuindikaator: mitte-eestlaste (25-64.a) elukestvas õppes osalemise määr

Prioriteetse suuna teise eesmärgi **õpe üld- ja kutsehariduses on kõrgetasemeline ning vastab õppijate ja ühiskonna vajadustele** täitmist hinnatakse kutse- ja üldhariduse valdkonna meetmete kaheteistkümne indikaatoriga.

Väljundindikaatori „koolitustel osalenud kutseõpet pakkuvate õppeasutuste õpetajate ja kutseõpetajate määr“ (sõnastus muudetud) täitmisest panustavad programmid „Kutsehariduse

sisuline arendamine 2008-2013“ ja „Kutsehariduse populariseerimine“. 2010. aastal osales koolitustel 1017 õpetajat. Rakendusüksuse hinnangul ei ole püstitatud eesmärgi täitmist võimalik objektiivselt hinnata, kuna rakendusüksusel puudub piisav kindlus, et indikaator on koondatud isikupõhiselt, pigem on loetud koolituskordi. RÜ tegeleb indikaatori mõõtmise kvaliteedi parandamisega.

Programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“ poolt täidetava rakenduskava väljundindikaatori „välja töötatud HEV õpilastele suunatud õppematerjalide arv, mis vastavad riikliku õppekava nõuetele“ 2010. kontrolltase 15 õppematerjali pole saavutatud, õppematerjalide arv on 2010. aasta aruande kohaselt 6. Seda võib siiski pidada plaanipäraseks tegevuseks, sest materjalide valmistamine on pikk protsess. Elluviija hindab, et programmi lõppedes on eesmärk siiski saavutatav.

Üldhariduse valdkonna koolitustel osalevate õpetajate arvu saavutustase aastaks 2010 on 3869, lõppeesmärk on ületatud kolmekordselt. Andmed kogutakse programmi „Üldhariduse pedagoogide kvalifikatsiooni tõstmine 2008–2014“ kaudu ja avatud taotlusvooru „Kaasav, mitmekesine ja turvaline üldharidus“ projektidest. Programmi raames on aastal 2010 koolitatud 400 õpetajat, mis oli ka selleks aastaks seatud vaheindikaatori tase ning projektide tegevustes oli täiendavalt osalenud 3469 õpetajat. Koolitustel osalevate õpetajate arvuks on loetud osaluskordi, mis on ilmselt ka üheks ületäitmise põhjuseks. Ka võib põhjuseks olla andmete kogumise metoodika ebatäpsus. RÜ tegeleb edaspidi nende süsteemsete vigade parandamisega.

Hästi on täitunud indikaatorite „süsteemselt asutuse kvaliteeti hindavate õppeasutuste osakaal“ ning „IKT-d aktiivselt tundides ja koolitustel kasutatavate ning elektroonilisi õppematerjale koostavate õpetajate osakaal“ saavutustasemed.

Rakenduskavas on eesmärgi 2 täitmise hindamiseks täiendavalt kaks mõjuindikaatorit, mille täitmisse panustavad erinevad programmid. Mõjuindikaatorite andmed esitatakse kogutava riikliku statistika põhjal. Positiivset trendi näitab indikaator, millega hinnatakse koolituses mitteosalevate madala haridustasemega noorte osakaalu. Aruandlusperioodi lõpuks oli **mõjuindikaator vähenenud 11,7%-ni**, eesmärk aastaks 2013 on 8%. Ka on vastavalt suurenenud vähemalt keskkhariduse omandanud noorte osatähtsus 20-24a vanusegruppis – 83,4%-ni, eesmärk 84%

Kokkuvõtteks näitavad koolitustel osalemise indikaatorite saavutustasemed trendi, mille kohaselt on esialgselt kavandatud saavutustasemed kergesti saavutatavad ning ületatavad mitmekordselt (seda ka siis, kui lugeda isikuid, mitte koolituskordi). Andmete kogumisel selgus, et koolitustel osalenute arvu mõõtmise suunaülene metoodika ei ole veel välja kujunenud. Ühtse suunaülese tulemuse leidmiseks on tarvis täpsustada andmete kogumise metoodikat ning läbivalt kasutada kas osalemiskordi või koolituspäevi koolitustel osalejate andmete esitamisel.

Olulisemad kordaminekud 2010. aastal

- avati uus meede kutse- ja täiskasvanuhariduse valdkonnas;
- kutseõppes katkestanutele on õppimise jätkamise võimalusi pakutud programmi KUTSE toel;
- õnnestus käivitada rahvusvaheline täiskasvanute uuringu programm PIAAC-Eesti.

- Mõjuindikaator „Täiskasvanud elanike (25-64 a) elukestvas õppes osalemise määr“ on kasvutrendis, aastaks 2010 kavandatud kontrolltase 10% on täidetud (saavutustase 10.9%).

5.1.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa

Osalejate (ESFist otseselt kasusaanud inimeste) liigitust prioriteetse suuna tegevustes kajastab järgnev tabel:

Tabel 5.1.1.2: ESF tegevustes osalevate isikute seire prioriteetsetes suunas 1

Osalejate arv aastal 2010	alustanud		lõpetanud (sh katkestanud)		varem alustanud / ülekantavad		%
	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	alustanutest
Osalejate koguarv	74 668	52 991 (71%)	71 180	51 154 (72%)	-3578	-1837	100%
Osalejate liigitus nende staatuse järgi tööturul							
töötajad (töötajate koguarv, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjad)	53 540	40 990	52 735	40 348	-805	-642	71,6%
füüsilisest isikust ettevõtjad	1298	778	1307	783	9	5	1,7%
töötud (töötute koguarv, sealhulgas pikaajaliselt töötud)	2676	1759	2669	1752	-7	-7	3,6%
pikaajaliselt töötud	384	265	383	264	-1	-1	0,5%
mitteaktiivsed isikud (mitteaktiivsete isikute koguarv, sealhulgas haridust ja koolitust saavad isikud või pensionärid, heitunud, püsivalt töövõimetud isikud, tööll mittekaivad või muud isikud)	18 452	10 242	15 776	9054	-2766	-1188	24,8%
haridust ja koolitust saavad mitteaktiivsed isikud	13 956	7161	10 731	5558	-3225	-1603	18,7%
Osalejate liigitus vanuse järgi							
noored (15–24 aastased)	15 114	8066	12 218	6634	-2896	-1432	20,2%
vanemaealised (55–64 aastased)	8899	7122	8837	7067	-62	-55	11,9%
Osalejate liigitus sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa, vastavalt riiklikele eeskirjadele							
vähemused	12 123	8257	12 031	8194	-92	-63	16,2%
immigrandid	1240	951	1217	948	-23	-3	1,7%
puuetega inimesed	542	357	536	351	-6	-6	0,7%
muud tõrjutud isikud	2664	1945	2664	1945	0	0	3,6%
Osalejate liigitus haridustaseme järgi							
esimese taseme või teise taseme alumise astme haridus (ISCEDi järgi 1. ja 2. aste)	13 129	6831	12 521	6436	-608	-395	17,6%
teise taseme ülemise astme haridus (ISCEDi järgi 3. aste)	14 180	9143	14 234	9277	54	134	19%
teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus (ISCEDi järgi 4. aste)	7486	5751	7526	5825	40	74	10%
kolmanda taseme haridus (ISCEDi järgi 5. ja 6. aste)	35 894	29 196	35 497	28 810	-397	-386	48%

Allikas: Prioriteetse suuna aruanne 2010

Prioriteetne suund „Elukestev õpe“ on kasusaajate arvult teine peale suunda „Pikk ja kvaliteetne tööelu“. Aasta 2010 toetuste sihtrühmi eelnevate aastatega võrreldes on projektide

ja programmide tegevus hoogustunud, osalejate arv on eelmise aastaga võrreldes suurenenud 68,5%, sealhulgas oluliselt on suurenenud noorte ja esimese või teise taseme alumise astme haridusega osalejate osakaal tegevustes, mida võib selgitada ka alameetme 1.1.7.5 (Kaasav, mitmekesine ja turvaline üldharidus) projektide tegevuste läbiviimisega. Andmed on esialgsed, kuna mitmed aruanded on pr suuna seirearuande esitamise hetkeks kinnitamata.

29% kõigist suuna tegevustes alustanutest olid mehed ja 71% naised. See on paljuski seletatav asjaoluga, et Eesti haridussüsteemis töötabki mehi võrreldes naistega suhteliselt vähe. Eelmisel aastal oli naiste osakaal osalenute hulgas veelgi suurem (73%). Samas on võrreldes eelmise aastaga pisut vähenenud kolmanda taseme haridusega alustanute osakaal (2009 – 55%, 2010 – 48%) ja suurenenud esimese taseme või teise taseme alumise astme haridusega alustanute osakaal (2009 – 8,8%, 2010 – 17,6%). RA arvestab EK märkusega täiendavate tegevuste kavandamisel madala kvalifikatsiooniga inimeste suuremaks kaasamiseks prioriteetse suuna tegevustesse.

5.1.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed

Põhimõttelisi probleeme, mis takistaks prioriteetse suuna rakendamist, aruandlusperioodil ei esinenud.

Toetuse saajal on mõnel puhul raske anda hinnangut rakenduskavasse kavandatud indikaatorite täitmisest, kui indikaator on mitmeti tõlgendatav. Rakendusasutus soovib vaadata üle Inimressursi arendamise rakenduskavas kinnitatud indikaatorid ja sihttasemed selleks, et vältida edasisi hajatõlgendusi andmete kogumisel ja statistika esitamisel. Rakendusasutus kavandab toetuse saajatele seminari selleks, et ühtlustada indikaatorite mõõtmise meetodikat.

Esialgne tegevusplaan:

- RA-RÜ arutelu juunis 2011;
- varasemate andmete võimalik ümbervaatamine (sept.-okt. 2011);
- vajadusel andmete korrigeerimine seirearuannetes, ka tagasiulatuvalt (dets. 2011).

Riskid

Prioriteetse suuna riskide ümberhindamise käigus tuvastati, et eelmise aasta aruandes kajastatud kõrge risk (elluviijate vähene teadlikkus abikõlblikkuse reeglitest ja riigihangete läbiviimisest võib kaasa tuua kulude mitteabikõlblikkuse) esineb küll antud valdkonnas, kuid selle ERF suunas (EARK-is). Seega antud prioriteetses suunas aruandlusperioodil kõrgeid riske ei tuvastatud.

5.2 Prioriteetse suund: Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine

Prioriteetse suuna eesmärgid on järgmised:

1. Lisandub teadmispõhisele ühiskonnale vajalik uus põlvkond teadlasi ja insenere.
2. Tugevneb kõrghariduse kvaliteet ning suunatus lisandväärtuse loomisele.

Prioriteetse suuna alla kuuluvad järgmised meetmed:

Meede	Taotlemis skeem	Määruse jõustumise aeg	Toetuse maht (EUR)
1.2.1 Teaduspoliitika ja kõrghariduse kvaliteedi arendamine	Programmid *Kolmanda taseme õppe kvaliteedi arendamise programm "Primus"; *Kõrghariduse e-õppe programm "BeSt"; * Teadus- ja innovatsioonipoliitika seire; *Eesti kõrghariduse kvaliteedi arendamise programm „EkkA“; * Kõrghariduse esimese ja teise astme õppesse tagasipöördumine "TULE"	23.07.2008 21.05. 2008 18.12. 2009 15.03.2010 2011	26 980 457
1.2.2 Doktoriõppe ja rahvusvahelistumise edendamine	Programm *Doktoriõppe ja rahvusvahelistumise programm "DoRa"	10.06.2008	24 579 445
1.2.3 Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia võtmevaldkondade ning haridusteaduse eelisarendamine	Programmid * Teadlasmobiilsuse programm Mobilitas; *Haridusteaduse ja õpetajahariduse toetamise programm „EduKo“	23.07.2008 27.01.2009	21 601 754
1.2.4 Kõrgkoolide koostöö ja innovatsiooni arendamine;	Avatud taotlemine	06.02.2009	23 314 075
1.2.5 Kohandumine teadmispõhise majandusega.	Programm *Teaduse populariseerimise programm TeaMe; *Teaduse populariseerimise avatud taotlusvoor "Teeme"	17.07.2009 6.05.2010	3 835 447
1.2.6 Avamata meede			

Prioriteetse suuna tegevuste rahastamise maht kokku on **117 598 503 EUR**, sh ühenduse osalus **102 754 815 EUR**. Prioriteetse suuna RA on Haridus- ja Teadusministeerium, RÜ on Sihtasutus Archimedes.

Aruandlusperioodil võeti uusi kohustusi kolmes meetmes:

- Teaduspoliitika ja kõrghariduse kvaliteedi arendamine – programm TULE.
- Kõrgkoolide koostöö ja innovatsiooni arendamine – avatud taotlusvooru projektid.
- Kohandumine teadmispõhise majandusega – avatud taotlusvooru projektid.

Tabel 5.2 Prioriteetse suuna finantsprogress seisuga 31.12.2010

Prioriteetne suund	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osaluse %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
„Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“	102 754 815	97 735 176	95%	12 739 278	12,4%

Allikas: Struktuuri toetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

RÜ hinnang – hea

Prioriteetse suuna sisuline edenemine on aruande indikaatoritele tuginedes olnud plaanipärane. Eelarvelised täitmised on stabiliseerunud. Väljamaksete kiirendamiseks on RÜ plaaninud uuel aruandlusperioodil rakendada senisest enam lihtsustamise võimalusi.

RA hinnang – hea

Prioriteetse suunas on meetmed avanenud plaanipäraselt, aruandlusperioodi lõpuks on kohustustega kaetud 95% kogu perioodi ESF vahenditest. Meetmete tegevused on intensiivistunud ja uued algatused on edukalt käivitunud. Ehkki kõige vähem väljamakseid on perioodi jooksul proportsionaalselt tehtud just suunas „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ – 12,2%, on see aga suur edasimineku võrreldes 2009. aastaga, mil näitaja jäi alla 3%.

5.2.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs

5.2.1.1 Indikaatorite saavutustase

Programmide ja projektide elluviijad esitavad RÜ-le informatsiooni indikaatorite saavutamise kohta vähemalt kord aastas (sõltuvalt programmist esitatakse ainult aastaaruandeid või nii poolaasta aruandeid kui ka aastaaruandeid. Indikaatorite täitmist jälgib RA iga-aastaselt, koondades programmide elluviijate ja toetuse saajate aastaaruannetest saadava sisendi. Indikaatorite saavutustasemed on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 5.2.1.1: Prioriteetse suuna „Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine“ indikaatorid

Prioriteetse suuna 2 sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2010 kontrolltase	Saavutustaseme andmete allikas ja kuupäev
Eesmärk 1: Lisandub teadmispõhisele ühiskonnale vajalik uus põlvkond teadlasi ja insenere*							
Väljundindikaator: Kõrgetasemeliste rahvusvaheliste õppejõudude ja teadlaste pikaajalised ESF-i kaasfinantseeritavad grandid eelisarendatavates valdkondades (jooksva aasta grandihoidjate arv)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	83-100%	142-170 %		Programmide Mobilitas ja DoRa 2010. a seirearuanded (25.02.2010)
	Saavutustase	0	0	10	17	8-10	
	Eesmärk	10-12	10-12	10-12	10-12	10-12	
	Esialgne tase	0	0	0	10		
Tulemusindikaator: Kõrgetasemeliste rahvusvaheliste õppejõudude ja teadlaste pikaajalist granti saanud õppejõudude poolt juhendatavate magistrantide ning doktorantide arv (jooksval aastal)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	4-5%; 8,3-10%	40-50%; 158-190%		Programmi DoRa 2010. a seirearuanne (25.02.2010)
	Saavutustase	0; 0	0; 0	1; 1	10; 19	magistrantide arv: 15-20; doktorantide arv 8-10	

	Eesmärk	magistrantide arv: 20-25; doktorantide arv 10-12	magistrantide arv: 20-25; doktorantide arv 10-12	magistrantide arv: 20-25; doktorantide arv 10-12	magistrantide arv: 20-25; doktorantide arv 10-12	magistrantide arv: 20-25; doktorantide arv 10-12	
	Esialgne tase	0; 0	0; 0	0; 0	1; 1		
Väljundindikaator: ESF-i finantseeritavate doktoriõppe kohtade arv (jooksval aastal)	Saavutustase eesmärgist %	0%	20,0-22,5%	67-75%	96 -108%		Programmi DoRa 2010. a seirearuanne (25.02.2010)
	Saavutustase	0	9	30	43	20 - 25	
	Eesmärk	40 - 45	40 - 45	40 - 45	40 - 45	40 - 45	
	Esialgne tase	0	0	9	30		
Tulemusindikaator: ESF-i finantseeritavatel doktoriõppe kohtadel atesteeritute osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	111%	108%		Programmi DoRa 2010. a seirearuanne (25.02.2010)
	Saavutustase	0%	0%	100%	97%	90%	
	Eesmärk	90%	90%	90%	90%	90%	
	Esialgne tase	0%	0%	0%	100%		
Eesmärk 2: Tugevneb kõrghariduse kvaliteet ning suunatus lisandväärtuse loomisele							
Väljundindikaator: ESF-i kaasfinantseeritavate stipendiumite eest Eesti ülikoolides õppivate välisdoktorantide arv (jooksval aastal)	Saavutustase eesmärgist %	0%	33,3-50%	126,6-190%	180 - 270%		Projektide TÜ Biomeditsiini ja biotehnoloogia doktorikool, TTÜ Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia doktorikool, TÜ Keeleteaduse, filosoofia ja semiootika doktorikool, TÜ Eesti matemaatika ja statistika doktorikool 2010. a seirearuanded ja programm DoRa 2010. a seirearuanne (25.02.2010)
	Saavutustase	0	5	19	27	10-15	
	Eesmärk	10-15	10-15	10-15	10-15	10-15	
	Esialgne tase	0	0	5	19		

Tulemusindikaator: ESF-i kaasfinantseeritavate stipendiumite eest ülikoolides õppivate atesteeritud välisdoktorantide osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	111%	102%		Projektide TÜ Biomeditsiini ja biotehnoloogia doktorikool, TTÜ Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia doktorikool, TÜ Keeleteaduse, filosoofia ja semiootika doktorikool, TÜ Eesti matemaatika ja statistika doktorikool 2010. a seirearuanded ja programm DoRa 2010. a seirearuanne (25.02.2010)
	Saavutustase	0%	0%	100%	92,1%	90%	
	Eesmärk	90%	90%	90%	90%	90%	
	Esialgne tase	0%	0%	0%	100%		
Väljundindikaator: ESF-i finantseeritavatel lühiajalistel õppejõudude täienduskoolituskursustel osalenud õppejõudude arv (jooksval aastal)	Saavutustase eesmärgist %	0%	126,3%	794,0%	887,8%		Koostöö alameetme I voo projektid (8), II voo projektid (4), doktorikoolide alameetme projektid (7) ja programm Primus (25.02.2010)
	Saavutustase	0	505	3176	3551	400	
	Eesmärk	400	400	400	400	400	
	Esialgne tase	0	0	505	3176		
Tulemusindikaator: Täienduskoolituskursused edukalt läbinute osakaal	Saavutustase eesmärgist %	0%	111%	111%	94%		Koostöö alameetme I voo projektid (8), II voo projektid (4), doktorikoolide alameetme projektid (7) ja programm Primus (25.02.2010)
	Saavutustase	0%	100%	100%	84,6%	90%	
	Eesmärk	90%	90%	90%	90%	90%	
	Esialgne tase	0%	0%	100%	100%		
Väljundindikaator: ESFi finantseerimisel toimuvate kõrgkooli tasemel e-kursuste arv (kumulatiivselt)	Saavutustase eesmärgist %	0%	16,7%	33,4%	50,6%		Koostöö alameetme I voo projektid (4), doktorikoolide alameetme projektid (2) ja programm Best (25.02.2010)
	Saavutustase	0	500	1002	1517	1500	
	Eesmärk	3000	3000	3000	3000	3000	
	Esialgne tase	250 (2006)	0	500	1002		

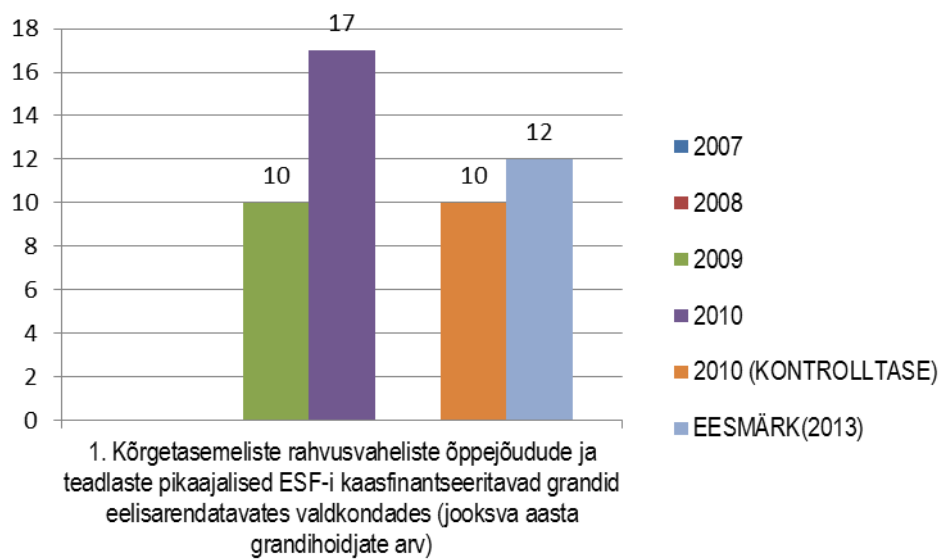
Tulemusindikaator: ESFi finantseerimisel toimunud kõrgkooli tasemel e-kursuste edukalt läbinute arv (jooksval aastal)	Saavutustase eesmärgist %	0%	46,3%	57,1%	67%		Koostöö alameetme I vooru projektid (4), doktorikoolide alameetme projektid (2) ja programm Best (25.02.2010)
	Saavutustase	0	20 835	25 709	30 139	30000	
	Eesmärk	45000	45000	45000	45000	45000	
	Esialgne tase	16 000	0	20 835	25 709		

Allikas: *Prioriteetse suuna aruanne 2009*

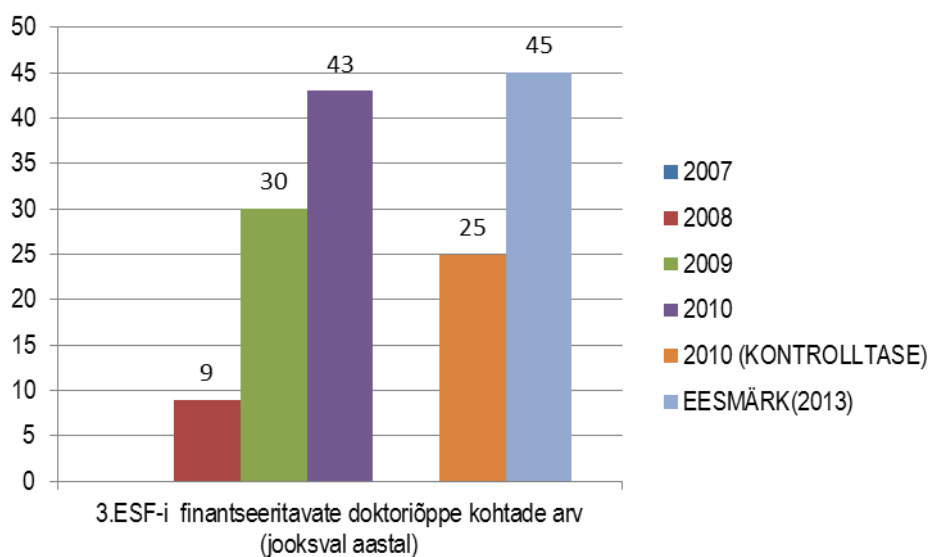
* Rakenduskava muudatustega on eesmärgi alla lisatud kaks indikaatorit kõrghariduse jätkuõppe programmi kohta, kuid kuna andmed nende kahe indikaatori kohta praegu veel puuduvad, siis seekord tabelisse ei lisata.

Peamised saavutused eesmärkide täitmisel

Prioriteetse suuna esimest eesmärki **lisandub teadmispõhisele ühiskonnale vajalik uus põlvkond teadlasi ja insenere** täidavad programmid Mobilitas ja DoRa. Aruandlusperioodil on Eestis alustanud tööd 17 tippspetsialisti (joonis 5.2.1.1.1), kelle tegevus siin on kavandatud toimuma vähemalt kolme aasta vältel. Kuigi indikaatorit rakenduskavas võib pidada alaplaneerituks, ei ole see sisulises vastuolus eesmärgi täitmisega, sest suurema hulga tippspetsialistide kaasamisega suudetakse muuta meie kõrghariduses pakutavat atraktiivsemaks. Järgnevate aastate peamiseks fookuseks peaks olema kaasatud välisspetsialistidega seotud tulemuste saavutamine ehk siis nende poolt juhendatavate üliõpilaste arvu kasv. ESF on aruandeaasta lõpuks finantseeritud 43 doktoriõppe kohta (joonis 5.2.1.1.2). 2010. aasta sihttaseme 25 ületamine näitab indikaatori ettevaatliku planeerimist.

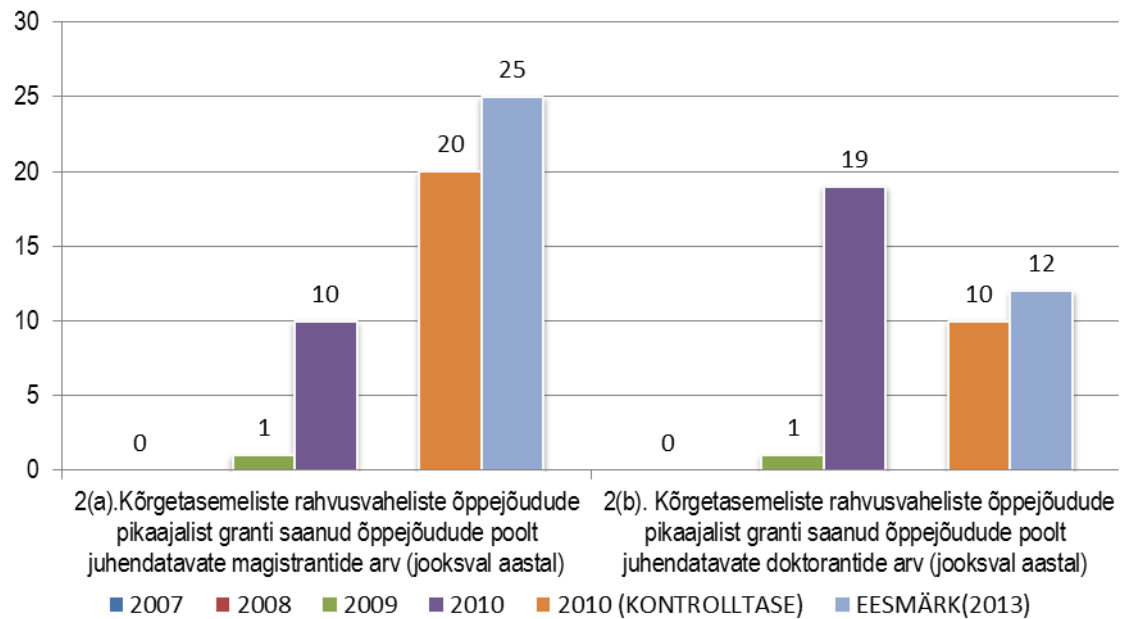

Joonis 5.2.1.1.1. rahvusvaheliste õppejõudude ja teadlaste pikaajalised ESF-i kaasfinantseeritavad grandid eelisarendatavates valdkondades

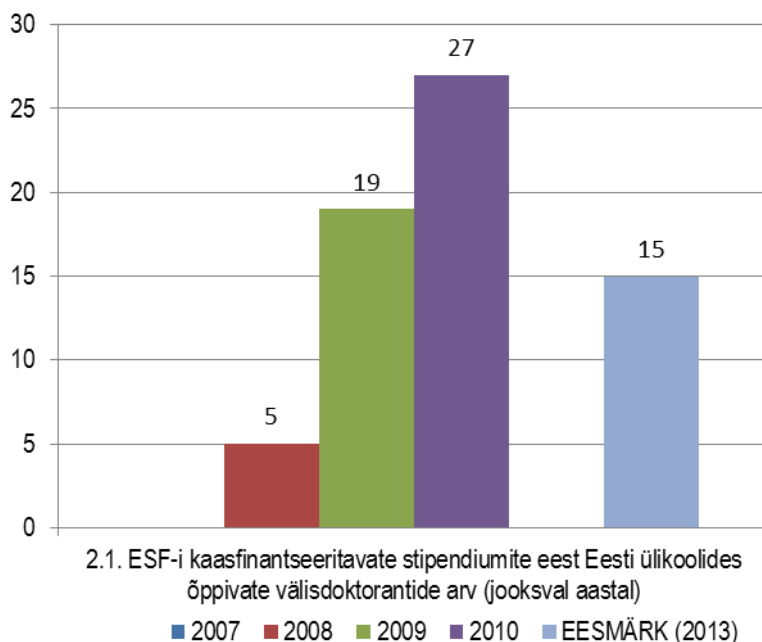
Joonis 5.2.1.1.2. ESF-i finantseeritavate doktoriõppe kohtade arv

Programmis DoRa külalisõppejõudude juhendamisel jätkavad õpinguid **10 magistrandi ja 19 doktoranti** (joonis 5.2.1.1.3). Viimane näitaja on eriti positiivne sest vahendite suunamine kraadiõppurite toetamiseks on suuna peamine eesmärk.

Joonis 5.2.1.1.3. Rahvusvaheliste õppejõudude ja teadlaste pikaajalist granti saanud õppejõudude poolt juhendatavate magistrantide ning doktorantide arv

Eesmärk 2: tugevneb kõrghariduse kvaliteet ning suunatus lisandväärtuse loomisele

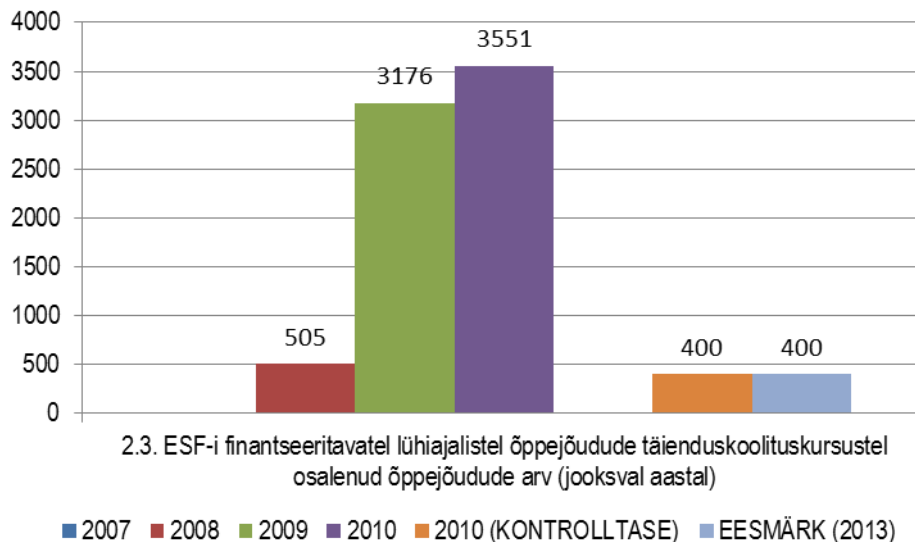

Joonis 5.2.1.1.4. ESF-i kaasfinantseeritavate stipendiumite eest Eesti ülikoolides õppivate välisdoktorantide arv

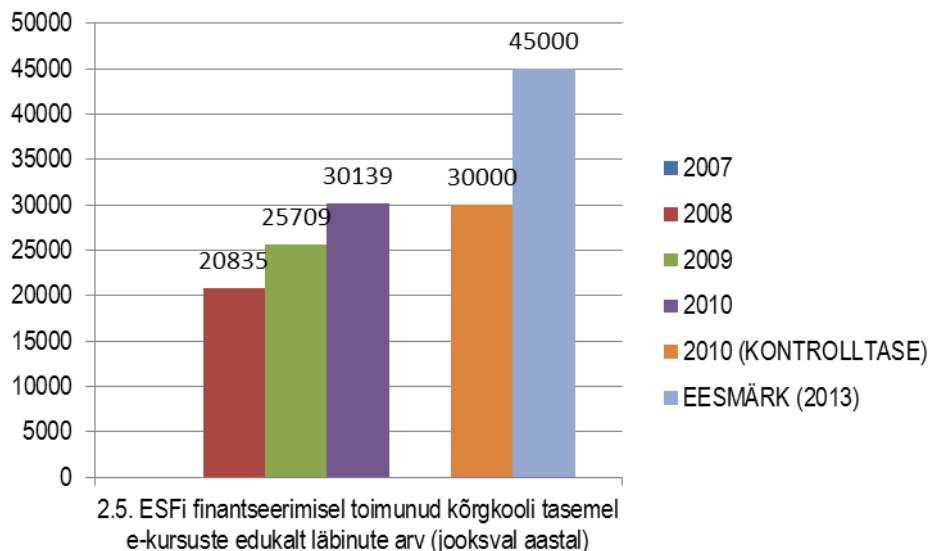
Kõrghariduse kvaliteedi parandamise üheks peamiseks sekkumismehhanismiks on rahvusvahelistumise soodustamine. Eriti just DoRa programmi tegevuste hoogustumisega on

toimunud hüppelised kasvud saavutatud eesmärkide näitajates. Nii on aruandlusperioodil peaaegu kahekordselt ületatud kaasatud välisdoktorantide arv (joonis 5.2.1.1.4). Sellise tulemuse saavutamist võib seostada programmis DoRa süsteemselt ja aktiivselt käivitunud kõrghariduse populariseerimistegevustega, eriti messidel osalemisega. Aruandeaastal osales Eesti 21 messil järgmistes riikides: Läti, Leedu, Kasahstan, Venemaa, Türgi, Soome ja Ukraina. Lisaks osaleti kahel võrgustikmessil – EAIE Prantsusmaal ja NAFSA Ameerika Ühendriikides. Programmis DoRa viidi läbi fookusgrupi uuring „Välisstudengite ootused ja rahulolu“. Fookusgrupi uuringut on plaanis korrata igal aastal.

Joonis 5.2.1.1.5. ESF-i finantseeritavatel lühiajalistel õppejõudude täienduskoolituskursustel osalenud õppejõudude arv

Joonis 5.2.1.1.6. ESFi finantseerimisel toimunud kõrgkooli tasemel e-kursused edukalt läbinud

Õppejõudude lühiajaliste koolituste osas jätkus varasem tendents – aruandlusperioodi lõpuks olid rakenduskavas püstitatud eesmärgid ületatud ligi üheksakordselt (joonis 5.2.1.1.5). Aruandeaastal on indikaatori täitmisel arvesse võetud õppejõud mitte isikupõhiselt vaid osalemise kordade järgi. Seega on lõpptulemi sees inimesi, kes on osalenud koolitustel kaks või enam korda, mis aga ei anna korrektset indikaatori saavutusväärtust. Rakendusasutus

planeerib vaadata läbi programmi andmete kogumise metoodika ja vajadusel määratleda täpsemalt, mida kujutavad endast ikkagi õppejõudude lühiajalised täienduskoolituskursused. Tuleb arvestada, et programmi kavandamise ajal oli ministeeriumil suhteliselt vähe informatsiooni nii õppejõudude valmiduse kohta koolitustel osaleda kui ka piisaval hulgal koolitajaid leida. Õppejõudude suur huvi osaleda täienduskoolitustes on väga positiivne, programmis on antud alategevus rakendunud üle ootuste edukalt ning kuigi tegevuse indikaator on olnud olulisel määral alplaneeritud, ei tohiks see saada takistuseks tegevuse edasisel rakendamisel senises mahus.

Positiivset tendentsi näitavad nii e-kursuste toimumise arv kui ka e-kursuste edukalt läbinute arv (joonis 5.2.1.1.6), mille indikaatorid liiguvad planeeritud joones.

Olulisemad kordaminekud 2010. aastal

- peaaegu kahekordselt ületatud kaasatud välisdoktorantide arv;
- Eestis on alustanud tööd 17 välismaist tippspetsialisti;
- ESF on aruandeaasta lõpuks finantseeritud 43 doktoriõppe kohta.

Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöö alameetmes on tehtud 19 haldusotsust. Toetatud II vooru projektide toetuse summa kokku oli 3,97 miljonit eurot. Positiivse rahastamisotsuse saanud taotlused jagunevad planeeritavate tegevuste osas järgmiselt: 14 uuendavad olemasolevat õppekava, 7 loovad uue õppekava, 6 loovad ühisõppekava ning 1 loob juurde mooduleid. Õppevaldkondadest, mida arendatakse oli populaarseim info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, bio- ja materjalitehnoloogiaid (5 taotlust). Järgnes äri- ja finantsteenused (4 taotlust). Muude valdkondadena lisandus näiteks loomemajandus, keeleteadus, sotsiaal- ja käitumisteadused. Taotlusvooru kvaliteeti võib hinnata õnnestunuks, kuna toetatud on suures mahus oluliste õppevaldkondade õppekavade arendamist.

Uutest programmidest on edukalt käivitunud kõrghariduse katkestanute haridustee jätkamise programm TULE ja doktoriõpingute katkestanute kaasamine doktorikoolidesse.

Prioriteetses suunas struktuurivahendite osas on võetud kohustusi **97 735 176** eurot, kohustustega kaetud **95%**. Väljamaksete (**12 739 278** eurot) osakaal prioriteetse suuna EL osa eelarvest moodustab **12,4%**. Aruandlusaastaks oli planeeritud riigieelarvesse ESF vahendeid 19 119 613 eurot, millest maksti välja 11 013 680 eurot, mis teeb riigieelarve välisvahendite täituvuseks 57,6%, mis on aga 7,4 mln eurot rohkem võrreldes 2009. aastaga.

5.2.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa

Andmed toetuse jagunemisest sihtrühmade kaupa prioriteetses suunas on toodud tabelis 5.2.1.2. Osalejate liigitust osade sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa käesoleva prioriteetse suuna raames ei koguta, kuna suuna tegevused ja eesmärgid ei ole suunatud vastavatele sihtgruppidele.

Tabel 5.2.1.2: ESF tegevustes osalevate isikute seire prioriteetses suunas 2

Osalejate arv aastal 2010	alustanud		lõpetanud (sh katkestanud)		varem alustanud / ülekantavad		%
	kokku	sh naised	kokku	sh naised	kokku	sh naised	
Osalejate koguarv	23 809	14 885 (63%)	21 327	13 687 (64%)	-2482	-1198	100%
Osalejate liigitus nende staatuse järgi tööturul							

töötajad (töötajate koguarv, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjad)	17977	11187	16518	10420	-1459	-767	75,5%
füüsilisest isikust ettevõtjad	114	44	33	12	-81	-32	0,5%
töötud (töötute koguarv, sealhulgas pikaajaliselt töötud)	28	11	0	0	-28	-11	0,1%
pikaajaliselt töötud	1	1	0	0	-1	-1	0%
mitteaktiivsed isikud (mitteaktiivsete isikute koguarv, sealhulgas haridust ja koolitust saavad isikud või pensionärid, heitunud, püsivalt töövõimetud isikud, tööl mittekäivad või muud isikud)	5804	3687	4809	3267	-995	-420	24,4%
haridust ja koolitust saavad mitteaktiivsed isikud	3795	2269	2940	1933	-855	-336	15,9%
Osalejate liigitus vanuse järgi							
noored (15–24 aastased)	5893	3730	5735	3642	-158	-88	24,8%
vanemaealised (55–64 aastased)	2381	1314	2321	1278	-60	-36	10%
Osalejate liigitus sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa, vastavalt riiklikele eeskirjadele							
vähemused	683	326	477	232	-206	-94	2,9%
immigrandid	138	60	36	22	-102	-38	0,6%
puuetega inimesed	7	3	7	3	0	0	0%
muud tõrjutud isikud	0	0	0	0	0	0	0%
Osalejate liigitus haridustaseme järgi							
esimese taseme või teise taseme alumise astme haridus (ISCEDi järgi 1. ja 2. aste)	87	62	87	62	0	0	0,4%
teise taseme ülemise astme haridus (ISCEDi järgi 3. aste)	781	514	425	379	-356	-135	3,3%
teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus (ISCEDi järgi 4. aste)	4419	2746	4195	2688	-224	-58	18,6%
kolmanda taseme haridus (ISCEDi järgi 5. ja 6. aste)	18849	11710	17449	10771	-1400	-939	79,2%

Allikas: Prioriteetse suuna aruanne 2009

Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamisele iseloomulikult on suuna tegevustest kasusaavate inimeste hulgas väga suures enamuses kõrgema haridusega isikud (ligi 80%, sama eelmisel aastal). Esimese taseme või teise taseme alumise astme haridusega (põhiharidusega) isikute arv tuleb sellest, et osades programmides nt (EduKo), on infopäevad suunatud mh ka gümnaasiumiõpilastele (tegemist on õpetajakoolituse populariseerimise tegevustega, millesse kaasatakse gümnaasiumiõpilased, kes on potentsiaalsed õpetajad). Arusaadavalt on võrreldes muude suundadega suhteliselt kõrge mitteaktiivsete, sh õpingutes osalevate inimeste osakaal – 16% (2009. a 11,5%) ning marginaalne töötute arv. Sarnaselt „Elukestva õppe“ prioriteetse suunaga on naised ülekaalus – 63% kõigist toetusest kasu saanutest (eelmisel aastal samas tervelt 73%), mis ilmselt peegeldab naissoost tudengite ning õppejõudude suuremat osakaalu kõrghariduses.

5.2.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed

Põhimõttelisi probleeme suunas ei esine, muud probleemid tuakse mh välja vahehindamise käigus 2011. a.

- Toetuse saajal on mõnel puhul raske anda hinnangut rakenduskavasse kavandatud indikaatorite täitmisest, kui indikaator on mitmeti tõlgendatav. Rakendusasutus soovib

vaadata üle Inimressursi arendamise rakenduskavas kinnitatud indikaatorid ja sihttasemed selleks, et vältida edasisi hajatõlgendusi andmete kogumisel ja statistika esitamisel. Rakendusasutus kavandab toetuse saajatele seminari selleks, et ühtlustada indikaatorite mõõtmise metoodikat.

- Meetmete käivitamine on tegevuste spetsiifikast lähtuvalt aeglasem, kui teistes suundades. Tegevused (koolitused, enesetäiendamised) ongi samas pikaajalised. Tagasihoidlik finantsprogress on mõneti põhjustatud asjaolust, et suunas esineb väga pika tagasitaotlemise ajaga tegevusi, näiteks magistrantide ja doktorantide enesetäiendamine välismaal. Asjaolu, et tänaseks on käivitunud viis meetet ning kohustusi on võetud 95% annab kindluse, et järgmistel aastatel on rakendamise suutlikkus vahendeid kasutada parem.
- DoRa pikaajalisi välisõppejõude on tulnud vähem, kui loodetud. Kõrgkoolidele on antud aega selle aasta lõpuni, sest see tegevus on olulise tähtsusega. Seejärel on paanis käivitada uued tegevused – tuua välisõppejõude lühiajaliselt ja saata Eesti õppejõude lühiajaliselt välismaale.
- Mõned programmid on andnud märku, et VMT-de menetlus on väga pikk protsess ja esmane tagasiside RÜ-lt võtab palju aega (nt Mobilitas). Mõnevõrra valesi on hinnatud programmide rakendatavust, elluviija roll RÜ ja partnerite vahel pikendab VMT menetlusprotsessi. Samas sisuliste küsimuste jaoks on programmid väga head ja nad on paremini juhitavad ning sisu eesmärke silmas pidades ümberplaneeritavad (paljud tegevused on esmakordsed ja asjade käik on raskesti etteennustatav). RA on jooksvalt operatiivselt tegutsenud, et eesmärgid saaksid täidetud.
- Lihtsustamine on rakendunud oodatust halvemini (või olid sisupoole ootused liiga kõrged).

Riskid

Riskide ümberhindamise käigus tuvastati, et eelmise aasta aruandes kajastatud kõrge risk – elluviijate vähene teadlikkus abikõlblikkuse reeglitest ja riigihangete läbiviimisest võib tuua kaasa kulude mitteabikõlblikkuse – esineb küll antud valdkonnas, kuid ERF prioriteetses suunas. Seega antud prioriteetses suunas aruandlusperioodil kõrgeid riske ei tuvastatud.

5.3 Prioriteetne suund: Pikk ja kvaliteetne tööelu

Prioriteetse suuna eesmärgid on järgmised:

1. Kvalifitseeritud tööjõu pakkumine on suurenenud.
2. Tööelu kvaliteet on paranenud.

Prioriteetses suunas on avatud ja rakendamisel viis meetet:

Meede	Taotlemis skeem	Määruse jõustumise aeg	Toetuse maht (EUR)
1.3.1 Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine	Programm, avatud taotlusvoor	05.11.2008	109 115 495
1.3.2 Tööelu kvaliteedi parandamine	Programm, avatud taotlusvoor	22.01.2010	6 372 854
1.3.3 Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed	Programm, avatud taotlusvoor	21.05.2009	7 477 663
1.3.4 Tervislike valikute ja eluviiside soodustamine	Programm, avatud taotlusvoor	02.09.2010	8 065 650
1.3.5 Soolise võrdõiguslikkuse edendamine	Programm, avatud taotlusvoor	15.04.2010	1 329 363

Prioriteetse suuna tegevuste rahastamise maht kokku on **155 718 852 EUR**, sh ühenduse osalus **132 361 024 EUR**. Prioriteetse suuna rakendusametuseks on Sotsiaalministeerium (SoM) ning rakendusüksuseks Elukestva Õppe Arendamise SA Innove.

Tabel 5.3 Prioriteetse suuna finantsprogress seisuga 31.12.2010

Prioriteetne suund	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osaluse %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
„Pikk ja kvaliteetne tööelu”	132 361 024	112 053 168	85%	50 918 997	38,5%

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

2010. aastal rakendati kõikides meetmetes programme, lisaks viidi prioriteetsel suunal läbi viis avatud taotlusvooru – üks igas meetmes.

2010. aasta oli väga aktiivne, seda nii projektide ja programmide rakendamisel kui ka kõikide meetmete avatud taotlusvoorude ettevalmistamisel ja avanemisel. Aruande perioodil viidi prioriteetsel suunal läbi viis avatud taotlusvooru, mis hõlmasid kõiki viit meetet. Avatud taotlusvoorude vastu on üldsuse huvi olnud suhteliselt aktiivne, kõige suurema huvi on pälvinud meede „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine”. Kõikides taotlusvoorudes osalenute koguarv oli märkimisväärselt kõrge, kokku esitati viie meetme avatud taotlusvoorudes kokku 359 taotlust.

Indikaatorite saavutustasemed on väga erinevad. On neid, mis on seatud eesmärgid ületanud (nt tööturuteenuseid saanud isikud), kui ka neid, mille täitmine perioodi lõpuks on vähetõenäoline (tööle rakendunute protsent toetavaid teenuseid saanutest). Aruandes on kajastatud ka rakenduskava muudatusega lisanduvad indikaatorid, mille saavutustasemeid ei ole kõikidel puhul olnud võimalik täita.

RÜ hinnang – väga hea

RÜ hinnang prioriteetse suuna rakendamisele on väga hea, kuna kõik 2010. aasta tööplani võetud tööülesanded täideti. Eriti ollakse rahul kulude väljamaksmisega, väljamaksete protsent (koos ettemaksetega) kogu perioodi eelarvest moodustas 30.12.10 seisuga 50,3%.

RA hinnang – väga hea

RA hinnang prioriteetse suuna rakendamisele on väga hea, kuna prioriteetse suuna rakendamine on kulgenud süsteemsete tõrgeteta – rakendamise käigus on esinenud küll probleeme, kuid tihedas koostöös RA, RÜ, rakendajate ning KA-ga on probleemidele valdavalt lahendused leitud. Mitmed indikaatorid on kas oma eesmärgi juba saavutanud või on perioodi lõpuks täitumas. 2010. aasta lõpuks on kõik meetmed avatud, kõik avatud taotlusvoorud on toimunud plaanipäraselt ning aruandlusperioodi lõpuks on voorud toimunud kõikides meetmetes. Prioriteetses suunas on kohustusi võetud 89% ulatuses kogu perioodiks ette nähtud toetusest.

KA hinnang – hea (lisatud IARK seirekomisjoni koosolekul 2.06.2011)

Korraldusasetuse hinnangul on küll finantsprogress prioriteetses suunas väga hea, kuid arvestades kvalitatiivset arengut (indikaatorite kontrolltasemete täitmist ning aruandlusperioodil prioriteetses suunas toimunud kahe hindamise²⁰ tulemusi) ja võrdlust teiste hea hinnangu saanud prioriteetsete suundadega ei saa suuna rakendamisele tervikuna **väga head** hinnangut anda.

---

²⁰Praxis, TÜ, Ernst ja Young. Vt ka alapeatükk 4.4 lk 42.

5.3.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs

5.3.1.1 Indikaatorite saavutustase

Indikaatorite saavutustaset mõõdetakse aruandeperioodil kumulatiivselt. Indikaatorite täitmist jälgib RA iga-aastaselt, koondades programmide elluviijate ja toetuse saajate aastaaruannetest ning avalikust statistikast saadava sisendi. Indikaatorite saavutustasemed on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 5.3.1.1: Prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ indikaatorid

Prioriteetse suuna 3 sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2010 kontrolltase	Saavutustaseme andmete allikas ja kuupäev
Eesmärk 1: Kvalifitseeritud tööjõu pakkumine on suurenenud							
Väljundindikaator: Aktiivseid tööturuteenuseid saanud inimeste arv	Saavutustase eesmärgist %	-	11,5%	37,9%	106,8%		seirearuanded
	Saavutustase	-	10 543	34 711	97 828	44 000	
	Eesmärk	91 600	91 600	91 600	91 600	91 600	
	Esialgne tase	20000 (2004-2006)	-	10 543	34 711		
Väljundindikaator: Töölesaamist toetavaid teenuseid saanud isikute arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0,3%	11,1%	43,1%		seirearuanded
	Saavutustase	0	49	1671	6460	5 000	
	Eesmärk	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	
	Esialgne tase	N/A	0	49	1671		
Väljundindikaator: Välja arendatud uute töölesaamist toetavate ja tööhõivest väljalangemist ennetavate tervise- ja nõustamisteenuste arv	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0		seirearuanded
	Saavutustase	0	0	0	0	1	
	Eesmärk	4	4	4	4	4	
	Esialgne tase	N/A					
Väljundindikaator: Tööhõivest väljalangemist ennetavate terviseteadlikkuse tõstmisele suunatud teavituskampaaniate arv	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0		seirearuanded
	Saavutustase	0	0	0	0	4	

	Eesmärk	10	10	10	10	10	
Väljundindikaator: Tervislikel põhjustel tööhõivest väljalangemise ennetusalast koolitust saanute arv	Eesmärk	10	10	10	10	10	
	Esialgne tase	N/A					
	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	0		seirearuanded
	Saavutustase	0	0	0	0	1400	
	Eesmärk	4000	4000	4000	4000	4000	
	Esialgne tase	N/A					
Tulemusindikaator: Aktiivsete tööturuteenuste abil tööle rakendunud inimeste osakaal kõigist vastavaid teenuseid saanutest	Saavutustase eesmärgist %	-	-	58,0%	70%		seirearuanded
	Saavutustase	N/A	N/A	29%	35%	25%	
	Eesmärk	50%	50%	50%	50%	50%	
	Esialgne tase	42,4% (2004)	N/A	N/A	29%		
Tulemusindikaator: Töölesaamist toetavate teenuste abil tööle rakendunud või töö säilitanud inimeste osakaal kõigist vastavaid teenuseid saanutest	Saavutustase eesmärgist %	-	-	13,5%	42,9%		seirearuanded
	Saavutustase	N/A	N/A	4,73%	15%	15%	
	Eesmärk	35%	35%	35%	35%	35%	
	Esialgne tase	N/A	N/A	N/A	4,73%		
Tulemusindikaator: Töölesaamist toetavate teenuste abil aktiivsetesse tööturuteenustesse suunatud inimeste osakaal kõigist vastavaid teenuseid saanutest	Saavutustase eesmärgist %	N/A	N/A	N/A	17,3%		seirearuanded
	Saavutustase	N/A	N/A	N/A	5,2%		
	Eesmärk	30%	30%	30%	30%	30%	
	Esialgne tase	N/A	N/A	N/A	N/A		
Tulemusindikaator: Paikkondliku terviseprofili koostanud kohalike omavalitsuste osakaal kõigist omavalitsustest	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	90,9%		seirearuanded
	Saavutustase	N/A	N/A	N/A	40,9%	17%	
	Eesmärk	45%	45%	45%	45%	45%	
	Esialgne tase	N/A	N/A	N/A	N/A		
Tulemusindikaator: Tervist edendavate töökohtade	Saavutustase	-	-	-	63,8%		seirearuanded

võrgustikuga liitunud ettevõtete ja asutuste arv	eesmärgist %						
	Saavutustase	N/A	N/A	N/A	102	80	
	Eesmärk	160	160	160	160	160	
	Esialgne tase	N/A	N/A	N/A	N/A		
Mõjuindikaator: Aktiivsuse määr (15-64a)	Saavutustase eesmärgist %	96,9%	-	87,2%	98,13%		Statistikaamet
	Saavutustase	72,5%	N/A	65,2%	73,4%	73,5%	
	Eesmärk	74,8%	74,8%	74,8%	74,8%	74,8%	
	Esialgne tase	69,6% (2005)	72,5%	N/A	65,2%		
Mõjuindikaator: Lastetute inimeste ning väikelaste vanemate hõive lõhe vanusegrupis 20-50 aastat (sugude kaupa)	Saavutustase eesmärgist %	-	N/A	M 37,3%; N 77,8%	M 50%; N 96,77%		Statistikaamet
	Saavutustase	N/A	N/A	M -13,4; N 27	M -16; N 21,7	M 8,0; N 24,0	
	Eesmärk	M 5,0; N 21,0	M 5,0; N 21,0	M 5,0; N 21,0	M 5,0; N 21,0	M 5,0; N 21,0	
	Esialgne tase	M 10,9; N 30 (2005)	N/A	N/A	M - 13,4; N 27		
Mõjuindikaator: 25-49-aastaste mitteaktiivsete arv, kelle mitteaktiivsuse põhjuseks on haigus või vigastus	Saavutustase eesmärgist %	86,1%	80,2%	79,8%	80,7%		Statistikaamet
	Saavutustase	15 100	16 200	16 300	16 100	14 200	
	Eesmärk	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000	
	Esialgne tase	15 400 (2005)	15 100	16 200	16 300		
Eesmärk 2: Tööelu kvaliteet on paranenud							
Väljundindikaator: Koolitusel osalevate Tööinspektsiooni ametnike arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	59%	117%	109%		RÜ, toetuse saaja seirearuanded
	Saavutustase	0	71	140	131		
	Eesmärk	120	120	120	120	120	
	Esialgne tase	0 (2005)	0	71	140		
Väljundindikaator: Töökeskonna koolitusel või teabepäevadel osalevate inimeste arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	31,3%	54,5%		RÜ ja toetuse saaja

	Saavutustase	0	0	2362 (2276 teabepäevadel osalenut + 86 koolitusel osalenut)	4114 (3429 teabepäevadel osalenut + 685 koolitusel osalenut)		seirearuanded
	Eesmärk	7550 (4800 teabepäevadel osalenut + 2750 koolitusel osalenut)	7550 (4800 teabepäevadel osalenut + 2750 koolitusel osalenut)	7550 (4800 teabepäevadel osalenut + 2750 koolitusel osalenut)	7550 (4800 teabepäevadel osalenut + 2750 koolitusel osalenut)	7550 (4800 teabepäevadel osalenut + 2750 koolitusel osalenut)	
	Esialgne tase	0 (2005)	0	0	2362		
Väljundindikaator: Tööelu kvaliteedi parandamisele kaasa aitavate teavituskampaaniate läbiviimine	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	100%		seirearuanded
	Saavutustase	0	0	0	3		
	Eesmärk	3	3	3	3	3	
	Esialgne tase	0	0	0	0		
Väljundindikaator: Tööelu kvaliteedi parandamisele kaasa aitavate uuringute läbiviimine	Saavutustase eesmärgist %	0	0	0	20%		seirearuanded
	Saavutustase	0	0	0	2	2	
	Eesmärk	10	10	10	10	10	
	Esialgne tase	5 (2004-2009 I kvartal läbiviidud uuringute arv)	0	0	0		
Tulemusindikaator: Tööinspektsiooni ametnike kompetentside hindamisel saadud keskmine hinne	Saavutustase eesmärgist %	-	0%	0%	96,2%		seirearuanded
	Saavutustase	-	0	0	4,04		
	Eesmärk	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2 (skaalal 2-6)	
	Esialgne tase	0 (2005)	0	0	0		

Tulemusindikaator: Töötajate osakaal, kes töötavad ettevõtetes, mille spetsialist on läbinud Tööinspektsiooni poolt korraldatud teabepäeva või koolituse	Saavutustase eesmärgist %	-	-	31,4%	58,6%		Toetuse saaja seirearuanded
	Saavutustase	N/A	N/A	22%	41%		
	Eesmärk	70%	70%	70%	70%	70%	
	Esialgne tase	0% (2005)	N/A	N/A	22%		
Mõjuindikaator: Tööturu sooline segregatsioon (ehk segregatsiooniindeks)	Saavutustase eesmärgist %	-	N/A	ametite lõikes 87%; sektorite lõikes 79%	-		Eurostat
	Saavutustase	N/A	N/A	ametite lõikes 32,2%, sektorite lõikes 25,8%	N/A	ametite lõikes:29,5%; sektorite lõikes:22,0%	
	Eesmärk	ametite lõikes: 28,0%; sektorite lõikes: 20,5%	ametite lõikes: 28,0%; sektorite lõikes: 20,5%	ametite lõikes: 28,0%; sektorite lõikes: 20,5%	ametite lõikes: 28,0%; sektorite lõikes: 20,5%	ametite lõikes: 28,0%; sektorite lõikes:20,5%	
	Esialgne tase	ametite lõikes: 30,8; sektorite lõikes: 23,7 (2005)	N/A	N/A	ametite lõikes 32,2%, sektorite lõikes 25,8%		

Allikas: prioriteetse suuna aruanne 2010

N/A - andmed pole aruande esitamise ajaks veel teada või pole kättesaadavad.

Peamised saavutused eesmärkide täitmisel

Aruanne kajastab muuhulgas indikaatoreid, mida Sotsiaalministeerium soovib veel kinnitamata rakenduskava muudatustega dokumenti sisse viia.

Eesmärk 1: kvalifitseeritud tööjõu pakkumine on suurenenud

Eesmärgi 1 väljundindikaator „Aktiivseid tööturuteenuseid saanud inimeste arv“ on 2010. aasta lõpuks täitnud nii 2010. aasta kontrolltaseme kui ka kogu perioodiks seatud eesmärgi. Aruandlusperioodi lõpuks on teenuseid saanud inimeste arv 97 828 inimest, mis moodustab perioodi lõpuks seatud sihttasemest 106,8% (91 600). Indikaatori sihttaseme kiiret täituvust on soodustanud majanduskriisi tingimustes kiirelt kasvanud töötute arv, kellele töötukassa läbi programmide on teenuseid osutanud. Teenuste suuremas mahus osutamisele on positiivset mõju avaldanud ka toetuse ettepoole tõstmine.

2010. aasta kontrolltaseme on täitnud ka „Töölesaamist toetavaid teenuseid saanud isikute arv“ indikaator – sihttase 2010. aasta – 5000 (muudetud OP alusel), saavutustase 2010.a – 6460. Perioodi lõpuks planeeritud sihttase on 15 000 teenust saanud isikut. Prognoosime, et 2013. a teenust saanute sihttase võiks täituda ca 2/3 ulatuses. Kindlasti ei ole praeguses majandussituatsioonis reaalne täita töölesaamist toetavaid teenuseid saanute tööle rakendamise indikaatorit, mille 2010. a kontrolltase oli 30% (vastavalt rakenduskava muudatustele 15%) ja 2013. a sihttase on 35%. Töölesaamist toetavad teenused on valdavalt suunatud raskematele sihtgruppidele, kelle tööle rakendamine vajab enam tuge kui seda annavad tavapärased tööturuteenused. Kuna töötuse määr on 2008. a lõpust alates oluliselt tõusnud ning ei näita veel olulist langustrendi, on veelgi enam raskendatud riskigruppide tööle rakendamine. Kuna üldine töötuse määr on kõrge, töötuse ajaline kestus kasvanud ning pikaajaline töötus hüppeliselt suurenenud, on puudega inimeste tööle rakendamine eriti probleemne, kuna tööandjad ei ole praeguses situatsioonis huvitatud tegema lisakulutusi ning pingutusi raskemate sihtrühmade tööle rakendamiseks. Efektiivseks tööle rakendamiseks ei piisa üksnes hoolekandeteenustest vaid oluline roll on hoolekandeteenuste ja aktiivsete tööturumeetmete efektiivsel koostoimel, mistõttu on OP muudatusega lisatud indikaator, mis mõõdab hoolekandeteenuseid (eelkõige nõustamist) saanud isikute edasist liikumist tööturule või aktiivsetele tööturuteenustele Töötukassasse.

Väga suure hüppe on 2010. aastal teinud aktiivsuse määra indikaator, mis on oma kontrolltaseme peaaegu saavutanud – planeeritud kontrolltase oli 73,5% ning 2010 saavutustase 73,4%. Võttes arvesse, et 2010. aasta saavutustase moodustab 98,13% perioodi lõpuks planeeritud eesmärgist, ning et majandus on 2010. aasta teises pooles hakanud vaikselt näitama elavnemise märke, võib loota planeeritud eesmärgi täitmist või vähest ületamist.

Märkimisväärne muutus on toimunud mõjuindikaatoris „Lastetute inimeste ning väikelaste vanemate hõive lõhe vanusegrupis 20-50 aastat (sugude kaupa)“. 2009. aastal oli lastetute ja lastega naiste hõive lõhe 27 protsendipunkti lastega naiste kahjuks, siis 2010. aastal on lõhe vähenenud 21,7 protsendipunktini, moodustades nii 96,77% 2015. aastaks planeeritud eesmärgist. Areng on tulnud nii lasteta naiste hõivemäära alanemisest kui ka lastega naiste hõive määra suurenemisest – kriisi tingimustes on lasteta naised töökoha pigem kaotanud ning lastega naiste hulgas on töötajate osakaal suurenenud. Meeste osas on mõlemal puhul toimunud kerge hõive määra langus, kuid lasteta meeste puhul on hõive määr langenud enam. Hõive lõhe on meeste puhul lastetute meeste kahjuks – lastega meeste tööhõive määr on suurem kui lasteta meestel (vastavalt 82,6 ja 66,6). Kuna lasteta meeste hõive määr on

langenud enam kui lastega meeste hõive määr suurenes hõive lõhe 2010. aastal varasemalt -13,4 protsendipunktilt -16 protsendipunktini.

25-49-aastaste mitteaktiivsete arv, kelle mitteaktiivsuse põhjuseks on haigus või vigastus on 2010. a (16 100) küll 2009. a (16 300) võrdluses langenud, kuid on siiski suurem kui 2010. aasta kontrolltase (14 200). Osaliselt on see seotud majanduskriisi ning raske tööturusiituatsiooniga, millel on mõju rahvastiku tervisenäitajatele ning seejuures on see mõningate hinnangute kohaselt mõnevõrra aktiveerinud töövõimetuspensionide taotlemist isikute poolt, kel on selleks alust. Kui selle näitaja pikemat trendi vaadata, siis võib välja tuua seose majandustsükliga – kui kasvu aeg ja nõudlus tööjõu järele suur, siis suunduvad kõik, kel vähegi võimalik, tööturule. Kui aga on käes languse aeg ja töökohad kaovad, siis töö kaotades need, kellel terviseiga probleeme, muutuvad pigem mitteaktiivseteks.

Eesmärk 2: tööelu kvaliteet on paranenud

Väljundindikaator „Koolitustel osalevate Tööinspeksiooni ametnike arv“ on 2010. aasta lõpuks täitnud perioodi eesmärgi. Kogu rakendamise perioodi eesmärgiks on läbivalt iga aasta koolitada Tööinspeksiooni ametnikke. Süstemaatiline koolitamine on vajalik ametnike tegevuse ühtlustamiseks ja tulemuslikkuse tõstmiseks, mis on omakorda suunatud avaliku teenuse kvaliteedi parandamiseks. Käesoleva indikaatoriga on otseselt seotud tulemusindikaator „Tööinspeksiooni ametnike kompetentside hindamisel saadud keskmine hinne“, mille eesmärgiks on seatud hinne „4,2“, mis on 2010. aasta lõpu seisuga saavutatud 96% ulatuses.

„Töökeskkonna koolitusel või teabepäeval osalevate inimeste arv“ indikaatori täituvus on 54,5% eesmärgist. Indikaator, millega hinnatakse töötajate osakaalu, kes töötavad ettevõtetes, mille spetsialist on läbinud Tööinspeksiooni poolt korraldatud teabepäeva või koolituse, on aruandlusperioodi lõpuks saavutustaseme täitnud 58,6% ulatuses. Siinkohal on oht, et sihttase koolituste osas võib jääda täitmata, kuna nimetatud koolitused ei ole ettevõtetele kohustuslikud. Viimase puhul on samuti probleemiks töölt äraolek, mistõttu on Tööinspeksioon alustanud ettevalmistusi osaliselt koolituse läbiviimist e-õppena.

Väljundindikaatoris „Tööelu kvaliteedi parandamisele kaasa aitavate teavituskampaaniate läbiviimine“ on jagatud teavituskampaaniad kolme teemagruppi: töökeskkonna parandamine (sh riskihindamine), töösuhte kvaliteet ja kollektiivsed töösuhted. 2010. aastal viidi kampaaniad läbi kõigil teemadel – töökeskkonna parandamine (sh riskihindamine); töösuhte kvaliteet; kollektiivsed töösuhted

Väljundindikaatori „Tööelu kvaliteedi parandamisele kaasa aitavate uuringute läbiviimine“ on eesmärgiks seatud 10 uuringu läbiviimine. 2010. aasta seisuga on läbi viidud 2 uuringut: väljarändepotentsiaali uuring ning töötervishoiu ja tööohutuse seadusega tööandjatele kaasnevate kulude analüüs.

Tööturu segregatsiooni andmed avaldatakse mõningase viiteajaga, mistõttu ei ole võimalik aruandes 2010. aasta andmeid esitada.

Kokkuvõtteks: indikaatorite täitmine prioriteetses suunas on väga erinevate tasemetega. Aktiivsete tööturumeetmete osutamisega ning tööinspektorite koolitamisega seotud indikaatorid on perioodi lõpuks seatud sihttaseme ületanud, kuid samas on rakendamisega seotud indikaatorid sellised, mille täitumine on majanduskriisi (järgsetes) tingimustes raskendatud. **2010. aasta seirearuanne kajastab mitmeid IARK muudatusega lisanduvaid indikaatoreid, mille täitumist on võimalik hinnata 2011. aasta seirearuandes.**

Indikaatorite lisamine oli vajalik, kuna rakenduskavas on kinnitatud sellekohased tegevused, kuid ei olnud seni neid tegevusi mõõtvaid indikaatoreid.

Olulisemad kordaminekud 2010. aastal

Suuremate kordaminekutena saab välja tuua aktiivsete tööturumeetmete suuremas mahus ja kriisi tingimustele kohandatud pakkumise. 2009. ja 2010. aastal suurenes majanduskriisist tulenevalt märkimisväärselt töötute hulk. Tulemaks toime suurenenud töötute arvuga toodi meetme 1.3.1 (Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine) vahendeid ettepoole, mistõttu on 2011. aasta lõpuks töötukassa elluviidav programm lõppenud. Lisaks tõi see kaasa tööhõive meetme peamise indikaatori „aktiivseid tööturuteenusuid saanud inimeste arv“ perioodi lõpuks seatud eesmärgi ületamise juba 2010. aasta lõpuks (indikaator on täidetud 115% ulatuses).

2010. aastaks prognoositi prioriteetse suuna raames väljamakseid teostada toetuse osas summas 37 600 577,98 eurot. Kui vaadata 2010. aastaks planeeritud ESF vahendeid prioriteetse suuna raames tervikuna (37 600 577,98 eurot) ning võrrelda 2010 toetusest tehtud väljamaksetega (43 686 332,20 eurot) siis näeme, et täituvus oli 116% ehk ületas prognoositud väljamaksete toetuse summat. Võrreldes 2010 riigieelarves planeeritud summaga (32 323 738,36 eurot), siis on näha, et väljamaksed toetuse osas ületasid koos ettemaksetega planeeritud eelarve. Kui aga võtta aluseks prioriteetse suuna raames teostatud väljamaksed ilma ettemakseteta (28 922 741 eurot), siis sellisel täideti 2010 aasta riigieelarves planeeritud summad 89% ulatuses. Seega võime öelda, et ESF finantsprogress on 2010. aastal olnud hea, mis seab ka sihttasemete täitmise heasse positsiooni ning annab kindluse, et 2011.a on suutlikkus vahendeid kasutada veelgi parem.

5.3.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa

Meetmes kogutakse andmeid erineva spetsiifilisuse astmega. Koolituste läbiviimisel (näit lapsehoidja, tugisik) ei küsita koolitatavate andmeid osalejate liigituse kohta sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa, kuna meetme raames on otsustatud selle sihtrühma kohta sellelaadseid andmeid mitte koguda.

Tabel 5.3.1.2: ESF tegevustes osalevate isikute seire prioriteetses suunas 3

Osalejate arv aastal 2010	alustanud		lõpetanud (sh katkestanud)		varem alustanud / ülekantavad		%
	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	alustanutest
Osalejate koguarv	42 698	25 754 (60%)	36 986	22 692 (61%)	-5712	-3062	100%
Osalejate liigitus nende staatuse järgi tööturul							
töötajad (töötajate koguarv, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjad)	4953	3671	3946	3015	-1007	-656	11,6%
füüsilisest isikust ettevõtjad	121	77	92	64	-29	-13	0,3%
töötud (töötute koguarv, sealhulgas pikaajaliselt töötud)	35 545	20 676	31 979	18 866	-3566	-1810	83,2%
pikaajaliselt töötud	21 175	12 216	17 501	10 131	-3674	-2085	49,6%
mitteaktiivsed isikud (mitteaktiivsete isikute koguarv, sealhulgas haridust ja koolitust saavad isikud või pensionärid, heitunud, püsivalt töövõimetud isikud, tööil mittekaivad või muud isikud)	2200	1407	1061	811	-1139	-596	5,2%

haridust ja koolitust saavad mitteaktiivsed isikud	1000	507	514	296	-486	-211	2,3%
Osalejate liigitus vanuse järgi							
noored (15–24 aastased)	6594	3451	5788	3079	-806	-372	15,4%
vanemaealised (55–64 aastased)	5357	3299	4426	2744	-931	-555	12,5%
Osalejate liigitus sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa, vastavalt riiklikele eeskirjadele							
vähemused	11 610	6787	9780	6164	-1830	-623	27,2%
immigrandid	10	8	2	1	-8	-7	0%
puuetega inimesed	3152	1815	1880	1098	-1272	-717	7,4%
muud tõrjutud isikud	3505	1682	1462	801	-2043	-881	8,2%
Osalejate liigitus haridustaseme järgi							
esimese taseme või teise taseme alumise astme haridus (ISCEDI järgi 1. ja 2. aste)	7336	3441	6505	3507	-831	66	17,2%
teise taseme ülemise astme haridus (ISCEDI järgi 3. aste)	17 782	10 067	15 927	8823	-1855	-1244	41,6%
teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus (ISCEDI järgi 4. aste)	5965	4012	4705	3234	-1260	-778	14%
kolmanda taseme haridus (ISCEDI järgi 5. ja 6. aste)	11 615	8234	9849	7128	-1766	-1106	27,2%
Muud osalejad							
Muud osalejad, kelle kohta pole täpsemat infot	70 982						

Allikas: prioriteetse suuna aruanne 2010

Nagu tabelist näha, on rakenduskava raames antud prioriteetses suunas olnud kõige rohkem otseseid kasusaajaid. Kuna prioriteetses suunas on tegemist paljus töötutele ja tööturu riskigruppidele suunatud meetmetega, siis on ka vastavad sihtrühmad kasusaajate tabelis olulisel määral esindatud (sh puuetega inimesed, muud tõrjutud). Ka on keskmisest märgatavalt enam esindatud madalama haridustasemega isikud ning rahvusvähemused, kelle emakeel pole eesti keel. Võrreldes 2009. aastaga on enam kui kümnekordistunud muude osalejate arv. Muude osalejate all kajastuvad sihtgrupi liikmed, kes on aruandeaastal osalenud konverentsidel, teabepäevadel või messidel, mille raames ei ole võimalik isikute seireandmeid koguda (siia alla kuuluvad peamiselt meetme 1.3.2 tegevused, tööõiguse alase info jagamine). Muude osalejate arvust omakorda 47 110 moodustab Tööinspektsiooni infotelefonile tehtud pöördumiste arv.

5.3.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed

Eelmise aruandeaasta olulisemad probleemid ja rakendust leidnud abinõud:

- **Programmide tegevuste kirjeldused olid liiga üldsõnalised**, mis raskendas RÜ-i tegevuste elluviimise kontrolli ning kulude abikõlblikkuse määramist.

RÜ-e ettepanekutele ja RA kohtumiste tulemusel viidi programmidesse sisse igaaastased detailsed tegevuskavad, mis annavad selgema ülevaate tegevustest. Koos järgmise aasta prognoosiga esitatakse ka tegevuskava ja teenuste hankimise hankeplaan. Regulaarselt toimuvad programmi koosolekud (tegevuste elluviija, RA, RÜ) enamasti kõikide programmide osas.

- **Meetme 1.3.1 taotlusvooru oodatust suurema taotlejate hulga tõttu võttis taotleja ja taotluse vastavuse hindamine rohkem aega kui etteantud ajaraam lubab**

Vastava probleemi lahendamiseks muudeti määruste vastavushindamise kestust ja üldist menetlusperioodi. Menetlusperioodi pikenedamine andis positiivseid tulemusi, võttes maha nii taotlejate kui menetlust läbiviivate koordinaatorite pingeid. Taotluste rahuldamise otsuste tegemise aeg on enamasti mahtunud ajaraami. Vaid meetme 1.3.1 vooru puhul lükkus otsuste

tegemise aeg edasi. Ajalise nihke tekitas asjaolu, kus hinnangute andmiseks oli vaja kaasata kolmas ekspert. Antud probleem leidis lahenduse määrusesse ekspertide konsensusliku hindamise sisse viimisega.

- **Toetuse saajate poolt planeeritud tegevuste ja tegeliku elluviimise vahelised ebakõlad.**

Taotlejate infopäevadel võeti antud probleem arutluse alla, selgitati erinevaid võimalikke lahendusi. Kuna paljud projektid on kirjutatud sisse ostetud teenusena, soovitati taotlejatel olla taotluse koostamise faasis aktiivselt kirjutamise protsessi juures. Samuti kajastati toetuse saajate infopäevadel sama probleemikohta. Ettekannetes selgitati toetuse saajatele taotlusega võetud kohustuste täitmise nõudeid. Osaliselt on väljatoodud probleem lahenenud, kuid tõstatud just uute taotlejate puhul uuesti esile. RÜ on probleemi lahendamiseks suurendanud individuaalseid nõustamisi kuid planeerib antud probleemi lahendamiseks täiendada ka toetuse saaja abimaterjali – juhend rakendajale.

- Programmide puhul oli problemaatiline taotletud **ettemakse kinnikandmise aja venimine.**

Selleks, et probleemi lahendada täiendas RÜ ettemaksearuannete vorme, lisades juurde prognoositava ettemakse kinnikandmise ajakava. Vastav muudatus aitas probleemi lahendada, kinnikandmised toimuvad plaanipäraselt.

- Avatud voorude projektide puhul oli probleemiks **esitatud prognoosidest kinnipidamine.**

Üldjuhul peavad toetuse saajad nende poolt esitatud prognoosist kinni. Kuid uusi toetuse saajaid tuleb juurde ja jätkub siiski olukord kus väljamakstud toetuste summad on realselt väiksemad, kui prognoositud. Põhjus selles, et esimeste väljamakse taotluste kontroll on 100%line, mis omakorda toob kaasa pikema abikõlblike kulude kontrolli menetlusperioodi. Probleemi maandamiseks on RÜ toetuse saajate infopäeva ettevalmistamisel just väljamaksetaotluste koostamise ettekandesse viinud sisse mitmeid erinevaid abijuhiseid ja näiteid, mis kergendavad VMT koostamist ja esitamist.

Uued probleemid

- Juhtimis- ja kontrollsüsteemide audit tõi ühe märkusena välja sotsiaalministeeriumi **tööturu osakonna kohustuste lahususe** – samas osakonnas on nii rakendusasutus kui toetuse saaja.

Kuigi kohustuste lahusus oli ka varemalt tagatud – isikute tasandil, loodi 2011. aastal tööturu osakonda ESF talitus, mis tegeleb rakendusasutuse ülesannetega ning ülejäänud osakond tegeleb toetuse saaja ülesannetega.

- **Probleemid hangete läbiviimisel**, mistõttu on tegevuste ajaraam nihkunud või tegevusi ei ole suudetud osutada planeeritud mahus. Enim on olnud probleemiks sobiva teenusepakkuja leidmine. Lisaks on probleemiks hangete kõrgem hind, kui pakkujad teavad, et tegemist on välisvahenditega.

Teenusepakkujatele viiakse läbi teabepäevi, kus tutvustatakse hankes osalemise tingimusi, oodatavaid tulemusi ning enim esinenud vigu. Hindade kasvu piiramiseks oleme proovinud piirhinna kehtestamist, kuid see ei ole alati lihtne, sest probleeme on tekitanud optimaalseima hinna leidmine ning erinevad juristid on tihti eriarvamusel hinnapiirangu kehtestamise lubatavuse osas.

- Meetmetes on olnud probleeme **riigiabi määratlemisega**, täpsemalt kindlaks tegemisega kas ja millised tegevused vastavad riigiabi reeglitele (enamasti on tegu vähese tähtsusega abiga – edaspidi VTA). Praktika on näidanud, et riigiabi reeglite kohaldamise tingimuslik sätestamine meetme tingimustes ei ole sobiv lahendus kuna rakendajal ei ole selge millal tuleb riigiabi reegleid kohaldada, kuid tihti on tingimuslikkus ainus võimalus. Näiteks meetme „Töölesaamist toetavad

hoolekandemeetmed“ programmis toimuvad erinevad koolitused ja enne koolituse toimumist ei ole osalejad veel teada. Seega ei ole võimalik täita VTA reegleid, mis näevad enne VTA andmist ette abi saajat teavitamist.

Probleemi oleme lahendanud hilisema teavitamisega.

- **Programmi tegevusi läbi viivate inimeste liikumine uutele ametikohtadele**, mistõttu uute inimeste leidmine ja nende sisseelamine töösse on pikendanud planeeritud tegevuste ajaraami.

Lahendus: analüüsida personalivoolavuse põhjusi, teha vastavad järeldused ja rakendada asjakohased abinõud probleemi minimeerimiseks.

- **Registreeritud töötuse kõrghetkel oli töötukassal probleeme teenuste (tööturukoolitus, tööpraktika, palgatoetus) operatiivse pakkumisega**, mis oli tingitud olemasoleva personali suurest töökoormusest.

Lahendus: vaadatakse üle personali töökoormus, vajadusel suunatakse tegevused inimestele, kellel on väiksem koormus või värvatakse juurde uusi töötajaid.

Kuna majandusolukord on võrreldes 2007 aastaga oluliselt muutunud, siis on probleeme rakenduskava indikaatori „Töölesaamist toetavaid teenuseid saanud isikute arv“ täitmisega. Sotsiaalministeerium esitas 2009. aastal ettepaneku rakenduskava indikaatorite muutmiseks, kuid Rahandusministeerium oli seisukohal, et muutmisel tulevad kõne alla vaid 2010. aasta vahetasemeid ja lõpptaseme osas tehakse otsus hiljem. Hetkeseisuga ei ole muudatusi veel kinnitatud.

- **MTÜ-dest toetuse saajate üle toimuva kuludokumentide kontrolli õigusaktidest tuleneva piirangud**. MTÜde kuludokumentide kontrolli piirangud kitsendab kontrolli ulatust, lubades RÜl ainult konkreetset projektiga seotud kulude kontrolli (olenemata kontrollija tasemest), mis välistab kulude topeltfinantseerimise kahtluse korral sellesisulise kontrolli võimaluse. Selliste olukordade ilmnemisel on RÜ teinud koostööd teiste institutsioonidega, kes on MTÜle toetust eraldanud.

Probleemi üheks lahenduseks on samasisulise (nagu on SFOS) või sellele lähedase infosüsteemi loomist just siseriiklike toetuste kasutamise kohta koondatud info kogumiseks. Antud süsteem võimaldaks teostada riskikontrolli nii struktuuritoetuste kui ka muudest fondidest saadud toetuste sihipärase kasutamise kohta.

- Toetuse saajatele on probleemne **projekti tegevustes osalejate kohta andmete kogumine**.

Antud vorm peab olema seirearuande punkti 5 osalejate andmelahtrite täitmiseks. Tegevustes osalejate andmete tabel tuleb esitada alles koos lõpparuandega, kuna RÜ on pisteliselt antud vormi ka vahearuanne juurde küsinud, siis selgus ka probleem vormi erineval täitmisel. Vormis²¹ ajastatav informatsioon ei vasta sageli etteantud juhendile, mis näitab, et info kogumist ja selle talletamist vormi tõlgendatakse erinevalt.

- Probleemina kerkis üles projekti/programmide tegevustes **osalejate andmete koondamine suuna seirearuandesse**. Tegevustes osalejate andmeid ei koondata SFOSi, mis ei võimalda ka vastavaid andmeid koondada. Tulenevalt rakendatavate projektide/programmide järjest kasvavast mahust ei ole mõistlik andmete koondamine käsitsi. Vastavad andmed on võimalik SFOSist kätte saada peale vastava arenduse sisse viimist. Antud vajadusest on korraldus-asutusega arutatud ning on koosolekuid läbiviidud ka koos RA ja RÜga.

Probleemi lahendamise ettepanek: Kaaluda vastava info kogumise suuna seirearuandest välja jätta kuniks eelpool nimetatud arenduse valmimiseni.

²¹ Määruste lisa 3 vormiga E või D, oleneb konkreetsest määrusest

Probleeme on tekkinud ka meetme määruse muutmisega kaasnenud seirearuande sisesed osalejate andmeid koondavad muudatused, mis varasematele rakendajatele kohustuslikus korras ei rakendu. Näiteks meetme 1.3.1 esimese vooru toetuse saajate seirearuande „Projekti toimingutes osalejate andmed” erineb teise vooru aruanne samast punktist.

Riskid

2010. aastal ei ole prioriteetses suunas riske hinnatud.

5.4 Prioriteetne suund: Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks

Prioriteetse suuna eesmärgid on järgmised:

1. Ettevõtete töötajate teadmised ja oskused vastavad ettevõtete vajadustele ning nende arendamine on harjumuspärane.
2. Ettevõtete otsused on pädevad ja professionaalsed.
3. Rohkem elujõulisi uusi ettevõtteid.
4. Teadmised ettevõtlusest ja innovatsioonist on levinud ja hästi kättesaadavad.

Prioriteetses suunas avati algselt seitse meetet, kaks nendest on nüüdseks suletud:

Meede	Taotlemis skeem	Määruse jõustumise aeg	Toetuse maht (EUR)
1.4.1 Stardi- ja mikrolaenukäenduse programm	Programm	01.02.2008	6 012 808
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Avatud taotlemine	08.02.2008	7 516 010
1.4.3 Ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse programm	Programm (suletud)	05.02.2008	2 940 048
1.4.4 Turismi teadlikkus- ja koolitusprogramm	Programm	04.03.2008	2 661 920
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Avatud taotlemine	29.06.2008	12 782 330
1.4.6 Teadmiste ja oskuste arenguprogramm	Programm (suletud)	06.06.2008	2 160 897
1.4.7 Arendustöötajate kaasamise toetus	Avatud taotlemine	22.09.2008	10 225 864
1.4.8 Ettevõtlus- ning innovatsioonialaste teadmiste ja oskuste ning teadlikkuse arendamise programm (TOTS)	Programm (tekkis kahe programmi ühendamisel)	01.02.2010	23 957 764

2010. a veebruaris ühendati kaks programmi – Teadmiste ja oskuste arenguprogramm ning Ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse programm – ühtsesse programmi TOTS. Mõlemas programmis plaaniti algselt tegevusi nii teadlikkuse kui ka koolituse-nõustamise suunas, seetõttu tekkis mõnikord segadus, kumma programmi alt õigem tegevusi teha oleks ning programmid hakkasid teineteisega kattuma. Kaks programmi ühendati, kuna nii on kergem koordineerida tegevusi ja eelarvet. Samuti aitab see kõigis teemades teha teadlikkuse ja koolitus-nõustamistegevusi nii, et need enam seotud ning teineteist toetavamad oleksid, mistõttu tekib suurem sünergia erinevate teemade vahel. Kuna teadlikkuse ja koolitus-nõustamistegevuste tulemuslikkus ja mõju erinevate tegevusvormide puhul on erinev, saab ühtse eelarve raames silmas pidada, et eelarve jaotus teemade ja tegevusvormide vahel oleks mõistlik.

Prioriteetse suuna tegevuste rahastamise maht kokku on **85 322 051 EUR**, sh ühenduse osalus **68 257 641 EUR**. Prioriteetse suuna rakendusamet on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM). Prioriteetse suuna rakendusüksused on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (EAS) ja Ekspordi Garantseerimise Sihtasutus KredEx (KredEx).

Tabel 5.4 Prioriteetse suuna finantsprogress seisuga 31.12.2010

Prioriteetne suund	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osaluse %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
„Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“	68 257 641	45 366 497	66%	24 574 799	36%

Allikas: Struktuuri-toetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

Prioriteetset suunda rakendatakse suures osas läbi EASi omategevuste – programmide. Omategevuste puhul on tegevused toimunud suuresti vastavalt planeeritule ning märkimisväärseid probleeme rakendamisel esinenud ei ole.

Avatud taotlemisega meetmete puhul võib taotluste kvaliteediga rahule jääda, sh. toetuse saajate suutlikkusega projekte ellu viia. Taotluste kvaliteediga on probleeme alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetuse meetmes – vaid pooled esitatud taotlustest on saanud EAS-ist toetuse. Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetuse meede on ettevõtjate jaoks muutunud atraktiivseks, millest annab kinnitust suurenenud toetuste taotlemise maht. Teadmiste ja oskuste arendamise toetuse koolitusosaku projektide puhul ületas esitatud taotluste arv väga suures osas ootuseid. Seega võib esitatud taotluste arvuga väga rahule jääda.

RA ja RÜ hinnang – hea

2010. a planeeritud väljamaksetest täideti 97,1%. Kogu programmiperioodiks planeeritud ESF vahenditest on prioriteetse suuna raames 2010. a lõpuks välja makstud 36% ja kinnitatud projektide eelarvetega on kaetud 66,7%. Prioriteetses suunas on kõik meetmed avatud plaanipäraselt. Kõige edukam on olnud Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetuse meede, mis oli projektidega 2010. a lõpuks peaaegu kaetud ning suletakse 2011. a I kvartalis.

5.4.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs

5.4.1.1 Indikaatorite saavutustase

Indikaatorite täitmise andmeid kogub ja koondab RA, jälgides iga-aastaselt andmete muutumist. Andmed indikaatorite hindamiseks saadakse EAS-ilt ja KredEx-ilt, Statistikaametilt, Eurostati jt andmebaasidest ning MKM-i uuringute andmetest ja aruandlusest ning nendes kogutavast statistikast. Aruannete põhjal on näha püstitatud rakenduskava indikaatorite täitmist. Indikaatorite saavutustasemed on toodud järgnevas tabelis.

Tabel 5.4.1.1: Prioriteetse suuna „Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks“ indikaatorid

Prioriteetse suuna 4 sisunäitajad		2007	2008	2009	2010	2010 kontrolltase	Saavutustaseme andmete allikas ja kuupäev
Eesmärk 1: Ettevõtete töötajate teadmised ja oskused vastavad ettevõtete vajadustele ning nende arendamine on harjumuspärane							
Väljundindikaator: Ettevõtete osakaal, kes on saanud koolitustoetust kõigi potentsiaalsete toetuse saajate seast (füüsilisest isikust ettevõtjad pole kaasa arvatud)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	39%	62%		Toetust saanud erinevate ettevõtete arv (1938) jagatud ettevõtete üldarvuga (üldarvust on maha võetud sektorid kuhu ei tohi selle määrusega raha anda) ning leitud osakaal. Allikas: EAS (toetatud ettevõtted) ja Ärireister (üldarv).
	Saavutustase	N/A	N/A	1,95%	3,06%	5%	
	Eesmärk	5%	5%	5%	5%	5%	
	Esialgne tase	2,8%	N/A	N/A	1,95%		
Tulemusindikaator: Ettevõtete osakaal, mis on viimase 12 kuu jooksul koolitanud vähemalt pooli oma töötajaid	Saavutustase eesmärgist %	-	82,0%	-	-		Uuring toimub kevadel 2011
	Saavutustase	N/A	41%	N/A	uuringut ei toimunud	45%	
	Eesmärk	50%	50%	50%	50%	50%	
	Esialgne tase	39% (2005)	N/A	41%	N/A		
Tulemusindikaator: Ettevõtete osakaal, mis on viimase 12 kuu jooksul koolitanud oma töötajat	Saavutustase eesmärgist %	N/A	90,0%	-	-		Uuring toimub kevadel 2011
	Saavutustase	0	63%	N/A	uuringut ei toimunud	65%	
	Eesmärk	70%	70%	70%	70%	70%	

	Esialgne tase	61% (2005)	N/A	63%	N/A		
Väljundindikaator: Toetatud ettevõtete arv aastas, mis on saanud mobiilsustoetust kaasamaks kõrgelt kvalifitseeritud tööjõudu	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	22%	50%		EAS toetuste andmebaas (28.02.2011)
	Saavutustase	0	0	12	27	46	
	Eesmärk	54	54	54	54	54	
	Esialgne tase	0	0	0	12		
Tulemusindikaator: Innovatsioonikulude kasv mobiilsustoetust saanud ettevõtjate seas	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%			EAS toetuste andmebaas (28.02.2011)
	Saavutustase	0%	0%	0%	N/A	Keskmine reaalkasv 15% aastas	
	Eesmärk	Keskmine reaalkasv 15% aastas	Keskmine reaalkasv 15% aastas	Keskmine reaalkasv 15% aastas	Keskmine reaalkasv 15% aastas	Keskmine reaalkasv 15% aastas	
	Esialgne tase	0%	0%	0%	0%		
Eesmärk 2: Ettevõtete otsused on pädevad ja professionaalsed							
Väljundindikaator: Toetatud ettevõtete arv aastas, mis on saanud toetust nõustamisteenuse kasutamiseks	Saavutustase eesmärgist %	0%	11,7%	37,8%	51,3%		EAS toetuste andmebaas (28.02.2011)
	Saavutustase	0	70	227	308	600	
	Eesmärk	600	600	600	600	600	
	Esialgne tase	340 (2006)	0	70	227		
Tulemusindikaator: Ettevõtete osakaal, mis on viimase 12 kuu jooksul kasutanud ettevõttevälisest konsultatsiooniteenust	Saavutustase eesmärgist %	-	60%	-	-		Uuring toimub kevadel 2011
	Saavutustase	N/A	30%	N/A	uuringut ei toimunud	40%	
	Eesmärk	50%	50%	50%	50%	50%	
	Esialgne tase	33% (2005)	N/A	30%	N/A		
Tulemusindikaator: Ettevõtete osakaal, mille juhid on osalenud pikemaajalistel juhtimiskoolitustel	Saavutustase eesmärgist %	-	88%	-	-		Uuring toimub kevadel 2011
	Saavutustase	N/A	44%	N/A	uuringut ei toimunud	42%	

	Eesmärk	50%	50%	50%	50%	50%	
	Esiialgne tase	35% (2005)	N/A	44%	N/A		
Eesmärk 3: Rohkem elujõulisi uusi ettevõtteid							
Väljundindikaator: Toetatud alustavate ettevõtete arv aastas	Saavutustase eesmärgist %	-	44,30%	90,3%	159,7%		EASi ja KredExi toetuste andmebaas (28.02.2011)
	Saavutustase	N/A	155	316	559	> 250	
	Eesmärk	> 350	> 350	> 350	> 350	> 350	
	Esiialgne tase	153 (2005)	N/A	155	316		
Tulemusindikaator: Ellujäämismäär toetust saanud alustavate ettevõtjate seas	Saavutustase eesmärgist %	-	-	98,8%	108,2%	115% 2010.a sihttasemest	EAS-i järelseire. Arvestatud on 2008. a-l rahastatud ettevõtjate ellujäämismäär 2010. a seisuga.
	Saavutustase	N/A	N/A	84% (kuna vaadatakse peale 3 aastat, siis see number käib 2005. a toetatud ettevõtjate kohta)	92%	> 80%	
	Eesmärk	85%	85%	85%	85%	85%	
	Esiialgne tase	65% (2005)	N/A	N/A	84%		
Eesmärk 4: Teadmised ettevõtlusest ja innovatsioonist on levinud ja hästi kättesaadavad							
Väljundindikaator: Haridustöötajate arv aastas, kes on osalenud ettevõtlushariduse programmis	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	65%		Junior Achievement Eesti ettevõtlusprogrammides osalenud haridustöötajate arv
	Saavutustase	N/A	N/A	N/A	130	200	
	Eesmärk	200	200	200	200	200	
	Esiialgne tase	0	N/A	N/A	N/A		
Tulemusindikaator: Ettevõtete osakaal, mis leiavad, et ettevõtlust puudutavat info leidmisega ei ole neil raskusi	Saavutustase eesmärgist %	-	95,3%	-	-		Uuring toimub kevadel 2011
	Saavutustase	N/A	81%	N/A	uuringut ei toimunud	80%	

	Eesmärk	85%	85%	85%	85%	85%	
	Esialgne tase	76% (2005)	N/A	81%	N/A		
Tulemusindikaator: Õpilaste arv, kes on saanud ettevõtlusõpet.	Saavutustase eesmärgist %	-	-	-	32%		2010/2011 õa andmed Junior Achivementi ettevõtlusprogrammides osalenud õpilaste kohta. Kokku on summeritud algklasside, põhikooli ning gümnaasiumi tase, kokku osales 15 502 õpilast. HTMi (EHIS, http://www.hm.ee/index.php?048055 andmetel oli 2010/2011 õa Eestis 138 448 erineva kooliastme õpilast
	Saavutustase	N/A	N/A	N/A	11,2%	20%	
	Eesmärk	35%	35%	35%	35%	35%	
	Esialgne tase	9%	N/A	N/A	N/A		
Tulemusindikaator: Õppekavade osakaal, kus õpetatakse ettevõtlusõpet (ülikoolid ja kutsehariduskoolid)	Saavutustase eesmärgist %	-	-	200%; 122,6%			Ettevõtlus- ja majandusainete osakaal kõrgkoolide õppekavades. Allikas: MKMi ettevõtlusõppe töörühma raport „Ettevõtlusõpe Eesti kõrgkoolides“ (sept 2009)
	Saavutustase	N/A	N/A	Kutseõpe 100%, ülikoolid 61,3%	N/A	35%	
	Eesmärk	50%	50%	50%	50%	50%	
	Esialgne tase	Info puudub			Kutseõpe 100%, ülikoolid 61,3%		

Allikas: Prioriteetse suuna aruanne 2010

N/A - andmed pole aruande esitamise ajaks veel teada või pole kättesaadavad.

Indikaatorite „Ettevõtete osakaal, mis on viimase 12 kuu jooksul koolitanud vähemalt pooli oma töötajaid“, „Ettevõtete osakaal, mis on viimase 12 kuu jooksul koolitanud oma töötajat“, „Ettevõtete osakaal, mis on viimase 12 kuu jooksul kasutanud ettevõttevälist konsultatsiooniteenust“, „Ettevõtete osakaal, mille juhid on osalenud pikemaajalistel juhtimiskoolitustel“ ja „Ettevõtete osakaal, mis leiavad, et ettevõtlust puudutavat info leidmisega ei ole neil raskusi“ osas puuduvad 2010. a seirearuande esitamise hetkeks andmed, sest uuring „Eesti väike ja keskmise suurusega ettevõtete arengusuundumused“, millega andmeid kogutakse toimub 2011. a kevadel ning tulemused selguvad 2011. a sügiseks. Uuring toimub regulaarselt iga kahe aasta tagant ning 2010. a tulemused esitatakse tagantjärele 2011.a seirearuandes.

Peamised saavutused eesmärkide täitmisel**Eesmärk 1: ettevõtete töötajate teadmised ja oskused vastavad ettevõtete vajadustele ning nende arendamine on harjumuspärane**

Väljundindikaator: Ettevõtete osakaal, kes on saanud koolitustoetust kõigi potentsiaalsete toetuse saajate seast (füüsilisest isikust ettevõtjad pole kaasa arvatud) - 2010 a 3,06%. (esialgne tase 2,8%, sihttase 5%). Alates 2006. a-st kui indikaator seati, on muutunud Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator, laiendatud on potentsiaalsete ettevõtjate hulka, mis võrreldes 2005. a-ga on suurenenud ca 20 000 ettevõtte võrra ehk potentsiaalsete toetuse saajate hulk on kahekordistunud. Seda ei osatud indikaatori sihttasemetel seadmisel ette arvestada ning tulemused on seetõttu erinevad. Lisaks said toetust ka ettevõtjate ühendused (61 koolitusprojekti), kelle projektidesse oli kaasatud koolitavatena hulk ettevõtjaid, aga nende andmeid andmebaasist võimalik välja võtta ei ole.

Koolitustoetust on võimalik saada nii läbi avatud taotlemise kui ka programmide. **Teadmiste ja oskuste arendamise toetus** on ettevõtjate hulgas jätkuvalt populaarne, 2010. a-l finantseeriti 729 koolitus- ja nõustamisprojekti. Alameede Koolitusosakud osutusid üle ootuste populaarseks – laekus 2095 taotlust, millest finantseeriti 1598. Populaarsusest olenemata võib koolitusosaku probleemiks pidada madalat mõju meetme eesmärkide saavutamisel, suurt halduskoormust, suhteliselt suurt rikkumiste osakaalu ning koolituspakkujate agressiivset turundust, mis kutsus esile ka ebavajalikke ja olematu mõjuga projekte. Seetõttu suleti Koolitusosaku alameede 2010. a juunis.

Turismi teadlikkus- ja koolitusprogrammis toimusid 2010. a-l loodus-, kultuuri- ja konverentsiturismi alased koolitused ning spetsiifilised sihtturgude koolitused. Teemapõhiste turismivaldkondade olukorra kaardistamiseks ning edasiarendamiseks kutsuti ellu ümarlauad (loodus-, tervise- ja kultuuriturism). Koostöös partneritega korraldati valdkondlikud konverentsid (toiduturism, loodusturism, ökoturism, turismi aastakonverents, turismiharidus), kus osales kokku 1 049 inimest.

Jätkuvalt tegeletakse turismi kvaliteedimärgiste arendamise ja vastavateemaliste seminaride korraldamisega. Jätikus turismiettevõtjatele suunatud programm Märk Kindlast Arengust, mis alates 2011. a-st hakkab toimuma uues, ettevõtjate vajadustele paremini vastavas vormis. 2010. a-l osales koolitustel 22 ettevõtet, kvaliteedimärgise sai neist 15.

Kokkuvõttes võib öelda, et 2010. a tegevused toimusid vastavalt turismi turundusstrateegiale ning täitsid oma eesmärgi. Sihteesmärgiks olnud üritustel osalejate arv ületati ning tagasiside oli positiivne. Aasta lõikes toimus küll mõningane eelarve alataitmine, sest suuremahuline turismi tootearendus- ja turunduskoolitusprogrammi hange lükkus 2011. a-sse.

TOTSi raames toimus 2010. a-l 10 piirkondlikku ettevõtluspäeva, millel osales ligikaudu 900 inimest. **Ettevõtlusnädal** oli populaarsem kui kunagi varem ning üritused toimusid Tallinnas, Tartus, Narvas ja Pärnus ning esmakordselt ka Võrus, Jõgeval, Pandiveres, Põlvamaal, Lääne-Virumaal ja Otepääl.

Maakondlikes arenduskeskustes (MAK) suurenesid **nõustamismahud**, suurima osa klientidest moodustasid jätkuvalt alustavad ettevõtjad (70%). Peamiselt nõustati ettevõtteid alustamisel ja äriplaani koostamisel. Aruandlusperioodil said MAK võrgustiku abil nõustamist 7691 potentsiaalset, alustavat ja tegutsevat ettevõtjat ning asutati 1278 uut ettevõtet. **Ärimentorprogrammis** osales aruandeaastal kokku 32 mentorpaari, mentorluspõhimõtete laiemaks tutvustamiseks ning suurema mõju saavutamiseks korraldati seitsmes maakonnas (Harju-, Lääne-, Lääne-Viru-, Rapla- ja Saaremaal, Pärnus ning Tartus) koostöös MAKidega ka maakondlike mentorklubide tegevust.

Loomemajanduslase teadlikkuse programmis oli 2010. a-l kõige olulisemaks eesmärgiks muuta mõiste loomemajandus/loomeettevõtlus kõikidele sihtgruppidele ühtselt arusaadavaks ning elavdada Eesti sisest nõudlust loomeettevõtjate tegevustele. **Loov Eesti** projekt vahendab

ja selgitab kõigi EASi toetusmeetmete sisu ja võimalusi loomeettevõtluse arendamiseks. Loov Eesti ürituste tegevuskava laiendamiseks moodustati projekti toetavate organisatsioonide esindajatest Loov Eesti Mõttekoda.

Tootmisettevõtete hulgas pöörati enam tähelepanu toodete ja teenuste disaini puudutavatele küsimustele. Septembris toimunud Ettevõtlusauhindade jagamisel anti esimest korda auhind ka „Disaini rakendaja“ kategoorias.

Ekspordialase teadlikkuse tõstmiseks avaldati eksporditeemalist informatsiooni erinevates meediakanalites (51 unikaalset meediakajastust) ning koostöös Äripäevaga käivitati *ekspordiblogi*. Jätkati ka ekspordi valdkonna koolitustega ja sihtturgude tutvustamisega ning korraldati Ekspordi akadeemia seminaride sari. Kokku korraldati aruandeaastal 49 koolitust, kus osales 820 inimest.

Alates septembrist jookseb ETV ja ETV2 eetris majandussaadete **Kapital**. 2010. a-l oli Kapitalil keskmiselt 49 000 vaatajat saate kohta, mis on analoogne teiste ETV *prime time* saadete vaadatavusega. Koos kordussaadetega ulatub ühe saate koguvaadatavus 100 000 vaatajani.

Innovatsiooniteadlikkuse valdkonnas keskenduti peamiselt kommunikatsioonile, seminaridele ja koolitustele. Jätkati ajakirjade HEI ja Inseneeria väljaandmist, mille loetavus möödunud aastal oluliselt kasvas. HEI tellijate arv ületas 6000 piiri ning Inseneeria tellijate arv 9000 piiri. Teistes trüki ja *on-line* meediakanalites avaldati üle 170 artikli. Seminaride ja koolituste osas oli 2010. a seni kõige aktiivsem aasta. Suurimaks uusi tehnoloogiaid tutvustavaks ürituseks kujunes biotehnoloogiale keskendunud **ScanBalt foorum**, mille raames toimusid ka eraldi töötavad biotehnoloogia rakenduste tutvustamiseks toiduainetööstuse ettevõtetele. Lisaks korraldati konverents „Liftiga Tulevikku“, kus käsitleti innovatsiooni, tootlikkuse ja ekspordi valdkonna küsimusi fookusega Eesti tööstusettevõtetele.

Kokku osales 2010. a koolitustel, seminaridel, õppereisidel ja konverentsidel pea 2400 osalist.

Noorte äriplaani konkursil **Ajujaht** osales kokku üle 1700 meeskonna. Esmakordselt kajastati Ajujahti televisioonis, populaarsemaid osasid jälgis kuni 150 000 vaatajat õhtu jooksul.

Võrreldes tegevuskavaga oli suurimaid probleeme koostöös ülikoolidega kavandatud tegevuste elluviimisel, sest ülikoolide valmisolek projektide koostöökäsi oli oodatust tagasihoidlikum. Samuti lükkus edasi kahe hanke läbiviimine, sh biomeditsiini valdkonna ärikoolituste hange ning kosmose valdkonna standardite hange.

Väljundindikaator: Toetatud ettevõtete arv aastas, mis on saanud mobiilsustoetust kaasamaks kõrgelt kvalifitseeritud tööjõudu – 27 ettevõtet, mis on 58,7% seatud 2010. a sihttasemest (46) ning 50% 2013. a sihttasemest (54). Arendustöötaja kaasamise toetus on käivitunud oodatust aeglasemalt (ettevõtete omaniku eraldamine; sobivat spetsialisti, kes oleks valmis Eestisse kolima on raske leida; teadmatus meetmest) ning tõenäoliselt ei suudeta täita ka 2013. a seatud sihttasest, sest hetkel on ettevõtete huvi väiksem, kui rakenduskava koostamisel oodati.

Arendustöötajate kaasamise toetuse esitatud taotluste arv ja rahastamisotsuste maht on pärast määruse muudatust kasvanud, 2010. a esitati 47 vastavaks tunnustatud taotlust, millest rahastati 28 mahus 3,3 mln eurot. See on oluliselt enam kui 2009. a. Seega võib praeguseks väita, et arendustöötaja meede on rakendunud ning eelarve saab projektidega kaetud 2013. a keskpaigaks. Ettevõtjate jaoks on projekti õnnestumise seisukohalt üheks keerukamaks ülesandeks õige töötaja valik. Üldreeglina on sellega hakkama saadud, ainult paaril üksikul juhul on tulnud leping arendustöötajaga lõpetada. 31.12.2010. seisuga oli elluviimisel 37 projekti.

Tulemusindikaatori Innovatsioonikulude kasv mobiilsustoetust saanud ettevõtjate seas saavutusastame info puudub. Kuna arendustöötaja meede rakendus oodatust aeglasemalt, on seni lõppenud vaid üks projekt. Ettevõtete innovatsioonikulude muutus on leitav uuringuga, mida ei olnud mõistlik vaid ühe lõppenud projekti osas läbi viia. Seetõttu on ka 2010. a andmed puudu ning uuring viiakse läbi järgnevatel aastatel.

Eesmärk 2: ettevõtete otsused on pädevad ja professionaalsed

Väljundindikaator: Toetatud ettevõtete arv aastas, mis on saanud toetust nõustamisteenuse kasutamiseks - 308 ettevõtet, mis on 51,3% nii 2010. a kui ka 2013. a seatud sihttasemest (600 ettevõtet aastas). Indikaatori sihttaseme seadmisel arvestati kokku nii nõustamis- kui ka koolitustoetused ühtse indikaatori alla. Sellise arvestuse korral oleks 2010. a saavutustase täidetud.

Eesmärki panustavad Teadmiste ja oskuste arendamise toetus, Arendustöötaja kaasamise toetus ja TOTS (kirjeldatud eesmärgi nr 1 all lk 15-17).

Eesmärk 3: rohkem elujõulisi uusi ettevõtteid

Väljundindikaator: Toetatud alustavate ettevõtete arv aastas - 559 ettevõtet (esialgne tase 153, sihttase > 350). 2010. a ületati nii 2010. a kontrolltase kui ka 2013. a sihttase. Toetatud ettevõtetena loetakse kokku nii Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetust kui ka Stardi- ja mikrolaenu käendusprogrammist toetust saanud ettevõtteid. Mõlemad meetmed olid 2010. a-l väga edukad, tööpuuduse kasv ning suurenenud huvi alustada ettevõtlusega on kiirendanud taotlemist. Alates 2011. a I kvartalist lõpetatakse vahendite lõppemise tõttu Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetuse ESFist jagamine. Stardi- ja mikrolaenu käendusprogrammiga jätkatakse perioodi lõpuni.

Tulemusindikaator: Ellujäämismäär toetust saanud alustavate ettevõtjate seas – 92%. Tulemus on EAS-i starditoetuse põhine ning esialgne ja ennatlik, sest arvestatud on 2008. a-l rahastatud ettevõtjate ellujäämismäär 2010. a seisuga ehk 3 aastat pole veel projektidest möödunud. Esimesed tegelikud tulemused selguvad 2011. a aruandeks. Samuti lisandub Stardi- ja mikrolaenu käendusprogrammist toetanud ettevõtete osa.

Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetuse meetmes on positiivse otsuse saanud 861 taotlust, mahus 6,42 mln eurot, mis jaguneb 3,73 mln eurot starditoetuse ja 2,69 mln eurot kasvutoetuse vahel. 2010. a oli toetuste taotlemise ja toetuse eraldamise poolest erakordne ning meetme vahendid on lõppemas.

Stardi- ja mikrolaenu käendusprogrammis on meetme rakendamise jooksul kokku sõlmitud 125 lepingut käenduskoostuse kogusummas 2,28 mln eurot. Antud käendussummale vastav laenumaht on 3,05 mln eurot. Positiivseks saab pidada, et 2010. a suurenes toetavate ettevõtjate arv 2,4 korda võrreldes 2009. a-ga, mis näitab, et 2009. a lõpus muudetud tingimused, koostöös paraneva majanduskliimaga on olnud õigustatud.

Võttes arvesse, et programmi rakendamise algusaastatel rahastati nii nõudluse, taotluste kvaliteedi, kui ka teenuse ja taotlemistingimuste tõttu väga vähe projekte (ca 30 projekti aastas), siis on programmis seatud väljundindikaatoreid aastase keskmisena tänaste tingimuste jätkudes raske täita. Küll aga on võimalik tulevastel perioodidel jooksva aasta osas seatud eesmäärke saavutada.

TOTSi programmis korraldati koostöös MAK-idega 55 Alustavate ettevõtjate baaskoolitust, koolitati 1026 inimest.

Eesmärk 4: teadmised ettevõtlusest ja innovatsioonist on levinud ja hästi kättesaadavad

Väljundindikaator: Haridustöötajate arv aastas, kes on osalenud ettevõtlushariduse programmis. Kuna haridustöötajatele suunatud ettevõtlushariduse programmi struktuurivahenditest ei rakendata siis indikaatori kohta ei koguta.

Tulemusindikaator: Õpilaste arv (osakaal), kes on saanud ettevõtlusõpet – kontrolltasel 20% pole saavutatud. 2010/2011 õa andmed on Junior Achivementi ettevõtlusprogrammides osalenud õpilaste kohta.

Tulemusindikaator: Õppekavade osakaal, kus õpetatakse ettevõtlusõpet (üliskoolid ja kutsehariduskoolid) - 61,3% 2009. aastal, mis on 122,6% 2013. a seatud sihttasemest ning hetkeseisuga on sihttase täidetud. Kõrgkoolidel on suur huvi pakkuda ettevõtlusõpet.

TOTSis jätkati **Ettevõtliku hariduse** osas Ettevõtliku kooli ja Ettevõtliku hariduse mõttekoja projektidega ning ettevõtlikkusprojektide konkurssidega. Aruandeaasta lõpus allkirjastati MKMi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi tasandil ettevõtlushariduse teemat käsitlev kava „Olen ettevõtlik!“, mille rakendamine toimub 2011 ja järgnevatel aastatel.

5.4.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa

Andmed toetuse jagunemisest sihtrühmade kaupa prioriteetses suunas on informatsioon koolitustes osalejate kohta. Osalejate liigitust sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa käesoleva prioriteetse suuna raames ei koguta, kuna prioriteetse suuna tegevused ja eesmärgid ei ole suunatud vastavatele sihtgruppidele.

Tabel 5.4.1.2: ESF tegevustes osalevate isikute seire prioriteetses suunas 4

Osalejate arv aastal 2009	alustanud		lõpetanud (sh katkestanud)		varem alustanud / ülekantavad		%
	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	
Osalejate koguarv	1843	1281 (70%)	1843	1281 (70%)	0	0	100%
Osalejate liigitus nende staatuse järgi tööturul							
töötajad (töötajate koguarv, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjad)	1709	1202	1709	1202	0	0	92,7%
füüsilisest isikust ettevõtjad	50	32	50	32	0	0	2,7%
töötud (töötute koguarv, sealhulgas pikaajaliselt töötud)	2	0	2	0	0	0	0,1%
pikaajaliselt töötud	2	0	2	0	0	0	0,1%
mitteaktiivsed isikud (mitteaktiivsete isikute koguarv, sealhulgas haridust ja koolitust saavad isikud või pensionärid, heitunud, püsivalt töövõimetus isikud, tööll mittekaivad või muud isikud)	132	79	132	79	0	0	7,2%
haridust ja koolitust saavad mitteaktiivsed isikud	0	0	0	0	0	0	0%
Osalejate liigitus vanuse järgi							
noored (15–24 aastased)	193	162	193	162	0	0	10,5%
vanemaealised (55–64 aastased)	181	127	181	127	0	0	9,8%
Osalejate liigitus sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa, vastavalt riiklikele eeskirjadele							
vähemused	72	50	72	50	0	0	3,9%
immigrandid	0	0	0	0	0	0	0%
puuetega inimesed	0	0	0	0	0	0	0%
muud tõrjutud isikud	0	0	0	0	0	0	0%
Osalejate liigitus haridustaseme järgi							
esimese taseme või teise taseme alumise astme haridus (ISCEDI järgi 1. ja 2. aste)	23	19	23	19	0	0	1,2%
teise taseme ülemise astme haridus (ISCEDI järgi 3. aste)	165	117	165	117	0	0	9%
teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus (ISCEDI järgi 4. aste)	265	187	265	187	0	0	14,4%
kolmanda taseme haridus (ISCEDI järgi 5. ja 6. aste)	1391	958	1391	958	0	0	75,5%

Allikas: prioriteetse suuna aruanne 2010

Osalejate arv prioriteetses suunas on võrreldes muude suundadega suhteliselt väike seetõttu, et mitmed toetusmeetmed pole suunatud mitte otseselt inimestele, vaid ettevõtetele. Kahjuks ei kajastu tabelis info kõigi tegelikult osalenute kohta, kuna isikupõhist seiret on meetmetes tehtud lünklikult. Nendes tegevustes, kus seda tehtud, on osalejaid olnud 1843. Osalejate arv on võrreldes 2009. a-ga tunduvalt suurenenud, sest koolitusi on rohkem läbi viidud. Endiselt on koolitused suunatud eelkõige töötavatele isikutele ning seetõttu on ka nende osakaal suurim.

5.4.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed

- Muudatused majanduskeskkonnas alates 2008. a lõpust ei soosinud Stardi- ja mikrolaenu programmis laenuraha eest ettevõtlusega alustamist. Olukord hakkas paranema 2010. a. Laenu soodustamiseks laiendati sihtgruppi, laenu saavad taotleda ka kuni 3. aastat tegutsenud ettevõtjad. Avardati taotlemisvõimalusi – stardilaenu on võimalik taotleda ka otse pangast (alates 2011. a-st võimalik ainult läbi panga).
- Majandusolukorrast tulenev pankade väga konservatiivne laenupoliitika. Pankade soovimatus anda laenu alustavatele ettevõtjatele, tuues probleemiks mitteusutavaid rahavooge, lühikest koostöökogemust pangaga ja raha puudumist. Isegi vaatamata KredExi positiivsele otsusele ei saanud ettevõtja sageli pangast laenu. Olukord hakkas paranema 2010. a.
- Suhteliselt suur osa alustavatest ettevõtmistest ebaõnnestuvad, mis tingib stardilaenu suurema kahjususe võrreldes KredExi teiste teenustega. Kahjususe osas analüüsitakse senist praktikat ning vajadusel korrigeeritakse otsustamisprintsipi konservatiivsemaks.
- Probleemiks on ka projektide kehv kvaliteet alustavatele ettevõtjatele suunatud meetmetes. Probleemid esitatavate äriplaanide korrektsuse ja realistlikkusega. On palju töötuid spetsialiste, kes loodavad alustada ettevõtjana, aga samas on ilmne, et nad ei suudaks plaane ellu viia. EAS ja MAKid jätkavad alustavate ettevõtjate koolitusi ja nõustamist, samuti korraldatakse infopäevi.

Riskid

Võrreldes eelmise aastaga on kaks riski suunas samad. Rakendamise venimise oht taotluste madala kvaliteedi tõttu ning toetuse saaja poolne reeglite rikkumise oht on jätkuvalt üleval ning jäävad tõenäoliselt üles kuni perioodi lõpuni. Kuigi EAS pidevalt maandab riski, ei ole võimalik toetuse saajate reeglite rikkumist täielikult välistada.

2010. a-l toodi uue riskina välja võimalus, et indikaatorite sihttasemeid ei täideta. Kuna rakendamise perioodi sisse jääb ka majanduslanguse aeg, siis pole välistatud, et see omab mõju ka teatud indikaatorite saavutamisele. Samuti on nüüdseks selgunud, et mõne indikaatori sihttaseme arvutuskäik on muutunud (nt rakenduskava koostamisel arvestati nõustamistoetuse sisse nii nõustamine kui ka koolitus, samas kui korrektne on arvestada vaid nõustamistoetust).

Uue riskina lisandus aruandlusperioodil ka oht ületada suuna tasandil 10% ERF tüüpi kulude määra. Kuigi RA tasandil jälgitakse 10% piirmäära, jääb risk see ületada endiselt üles.

5.5 Prioriteetne suund: Suurem haldusvõimekus

Prioriteetse suuna eesmärgid on järgmised:

1. Poliitika kujundamise ja elluviimise tulemuslikkus ja efektiivsus on tõusnud.
2. Avaliku- ja mittetulundussektori töötajad on asjatundlikud ja usaldusväärsed.

Prioriteetses suunas on avatud ja rakendamisel viis alasuunda /meedet:

Meede	Taotlemis skeem	Määruse jõustumise aeg	Toetuse maht (EUR)
1.5.1 Avaliku sektori asutuste ja mittetulundusühingute strateegilise juhtimissuutlikkuse tõstmine	Programmid, avatud taotlemine	16.10.2008 10.03.2009 3.11.2009 28.12.2009 17.06.2008 8.03.2010 24.04.2009 17.01.2008 (avatud taotlusvoor)	7 997 265
1.5.2 Parema õigusloome arendamine	Programm	22.05.2008	2 630 603
1.5.3 Avaliku sektori töötajate ja mittetulundusühingute töötajate koolitus ja arendamine	Programmid, avatud taotlemine	18.11.2008 8.04.2010 28.10.2008 7.04.2010 17.01.2008	7 456 572
1.5.4 Avaliku sektori koolitussüsteemi arendamine	Programm	Programmi ei avata, sest tegevuste toetamist ei planeerita eraldiseisva tegevusena	438 434
1.5.5 Maakondlike tugistruktuuride toetamine	Programm	27.05.2008	3 064 691

Alasuundade 1, 2, 3 ja 5 raames käib tegevuste elluviimine, kuid alasuuna 4 „Avaliku sektori koolitussüsteemi arendamine“ rakendamist ei toimu. Nimetatud alasuuna raames on Euroopa Komisjonile esitatud ettepanek rakenduskava muutmiseks. Avaliku sektori koolitussüsteemi arendamine eraldi alasuunana ei ole enam jätkuvalt asjakohane, sest strateegilised suunad keske koolituskeskuse arendamise osas on välja töötamata, nimelt oli meetme eesmärgiks peamiselt Sisekaitseakadeemia Avaliku Teenistuse Arendus- ja Koolituskeskuse (edaspidi ATAK) võimekuse tõstmine, kuid nimetatud asutusel puudub nõukogu poolt kinnitatud strateegia ja arengukava, mis on tuleviku perspektiivist lähtuvalt väga tihedalt seotud eelpool nimetatud programmi ja meetme rakendamisega. ATAKi- nõukogu ja Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond (kes koordineerib Eestis keskselt koolitusvaldkonda) on korduvalt juhtinud ATAK-i tähelepanu arengukava koostamise vajadusele ning väljendanud valmisolekut osaleda selle väljatöötamisel, kuid kahjuks ei ole ATAK seni esitanud nõukogule kinnitamiseks sobilikku arengukava ning seega võib öelda, et avaliku teenistuse täienduskoolitussüsteem ei ole rakendunud planeeritud viisil.

Seoses väljatooduga on Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond teinud ettepaneku administreerimiskoormuse ja tegevuste killustatuse vähendamise eesmärgil liita täienduskoolitussüsteemi arendamiseks planeeritud vahendid riigihalduse ja avaliku teenistuse osakonna poolt elluviidava keskse koolituse programmiga. Avaliku sektori koolitussüsteemi arendamisega seotud tegevused viiakse edaspidi ellu läbi alasuuna 5.3 programmi „Keskne koolitus“, mis on kooskõlastatud ka prioriteetse suuna juhtkomisjoni poolt. Programmide ühendamine aitab terviklikumalt arendada ametnike asjatundlikkust, usaldusväarsust ja pühendumust, sh tagada kooskõla keskselt pakutavate koolitus- ja arendustegevuste ja koolitussüsteemi arenduste vahel ning pakkuda tuge koolitus- ja arendustegevuste elluviimisel avaliku sektori organisatsioonides. Alaeesmärgi raames teostatakse esmalt põhjalik olemasoleva avaliku teenistuse täienduskoolitussüsteemi toimivuse analüüs, mis hõlmab muuhulgas koolitussüsteemi koordineerimist (s.h tsentraliseerituse aste, keskse koolituse ja koordineerimise roll), rahastamist, riikliku koolitus- ja arenduskeskuse rolli ning süsteemi edasisi võimalikke arenguid. Uuringu käigus kaardistatakse parim rahvusvaheline praktika avalikule teenistusele suunatud koolitus- ja arendustegevuste pakkumisel.

Prioriteetse suuna tegevuste rahastamise maht kokku on **24 465 675 EUR**, sh ühenduse osalus **21 587 565 EUR**. Prioriteetse suuna rakendusasutuseks ja rakendusüksuseks oli kuni 31.12.2010. a Riigikantselei struktuuritoetuse talitus, välja arvatud alasuuna „Maakondlike tugistruktuuride toetamine“, mille osas on RA Siseministeerium ning RÜ ja programmi elluviija Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus. Alates 1. jaanuarist 2011 täidab RA ja RÜ ülesandeid Riigikantselei asemel Rahandusministeerium (RM) ehk KA.

Kõik avatud taotlusvoorude alusel rakendatavad tegevused on käivitunud ning tegevusi viiakse ellu plaanipäraselt. Arvestades taotlejate suurt hulka, on avatud taotlusvoorude populaarsus jätkuvalt kasvav. Avatud taotlusvoorude populaarsusele ja jätkuvale asjakohasusele viitab taotlejate üha kasvav huvi toetuskeemide osas.

Tabel 5.5 Prioriteetse suuna finantsprogress seisuga 31.12.2010

Prioriteetne suund	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osaluse %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
„Suurem haldusvõimekus“	21 587 565	16 950 867	79%	7 928 924	36,7%

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

RA ja RÜ hinnang – hea

Tegevustes on toimunud oluline progress, eeskätt just väljamaksete osas. Aruandlusperioodi puudusena võib välja tuua asjaolu, et oluliselt kasvanud väljamaksetaotluste arv ja maht, mida rakendusüksusele menetlemiseks esitati, tingis ka mõnevõrra pikema menetlusperioodi toetuse väljamaksmiseks toetuse saajatele. Ka finantsprogressi võib pidada heaks, sest 31.12.2010. a seisuga on prioriteetsetes suunas teostatud väljamakseid 37% kogu programmiperioodi eelarvest ning 2010. a riigieelarvesse planeeritud vahenditest on teostatud väljamakseid 85%. Kohustusega on aruandlusperioodi lõpuks kaetud 85% eelarvest.

5.5.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs

5.5.1.1 Indikaatorite saavutustase

Prioriteetse suuna „Suurem haldusvõimekus” raames on püstitatud ülesanded ja planeeritud tegevused kolme eesmärgi osas. Kõigi kolme eesmärgi osas on püstitatud indikaatorite saavutustasemed, mille täitmist RA regulaarselt jälgib. Kehtestatud indikaatorite täitmist on võimalik jälgida eelkõige RÜ-le esitatud seirearuannete baasil.

Tabel 5.5.1.1: Prioriteetse suuna „Suurem haldusvõimekus” indikaatorid

Prioriteetse suuna 5 sisuäitajad		2007	2008	2009	2010	2010 kontrolltase	Saavutustaseme andmete allikas ja kuupäev
Eesmärk 1: Poliitika kujundamise ja elluviimise tulemuslikkus ja efektiivsus on tõusnud							
Väljundindikaator: Rahastatud uuringute ja analüüside arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	6,7%	43%		Projektide ja programmide seirearuanded.
	Saavutustase	0	0	2	13	15	
	Eesmärk	30	30	30	30	30	
	Esialgne tase	<i>Info puudub</i>	0	0	2		
Tulemusindikaator: Organisatsioonide arv (või organisatsioonide gruppide arv samas tegevusalas) kes on muutnud juhtimissüsteeme või protseduure	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	10%	30%; 66,7%		Projektide ja programmide seirearuanded.
	Saavutustase	0	0	1	3; 2	4; 1 nendest koos MTÜdega (sh sots. partnerid)	

	Eesmärk	10; 3 nendest koos MTÜdega (sh sots. partnerid)	10; 3 nendest koos MTÜdega (sh sots. partnerid)	10; 3 nendest koos MTÜdega (sh sots. partnerid)	10; 3 nendest koos MTÜdega (sh sots. partnerid)	10; 3 nendest koos MTÜdega (sh sots. partnerid)	
	Esialgne tase	0	0	0	1		
Tulemusindikaator: Lihtsustatud ja kodifitseeritud õigusvaldkondade arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	36%		Programmi seirearuanne.
	Saavutustase	0	0	0	1*	1	
	Eesmärk	3	3	3	3	3	
	Esialgne tase	0	0	0	0		
Tulemusindikaator: Erinevate MTÜde arv aastas, kes on saanud nõustamisteenust	Saavutustase eesmärgist %	-	113,8%	150,2%	152,5%		Programmi seirearuanne. Indikaator täidetud.
	Saavutustase	-	1707	2253	2288	1500	
	Eesmärk	1500	1500	1500	1500	1500	
	Esialgne tase	1395	-	1707	2253		
Mõjuindikaator: Valitsussektori töö tulemuslikkus <i>NB! Metoodika muutus 2009. aastal</i>	Saavutustase eesmärgist %	90%	84%	53%	75,5% (95%)		Andmed pärinevad Riigikantselei strateegiabüroolt. IMD läbiviidud uuring.
	Saavutustase	40,6	37,9	23,7** (metoodika muutunud)	34,05 (5,68)	43,77	
	Eesmärk	45,1 (6)	45,1 (6)	45,1 (6)	45,1 (6)	45,1 (6)	
	Esialgne tase	41,65 (5,96)	40,6	37,9	23,7		
Eesmärk 2: Avaliku- ja mittetulundussektori töötajad on asjatundlikud ja usaldusväärsed							
Väljundindikaator: Avalike teenistujate ja töötajate arv, kes on saanud koolitust organisatsioonipõhistel koolitustel või keskselt korraldatud koolitustel	Saavutustase eesmärgist %	0%	12,7%	32,6%	78,3%		
	Saavutustase	0	1514	3882	9 316	5100	
	Eesmärk	11900	11900	11900	11900	11900	

Inimressursi arendamise rakenduskava seirearuanne | 2010

Väljundindikaator: Koolitatud mittetulundusühenduste (sh. sotsiaalpartnerite) töötajate arv	Esialgne tase	<i>Info puudub</i>	0	1514	3882		Andmed pärinevad Siseministeeriumist.
	Saavutustase eesmärgist %	0%	40,9%	126,0%	212%		
	Saavutustase	0	859	2645	4455	900	
	Eesmärk	2100	2100	2100	2100	2100	
	Esialgne tase	<i>Info puudub</i>	0	859	2645		
Tulemusindikaator: Personalivoolavus	Saavutustase eesmärgist %	69%	69%	91%	112%		RIHATO personalijuhtimise statistika
	Saavutustase	14,4%	14,4%	11%	8,9%	10%	
	Eesmärk	10%	10%	10%	10%	10%	
	Esialgne tase	14,5%	14,4%	14,4%	11%		
Tulemusindikaator: Väljatöötatud koolitusprogrammide arv	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	183%	275%		Projektide ja programmide seirearuanded (esialgu oli plaanis indikaatori täitmise sisend saada alasuunast 5.4, kuid seda ei avata ja indikaator loetakse täidetuks Keske koolituse ja Tippjuhtide arendamise programmist).
	Saavutustase	0	0	22	33	6	
	Eesmärk	12	12	12	12	12	
	Esialgne tase	<i>Info puudub</i>	0	0	22		
Mõjuindikaator: Avaliku teenistuse asjatundlikkus	Saavutustase eesmärgist %	70%	86%	76%	80%		TNS Emor AS poolt läbiviidud uuring 2010.a sügis.
	Saavutustase	49%	60%	53%	56%	paraneb	
	Eesmärk	70%	70%	70%	70%	70%	
	Esialgne tase	54%	49%	60%	53%		

Mõjuindikaator: Avaliku teenistuse usaldusväärsus	Saavutustase eesmärgist %	46%	75%	66%	69%		TNS Emor AS poolt läbiviidud uuring 2010.a sügis.
	Saavutustase	30%	49%	43%	45%	paraneb	
	Eesmärk	65%	65%	65%	65%	65%	
	Eisialgne tase	47%	30%	49%	43%		
Mõjuindikaator: Avaliku teenistuse pühendumuse indeks	Saavutustase eesmärgist %	78%	84%	-	78%		TNS Emor AS poolt läbiviidud uuring 2010.a sügis.
	Saavutustase	49	53	N/A	49	paraneb	
	Eesmärk	63	63	63	63	63	
	Eisialgne tase	46	49	53	N/A		

Allikas: Prioriteetse suuna aruanne 2010

* 1 valdkond lõplikult kodifitseeritud, 2 valdkonda on osaliselt kodifitseeritud, lõplik heakskiit kodifitseerimiskomisjonides on kevadel 2011.a

** IMD indikaatorit mõõdeti seitsme kriteeriumi alusel kuni aastani 2008. 2009. a on IMD indikaatori mõõtmise meetodika muutunud, see kujuneb kuue valitsussektori töö tulemuslikkuse indikaatori punktisummast. Ligikaudu pooled indikaatorid leitakse ametliku statistika alusel, ülejäänud aluseks on ettevõtjate seas läbiviidavad küsitlused.

N/A - andmed pole aruande esitamise ajaks veel teada või pole kättesaadavad.

Peamised saavutused eesmärkide täitmisel**Eesmärk 1: poliitika kujundamise ja elluviimise tulemuslikkus ja efektiivsus on tõusnud.**

Avaliku sektori organisatsioonide ja mittetulundusühenduste strateegilise planeerimise ja juhtimise suutlikkuse ning koostöö suurendamise saavutamiseks on käimas 79 projekti/programmi, lõpetatud on 25 projekti. Viiakse läbi programme valitsuse töö pikaajalise planeerimise süsteemi arendamiseks ja korrastamiseks, avaliku sektori tugiteenuste arendamiseks, ettevõtlusorganisatsioonide võimekuse tõstmiseks, ametiühingute haldusvõimekuse tõstmiseks, strateegilise juhtimissuutlikkuse arendamiseks, valdkondlike uuringute arendamiseks ja valitsusvälise analüüsisuutlikkuse kasvatamiseks (nn. Tarkade otsuste fondi raames), strateegilise planeerimise võrgustiku arendamiseks.

Eelpool nimetatud eesmärki täidavad indikaatorid „rahastatud uuringute ja analüüside arv“ ning „organisatsioonide arv, kes on muutnud juhtimissüsteeme või protseduure“. Käesolevaks hetkeks on läbi viidud mitmeid uuringuid/ analüüse, nt Eesti Tööandjate Keskliidu projekt "Indikaatorpalgad" vajadus- ja teostatavusuuring ning toote arendus. Projekti eesmärgiks oli pakkuda poliitikakujundajatele, tööandjatele ja töötajatele adekvaatset ja kiiret infot enamlevinud ja suurema voolavusega ametikohtade töötasu suuruse, kasvu ja struktuuri kohta võimaldamaks tööturgu ja ettevõtlust puudutavate strateegiliste dokumentide väljatöötamiseks ja poliitikate kujundamiseks rohkemaid teadmisi ja kiiremat analüüsi. Adekvaatse ja operatiivse palgaturu info pakkumine võimaldab nii tööandjatel kui töövõtjatel paremalt pinnalt pidada palgaläbirääkimisi, teha värbamisplaane ja töökohavaliku otsuseid, mis avaldab positiivset mõju ettevõtete konkurentsivõimele ja tööjõuturu mobiilsusele. Samuti on Siseministeriumi poolt läbi viidud „Regionaalse pendelrändeuringu läbiviimine“, mille raames analüüsitakse rahvastiku mobiilsust. Uuringu eesmärgiks on eelduste loomine inimeste liigse ja ebaotstarbeka pendelrände vajaduse vähendamiseks Eestis. Läbiviidud uuringud ja analüüsid on kättesaadavad: <http://valitsus.ee/et/riigikantselei/tof/tarkade-otsuste-fondi-uuringute-kokkuvotted>

Programmidega toetatakse Vabariigi Valitsuse töö pikaajalise planeerimise süsteemi arendamist ja korrastamist; arendatakse avaliku sektori tugiteenuseid eesmärgiga koondada nende osutamine ühte keskusesse, toetatakse ettevõtlusorganisatsioonide võimekust, arendatakse strateegilise planeerimise võrgustikku. Eesmärgi saavutamise toetamiseks töötatakse välja programmid keskkonnajuhtimise põhimõtete paremaks rakendamiseks avalikus sektoris, kodanikuühenduste riigieelarvelise rahastamise korrastamiseks ning omavalitsusliitude arendamiseks. Avatud taotlusvoorude „Tarkade otsuste fondi“ raames toetatakse strateegilist juhtimissuutlikkust, valdkondlike uuringuid ning valitsusvälise analüüsisuutlikkuse kasvu.

Parema õigusloome arendamiseks toimub õigusvaldkondade kodifitseerimine lähtudes valitsuse prioriteetidest (eelkõige neis valdkondades, kus õigusloomet on vaja korrastada ja süstematiseerida). Rakendamine Justiitsministeriumi poolt kulgeb plaanikohaselt. Õiguse kodifitseerimisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse prioriteetidest eesmärgiga parendada nii ettevõtluskeskkonda kui ka avaliku halduse üldist toimivust. Programmi raames tegeletakse veel halduskoormuse hindamise süsteemi ja õigusaktide mõjude hindamise süsteemi arendamisega. Programmi tegevused panustavad indikaatori „lihtsustatud ja kodifitseeritud õigusvaldkondade arv“ täitmisele. Parema õigusloome programmi raames kodifitseeritakse 8 õiguse valdkonda: keskkonnaõigus, sotsiaalõigus, ehitus-planeerimisõigus, majandushaldusõigus, haridusõigus, äriõigus, konkurentsiõigus, vääртеomenetus. Neli viimast valdkonda on programmi lisandunud seoses täiendavate kodifitseerimisvaldkondade

lisandumisega. Käesolevaks hetkeks on lõpetatud majandushaldusõiguse kodifitseerimine, mille eelnõu on Riigikogu menetluses. Indikaatori täitmine on plaanipärane. Järgmisel aruandlusperioodil peaks lisaks eelpool nimetatule valdkonnale valmima ka keskkonnaseadustik, ehitus-planeerimisseadustik ning väärteomenetluse seadustik.

Mittetulundusühingute (MTÜ-d) strateegilise planeerimise ja selle ellurakendamiseks vajalike tegevuste elluviimisvõimekuse arendamine maakondlikul tasandil on programm toetamaks mittetulundusühenduste maakondlikke tugistruktuure. Programmi tegevused on kenasti käivitunud ning programmi rakendatakse plaanipäraselt. Maakondlike tugistruktuuride arendamisel taotletakse olukorda, kus MTÜ-d oleksid avalikule sektorile tugevaks koostööpartneriks, nõustatakse neid maakondlikes arenduskeskustes uute MTÜ-de asutamisega seotud küsimustes ning toetatakse läbi nõustamise ka nende institutsionaalse võimekuse kasvu. Taotlejate huvi on suur eelkõige MTÜ-de nõustamise vastu, 2010. aastal sai nõustamist 2288 MTÜ-d, mis on 788 rohkem, kui tulemusindikaatoriga „erinevate MTÜde arv aastas, kes on saanud nõustamisteenust“ planeeritud (1500 MTÜ-d aastas). Indikaatorite ületamine on tingitud suuresti majanduslanguse perioodist, mil klientide huvi suurenes nii ettevõtluse kui mittetulundusühenduste asutamise ja tegutsemise küsimuste vastu ning huvi ei ole vähenenud ka 2010. aastal.

Eesmärk 2: avaliku- ja mittetulundussektori töötajad on asjatundlikud ja usaldusväärsed.

Riigiasutuste, kohalike omavalitsusüksuste ja mittetulundusühenduste töötajate teadmiste ja oskuste parendamiseks panustatakse nii avaliku sektori töötajate ja mittetulundusühenduste töötajate koolitusele ja arendusele, avaliku sektori koolitussüsteemi arendamisele ning maakondlike tugistruktuuride toetamisele, mille raames muuhulgas nõustatakse MTÜ-sid, korraldatakse maakondlikele arenduskeskustele koolitusi ja nõustatakse vajadusel.

Soovitakse tõsta kõigi organisatsioonide ja inimeste võimekust, kes osalevad teadmispõhise poliitikakujundamise ja -elluviimise protsessis. Programmidenä on välja töötatud toetuskeemid „Keskne koolitus“ ja „Tippjuhtide arendamine“.

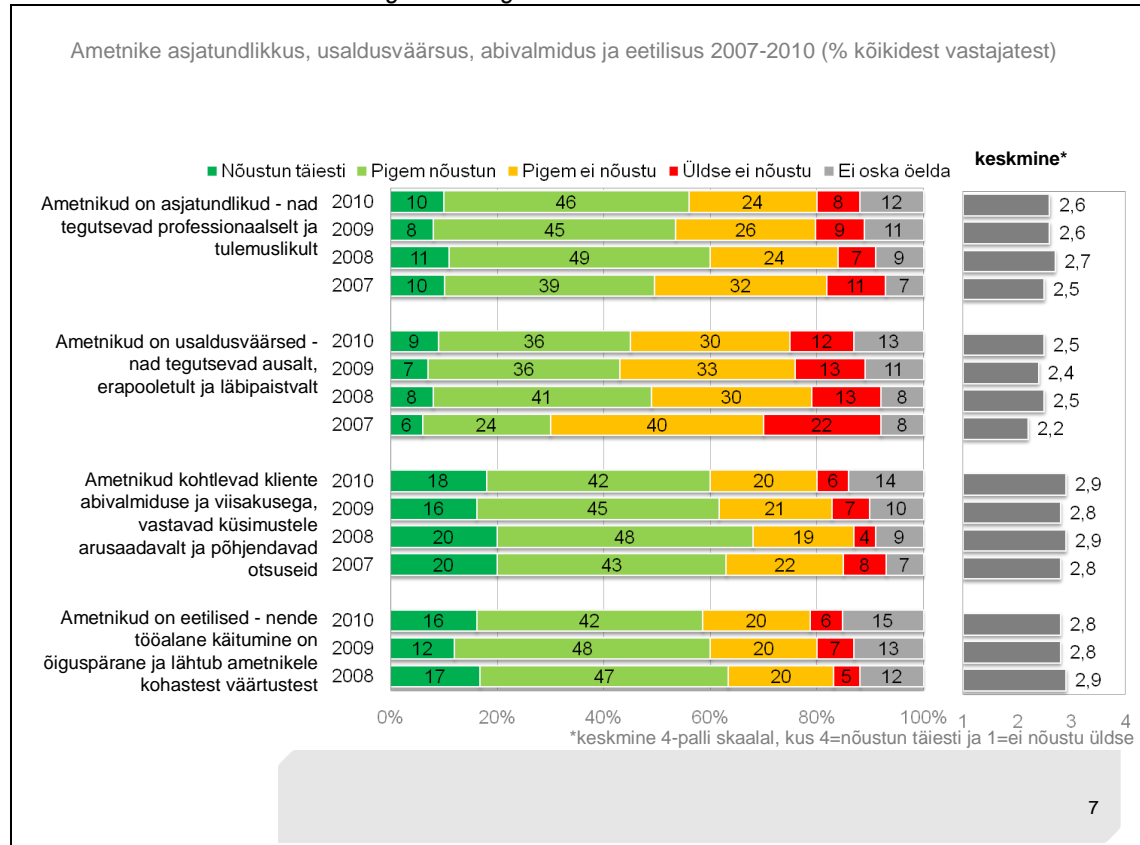
Eesmärgi täitmist toetatakse läbi avatud taotlusvoorude "Organisatsiooni arendamine" ja "Stažeerimisprogramm" projektide rakendamise. Projektid on suunatud eeskätt koolitus- ja arendusprojektidele ning tööalase täienduskoolituse läbiviimisele juhtimismeetodite ja -süsteemide ning juhtimise arendamisega seotud valdkondades, kuid samuti on toetatud ameti- ja erialase võimekuse tõstmist läbi stažeerimisprojektide, mille raames omandatakse uusi teadmisi ja oskusi välisriigis (soovitavalt EL liikmesriikides).

Tulemusindikaatori „väljatöötatud koolitusprogrammide arv“ täitmine oli algselt mõeldud ATAK-i alasuunast, aga seda täidavad ka teised (horisontaalsed) programmid – nii „Keskse koolituse“ kui „Tippjuhtide arendamise“ programm, kuna nimetatud programmide kontekstis koostatakse mitmeid uusi koolitusprogramme.

Rakendamise seisukohast on suuna raames üheks olulisimaks indikaatoriks avaliku teenistuse asjatundlikkuse, usaldusväärse ja pühendumuse näitajad. Rahandusministeeriumi riigihalduse ja avaliku teenistuse osakond, kelle eesmärgiks on muuhulgas ka avaliku teenistuse arendamine, on tellinud elanike küsitluse ametnike asjatundlikkuse ja usaldusväärse kohta ning viinud läbi ametnike hulgas uuringu avaliku teenistuse pühendumuse teemal. Uuring on läbi viidud 2010. a sügisel TNS Emor AS poolt. Indikaatorite täitmise osas on eelkõige paranenud asjatundlikkuse ja usaldusväärse näitajad. Avaliku

teenistuse pühendumuse koondindeks on 49 (-4 vähenenud võrreldes 2008. aasta uuringuga). Ametnike pühendumuse näitaja on igal aastal pisut tõusnud, millest lähtuvalt võib eeldada, et sihttaseme saavutamine on tõenäoline. Alljärgnevalt on toodud illustreeriv graafik, mis peegeldab TNS Emor AS poolt läbiviidud uuringu üldiseid hinnanguid vastajate hulgas.

Joonis 5.5.1.1.1: läbiviidud uuringu hinnangud

Allikas: Rahandusministeerium (2010. a sügisel TNS Emor AS poolt läbi viidud uuring).

Avaliku teenistuse pühendumuse uuringu tulemused näitasid, et avaliku teenistuse tugevuseks peetakse endiselt vaheldusrikast ja väljakutseid pakkuvat tööd. Asutuste juhtide tulemustele orienteeritus motiveerib ka teenistujaid panustama ning aitab jõuda püstitatud eesmärkideni. Samas on seejuures unarusse jäänud inimeste arendamine ja väärtustamine.

Eesti avaliku teenistuse üldine pühendumus on uuringu järgi kahe aastaga langenud 2007. aasta tasemele ja jääb alla Eesti keskmisele. Pühendumuse languse põhjus peitub eeskätt üldises tööga rahulolematuses, mitte niivõrd lojaalsuse puuduses tööandja suhtes. Võrreldes varasemaga on hinnangud kriitilisemad töökorralduse (sh praktikas toimivate protseduuride olemasolu, nende järelejätkamine tegelikule elule), töö tasustamise selguse ja õigluse ning juhtidepoolse toetuse suhtes.

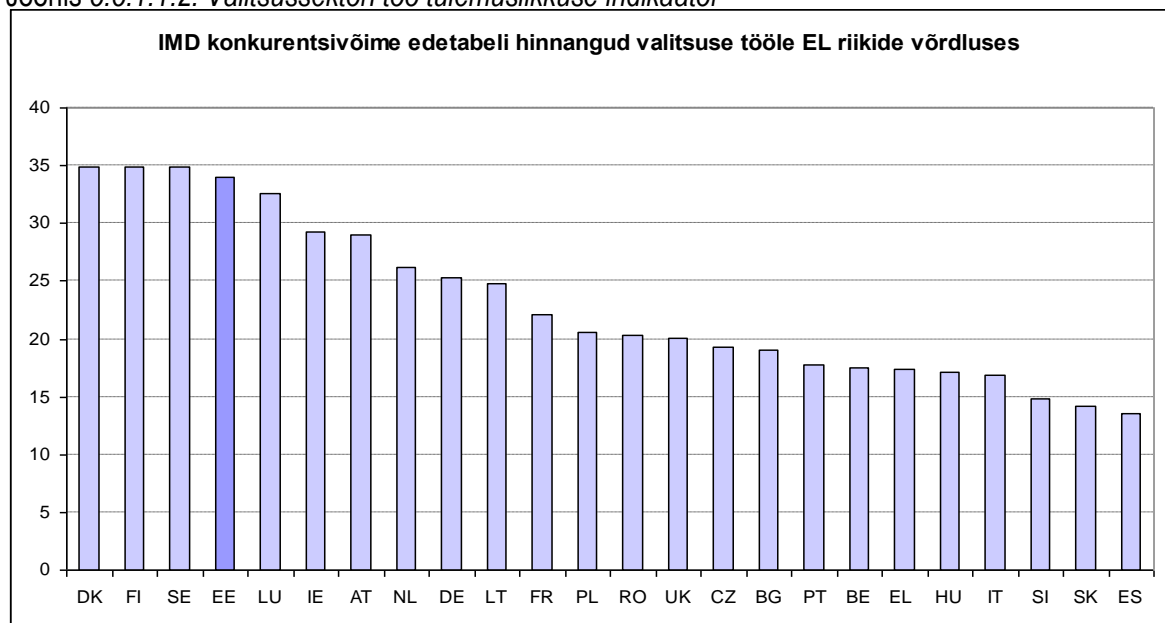
Lisaks eelpool nimetatud asjatundlikkuse, usaldusväarsuse ja pühendumuse indikaatorile on suuna tulemuslikkuse hindamisel kahtlemata oluliseks indikaatoriks valitsussektori töö tulemuslikkuse indikaator (**1. eesmärgi mõjuindikaator**) st. IMD uuringuga seotud indikaator, mis hindab valitsuse töö tulemuslikkust erinevatest aspektidest. Indikaator koosneb järgmistest komponentidest:

1. avalike finantsvahendite juhtimine on paranemas (Kas riigi finantsjuhtimine on paranemas?)

2. õiguskeskkond ei piira ettevõtluse konkurentsivõimet (Kas õiguskeskkond toetab ettevõtluse konkurentsivõimet?)
3. valitsuse poliitikad on muutuste suhtes paindlikud (Kas valitsuse poliitika on muutuste suhtes paindlik?)
4. valitsuse otsuste elluviimine on tõhus (Kas valitsuse otsuste elluviimine on tõhus?)
5. valitsuse poliitikad on läbipaistvad (Kas valitsuse töö on läbipaistev?)
6. bürokraatia ei ole ettevõtluse takistuseks (Kas bürokraatia on ettevõtluse takistuseks?)

IMD indikaatorit mõõdetakse iga-aastaselt kuue kriteeriumi alusel (seitsme kriteeriumi alusel mõõdeti indikaatorit kuni aastani 2008). Käesolevaks hetkeks on IMD osade indikaatorite mõõtmise meetodika muutunud, st. indikaator kujuneb valitsussektori töö tulemuslikkuse indikaatorite punktisummast. IMD konkurentsivõime indikaator pannakse kokku terve rea indikaatorite alusel. Ligikaudu pooled indikaatorid leitakse ametliku statistika alusel, ülejäänud aluseks on ettevõtjate seas läbiviidavad küsitlused. Alljärgnevalt on toodud graafik (joonis 5.5.1.1.2) riigiti.

Joonis 5.5.1.1.2: Valitsussektori töö tulemuslikkuse indikaator

Allikas: Riigikantselei strateegiabüroo

Riikide üldkokkuvõttes on Eesti tulemused märkimisväärsed, võrreldes eelmise aastaga on tulemused paranenud 10,35 punkti võrra.

Selleks, et seatud indikaatorite täitmist ja tegevuste tulemuslikkust paremini hinnata on plaanis 2011. a läbi viia kogu prioriteetses suunda hõlmav hindamine, mille raames hinnatakse tegevuste tulemuslikkust ja mõju haldusvõimekusele. Peale hindamise läbiviimist, võttes arvesse, et samasse aega jäävad nii struktuurifondide vahehindamise kui ka OECD hindamisraporti valmimine, võivad eeltoodust lähtuvalt leida aset struktuursed reformid (nt optimeerimaks juhtimistasandeid ja tööprotsesse).

5.5.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa

Alljärgnevalt on toodud tabel prioriteetse suuna raames rakendatud tegevuste sihtrühma põhise jaotuse osas.

Tabel 5.5.1.2: ESF tegevustes osalevate isikute seire prioriteetses suunas 5

Osalejate arv aastal 2009	alustanud		lõpetanud (sh katkestanud)		varem alustanud / ülekantavad		%
	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	alustanutest
Osalejate koguarv	13 373	6274 (47%)	9316	4055 (44%)	-4057	-2219	100%
Osalejate liigitus nende staatuse järgi tööturul							
töötajad (töötajate koguarv, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjad)	13 373	6274	9316	4055	-4057	-2219	100%
füüsilisest isikust ettevõtjad	0	0	0	0	0	0	0%
töötud (töötute koguarv, sealhulgas pikaajaliselt töötud)	0	0	0	0	0	0	0%
pikaajaliselt töötud	0	0	0	0	0	0	0%
mitteaktiivsed isikud (mitteaktiivsete isikute koguarv, sealhulgas haridust ja koolitust saavad isikud või pensionärid, heitunud, püsivalt töövõimetud isikud, tööl mittekäivad või muud isikud)	0	0	0	0	0	0	0%
haridust ja koolitust saavad mitteaktiivsed isikud	0	0	0	0	0	0	0%
Osalejate liigitus vanuse järgi							
noored (15–24 aastased)	409	251	168	73	-241	-178	3%
vanemaelised (55–64 aastased)	2013	1236	829	359	-1184	-877	15%
Osalejate liigitus sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa, vastavalt riiklikele eeskirjadele							
vähemused	0	0	0	0	0	0	0%
immigrandid	0	0	0	0	0	0	0%
puuetega inimesed	0	0	0	0	0	0	0%
muud tõrjutud isikud	0	0	0	0	0	0	0%
Osalejate liigitus haridustaseme järgi							
esimese taseme või teise taseme alumise astme haridus (ISCEDi järgi 1. ja 2. aste)	184	86	129	55	-55	-31	1%
teise taseme ülemise astme haridus (ISCEDi järgi 3. aste)	1845	867	1286	552	-559	-315	14%
teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus (ISCEDi järgi 4. aste)	1599	751	1141	490	-458	-261	12%
kolmanda taseme haridus (ISCEDi järgi 5. ja 6. aste)	8735	4105	6085	2617	-2650	-1488	65%

Allikas: prioriteetse suuna aruanne 2010. Andmed osalejate koguarvu ja soo kohta pärinevad SFCS-st, muus osas (noored-vanad, haridustase) on andmed indikaativsed!

Mõnevõrra on vähenenud naiste osakaal koolituslaadsetes tegevustes (naiste osakaal kogu koolituslaadsest tegevusest on 47%, 2009. a 61%). Suuna tegevuste raames ei koguta infot

sotsiaalselt kaitsetute rühmade osas ning osaliselt ka osalejate liigituse osas nende staatuse järgi tööturu (kõik osalejad on eeldatavasti töötavad inimesed). Põhiliselt on haldusvõimekuse prioriteetses suunas tegemist erinevatele ametnikele ja muudele hõivatud inimestele suunatud meetmetega. Seetõttu on ka nt kolmanda taseme haridusega otseste kasusaajate osakaal suhteliselt suur. NB! Tuleb silmas pidada, et aruandlusaasta andmed on hinnangulised, mitte realselt osalemislehtedelt kogutud.

5.5.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed

Märkimisväärsed probleeme suuna rakendamisel ei ole esile kerkinud, kuid rakendusüksus peab oluliseks märkida avatud taotlusvoorude raames üha kasvavat huvi ja taotluste hulka kui ka väljamakse taotluste pidevat kasvu, mis on tinginud menetlustoimingute viibimise. Eriti palju väljamakseid lisandus sügisperioodil. Suure hulga väljamakse taotluste kiiremaks menetlemiseks on rakendusüksus välja töötanud lihtsustamise mudeli kulude kontrollimisel, mis on kinnitatud KA poolt 23. oktoober 2010. a. Metoodika võimaldab pigem teatud kontrolli etappides ja tingimustel rakendada kuludokumentide osalist kontrolli, mille kohaselt ei kuulu kontrollimisele kõik kuludokumendid. Aruandlusperioodi lõpu seisuga avaldas metoodika mõningast mõju just eelkõige mahukate programmide väljamakse taotluste kontrollimisel, eeskätt just käimasolevatel programmidel, kus ei olnud tegemist esimese väljamakse taotluse kontrollimisega. Avatud taotlusvoorude osas ei ole mõju avaldunud stažeerimisprogrammi väljamakse taotlustele, sest reeglina esitatakse kogu projekti tegevuste peale üks väljamakse taotlus, mille raames soovitakse kogu projektikulude hüvitamist. Kuid metoodika üheks oluliseks tingimuseks on asjaolu, et esimesele väljamakse taotlusele ei saa lihtsustamise metoodikat rakendada, kuna puuduvad vastavad kontrolliulatuse määrad. Aruandlusperioodi lõpuks on mõju raske hinnata, kuna metoodikat on rakendatud liiga väikesel ajavahemikul (23.10-31.12.2010. a).

Järgmisel aasta esimeses pooles on plaanis lihtsustamise metoodika vajadusel üle vaadata ning täpsustusi teha.

Riskid

Võrreldes eelmise aruandlusperioodiga on kahe riski osas maandatavad meetmed olnud piisavad, millest lähtuvalt ei ole aruandlusperioodil asjakohased toetavate tegevuste piisava asjakohasuse risk muutunud majanduskeskkonnas ning RÜ ja RA ülesannete üleviimisega seotud riskid. Aruandlusperioodi lõpu seisuga on nimetatud riskid maandatud (n: hindamises toodud soovitude põhjal on kehtestatud üks täiendav programm ning RA ja RÜ on jätkanud oma tööd Rahandusministeeriumis).

5.6 Prioriteetsed suunad: Horisontaalne tehniline abi ja tehniline abi

Prioriteetse suuna „Horisontaalne tehniline abi“ eesmärgid on järgmised:

1. Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest.
2. Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik.
3. Personali kogemuse ning kompetentsi kasv.

Prioriteetse suuna üldeesmärk: perioodi 2007-2013 rakenduskavad ning struktuurivahendite kasutamise strateegia oma struktuurivahendeid puudutavas osas on tulemuslikult ellu viidud. Seega panustab antud prioriteetne suund kõigi teiste suundade eesmärkide saavutamisse.

Prioriteetse suuna „Tehniline abi“ eesmärk on rakenduskava edukas elluviimine. IARK tehnilise abi prioriteetne suund rahastab neid tegevusi ning kulusid, mis on otseselt seotud ainult selle rakenduskava elluviimisega.

Kummaski prioriteetses suunas on rakendamisel üks meede:

Meede	Taotlemisskeem	Määruse jõustumise aeg	Toetuse maht (EUR)
Horisontaalne tehniline abi	Riigieelarve seaduses määratud kord	30.04.2007	7 787 318
Tehniline abi	Riigieelarve seaduses määratud kord	30.04.2007	391 011

HTA ja rakenduskava TA meetmete vahendeid on võimalik kasutada igal aastal, sõltuvalt toetuse saaja vajadustest ning nõudlusest. 2010. a kasutati aktiivsemalt pigem HTA vahendeid kui rakenduskavakesksest tehnilist abi. Põhjus on toetavate tegevuste eripäras, sest horisontaalsetest vahenditest kaetakse personali- ja administratiivkulud, koolitus-, lähetus ja IT kulud; tehnilisest abist rahastatakse pigem uuringuid ja hindamisi, mida viiakse läbi harvemini.

Rahandusministeerium rakendab perioodil 2007-2013 nelja meetet: horisontaalse tehnilise abi meede, Inimressursi arendamise rakenduskava tehnilise abi meede, Elukeskkonna arendamise rakenduskava tehnilise abi meede ja Majanduskeskkonna arendamise rakenduskava tehnilise abi meede.

Prioriteetse suuna Horisontaalne tehniline abi ühenduse osalus on **7 787 318 EUR** ja Eesti avaliku sektori osalus **1 374 233 EUR**, suuna kogumaht seega **9 161 551 EUR**. Prioriteetse suuna Tehniline abi ühenduse osalus on **391 011 EUR** ja Eesti avaliku sektori osalus puudub. Mõlemat prioriteetset suunda rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondist ning nende prioriteetse suundade RA ja RÜ on Rahandusministeerium ehk KA.

Tabel 5.6: Prioriteetsete suundade finantsprogress seisuga 31.12.2010

Prioriteetne suund	Ühenduse osalus rakenduskava eelarves (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osalus (EUR)	Projektidele eraldatud ühenduse osaluse %	Toetuse saajatele väljamakstud ühenduse osalus (EUR)	Väljamakstud ühenduse osaluse %
„Horisontaalne tehniline abi“	7 787 318	3 143 056	40%	2 294 759	29,5%
„Tehniline abi“	391 011	683 849	175%	108 857	27,8%

Allikas: Struktuuri-toetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

Prioriteetsete suundade meetmed avanesid kõik 2007. aastal ning taotlemine toimub avatud taotlemise põhimõttel.

2010. aasta lõpu seisuga on rahuldatud 51 HTA projekti, mille eelarved kokku on 3 143 056 eurot, mis moodustavad prioriteetse suuna eelarvest 40%. Projektidele on väljamakseid tehtud 2 294 759 euro ulatuses, väljamaksete suhe HTA eelarvesse on ca 30%, mis puudutab ESF osa kogu horisontaalse tehnilise abi eelarvest. 2010. a riigieelarvesse planeeritust kasutati 75,2% ning kasutamata vahendite osas võib tõdeda optimistlikumat planeerimist, kui realselt ellu viidi.

Tehnilises abis on rahuldatud 12 projekti kogueelarvega 683 849 eurot, mis moodustavad prioriteetse suuna eelarvest 175% (protsendi muudab suureks asjaolu, et taotletud raha, mis jääb kasutamata, liigub ühisesse eelarvesse tagasi, kust saab seda uuesti taotleda). Projektidele on väljamakseid tehtud 108 857 euro ulatuses. Kui arvestada väljamaksete suhet IARK tehnilise abi eelarve kogusummasse, siis on kasutatud 28%. 2010. a jooksul kasutati riigieelarvesse planeeritud tehnilise abi vahenditest 30,9%. Selline protsent võib olla tingitud suuremates ootustest tegevuste elluviimisel ja ebapiisavast planeerimisoskusest. Eeldame, et kasutamiskiivsus suureneb lähiaastatel, kui viiakse läbi suuremaid uuringuid ja hindamisi tehnilise abi vahenditest. Kuna enamus struktuurivahendite administreerimiskulusid tehakse HTA vahenditest, siis on tehnilisel abil võrdlemisi väike koormus.

RA hinnang – hea

KA hinnang taotletud HTA vahendite kasutamisele on hea, kuna aruandlusperioodil on horisontaalses tehnilises abis 2010. a riigieelarvesse planeeritust kasutatud 75% ning väljamakseid on kogu perioodi HTA eelarvest 29,5%. Hinnang tehnilise abi vahendite kasutamise osas on hea, sest alates 2007. aastast on selles meetmes tehtud väljamakseid 28% ulatuses, mis on kasutamise efektiivsuse poolest keskmine.

Üldjoontes on vahendite kasutusosakaal optimaalne, arvestades, et vahendeid peab administreerimiskuludeks jätkuma 2015. aasta lõpuni. Samuti tuleb arvestada asjaolu, et 2008. aastal olid kasutusel ka perioodi 2004–2006 tehnilise abi vahendid ning osa perioodi 2007–2013 ettevalmistavaid tegevusi rahastati perioodi 2004–2006 vahenditest.

Programmperioodi viimastel aastatel võib esile kerkida küsimus, kuidas jaotada vahendeid kõigi tehnilise abi toetuse saajate vahel nii, et vajalikud toimingud saaks tehtud. Lahendusena on vaja välja töötada põhimõtted ja meetodika, arvestades eelmise programmperioodi kogemusi ning käesoleva programmperioodi vahendite senist kasutamist, kui selleks ilmneb selge vajadus.

5.6.1 Eesmärkide saavutamise ja edusammude analüüs

5.6.1.1 Indikaatorite saavutustase

Indikaatorid ja nende saavutustasemed on määratletud Inimressursi arendamise rakenduskavas. Korraldusasutus on kehtestanud indikaatorid ning jälgib nende täitmist iga aastaselt seirearuande baasil. Eraldi seirearuandeid toetuse saajad ei esita, kuna korraldusasutusel on jooksvalt ülevaade tehtud kuludest ning selle alusel koostatakse seirearuanne.

Tabel 5.6.1.1: Prioriteetsete suundade „Horisontaalne tehniline abi“ ja „Tehniline abi“ indikaatorid

Prioriteetsed suunad horisontaalne tehniline abi ja tehniline abi		2007	2008	2009	2010	2010 kontrolltase	Saavutustaseme andmete allikas ja kuupäev
Eesmärk 1: Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest							
Tulemusindikaator: Struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arv (aastas)	Saavutustase eesmärgist %	125%	241%	264%	351%		Kasutusstatistika, mida loeb veebimootor: http://www.struktuurifondid.ee/admin/kasutus/
	Saavutustase	149873	289187	316549	421 267	114000	
	Eesmärk	120000	120000	120000	120000	120000	
	Esialgne tase	90000	149873	289187	316549		
Tulemusindikaator: Avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest (protsendina täisealisest rahvastikust)	Saavutustase eesmärgist %	53%	93,3%	71,1%	115,6%		Avaliku arvamuse uuring (2010): http://www.struktuurifondid.ee/uuringud
	Saavutustase	24%	42%	32%	52%	37%	
	Eesmärk	45%	45%	45%	45%	45%	
	Esialgne tase	28%	24%	42%	32%		
Eesmärk 2: Kasvav kogemustevahetus ning suurem rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik							
Väljundindikaator: Horisontaalsete hindamiste arv (mis katavad kõiki rakenduskavasid). Kumulatiivselt	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	20%	60%		Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressil: http://www.struktuurifondid.ee/hindamisaruanded/
	Saavutustase	0	0	1	3	2	
	Eesmärk	5	5	5	5	5	
	Esialgne tase	0	0	0	1		

Eesmärk 3: Personali kogemuse ning kompetentsi kasv							
Väljundindikaator: Koolituste ning kursuste arv, mis on suunatud struktuurivahendite administratsioonile ning mida korraldab või koordineerib korraldusasutus. Kumulatiivselt.	Saavutustase eesmärgist %	0%	19,1%	35,9%	50,9%		Koolitusel osalejate registreerimislehed
	Saavutustase	0	42	79	112	90	
	Eesmärk	220	220	220	220	220	
	Esiagne tase	0	0	42	79		
Tehniline abi		2007	2008	2009	2010	2010 kontrolltase	Saavutustaseme andmete allikas ja kuupäev
Eesmärk 1: Rakenduskava edukas elluviimine							
Väljundindikaator: Prioriteetsete suundade hindamiste arv (kumulatiivselt)	Saavutustase eesmärgist %	0%	0%	0%	22%		Prioriteetsete suundade 2010. a seire aastaaruanded
	Saavutustase	0	0	0	2	4	
	Eesmärk	9	9	9	9	9	
	Esiagne tase	0	0	0	0		
Väljundindikaator: Avalikkusele ja võimalikele projektitaotlejatele suunatud ESFi tutvustavate suurürituste arv (kumulatiivselt)	Saavutustase eesmärgist %	11%	22%	33%	44%		Juhtministeerium
	Saavutustase	1	2	3	4	4	
	Eesmärk	9	9	9	9	9	
	Esiagne tase	0	1	2	3		

Allikas: Prioriteetsete suundade aruanne 2010, KA

Peamised saavutused eesmärkide täitmisel

Tehnilise abi meetmete peamiseks eesmärgiks on rakenduskavade tulemuslik administratiivne elluviimine. Tehnilise abi prioriteetsed suunad panustavad sünergias kõikide teiste suundade eesmärkide saavutamisse.

2010. a oli edukas eesmärkide täitmisel. Prioriteetse suuna eesmärki **Eesti rahva teadlikkuse kasv struktuurivahenditega kaasnevatest võimalustest** vaadeldakse struktuurivahendite kodulehel registreeritud külastuste arvuna, mille osas oli eesmärgiks seatud 114 000 külastust aastas ning tulemusena saavutati üle 400 000 külastuse, mis teeb 351% algsest eesmärgist. Teise alapunktina mõõdetakse avalikkuse teadlikkust struktuurivahenditest ning selle esialgseks tasemeks seatud 37% ületati ja saavutustasemeks oli hoopis 52%, millega on saavutustaseme osakaal eesmärgist 115,6%. Nii kodulehe külastuste kui avalikkuse teadlikkuse tõus on seotud üksteisega, sest mida aktiivsem meediakajastus, seda enam tuntakse huvi ka taotlemiste ja võimaluste vastu ning need numbrid kajastusid ka saavutustasemes.

Prioriteetse suuna eesmärgi **kasvav kogemustevahetus ning suurema rakenduskavade elluviimisel tekkinud parimate praktikate levik** osas toimus 2010. a ka kaks planeeritud horisontaalset hindamist (struktuurivahendite valikukriteeriumite vahehindamine ja rakenduskava kommunikatsiooniplaani hindamine), mis moodustab esialgsest tasemest (5 horisontaalset hindamist) 60%. 2015. aastaks sihttasemeni jõudmine on väga reaalne, sest 2010. a seisuga on toimunud kokku kolm hindamist, aega veel viis aastat ja järgmise hindamise osas toimuvad juba ettevalmistused. Hindamisaruanded on kättesaadavad aadressil: <http://www.struktuurifondid.ee/hindamisaruanded/>. Hindamiste kohta täpsemalt vt peatükk 5.3 Ülevaade aruandlusperioodi hindamistest.

Eesmärgi **personali kogemuste ning kompetentsi kasv** osas ületati ka KA poolt struktuurivahendite administratsioonile suunatud koolituste ning kursuste arv, mis oli kolme aasta peale määratletud 90 koolitusena, kuid 2010. a lõpuks oli toimunud 112 koolitust (2008. a 42, 2009. a 37 ja 2010. a 33 koolitust), mis moodustab 50,9% eesmärgist. Koolitusi korraldatakse struktuurivahendite administratsiooni vajadusi arvestades ning sellest tulenevalt toimus enim koolitusi struktuuritoetuse kesksüsteemi ja operatiivsüsteemi kasutajatele. Asjakohased oli ka koolitused riigiabi ja riigihangete teemadel. Uudsena viidi läbi infopäevi riigihangete teemadel piirkonnakeskustes, kus osalejaid oli neil koolitustel kokku 562. Arvestades finantsvahendite nappust, on struktuuritoetuse osatähtsus tõusmas, sest vähegi aktiivsed inimesed püüavad ka ise infot hankida, et end erinevate toetuse saamise võimaluste ja reeglitega kurssi viia.

Tehnilise abi prioriteetse suuna eesmärgi **rakenduskava edukas elluviimine** osas on indikaatori „prioriteetsete suundade hindamiste arv“ saavutustase aruandlusperioodi lõpuks kaks hindamist. Aruandlusperioodil viidi läbi meetmete 1.3.1 ja 1.3.3 hindamised prioriteetses suunas Pikk ja kvaliteetne tööelu, millede raames vaadati meetmetest rakendatavate programmide tegevusi – nende asjakohasust, tõhusust jne.

Väljundindikaatori „avalikkusele ja võimalikele projektitaotlejatele suunatud ESFi tutvustavate suurürituste arv“ saavutustaseme edenemine kulgeb plaanipäraselt.

5.6.1.2 Toetus sihtrühmade kaupa

Allpool olev tabel kajastab toetuse saajatelt korraldusasutusele saadetud infot, mida kogutakse registreerimislehtede alusel.

Tabel 5.6.1.2: ESF tegevustes osalevate isikute seire prioriteetsetes suundades 6 ja 7

Osalejate arv aastal 2009	alustanud		lõpetanud (sh katkestanud)		varem alustanud (ülekantavad)		%
	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	kokku	sh naisi	
Osalejate koguarv	1264	900 (71%)	1264	900 (71%)	0	0	100%
Osalejate liigitus nende staatuse järgi tööturul							
töötajad	1264	900	1264	900	0	0	100%
füüsilisest isikust ettevõtjad	0	0	0	0	0	0	0%
töötud	0	0	0	0	0	0	0%
pikaajaliselt töötud	0	0	0	0	0	0	0%
mitteaktiivsed isikud	0	0	0	0	0	0	0%
haridust ja koolitust saavad mitteaktiivsed isikud	0	0	0	0	0	0	0%
Osalejate liigitus vanuse järgi							
noored (15–24 aastased)	40	35	40	35	0	0	3,2%
vanemaelised (55–64 aastased)	137	77	137	77	0	0	10,8%
Osalejate liigitus sotsiaalselt kaitsetute rühmade kaupa, vastavalt riiklikele eeskirjadele							
(rahvus)vähemused	2	1	2	1	0	0	0,2%
immigrandid	1	0	1	0	0	0	0,1%
puuetega inimesed	0	0	0	0	0	0	0%
muud tõrjutud isikud	0	0	0	0	0	0	0%
Osalejate liigitus haridustaseme järgi							
esimese taseme või teise taseme alumise astme haridus (ISCEDi järgi 1. ja 2. aste)	0	0	0	0	0	0	0%
teise taseme ülemise astme haridus (ISCEDi järgi 3. aste)	16	12	16	12	0	0	1,3%
teise taseme järgne, kolmanda taseme eelne haridus (ISCEDi järgi 4. aste)	22	11	22	11	0	0	1,7%
kolmanda taseme haridus (ISCEDi järgi 5. ja 6. aste)	1221	874	1221	874	0	0	96,6%

Allikas: Prioriteetse suuna aruanne 2010

2010. a vähenes koolitustel (rahvus-) vähemuste hulk (2009. a 17 inimest), mille põhjuseid on korraldusasutusel raske leida. Põhjuseks võib pidada kas rahvusvähemuste gruppi kuuluvate töötajate vähenemist või siis ebapiisavat teavitamist koolitusel osalemiseks – need oletused on aga hüpoteetilised. Majanduslangusest tingituna omas koolituskulude kokkuhoid avaliku sektori töötajatele suurt mõju ning sellest tulenevalt on kasvanud motivatsioon sisekoolitustel osalemiseks, mida võib välja lugeda ka koolitustel osalenute arvust (kui 2009. a osales kokku 575 inimest, siis 2010. a 1264 inimest). Kindlasti mängib osalejate arvus rolli ka riigihangete alaste infopäevade läbiviimine maakonnakeskustes, kus osales 562 inimest. Kuna tegemist oli koolituste korraldamisel uudse formaadiga, siis sellest tulenevalt oli ka suurem huvi ja parem

koolituse kättesaadavus. Samaselt 5. prioriteetse suunaga ei koguta infot osalejate liigituse osas nende staatuse järgi tööturul (kõik osalejad on eeldatavasti töötavad inimesed). Põhiliselt on tegemist erinevatele ametnikele suunatud tegevustega, mistõttu on 100% töötavaid inimesi. Ka on seetõttu nt kolmanda taseme haridusega otseste kasusaajate osakaal väga suur.

5.6.2 Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamise meetmed

Üldjoontes pole 2010. a jooksul ei horisontaalses ega tehnilise abi meetmes tekkinud olulisi probleeme. Aasta lõpuks kerkis üles eelarvete täitmine ning sellest tulenevalt küsimus, kas programmiperioodi lõpus võiks tekkida oht vahendite puudujäägile. Vastavalt järgnevate aastate kasutamismääradele saab vajadusel välja töötada horisontaalse tehnilise abi ja rakenduskavade tehnilise abi jaotumise metoodika ja põhimõtted.

Riskid

Horisontaalse ja IARK tehnilise abi osas puuduvad kõrgelt ja keskmiselt hinnatud riskid.

6 KOMMUNIKATSIOON

Käesolev peatükk annab ülevaate olulisematest kommunikatsioonitegevustest IARK raames ja saavutustest aruandlusperioodi lõpu seisuga.

Tabel 6: Teave ja avalikustamise indikaatorid

Näitaja (tegevus)		2007	2008	2009	2010	2007 ... 2010	2011	...	2013	...	Kokku
Eesmärk: ESFist, ESFi ja Eesti riigi koosrahastusest ning ühtekuuluvuspoliitikast teadlikkuse tõus											
1. Väljundinäitajad											
1.1. Teavitussüritused (sh programmiperioodi avakampaania üritused 2007)	Saavutus	17	13	38	25	94	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	46	...	...	61	...	...
	Esialgne olukord	0	17	30	68	...	...	...	...	...	...
1.2. Artiklid (sh programmiperioodi avakampaania artiklid 2007)	Saavutus	9	20	10	6	45	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	20	...	...	35	...	...
	Esialgne olukord	0	9	29	39	...	...	...	...	...	...
1.3. Trükised (juhend, erileht, voldik, kalender, kommunikatsiooni käsiraamat)	Saavutus	0	22	3	5	30	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Esialgne olukord	0	0	22	25	...	...	...	...	...	...
1.4. Televisioonisaated, -klipid	Saavutus	0	0	36	37	73	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Esialgne olukord	0	0	0	36	...	...	...	...	...	...
1.5. Pressiteated (sh programmiperioodi avakampaania pressiteated 2007)	Saavutus	13	36	31	38	118	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	45	...	...	65	...	...
	Esialgne olukord	0	13	49	80	...	...	...	...	...	...
1.6. Ametlikud teated	Saavutus	...	16	9	31	56	...	...	...	...	...
	Eesmärk	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Esialgne olukord	...	...	16	25	...	...	...	...	...	...
1.7. Pressikonverentsid (sh programmiperioodi avakampaania pressikonverentsid 2007)	Saavutus	2	1	2	2	7	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	...	...	...	6	...	...
	Esialgne olukord	0	2	3	5	...	...	...	...	...	...
1.8. ESFi kaksiklogo kleebised	Saavutus	...	...	...	25950	...	...	...	...	...	...
	Eesmärk	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
	Esialgne olukord	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
1.9. ESFi reklaammaterjalid (pliiaatsid, pastakad, kilekaaned, mälupulgad jt)	Saavutus	10500	14000	2700	270	27270	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	25000	...	...	35000	...	...
	Esialgne olukord	0	10500	24500	27200	...	...	...	...	...	...
1.10. Internet: ESF/Inimressursi arendamise rakenduskava linkide arv	Saavutus	5	5	7	11	11	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	10	...	...	10	...	...
	Esialgne olukord	0	5	5	7	...	...	...	...	...	...
2. Tulemusnäitajad											
2.1. Teavitussüritustel osalejate arv (ESF–50)	Saavutus	1567	750	1864	1537	5718	...	...	...	...	...
	Eesmärk	–	...	...	...	2200	...	...	2500	...	...

konverents, seminar EMSLi SF-võrgustikuga, infopäevad maakondades)	Esiolukord	0	1567	2317	4181	...	...	...	...	...	...
2.2. Teavitussuunistel osalejate rahulolu hinnang (ESF-50 konverents, seminar EMSLi SF-võrgustikuga)	Saavutus	87%	...	...	95%	95%	...	...	...	...	...
	Eesmärk	-	...	...	...	75%	...	...	83%	...	...
	Esiolukord	0	87%	87%	90%	90%	...	...	...	...	...
2.3. Pressikonverentsidel osalenud ajakirjanike arv	Saavutus	~25	25	20	25	95	...	...	...	...	...
	Eesmärk	-	...	...	40	...	...	...	55	...	...
	Esiolukord	0	25	25	45	...	...	...	...	...	...
2.4. Internet: ESF/Inimressursi arendamise rakenduskava linkidel klikkide arv (päevas)	Saavutus	10000	10000	12000	11000	11000	...	...	...	...	...
	Eesmärk	-	...	...	15000	...	...	...	17000	...	...
	Esiolukord	0	10000	10000	12000	...	...	...	...	...	...
Eesmärk: ESFi toetustest ja Eesti riigi kaasrahastusest läbipaistvuse suurendamine											
Avatud taotlusvooru teated, toetuse taotlemise juhendid, valikukriteeriumid, menetluskord ja ajakava avaldatakse RÜde interneti kodulehel. Toetuse saajate andmed on avalikustatud vastava prioriteetse suuna RA ja RÜ internetilehel ning kõigi ESFi toetuse saajate andmed on avalikustatud KA veebis: http://www.struktuurifondid.ee/toetuse_saajad.php?search_criteria=0&searchtype=2&toetuse_saaja=&registrikood=&jurii_dilise_isiku_vorm%5B%5D=&projekti_nimi=&meede=&toetuse_andja=0&fond=ESF&kestvus=&kestvus_kuni=&submit=Otsi .											
Iga prioriteetse suuna RA ja RÜ interneti kodulehel on lingid teiste prioriteetsete suundade ESFi toetuste ja toetatavate tegevuste informatsioonile.											

Allikas: KA, JM, RA, RÜ.

6.1 Näited

ESF-ist toetatud tegevuste 2010. aasta kommunikatsioonitegevused olid eelkõige suunatud: (1) fondi toetusel elanikkonnale loodud võimalustele ja sellest tulenevale kasule, (2) RÜde avatud taotlusvoorudele. KA teavitas Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika arengusuundi.

Aasta peaüritusena jätkus 2009. aastal alustatud Sotsiaalfondist Euroopa (ESF) toetatud tegevustest ja saadavast lisandväärtusest eestikeelsete ja venekeelsete saatelõikude edastus, seda tehti koostöös RAd ja RÜdega. JMi tellimusel edastati 2010. aastal kakskümmend (20) saatelõiku (Kanal 2) ESFi toetatud eri prioriteetsete suundade tegevustest, sh töötutele ja tööotsijale, ettevõtjale mõeldud toetustest ja teenustest ning täiskasvanute õppimisvõimalustest kutsekoolides ja vabahariduskeskustes. Samuti edastati teavet kutsekoolides ja kõrgkoolides (kel varasemalt õpingud katkenud) õppimise jätkamise kohta (auditoorium kordusedastustega 190 000 kuni 247 000 inimest). Eesti Rahvusringhäälingu venekeelsel kanalil ETV2es (ERR) tutvustati 21 saates *Делу чинимы!! Төгүтсеја* (eestikeelsete subtiitritega; auditoorium kordusedastustega ~ 30 000 inimest) jätkuvalt ESFi toetatud tegevusi ja toetuse saamise võimalusi. Lisaks edastasid RAd (Sotsiaalministeerium ning Majandus ja Kommunikatsiooniministeerium) eestikeelsel ETV-kanalil (ERR) kolm (3) saatelõiku fondi rahastatud tegevustest (auditoorium kuni 50 000 inimest).

2010. aastal, erinevalt kahest eelnevast aastast, ei kirjastatud ESFi otsepostitavat eriväljaannet.

ELi lipp on heisatud korraldusasutuse hoone ees kõigil päevadel kogu aasta jooksul.

Teised teavitustegevused. KA andis välja eesti ja vene keeles SF-erilehe „Euroopa Liidu toetused Eestis“ ja „Пособия Европейского Союза в Эстонии“, kus käsitleti ka ESFist toetatud tegevusi (e-õpe kutse- ja kõrghariduses, rahvusvahelise turundusjuhi kaasamine, võlanõustamine, karjäärinõustamine). Korraldusasutus organiseeris kaks ELi ühtekuuluvuspoliitika tulemusi ja arengusuundi ning neis SF-fondide tähtsust tutvustavat seminari ning korraldas SF-objektide fotokonkursi, kus oli osalejaid ka ESFist rahastatud projektide fotodega.

Kõik RÜd koostöös RAdega korraldasid 2010. aastal, nagu varasemal aastailgi, infopäevi potentsiaalsetele taotlejatele, taotlejatele ja toetuse saajatele, kus tutvustati taotlemise võimalusi ja tingimusi ning abikõlblikkuse, raamatupidamise, riigihangete, teavitamise jt toetuse taotlemise ja projekti rakendamisega seotud teemasid.

ESFi eesmärkide, lisakasu ja toetuste teadvustamisele on kaasa aidanud ka programmide elluvijad. Jätkuvalt on ESFi administreerivate asutuste esindajad ajakirjandusele jt sihtrühmadele ESFist toetatud tegevusi tutvustanud ELi ühtekuuluvuspoliitika ja ESFi üldeesmärkide kontekstis, rõhutades ESFi toetuste kasu.

Veeb. ESFi ja Inimressursi arendamise rakenduskava teave on avaldatud veebilingil (<http://www.hm.ee/index.php?049512>) ning koos teiste fondide üldtutvustusega on avaldatud ESFi ellurakendamise (sh lingid rakenduskava teistele RAdele ja RÜdele) informatsioon KA veebis (www.struktuurifondid.ee).

ESFi meened. 2010. tellitud ESFi reklaammeenena tellitud pastakaid kasutati eelkõige potentsiaalsete taotlejate infopäevadel.

Teiste korraldatud teavitussüritused ja produtseeritud materjalid ning koostöö. Kohalike omavalitsuste (nt Linnade ja Valdade Päevad), sotsiaal-majanduspartneritele ning ühenduste (Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingu) üritustel on ettekandeid teinud ja arutelus osalenud JM ja RAde esindajad.

Teavitajate koosolekud. Inimressursi arendamise rakenduskava kommunikatsiooni-spetsialistide kohtumised, nii vertikaalse (KA, RAd, RÜd) kui ka horisontaalse (RAd), on toimunud KA korraldatud SFi kommunikatsiooni koosolekute raames. Rakenduskava kommunikatsiooni hindamise läbiviimist arutati vaid ESFi teavitajate koosolekul 2010. a septembrikuus. ESFi kommunikatsiooni osapooltele jooksev infovahetus toimub e-kirja teel, ESFi teavitajate e-listi kaudu on edastatud ka kõik Euroopa Komisjoni ESFi kommunikatsioonispetsialistide koosolekute memod jms informatsioon.

Meediaülevaade ja -analüüs. 2010. aastal oli programmiperioodi 2007–2013 ESFi toetatud tegevuste kajastusi 970 ja oli kasvanud 2009. aastaga võrreldes. Üldjuhul oli nende tonaalsus neutraalne ja oli ka positiivseid kajastusi (meediamonitooringu ja -analüüsi teostas Meedius Eesti OÜ/Observer Eesti OÜ).

Uuring. 2010. aastal rakenduskava juhtministeeriumi tellitud Eesti elanikkonna ESFist teadlikkuse uuringu kohaselt oli kuulnud Euroopa Sotsiaalfondist 32% (2008. aastal 26%) 15–74-aastastest elanikest (maksimaalne veapiir antud küsimuses on 3.1%, usaldusnivoo 95%; n = 1000); Mõõtmisinstrumendina kasutati ankeeti ja küsitlus teostati telefoniintervjuuna (<http://www.hm.ee/index.php?0510527>); uuringu teostas Turu-uuringute AS.

Euroopa Komisjoni tellitud uuringu Eurobaromeeter kohaselt oli ESFist kuulnute osakaal Eesti elanikkonnast võrreldes eelneva aastaga langenud (2009. aastal — 49%; *European Employment and Social Policy Report: Special Eurobarometer N° 316, 2009*; http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_316_en.pdf, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_316_fact_en.pdf) ning 2010. aastal oli 41% (*The European Social Fund: Report. Special Eurobarometer N° 350, 2010*; http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_350_en.pdf). Uuringute kohaselt on teadlikkus madal fondi peaesmärkidest (hariduse ja tööhõive toetamine).

Kommunikatsioonitegevuste eelarve. Inimressursi arendamise rakenduskava aastaeelarve jäi eelnevate aastate tasemele, orienteeruvalt kolmsada tuhat eurot. Kommunikatsiooni kulude kokkuhoidu on võimaldanud koostöö teavitustegevustes ESFi administreerimise asutustega ning teiste ELiga (nt Euroopa Komisjoni Esindus Eestis) seotud organisatsioonidega.

6.2 Hinnang

2010. aastaks kavandatud peamised kommunikatsioonitegevused viidi ellu. Nii üldteavituse kui ka potentsiaalsete taotlejate, taotlejate ja rakendajate infopäevadel on olnud aktiivne osavõtt. Pressiteadete edastamine ja teema kajastamine ajakirjanduses kasvas 2010. a mõnevõrra, seda eelkõige tööhõive, elukestva õppe ja ettevõtluse valdkondadest, mõneti vähenes teaduse ja arenduse temaatika käsitlemine. Jätkati ESFi kommunikatsiooni televisiooni kaudu, taotledes sellega teabeedastuse regulaarsust, atraktiivsust ja paremat ajakohasust.

ESFi üldteadlikkuse ja eesmärkide eraldiseisvat reklaami 2010. aastal JM läbi ei viinud, kuna Eestis toimus euro kasutuselevõtu kaks mastaapset kampaaniat. Fondi üldteadlikkusele ja peaesmärkidele tehakse eraldi reklaami taas 2011. aastal.

Kestvast komplitseeritud majanduse seisukorrast ja aeglaselt vähenevast kõrgest tööpuudusest tulenevalt on ESFi toetatud tegevused endiselt aktuaalsed ajakirjanduses ning ESFi kaasrahastust loetakse oluliseks majanduse ümberstruktureerimisel ja tööhõive kasvuks.

Rakenduskava kommunikatsiooni 2010. aasta hindamise vahearuanne on esitatud lisana 7 (lk 143–152).

LISAD

LISA 1: STRUKTUURITOETUSE MÕJU HORISONTAALSETELE TEEMADELE

Tabel 1: Horisontaalsete näitajate saavutamine seisuga 31.12.2010

Indikaator	Lõpetatud projektide arv, millel on olnud positiivne mõju horisontaalsele teemale	Positiivse mõjuga projektide arv võrrelduna kõikide projektide arvuga (%)
Mõju keskkonnahoiule ²²	237	9,33%
Mõju võrdsete võimaluste edendamisele	199	7,83%
Mõju infoühiskonna edendamisele	240	9,45%
Mõju regionaalse arengu edendamisele	206	8,11%
Mõju kodanikuühiskonna arengu edendamisele	175	6,89%

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (06.05.2011)

Et teavet ei pruugi olla varasemas faasis, võetakse siinkohal arvesse ainult lõpetatud projekte/programme (projekti mõju horisontaalsele teemale saab kaardistada ka taotlusega, st rahastatakse eeldatavasti positiivse või neutraalse mõjuga projekte).

LISA 2: TAOTLEMISE JA RAKENDAMISE SEIS MAAKONDADE LÖIKES

Tabel 2: Taotlemise ja rakendamise efektiivsus maakondade lõikes

Maakond		Rahuldatud taotluste arv	Kinnitatud projektide eelarve (EUR)	Tehtud väljamaksed (EUR) *
Harju maakond	Absoluutsummana	2 244	37 809 810	16 801 531,45
	Inimese kohta	0,0043	72,26	32,11
Hiiu maakond	Absoluutsummana	20	282 817	182 002,67
	Inimese kohta	0,0020	27,95	17,99
Ida-Viru maakond	Absoluutsummana	159	6 041 536	2 089 573,04
	Inimese kohta	0,0009	35,39	12,24
Jõgeva maakond	Absoluutsummana	65	733 145	572 270,88
	Inimese kohta	0,0018	19,86	15,50
Järva maakond	Absoluutsummana	46	731 248	234 988,51
	Inimese kohta	0,0013	20,20	6,49
Lääne maakond	Absoluutsummana	54	662 605	348 467,70
	Inimese kohta	0,0020	24,05	12,65
Lääne-Viru maakond	Absoluutsummana	110	2 218 011	818 297,64
	Inimese kohta	0,0016	32,92	12,15
Põlva maakond	Absoluutsummana	38	328 519	241 938,33
	Inimese kohta	0,0012	10,54	7,76
Pärnu maakond	Absoluutsummana	172	1 737 216	1 059 759,12
	Inimese kohta	0,0019	19,62	11,97
Rapla maakond	Absoluutsummana	59	591 331	531 868,12
	Inimese kohta	0,0016	16,12	14,50
Saare maakond	Absoluutsummana	86	1 292 758	521 675,86
	Inimese kohta	0,0025	37,10	14,97
Tartu maakond	Absoluutsummana	514	5 895 932	3 349 999,71
	Inimese kohta	0,0034	39,49	22,44
Valga maakond	Absoluutsummana	56	705 321	581 576,56
	Inimese kohta	0,0016	20,58	16,97
Viljandi maakond	Absoluutsummana	106	1 246 787	476 939,10
	Inimese kohta	0,0019	22,31	8,54
Võru maakond	Absoluutsummana	64	828 481	444 586,10
	Inimese kohta	0,0017	21,76	11,68
Üleriiklikud/maakondade vahelised projektid	Absoluutsummana	552	325 509 462	107 786 535,54
	Inimese kohta	0,0004	242,75	80,38
Kokku	Absoluutsummana	4345	386 614 981	136 042 010,33
	Inimese kohta	0,0032	288,32	101,45

Allikas: Struktuuriotetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

* Toetuse saaja poolt tehtud ja rakendusüksuse poolt hüvitatud abikõlblikud kulud. Sisaldab EL, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksetel, kus toetuse saaja ei ole veel esitanud kulude tasumist tõendavaid dokumente, kajastatakse vaid omafinantseeringu osa.

NB! Kuna tabel ei sisalda horisontaalse tehnilise abi prioriteetse suuna andmeid, siis on kinnitatud projektide eelarved ja tehtud väljamaksed **Kokku** real väiksemad finantsprogressi tabelis (p 2.1) toodutest.

LISA 3. VAIDED

Tabel 3: Esitatud vaided meetmete lõikes perioodil 01.01.2007-31.12.2010

Meede	Vaide sisu*	Esitamise sagedus**	RA ja/või RÜ poolne otsus vm tegevused vaide suhtes***	Edasikaebamised****
1.1.7. Kooli poolelajamise vähendamine, haridusele juurdepääsu suurendamine ning õppe kvaliteedi parandamine	Vaided taotluse uuesti hindamise ja uue otsuse tegemise nõudega	7	RA vaatas vaided läbi ja kõik 7 vaiet jäeti rahuldamata	-
1.2.4. Kõrgkoolide koostöö ja innovatsiooni arendamine alameede "Kõrgkoolide ja ettevõtete koostöö"	Vaidlustati toetuse taotluse rahuldamata jätmise otsus, taotleti otsuse kehtetuks tunnistamist ja ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks.	2	Üks vaie võeti tagasi; kaks vaiet vaadati RA poolt läbi ja otsustati jätta rahuldamata. Üks vaie vaadati RA poolt läbi, tehti otsus vaide rahuldamise kohta ja kohustati RÜ-d läbi viima taotluse uus hindamine ja asi uuesti otsustada.	-
1.3.1 Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine	Vaided taotluse uuesti hindamise ja uue otsuse tegemise nõudega	9	RA vaatas vaided läbi ja kõik 9 vaiet jäeti rahuldamata	-
1.3.3. Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed	Vaided taotluse uuesti hindamise ja uue otsuse tegemise nõudega	6	RA vaatas vaided läbi ja kõik 6 vaiet jäeti rahuldamata	-
1.3.4 Tervislike valikute ja eluviiside soodustamine	Vaie esitati VMT-s sisalduva kulu mitteabikõlblikuks tunnistamise kohta	1	RA vaatas vaide läbi ja tegi osalise rahuldamise otsuse. RÜ võttis vaideotsuse uuesti menetlusse.	-
1.3.5 Soolise võrdõiguslikkuse edendamine	Vaie esitati taotluse vastavushindamise ja uue otsuse tegemise nõudega	1	RA vaatas vaide läbi ja rahaldas vaide. RÜ võttis taotluse menetlusse ja suunas ekspertidele hindamiseks.	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	10	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Vaidlustati taotleja mittevastavaks tunnistamise otsus.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-

1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Vaidlustati taotluse mittevastavaks tunnistamise otsus.	2	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotlejad vaidlustasid projektide hindamise tulemused.	4	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Taotluse mittevastavaks tunnistamise otsuse vaidlustamine	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	3	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS hindas taotluse uuesti	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	3	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS hindas taotluse uuesti ja taotlus rahuldati.	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Vaidlustati taotluse mittevastavaks tunnistamise otsus.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS vaatas taotluse uuesti üle.	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Taotleja mittevastavaks tunnistamise otsuse vaidlustamine	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-
1.4.2 Alustava ettevõtja stardi- ja kasvutoetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotlejad vaidlustasid projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Kulude mitteabi-kõlblikuks tunnistamise otsuse vaidlustamine.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Rahuldamisotsuse kehtetuks tunnistamise otsuse vaidlustamine	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-

1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Toetuse väljamaksmisest keeldumise ja taotluse rahuldamisotsuse kehtetuks tunnistamise otsuse vaidlustamine.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Vaidlustati tagasinõudmise otsus.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Vaidlustati taotluse mittevastavaks tunnistamise otsus.	2	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotlejad vaidlustasid projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Taotluse mittevastavaks tunnistamise otsuse vaidlustamine	1	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta.	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotlejad vaidlustasid projektide hindamise tulemused.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS hindas projekti uuesti.	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Vaidlustati rahuldamisotsuse kehtetuks tunnistamise otsus.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS tühistas otsuse.	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Vaidlustati taotluse mittevastavaks tunnistamise otsus.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS vaatas taotluse uuesti läbi ja rahuldab taotluse.	-
1.4.5 Teadmiste ja oskuste arendamise toetus	Vaidlustati taotluse mittevastavaks tunnistamise otsus.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS vaatas taotluse uuesti läbi.	-
1.4.7 Arendustöötajate kaasamise toetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine. Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.	2	MKMi otsus vaide mitterahuldamise kohta	-
1.4.7 Arendustöötajate kaasamise toetus	Taotluse mitterahuldamise otsuse vaidlustamine.	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS hindas taotluse uuesti ja taotlus rahuldati.	-

	Taotleja vaidlustas projektide hindamise tulemused.			
1.4.7 Arendustöötajate kaasamise toetus	Taotluse mittevastavaks tunnistamise otsuse vaidlustamine	1	MKMi otsus vaide rahuldamise kohta. EAS võttis taotluse uuesti menetlusse.	-

Allikas: Prioriteetsete suundade aruanded 2010

- * vaiete sisu ehk millist otsust või tegevust taotleja vaidlustas;
- ** esitamise sagedus – mitu vaiet on kokku nimetatud vaide sisuga esitatud (arv);
- *** RA või RÜ poolt ellu viidud tegevused vaide läbivaatamiseks;
- **** vaiete edasikaebamisotsuste arv.

LISA 4: RAKENDAMINE PRIORITEETSETES SUUNDADES

Tabel 4: Taotluste arv prioriteetsete suundade ja aastate kaupa (kumulatiivselt). Fondiks on kõigil ridadel ESF.

Pr. suund, aasta	Vastavaks tunnistatud taotluste arv*	Rahuldatud taotluste arv**	Rahuldatud taotluste / vastavaks tunnistatud osakaal	Kohustustega kaetud summad	Lõpetat. projektid ***	Katkest. projektid ****	Väljamaksed	Mitteabik õiblikud kulud	Keskmine projekti elluviimise aeg (kuudes)
1.1 Elukestev õpe									
2008	13	13	100,0%	32 972 857	0	0	513 884		
2009	187	22	11,8%	10 913 228	0	0	5 265 577		
2010	132	2	1,5%	3 034 204	0	0	9 760 227	761	
1.1 kokku	332	37	11,1%	46 920 289	0	0	15 539 689	761	
1.2 Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine									
2008	4	4	100,0%	62 499 249	0	0	240 968		
2009	85	26	30,6%	21 401 605	0	0	2 770 379		
2010	87	42	48,3%	13 834 322	0	0	9 727 931	121	
1.2 kokku	176	72	40,9%	97 735 176	0	0	12 739 278	121	
1.3 Pikk ja kvaliteetne tööelu									
2008	5	5	100,0%	26 620 759	0	0	1 852 970		
2009	190	47	24,7%	12 829 813	1	0	19 978 867	18	22,7
2010	299	77	25,8%	72 602 596	23	0	29 087 160	4 391	32,6
1.3 kokku	494	129	26,1%	112 053 168	24	0	50 918 997	4 409	
1.4 Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks									
2008	534	314	58,8%	14 214 186	61	1	2 601 366		8,4
2009	1867	1209	64,8%	6 029 664	466	35	7 894 099	17 676	7,3
2010	3178	2303	72,5%	25 122 646	1813	90	14 079 335	12 881	8,6
1.4 kokku	5579	3826	68,6%	45 366 497	2340	126	24 574 799	24 165	7,9
1.5 Suurem haldusvõimekus									
2008	148	98	66,2%	7 867 521	15	0	742 693		
2009	125	40	32,0%	3 116 465	56	0	3 074 954	892	
2010	115	133	115,7%	5 966 881	97	1	4 111 276	4 352	11,4
1.5 kokku	388	271	69,5%	16 950 867	168	1	7 928 924	5 244	
1.6 Tehniline abi									
2007	1	1	100%	959			264		3,4
2008	3	3	100%	19 291	1	0	629		10,6
2009	4	4	100%	409 962	3	0	49 194		13,5
2010	4	4	100%	253 638	4	0	58 770		
1.6 kokku	12	12	100%	683 849	8	0	108 857		17,6

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (10.05.2011)

* meetme nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste arv;

** taotluse rahuldamise otsuse saanud taotluste arv;

*** projektid, mille kohta on esitatud lõpparuanne ja millele makseasutus on kõik väljamaksed teostanud (v.a garantii Kredexi puhul);

**** katkestatud projektideks loetakse projektid, mis on katkestatud pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist või mille rahuldamise otsus on osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatud.

LISA 5: TEAVE ABIKÕBLIKE KULUDE JAOTUMISE KOHTA SEKKUMISVALDKONDADESSE

Vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 1828/2006 lisa II osale C. Tabel kajastab meetmetega võetud kohustuste EL osaluse summasid eurodes.

Tabel 5: Teave toetuse jaotumise kohta sekkumisvaldkondadesse (01.01.2007-31.12.2010)

Sekkumisvaldkonna koodid				Projekti/programmi eelarve EL osaluse summa (EUR) *
Mõõde 1 Prioriteetne valdkond	Mõõde 2 Rahastamise vorm	Mõõde 3 Territoorium	Mõõde 4 Majandustegevuse valdkond	
09	01	00	00	15 333 615
09	01	00	22	463 926
09	01	01	00	78 287
09	01	05	00	9 553
09	01	05	06	677
62	01	00	00	2 779 486
62	01	00	03	6 614
62	01	00	04	959
62	01	00	06	86 137
62	01	00	08	2 622
62	01	00	10	25 515
62	01	00	11	8 430
62	01	00	12	32 063
62	01	00	13	5 784
62	01	00	14	16 042
62	01	00	16	4 620 307
62	01	00	18	11 055
62	01	00	19	1 750
62	01	00	20	11 552
62	01	00	22	684 395
62	01	01	00	2 425 440
62	01	01	03	82 041
62	01	01	04	34 474
62	01	01	05	40 937
62	01	01	06	835 242
62	01	01	07	15 840
62	01	01	08	3 802
62	01	01	09	5 162
62	01	01	10	46 079
62	01	01	11	83 990
62	01	01	12	134 807
62	01	01	13	32 154
62	01	01	14	98 317
62	01	01	15	2 237
62	01	01	16	267 812
62	01	01	17	10 018

62	01	01	18	51 569
62	01	01	19	46 252
62	01	01	20	101 866
62	01	01	21	2 216
62	01	01	22	695 827
62	01	03	00	58 391
62	01	03	06	12 718
62	01	03	11	959
62	01	03	12	14 901
62	01	03	14	1 860
62	01	03	19	805
62	01	03	20	3 366
62	01	03	22	6 033
62	01	05	00	444 821
62	01	05	03	8 506
62	01	05	04	959
62	01	05	06	91 584
62	01	05	10	959
62	01	05	11	29 961
62	01	05	12	8 513
62	01	05	13	8 524
62	01	05	14	14 342
62	01	05	18	4 019
62	01	05	19	1 849
62	01	05	20	3 562
62	01	05	21	2 237
62	01	05	22	47 804
63	01	00	00	1 000 865
63	01	00	06	139 870
63	01	00	16	2 529 892
63	01	00	22	145 331
66	01	00	20	95 520 734
67	01	00	00	4 867 755
68	01	00	00	990 164
68	01	00	03	15 617
68	01	00	04	7 950
68	01	00	05	14 498
68	01	00	06	157 777
68	01	00	09	8 788
68	01	00	10	60 092
68	01	00	11	2 790
68	01	00	12	129 985
68	01	00	13	3 196
68	01	00	14	60 340
68	01	00	16	31 787
68	01	00	18	22 302
68	01	00	20	18 406

68	01	00	21	5 525
68	01	00	22	119 590
68	01	01	00	2 474 717
68	01	01	01	3 120
68	01	01	03	19 174
68	01	01	04	6 385
68	01	01	05	31 956
68	01	01	06	85 823
68	01	01	11	0
68	01	01	12	61 779
68	01	01	13	15 976
68	01	01	14	42 157
68	01	01	16	24 438
68	01	01	18	14 297
68	01	01	19	26 555
68	01	01	20	77 557
68	01	01	22	82 126
68	01	03	00	66 746
68	01	03	03	3 196
68	01	03	04	1 835
68	01	03	05	2 133
68	01	03	06	17 871
68	01	03	10	3 196
68	01	03	12	6 310
68	01	03	13	1 592
68	01	03	14	6 391
68	01	03	22	31 714
68	01	05	00	437 464
68	01	05	01	8 936
68	01	05	04	8 594
68	01	05	06	169 119
68	01	05	08	2 828
68	01	05	09	3 196
68	01	05	12	55 172
68	01	05	13	6 391
68	01	05	14	12 427
68	01	05	16	28 618
68	01	05	18	3 196
68	01	05	19	1 282
68	01	05	20	14 945
68	01	05	21	6 391
68	01	05	22	61 799
68	02	01	15	6 012 808
69	01	00	00	6 335 814
69	01	00	20	3 929 881
71	01	00	20	1 398 984
72	01	00	17	4 994 277

72	01	00	18	32 574 763
72	01	01	17	161 084
72	01	05	17	29 695
73	01	00	18	40 244 434
74	01	00	18	71 836 269
81	01	00	00	306 136
81	01	00	17	10 271 743
81	01	00	22	1 187 933
85	01	00	00	143 801
86	01	00	00	540 048
Kokku				319 709 848

Prioriteetne valdkond		
Kood	Nimetus	Projekti eelarve EL osaluse summa (EUR) *
09	Muud meetmed teadusuuringute ja uuenduste ning ettevõtluse ergutamiseks VKEdes	15 886 059
62	Elukestva õppe süsteemide ja strateegiate arendamine äriühingutes; töötajate väljaõpe, et parandada nende võimet muutustega kohaneda ja vastavad teenused; ettevõtluse ja uuendamise edendamine	14 075 467
63	Uuenduslike ja efektiivsemate töö korraldusvormide väljatöötamine ja levitamine	3 815 958
66	Operatiivsete ja ennetavate meetmete rakendamine tööturul	95 520 734
67	Aktiivse vananemise toetamise ja töövõimelise eluea pikendamise meetmed	4 867 755
68	Füüsilisest isikust ettevõtjana tegevuse alustamise ja ettevõtete asutamise toetamine	11 589 014
69	Meetmed tööturule juurdepääsu parandamiseks ning naiste püsiva osaluse ning edu suurendamiseks tööhõives, et vähendada soolist segregatsiooni tööturul ning tasakaalustada töö- ja eraelu, näiteks laste ja ülalpeetavate hoolduse kättesaadavuse hõlbustamiseks	10 265 695
71	Meetmed ebasoodsas olukorras olevate isikute kaasamiseks tööhõivesse ja tööturule naasmiseks; tööturule sisenemisel ja seal edasiliikumisel toimuva diskrimineerimise vastane võitlus ning mitmekesisuse aktsepteerimise edendamine töökohal	1 398 984
72	Reformide kavandamine, kehtestamine ja elluviimine haridus- ja koolitussüsteemides, et edendada tööhõivet, põhi- ja kutsehariduse ja täiendusõppe seostamine tööturu vajadustega, õpetajate väljaõpe ja nende oskuste ajakohastamine, pidades silmas uuendusi ja teadmispõhist ühiskonda	37 759 818
73	Meetmed osalemise suurendamiseks elukestvas hariduses ja koolituses, sealhulgas meetmed kooli poolelijätmise ja soolise segregatsiooni vähendamiseks ning parema juurdepääsu tagamiseks alg-, kutse- ja kolmanda astme haridusele ning väljaõppele ja nende kvaliteedi parandamiseks	40 244 434
74	Inimpotentsiaali arendamine teadusuuringute ja uuenduste valdkonnas, eelkõige kraadiõppe ja teadlaste koolituse ning ülikoolide, uurimiskeskuste ja ettevõtete vaheliste koostöövõrkude kaudu	71 836 269
81	Poliitika kujundamise ja programmide koostamise parandamise mehhanismid, seire ja hindamine riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil,	11 765 812

	poliitika ja programmide väljatöötamise suutlikkuse suurendamine	
85	Ettevalmistamine, rakendamine, seire ja kontroll	143 801
86	Hindamine ja uuringud; teave ja teavitamine	540 048
Kokku		319 709 848

Rahastamise vorm		
Kood	Nimetus	Projekti eelarve EL osaluse summa (EUR) *
01	Tagastamatu abi	313 697 040
02	Abi (laen, intressitoetus, tagatised)	6 012 808
Kokku		319 709 848

Territoriaalne määre		
Kood	Nimetus	Projekti eelarve EL osaluse summa (EUR) *
00	Ei kohaldata	303 707 588
01	Linnad	14 234 319
03	Saared	240 017
05	Maapiirkond (välja arvatud mäestikud, saared või hõreda ja eriti hõreda asustusega alad)	1 527 924
Kokku		319 709 848

Majandustegevuse valdkond		
Kood	Nimetus	Projekti eelarve EL osaluse summa (EUR) *
00	Ei kohaldata	38 293 105
01	Põllumajandus, jahindus ja metsandus	12 056
03	Toiduainete ja jookide tootmine	135 148
04	Tekstiili ja tekstiiltoodete tootmine	61 155
05	Transpordivahendite tootmine	89 523
06	Mujal liigitamata tootmine	1 596 819
07	Energeetiliste maavarade all- ja pealmaakaevandamine	15 840
08	Elektri-, gaasi-, auru- ja soojaveevarustus	9 251
09	Vee kogumine, puhastamine ja -varustus	17 145
10	Side	135 840
11	Transport	126 129
12	Ehitus	443 531
13	Hulgi- ja jaekaubandus	73 618
14	Hotellid ja restoranid	251 876
15	Finantsvahendus	6 015 045
16	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	7 502 853
17	Avalik haldus	15 466 817
18	Haridus	144 761 903
19	Inimeste tervishoid	78 494
20	Sotsiaaltöö, ühiskonna-, sotsiaal- ja isikuteenindus	101 080 855
21	Keskkonnaga seotud tegevus	16 369
22	Mujal liigitamata teenindus	3 526 478

Kokku		319 709 848
--------------	--	--------------------

Asukoha valdkond		
Kood	Nimetus	Projekti eelarve EL osaluse summa (EUR) *
00	Eesti (NUTS sihtala 2)	319 709 848

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (09.05.2011)

Summa **Kokku** ülalloodud jaotustabelites erineb võetud kohustuste EL osaluse osast rahastamistabelis (p 2.1) horisontaalse tehnilise abi arvestusliku summa võrra.

LISA 6: FINANTSPROGRESSI TABELID

Kumulatiivne finantsteave 2007-2010. Järgnev finantsteave on esitatud perioodi 01.01.2007 – 31.12.2010 kohta eurodes.

Tabel 6.1: Inimressursi arendamise rakenduskava kumulatiivne finantsteave

Prioriteetne suund	1. Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			2. Kinnitatud programmide/projektide eelarved				3. Tehtud abikõlblikud kulud (rakendusüksuse poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud)				
	EL osalus 1.1	Eesti avaliku sektori osalus 1.2	Erasektori osalus 1.3	EL osalus 2.1	Eesti avaliku sektori osalus 2.2	Erasektori osalus 2.3	Kinnitatud programmide/projektide eelarved protsendina perioodi kogueelarvest 2.4	EL finantseering 3.1	Eesti avaliku sektori finantseering 3.2	Erasektori finantseering 3.3	Tehtud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest 3.4	
1. Elukestev õpe	58 377 955	10 301 992	0	46 920 289	8 405 050	99 615	80,7%	15 539 689	3 187 016	23 041	27,3%	
2. Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine	102 754 815	14 843 688	0	97 735 176	18 998 436	239 297	99,5%	12 739 278	1 544 783	17 523	12,2%	
3. Pikk ja kvaliteetne tööelu	132 361 024	23 357 828	0	112 053 168	19 513 785	1 670 904	85,6%	50 918 997	9 423 557	574 036	39,1%	
4. Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks	68 257 641	0	17 064 410	45 366 497	292 114	15 482 176	71,7%	24 574 799	83 300	8 205 214	38,5%	
5. Suurem haldusvõimekus	21 587 565	2 764 489	113 621	16 950 867	2 012 226	191 531	78,3%	7 928 924	1 079 545	93 451	37,2%	
6. Horisontaalne Tehniline abi	7 787 318	1 374 233	0	3 143 056	554 657	0	40,4%	2 294 759	404 958	0	29,5%	
7. Tehniline abi	391 011	0	0	683 849	0	0	174,9%	108 857	0	0	27,8%	
KOKKU	391 517 329	52 642 230	17 178 031	322 852 904	49 776 267	17 683 522	84,6%	114 105 303	15 723 159	8 913 265	30,1%	
Rakenduskava KOKKU	<i>(1.1+1.2+1.3)</i> 461 337 590			<i>(2.1+2.2+2.3)</i> 390 312 694					<i>(3.1+3.2+3.3)</i> 138 741 727			30,1%

Allikas: SFCS (väljavõtte seisuga 09.05.11).

Veergude selgitus:

1. Prioriteetsete suundade eelarved rakenduskava finantstabeli põhjal.
2. Kinnitatud, sh juba lõpetatud programmide/projektide eelarved ilma mitteabikõlblike kuludeta ning katkestatud projektide eelarveteta (allikas SFCS).
3. Toetuse saaja poolt tehtud ja rakendusüksuse poolt hüvitatud abikõlblikud kulud. Sisaldab EL, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksetel, kus toetuse saaja ei ole veel esitanud kulude tasumist tõendavaid dokumente, kajastatakse vaid omafinantseeringu osa vastavates veergudes (3.2 või 3.3). Ettemaksete korral riigiabiskeemides kajastatakse abikõlblikku EL osalust veerus 3.1 ning omafinantseeringut vastavalt kuludokumentide esitamisele veergudes 3.2 ja 3.3. Ettemaksed riigiasutustele kajastatakse vastavates veergudes (3.1; 3.2 ja 3.3) vastavalt kuludokumentide esitamisele (allikas SFCS).

Tabel 6.2: Sertifitseeritud abikõlblikud kulud perioodil 01.01.2007-31.12.2010.

Prioriteetne suund	Perioodi 2007-2013 kogueelarve rakenduskava finantstabeli põhjal			Sertifitseeritud abikõlblikud kulud	Sh avaliku sektori panus	Sertifitseeritud abikõlblikud kulud protsendina perioodi kogueelarvest (%)	Laekumised Euroopa Komisjonilt ilma ettemaksetet a/EL osalus
	EL osalus	Eesti avaliku sektori osalus	Erasektori osalus				
1.1 Elukestev õpe	58 377 955	10 301 992	0	16 588 446	16 568 321	28,4%	14 100 179
1.2 Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine	102 754 815	14 843 688	0	12 042 241	12 030 085	11,7%	10 522 228
1.3 Pikk ja kvaliteetne tööelu	132 361 024	23 357 828	0	54 273 975	53 824 231	41,0%	46 132 879
1.4 Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks	68 257 641	0	17 064 410	30 663 597	22 845 816	44,9%	22 845 816
1.5 Suurem haldusvõimekus	21 587 565	2 764 489	113 621	8 022 950	7 934 868	37,2%	7 079 140
1.7 Horisontaalne tehniline abi	7 787 318	1 374 233	0	2 590 486	2 590 486	33,3%	2 201 913
1.6 Tehniline abi	391 011	0	0	111 413	111 413	28,5%	111 413
Kokku	391 517 329	52 642 230	17 178 031	124 293 107	115 905 220	31,7%	102 993 568

Allikas: SFCS (väljavõtte seisuga 09.05.11), Makseasutus

Nõukogu (EÜ) määruse 1083/2006 artikli 67 järgne rahastamistabel

Tabel 6.3: Prioriteetsed suunad rahastamisallikate lõikes (01.01.2007-31.12.2010)

Prioriteetne suund		Toetuse saajate poolt tehtud abikõlblikud kulud kokku (1)	Avaliku sektori osalus (2)	Erasektori osalus	RÜ poolt tehtud väljamaksete aluseks olevad kulud kokku (3)	Maksed EK-It (4)
1.1 Elukestev õpe	ESF tüüpi kulud	18 548 393	18 525 562	22 830	18 525 562	13 930 502
	ERDF tüüpi kulud	201 354	201 142	211	201 142	169 677
1.2 Teadus- ja arendustegevuse inimressursi arendamine	ESF tüüpi kulud	13 783 867	13 766 850	17 018	13 766 850	10 075 426
	ERDF tüüpi kulud	517 717	517 212	505	517 212	446 802
1.3 Pikk ja kvaliteetne tööelu	ESF tüüpi kulud	57 954 708	57 423 394	531 314	57 423 394	43 640 988
	ERDF tüüpi kulud	2 961 882	2 919 160	42 722	2 919 160	2 491 891
1.4 Teadmised ja oskused uuendusmeelseks ettevõtluseks	ESF tüüpi kulud	26 056 040	20 638 432	5 417 608	20 638 432	19 131 831
	ERDF tüüpi kulud	6 807 273	4 019 667	2 787 606	4 019 667	3 713 985
1.5 Suurem haldusvõimekus	ESF tüüpi kulud	9 101 919	9 008 469	93 451	9 008 469	7 079 140
	ERDF tüüpi kulud	0	0	0	0	0
1.6 Horisontaalne tehniline abi	ESF tüüpi kulud	2 699 717	2 699 717		2 699 717	2 201 913
	ERDF tüüpi kulud	0	0		0	0
1.7 Tehniline abi	ESF tüüpi kulud	108 857	108 857		108 857	111 413
	ERDF tüüpi kulud	0	0		0	0
ESF tüüpi kulud ERDF meetmetes (5)		0	0		0	0

ERDF tüüpi kulud ESF meetmetes (5)	10 488 226	7 657 182	2 831 045	7 657 182	6 822 355
---	-------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Allikas: Struktuuritoetuse registri kesksüsteem (10.05.2011)

- (1) Sisaldab EL, Eesti avaliku sektori ja erasektori finantseeringut. Abikõlblikud kulud, mis on toetuse saajate poolt tehtud (sh omafinantseering) ning rakendusüksuse poolt välja makstud. Ei sisalda ettemakseid riigiabiskeemides ega riigiasutustele. Osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksete korral sisaldab toetuse saaja poolt tasutud omafinantseeringut.
- (2) Sisaldab nii EL finantseeringut, kui ka Eesti avaliku sektori finantseeringut.
- (3) Sisaldab EL ja Eesti avaliku sektori finantseeringut. Toetuse saaja poolt tehtud ja rakendusüksuse poolt hüvitatud abikõlblikud kulud. Sisaldab tehtud ettemakseid riigiabiskeemides (omafinantseeringut kajastada kuludokumentide esitamisel). Ettemaksed riigiasutustele ja osaliselt tasutud kuludokumentide alusel tehtud väljamaksed kajastatakse kuludokumentide esitamisel. Andmed võrduvad esimese tabeli tehtud abikõlblike kulude andmetega ja makseasutusele aasta I kvartalis esitatud kuluaruande andmetega.
- (4) Andmed on ilma EK ettemakseteta ja edastatakse makseasutuselt.
- (5) Kulud, mis on tehtud ESFi vahenditest, kuid ERDFi reeglitele vastavalt (EK Reguleerimine Nr 1083/2006 Artikkel 34 (2)). Selliste kulude maht ei tohi programmiperioodi lõpuks ületada 10% prioriteetse suuna kuludest.

LISA 7: KOMMUNIKATSIOONI VAHEHINDAMISE ARUANNE**INIMRESSURSI ARENDAMISE RAKENDUSKAVA
EUROOPA SOTSIAALFOND**

Juhtministeerium: Haridus- ja Teadusministeerium

SISSEJUHATUS

Inimressursi arendamise rakenduskava²³ kommunikatsiooni 2010. aasta vahehindamise aruanne on koostatud lähtudes Euroopa Komisjoni art 4. 1828/2006²⁴, rakenduskava kommunikatsiooniplaanis²⁵ kirjeldatud ja AIR2010ga (esitletud INIO koosolekul 8. märtsil 2011) ühilduvatest põhimõtetest.

Lähtudes Inimressursi arendamise rakenduskava kommunikatsiooniplaanist on üldeesmärkideks saavutada programmiperioodi 2007–2013 jooksul Eesti elanikkonna: (1) suurem teadlikkus ESFist toetuste ja Inimressursi arendamise rakenduskava eesmärkidest, rakendusest ja tulemustest, samuti parem teadlikkus ELi ühtekuuluvuspoliitikast; (2) tagada ESFi ja Eesti riigi toetuste taotlemise võimaluste ja finantseerimise läbipaistvus.

Vahehindamise eesmärgid:

- üldsuse ESFist üldteadlikkuse tase 2010 ja dünaamika 2007–2010;
- potentsiaalsete taotlejate, taotlejate ja toetuse saajate informeeritus toetuse taotlemise võimalustest ja sellega seotud reeglistikust;
- kasusaajate (projektis osalejate) informeeritus ESFi toetusest projektile ja lisandväärtusest ning ESFi üldteadlikkus.

Sotsiaal-majanduslikuks taustaks aastail 2008–2010 oli majanduses langus ja püsiv mõõn. Sellega kaasnes suur tööpuudus, seda eriti noorte seas. Noorte jaoks, kes eelnevail kiire majanduskasvu, tööjõu nõudluse ja kasvavate palkade pärast olid jätnud pooleli õpingud kutse- ja kõrgkoolides, aktualiseerus õpingute jätkamine ja lõpetamine tööpuuduse tõttu. Sellest tulenes eelkõige konkreetse ja asjakohase info nõudlus ESFist toetatud tööturumeetmete ja koolituste kohta.

TEOREETILISED LÄHTEKOHAD

Euroopa Sotsiaalfondi üldteadlikkuse, Inimressursi arendamise rakenduskava alusel toetatud tegevuste ja toetuste taotlemisevõimaluste kommunikatsioonis on aluseks olnud integreeritud kommunikatsiooni (Internet, PR, reklaam, otseturundus e-list, tegevuste ostetud saated) printsiip. Hindamisel on lähtutud Euroopa Liidu kommunikatsiooni kirjeldavast

²³ *Inimressursi arendamise rakenduskava*. (2007). Eesti vabariik. URL: <http://www.struktuurifondid.ee/?id=6473> (03.03.2011).

²⁴ *Euroopa Komisjoni määrus 1828/2006*. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:371:0001:0001:ET:PDF>; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2006R1828:20091013:ET:PDF> (eesti k) (03.03.2011).

²⁵ *Kommunikatsiooniplaan: Inimressursi arendamise rakenduskava*. (2008). Eesti Vabariik. URL: <http://www.hm.ee/index.php?0510599> (03.03.2011).

sotsiaalkommunikatsiooni lähtekohast²⁶ ning järjest enam avaliku sektori kommunikatsioonis kasutatavast üldisest sotsiaalturunduse teooriast (*social marketing theory*)²⁷, mis on olnud kasutusel viimastel aastakümnetel sotsiaalse arengu²⁸ ja majanduse reformide²⁹ kommunikatsioonis. Kommunikatsiooni mõju hindamisel on aluseks võetud sotsiaalse turunduses efekti mõõtmisel kasutatav³⁰ efekti hierarhia mudel (*hierarchy-of-effect*)³¹, millel on eri tasemed: teadlikkus, teadmine, (positiivne) hoiak ja osalus. Tulenevalt efekti hierarhia mudeli ulatusest teadlikkusest kuni tegevuseni, sobib see eri sihtrühmade (üldsus — teadlikkus, teadmised ESFist; potentsiaalsed toetuse taotlejad, taotlejad ja toetuse saajad — teadlikkus, teadmised ning taotlemine ja edukas rakendamine; kasusaajad — teadlikkus ja teadmised tegevustes osalemise võimalustest ning osavõtt) informeerituse ja kaasatuse hindamiseks/hinnangu andmiseks.

ANDMED JA METOODIKA

Kommunikatsiooni hindamise aluseks olevate mõõtmisinstrumentide ja meetoodika loomisel on lähtutud kommunikatsiooniuringute meetoodikast³² ning indikaatorite määramisel on lähtutud EK hindamise käsitlusest³³. Eestis mõõdetavatest kommunikatsiooniindikaatoritest tulenevalt on muudetud AIR2010ga esitatavaid indikaatoreid (tabel 4).

Teavitustegevuste iga-aastase aruandluse jaoks on koostatud andmekogumise vorm, mille alusel on kogutud iga kommunikatsioonitegevuse kohta järgmised andmed: tegevuse liik, teostaja, prioriteetne alasuund, sihtrühm, teostuse aeg või sagedus, meediakanali või -väljaande tüüp, meediakanali või -väljaande nimi, kogus/arv, maksumus, üritusel osalejate tagaside, taotlemisteabe avaldamine. Vahehindamise küsitlused on viidud läbi *survey*’na.

²⁶ Schlesinger, P. (2008). Cosmopolitan temptations, communicative spaces and the European Union. In Hesmondhalgh, D., Toynbee, J. (eds.) *The Media and Social Theory. Culture, economy and the social theory*. New York: Routledge, pp. 75–92.

²⁷ Yeomas, L. (2009). Public sector communication and social marketing. In R. Tench, I. Yeomans (eds.) *Exploring Public Relations*. Harlow [etc.]: Financial Times/Prentice Hall.

²⁸ Weinreich, N.K. (2011). *Hands-on Social Marketing: A Step-by-Step Guide to Designing Change for Good*. Thousand Oaks [etc.]: Sage Publications.

²⁹ Andreasen, A.R., Herzberg, B. (2005). Social Marketing Applied to Economic Reforms. *Social Marketing Quarterly*, 9(2), 3–17.

³⁰ Baran, S.J., Davis, D.K. (2009). *Mass communication Theory: Foundations, Ferment, and Future*. Boston: Wadsworth Gengage Learning.

³¹ Barry, T.E., Howard, D.J. (1990). A Review and Critique of the Hierarchy of Effects in Advertising. *International Journal of Advertising*, 9(2).

³² Marsen, S. (2006). *Communication Studies*. Hampshire, New York: Palgrave Macmillan.

³³ *Communicating Europe in Partnership IMPACT ASSESSMENT*. Brussels COM(2007) 568 final, COM(2007) 569 final, SEC(2007) 1267; (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007SC1265:EN:HTML>).

Tabel 1. Valim ja mõõtmine

Uuring	Üldkogum/valim	Mõõtmis-instrument	Andmekogumine	Andmeanalüüs
Mõju hindamine				
1. Teadlikkuse uuring — üldsus	Eesti elanikud vanuses 15–74 (ESA 01.01.2009 andmetel 1 034 752 inimest). / 1000 inimest, kvootvalim	Ankeet ³⁴ (koostaja — HTM)	Face-to-face, detsember 2010; läbiviija Turu-uuringute AS	Kvantitatiivne esmaanalüüs — Turu-uuringute AS, mitmemuutja analüüs — HTM
2. Teadlikkuse uuring — kasusaajad (projekti osalejad)	Planeerimata valikuviis	Ankeet (koostaja — HTM)	E-küsitlus, november-detsember 2010; läbiviija HTM, andmelaekumine AS EMOR	Kvantitatiivne esmaanalüüs — AS Emor, mitmemuutja analüüs — HTM
3. Teadlikkuse — potentsiaalsed taotlejad, taotlejad ja toetuse saajad	Planeerimata valikuviis	Ankeet (koostaja — HTM)	E-küsitlus, november-detsember 2010; läbiviija HTM, andmelaekumine AS EMOR	Kvantitatiivne esmaanalüüs — AS Emor, mitmemuutja analüüs — HTM
Sisendi, väljundi ja tulemuste hindamine				
Meediamonitoring	Üle-riigilised ja maakonna ajalehed, televisioon, raadio		Iga-päevaselt	Kvantitatiivne esmaanalüüs (kajastuste arv, tonaalsus)
Veebistatistika		Google Analytics	Lugemismootor	Kvantitatiivne esmaanalüüs
Rakendusindikaatorite saavutustaseme statistika	JM, RA, RÜ	Struktureeritud andmekogumise vorm	Iga-aastaselt	Kvantitatiivne esmaanalüüs

Mõõtmistulemuste piirangud. Rakendusindikaatorite puhul on ESFi ja ERFi koosteavitustegevuste (üritused, SF-erilehed) maksumused ligikaudse jaotusega, samuti on SF-veebide korral ESF-linkide külastuste arv hinnanguliselt jaotatud. Mõjuindikaatorite saavutustasemete hindamisel ilmneb, et a) sama aasta eri uuringute (*Eurobarometer*, Eestis läbiviidud) erinevused on küllalt suured ning b) konkreetse (nt *Eurobarometer*) uuringu aegreas esineb olulisel määral fluktuatsioone; kõikumistele on tähelepanu juhtinud ka teadlased Vliengenthart, Schuck, Boomgaarden, De Vreese (2008)³⁵, uurides ELi uudiste kajastust ja kodanike toetust ELi integratsioonile. Johtuvalt inimeste informatsiooni meespidamisest³⁶ sõltuvad teadlikkuse uuringute tulemused olulisel määral küsitluse läbiviimise ajast (nt vahetult pärast kampaaniat). Uuringuis on kasutatud kvootvalimit³⁷, kus valim on piiratud etteantud respondentide arvuga, või on olnud valim planeerimata ja seda loetakse mittetöenäosuslikuks valikuprintsiibiks ning puuduvad statistilise olulisuse hinnangud; seega nende uuringute tulemusi saab käsitleda eelkõige valimi-põhistena.

³⁴ Sparks, G.G. (2010). *Media Effects Research: A Basic Overview*. Boston: Wadsworth Gengage Learning.

³⁵ Vliengenthart, R., Schuck, A.R.T., Boomgaarden, H.G., De Vreese, C.H. (2008). News coverage and support for European integration, 1990–2006. *International Journal of Public Opinion Research*, 20(4), 415–439.

³⁶ Călin, R.-A., Bunăiașu, C. (2010). Communication and Mass-media — from Information to Formation. *Buletinul Universitatii Petrol-Gaze din Ploiești*, LXII(1A), 230–237.

³⁷ Bryman, A. (2004). *Social Research Methods*. Oxford: University Press.

TULEMUSED

RAKENDUS- JA TULEMUSINDIKAATORID: SIHT- JA SAAVUTUSTASE

Tabel 2. Väljundihindamine: siht- ja saavutustase

Tegevus	Indikaator	Sihttase		Saavutustase	
		2010	2013	2010	2013
Eesmärk					
Teadlikkus: a) ESFi toetustest, b) Inimressursi arendamise rakenduskavast, c) ühtekuuluvuspoliitikast					
ESFi 50. AASTAPÄEV, PP 2007–2013 AVAKAMPAANIA					
1. ESFi – 50 tähistamine; Programmperioodi (Inimressursi arendamise rakenduskava) alguse teavitustegevused	1.1. Konverentside arv	1	1	1	...
	1.2. Pressiteadete arv	3	3	3	...
	1.3. Pressikonverentside arv	2	2	2	...
	1.4. Infopäevade arv (kõigis maakondades)	15	15	15	...
	1.5. Artiklite arv	2	2	2	...
	1.6. Avakampaania infotelefoni päevade arv	1	1	1	...
TEGEVUSED PP 2007–2013 JOOKSUL					
2. Teavitussüritused (konverentsid, seminarid, infopäevad)	2.1. Teavitussürituste arv	30	45	93	...
3. Infotrükised ja jaotusmaterjalid (erilehed, bukletid, aruanded jt publikatsioonid)	3.1. Trükiste ja jaotusmaterjalide arv	25	45	30	...
	3.2. Trükiste ja jaotusmaterjalide kogutiraaž	500000	800000	294500	...
4. Reklaam meedias (TV, raadio, ajalehed ja -kirjad)	4.1. TV-reklaamide arv	3	5	1	...
	4.2. Raadioreklaamide arv	3	6	0	...
	4.3. Ajalehtede ja -kirjade reklaamide arv	3	6	0	...
5. Väli- ja veebireklaamid jt reklaamid (plakatid, infotahvlid, valgusreklaamid, bännerid)	5.1. Välireklaamide arv	1	2	0	...
	5.2. Plakatite arv	3	4	0	...
	5.3. Bännerite arv	3	6	2	...
6. Audio-visuaalsed materjalid	6.1. Raadiosaadete arv	24	42	3	...
	6.2. TV-saadete, -saatelõikude arv	12	20	73	...
7. Internet	7.1. Veebilehtede, -ESFi linkide arv (eesti, vene ja inglise keeles)	10	10	10	...
	7.2. Üldinfo e-kirja aadresside (nt struktuurifondid@hm.ee , struktuurifondid@fin.ee) arv	5	5	6	...
	7.3. Foorumite arv	3	3	1	...
8. Meediasuhted	8.1. Saadetud pressiteadete arv	45	65	118	...
	8.2. Pressiürituste arv	2	4	7	...
9. ESFi reklaammaterjalid (ESFi logoga klepsud, pliitsid, pastakad, kiirkõitjad, helkurid, mapid jms)	9.1. Reklaammaterjalide arv (eri tooted)	15	20	16	...
	9.2. Reklaammaterjalide kogutiraaž (klepsud + muu)	25000	35000	25950 +27270	...

Eesmärk					
Läbipaistvus: a) toetuse saamise võimalustest, menetluskorrast ja ajakavast, valikukriteeriumidest; b) toetuse saajate avalikustamine					
1. Taotlemise teave (kutse, menetlus, ajakava, valikukriteeriumid)	1.1. Taotlemisteave avaldamiskohtade arv	10	10	10	...
2. Toetuse saajate andmebaas	2.1. Toetuse saajate andmebaaside avaldamiskohtade arv	5	5	10	...

Väljundimõdikute 2010. aasta sihttasemetest on rohkem edastatud ajakirjandusele pressiteateid, need edastati programmdokumentide kinnitamisel, suuremamahuliste tegevuste alustamisel ja olulistest tulemustest teavitamiseks, samuti taotlusvoorude avamisega seotult. Taotlusvoorude avanemise kohta edastasid rakendusüksused ka ametlikud teated suuremates üleriigilistes ajalehtedes.

Sihttasemest enam on korraldatud ka teavitusüritusi, need olud potentsiaalsetele taotlejatele, taotlejatele ning projektide ja programmide rakendajatele suunatud infopäevad.

Trükimaterjale (erilehed, voldikud jms) on vähem kirjastatud, kuna avalikkusele on olnud informatsiooni edastamise võimalus jooksvalt televisiooni kaudu. ESFi televisiooni- ja raadioreklaami edastus on kavas 2011. aastal. Välireklaami seni kasutatud pole. Rakendusasutused on ostnud ESFi reklaammaterjale perioodi esimestel aastatel, neid jagub ja varasemas mahus tellimusi pole enam kavas.

Infobuletid on koostati ja trükiti ettevõtjatele suunatud tegevustest ja toetustest, erilehed ilmusid tööturu, elukestva õppe ning teadust ja innovatsiooni toetavatest meetmetest.

Kõigi ESFist toetust saanute andmed on avaldatud korraldusasutuse kodulehel ja prioriteetsete suundade toetuse saajate andmebaasid on avaldatud ka vastavate rakendusüksuste veebides ning programmidest on antud ülevaade rakendusasutuste veebides.

Tabel 3. Tulemuste hindamine: siht- ja saavutustase

Tegevus	Indikaator	Oodatav tase		Saavutustase	
		2010	2013	2010	2013
Eesmärk					
Teadlikkus: a) ESFi toetustest, b) Inimressursi arendamise rakenduskavast, c) ühtekuuluvuspoliitikast					
ESFi 50. AASTAPÄEV, PP 2007–2013 AVAKAMPAANIA					
1. ESFi – 50 tähistamine; Inimressursi arendamise rakenduskava rakenduse alguse teavitustegevused	1.1. Konverentsil osalenute arv	120	120	120	...
	1.2. Konverentsile positiivse hinnangu andjate osakaal	83%	83%	83%	...
	1.3. Pressikonverentsidel osalenud ajakirjanike arv	25	25	25	...
	1.4. Infopäevadel osalenute arv	1400	1400	1400	...

TEGEVUSED PP 2007–2013 JOOKSUL					
2. Teavitüsüritused (konverentsid, seminarid, infopäevad)	2.1. Teavitüsüritustel osalenute arv	600	900	5598	...
	2.2. Üritustele positiivse hinnangu andjate osakaal (skaala – väga hea ... väga halb; summeeritud hinnangud väga hea ja hea)	75%	83%	90%	...
3. Infotrukised ja jaotusmaterjalid (erilehed, bukletid, aruanded jt publikatsioonid)	3.1. Trükiseid ja jaotusmaterjale jaotatud osakaalule täiskasvanud elanikkonnast	33%	35%	30%	...
4. Reklaam meedias (TV, raadio, ajalehed ja -kirjad)	4.1. TV-reklaame näinute osakaal täiskasvanud elanikkonnast	20%	25%	0	...
	4.2. Raadioreklaame kuulnute osakaal täiskasvanud elanikkonnast	20%	25%	0	...
	4.3. Ajalehtede ja -kirjade reklaame näinute osakaal elanikkonnast	20%	22%	0	...
5. Väli- ja veebireklaamid jt reklaamid (plakatid, infotahvlid, valgusreklaamid, bännerid)	5.1. Plakateid näinute osakaal täiskasvanud elanikkonnast	20%	22%	0	...
	5.2. Bännerit näinute osakaal täiskasvanud elanikkonnast	25%	27%	0	...
6. Audiovisuaalsed materjalid	6.1. Raadiosaadet, saatelõike kuulanute osakaal täiskasvanud elanikkonnast	20%	22%	20%	...
	6.2. TV-saadet, saatelõike kuulanute osakaal täiskasvanud elanikkonnast	20%	22%	22%	...
	6.3. Videoklippide esituste arv	15	25	0	...
7. Internet	7.1. Veebilehte(de) külastuste arv (päevas)	150	200	150	...
	7.2. Infot e-kirja teel saanute arv (aastas); sh e-listiga	150	130	4000	...
8. Meediasuhted	8.1. Pressikonverentsil osalenud meedia väljaannete ja kanalite arv	15	30	26	...
9. ESFi reklaammaterjalid (pliiaatsid, pastakad, kiirkõitjad, helkurid, mapid jms)	9.1. Reklaammaterjalide saanute arv	25000	35000	20000	...
Eesmärk					
Läbipaistvus: a) toetuse saamise võimalustest, menetluskorrast ja ajakavast, valikukriteeriumidest; b) toetuse saajate avalikustamine					
1. Taotlemise teave avaldamine	1.1. Külastuste arv (aastas)	100000	150000	150000	...
2. Toetuse saajate andmebaas	2.1. Toetuse saajate andmebaaside külastuste arv (aastas)	50000	50000	50000	...

Teavitüsüritusi on korraldatud 2010. sihttasemest umbes kaks korda enam ja neil osalenuid üle 5 korra enam sihttasemest ning neid üritusi loetakse heal tasemel läbiviiduks. Nii ESFi üldkommunikatsioonis, konkreetsete sõnumite edastamisel ning ka ürituste korraldamisel on olnud on olnud hea koostöö rakenduskava sotsiaal-majanduse partnerite, ELiga seotud institutsioonidega (Euroopa Komisjoni Esindus Eestis jt) ning meediakanalitega (raadio Kuku, venekeelne kana Raadio 4).

Prioriteetseid suundi juhtivate ministriumide pressikonverentsidel on käsitletud haldusala poliitikaga seondult ESFi toetuste ja tegevuste lisandväärtust Eesti majanduse arengule ja tööjõu konkurentsivõime tõstmisele.

Kirjastatud teavitusematerjale (voldikud jms) ((tabel 4, rida 3) jagatakse üritustel, aga need on pidevalt kättesaadavad RÜdes ja maakondlikes arenduskeskustes (MAK). Reklaammaterjale (tabel 3, rida 9) on ostetud valmis eri teavitustegevusteks.

Tabel 4. Rakendus- ja tulemusindikaatorite saavutustasemed (kulu – eurodes)

Tegevus	Indikaator	2007	2008	2009	2010	2007 ... 2010
1. Aasta- jt teavituseüritused	Rakendusindikaatorid: ürituste arv	17	13	38	25	94
	kulu	28777	49746	7130	4154	89806
	Tulemusindikaatorid: osalejate arv	1567	750	1864	1537	5718
2. Artiklid, pressiteated	Rakendusindikaatorid: artiklite arv, pressiteadete arv	9	20	10	6	45
	kulu	13	36	31	38	118
	Tulemusindikaatorid: meediakajastuste arv	0	1598	1598	0	3196
3. Trükmaterjalid (erilehed, voldikud, kommunikatsiooni käsiraamat)	Rakendusindikaatorid: tiraaž	0	214150	71500	8850	294500
	kulu	0	72544	44553	1056	118153
	Tulemusindikaatorid: jaotatud materjale	0	210000	71000	7000	288000
4. Veeb	Rakendusindikaatorid: veebide arv	5	5	7	11	11
	Kulu	0	447	0	256	703
	Tulemusindikaatorid: külastuste arv (päevas)	100	100	150	150	500
5. Televisioon	Rakendusindikaatorid: saated, saatelõigud	0	10	36	37	73
	kulu	0	45249	81832	124883	251965
	Tulemusindikaatorid: vaatajaskond	0	30000	270000	270000	570000
7. Koostöövõrgustik	Rakendusindikaatorid: koostöövõrgustike arv	2	2	2	2	2
	kulu	14	0	0	281	295
	Tulemusindikaatorid: koosolekute arv	3	2	2	4	11
Kulu kokku						464118

Lisaks tabelis 4 toodud tegevustele ja kuludele, on rakendusüksustel oluline teavitustegevus ametlike teadete avaldamine ja sellega seotud kulud.

Ajakirjanduse teemakäsitlus (*agenda setting*)³⁸ on olnud eelkõige ESFi toetusel võimaldatud tegevustest. Meediakajastuste (tabel 4, rida 2) tonaalsus on olnud läbi aastate neutraalne või positiivne, on olnud vaid mõni negatiivne kajastus. Samas uudiste raamistuse käsitluse (*framing theory*)^{39, 29} kohaselt tõstab teadlikust teemast pigem konflikti-keskne käsitlus.

Aasta teavitustegevusel võimalikult suure auditooriumi saavutamiseks on kasutatud aastaringelt jooksvaid televisioonisaaateid ja -saatelõike (2009, 2010). 2008. aastal kirjastati peategevusena eesti ja vene keeles eriväljaanne, samuti kirjastati mõlemas keeles 2009. aastal televisioonisaaadetele lisaks eriväljaanne. Eriväljaannetes kajastati eraldiseisvalt ESFi üldeesmärke ja teotust ning Inimressursi arendamise rakenduskava raames toetatavaid tegevusi.

Euroopa Liidu lipp lehvib korraldusasutuse ees aastaringelt.

³⁸ Straubhaar, J., LaRose, R. (1997). *Communications Media in the Information Society*. Belmont [etc.]: Wadsworth Publishing Company, An International Thomson Publishing Company.

³⁹ Jensen, K.B. (2004). Media effects: quantitative traditions. In K.B. Jensen (ed.) *A Handbook of media and Communication Research: Qualitative and quantitative methodologies*. London, new York: Routledge .138–154.

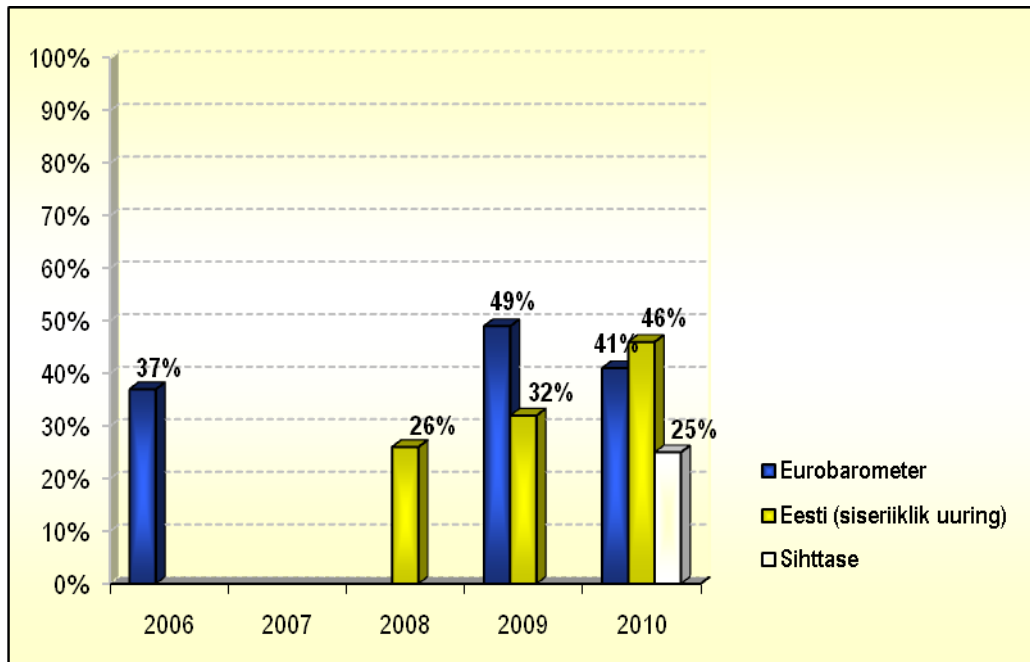
MÕJUINDIKAATORID: SIHT- JA SAAVUTUSTASE

Tabel 5. Mõju: siht- ja saavutustase

Eesmärk/Sihtrühm		Algtase	Sihttase		Saavutustase	
		2007	2010	2013	2010	2013
1.1.	Teadlikkus – ESFi eesmärkidest (ühtekuuluvuspoliitika kontekstis)					
	Avalikkus	–	23%	25%	26%	...
	Kasusaajad (projektis osalejad)	35%	40%	45%	79%	...
	Potentsiaalsed taotlejad, taotlejad, toetuse saajad	60%	65%	70%	90%	...
1.2.	Teadlikkus – ESFi toetustest (ja Inimressursi arendamise rakenduskava eesmärkidest)					
	Avalikkus (spontaanne)	6%	20%	25%	28%	...
	Kasusaajad (projektis osalejad)	50%	55%	60%	66%	...
	Potentsiaalsed taotlejad, taotlejad, toetuse saajad	53%	58%	63%	69%	...
1.3.	Teadlikkus – ESFi toetuste ja riigi kaasrahastuse kasutusest ning positiivsest mõjust (kasust) Eesti sotsiaalmajanduslikule arengule					
	Avalikkus	63%	70%	75%	46%	...
	Kasusaajad (projektis osalejad)	–	45%	55%	94%	...
	Potentsiaalsed taotlejad, taotlejad/toetuse saajad	55%	62%	63%	93%	...
2.1.	Läbipaistvus – teadmine toetuse taotlemise võimalustest ning taotluse menetluskorras, ajakavast ja valikukriteeriumidest					
	Potentsiaalsed taotlejad, taotlejad, toetuse saajad	63%	65%	70%	80%	
2.27	Läbipaistvus – toetuse saajate andmebaas					
	Avalikkus	–	–	–	29%	...
	Kasusaajad (projektis osalejad)	–	27%	33%	50%	...
	Potentsiaalsed taotlejad, taotlejad, toetuse saajad	40%	50%	55%	64%	...

Üldsuse ESFist teadlikkuse Eesti uuringute andmed on kogutud valikvastustega küsimustega (tabel 5). Avalikkuse küsitluse kohaselt Euroopa Sotsiaalfondi teadlikkus kõrgem kõrgharidusega (56%) ja keskealiste (40–59-aastased) ning eesti keelt eelkõige suhtluskeelena kasutavate inimeste (52%) seas. Üldteavet ESFi kohta on saanud kõige sagedamini teavet televisioonist (43%), sellele järgneb internet (23%) ja raadio (21%), samas kanalite järjestuses on informatsiooni saadud ka ESFist toetatud projektide kohta. Ilmselt vaid valimile kehtinud tulemusest johtuvalt on oluline erinevus 2007. aasta lisandväärtuse algtaseme ja 2010. aasta saavutustaseme vahel.

Vaadeldes kahe uuringu (joonis 1) ESFi üldteadlikkuse (kasutatud on mõlemas uuringus ühesugust küsimust: *Kas olete kuulnud ...?*) dünaamikat ning aasta tulemusi, on tõenäoline, et avalikkuse ESFi üldteadlikkus on natuke üle 40%; 2010 sihttase oli määratletud madalamana. Eri uuringute tulemused on kajastanud positiivne hoiakut ESFist toetatud tegevuste suhtes ja sellest saadava lisandväärtuse osas.

Joonis 1. Euroopa Sotsiaalfondi üldteadlikkus (üldteadlikkus mõõdetuna Eurobarometer^{40,41,42} ja siseriikliku uuringuga).

Kasusaajad (projektis osalejad) saavad ligi pooltel juhtudel ESFi toetusest projektile, projekti eesmärkidest ja lisakasust teavet eelkõige projekti veebist ja sageduselt teisena on rakendajad edastatud infot suuliselt. Saadud teavet hindavad kasusaajad üldjuhul selgelt esitatuks. Prognoositust kõrgem on hinnang ESFi toetuse lisandväärtus Eesti sotsiaalmajanduslike arengule.

Potentsiaalsed toetuse taotlejad, taotlejad ja toetuse saajad hindavad õigusaktidega ette nähtud ja vajamineva toetuse taotlemise ja projektide rakendamisega seotud teavet järgmiselt: abikõlblikkuse teavet hindab 86%, taotluste menetlemise ja selle tähtaegade infot 82% ning rahastatavate projektide valikukriteeriumide teavet 73% loeb täpseks ja põhjalikuks. Toetuse taotlemise informatsioon on õigeaegselt avaldatud 79%, arusaadav 83% ja piisav 73% hinnangul ning rakenduskava ja teotuse taotlemisega seotud kontaktisikute informatsioon on piisav 83% arvates. 82% loeb piisavaks ka infot projektis osalejate teavitamiskohustusest ESFist rahastusest, eesmärkidest ja kasust. Eri taotlemise (nt taotluste läbivaatamise menetluskord, tähtajad ja valikukriteeriumid, abikõlblikud kulud) ning programmide ja projektide rakendamisega (abikõlblikkuse ja raamatupidamise reeglid, programmis/projektis osalejate (kasusaajate) teavitamiskohustus jne) seotud informiooni ja arutelu võimalus on infopäevadel; infopäevad on saanud osavõtjatelt hea hinnangu. Potentsiaalsete taotlejate ja taotlejate informeerimisel ja nõustamisel on lisaks RÜdele tähtis roll maakondlikel arenduskeskustel (MAK), kelle tegevus on toetatud ka ESFist. 80% potentsiaalsed taotlejaid, taotlejaid ja toetuse saajaid on rahul või pigem rahul taotlemise ja rakenduse teabe edastusega. Potentsiaalset taotlejate, taotlejate ja teotuse saajate enamuse (93%) hinnangul aitab ESFi toetus kaasa Eesti sotsiaalmajanduslike arengule.

⁴⁰ European Employment and Social Policy: Report. Special Eurobarometer No 316, 2009, 194 p. URL: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_316_en.pdf (20.04.2010).

⁴¹ European Employment and Social Policy: Report. Special Eurobarometer No 261, 2006, 115 p. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs261_en.pdf (21.01.2011):

⁴² The European Social Fund: Report. Special Eurobarometer No 350, 2010, 47 p. URL: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_350_en.pdf (03.01.2011).

Potentsiaalsete toetuse taotlejate ja taotlejate jaoks piisava ja arusaadava informatsiooni edastuse ja kättesaadavuse kinnituseks võib lugeda avatud taotlusvoorudel kahe- kuni kolmekordselt enam esitatud taotlusi võrreldes taotlusvooru eelarvega.

KOKKUVÕTVALT

ESFist toetatud ja elanikkonnale aktuaalsetest tegevustest edastati informatsiooni vene- ja eestikeelsele elanikkonnale Eesti Rahvusringhäälingu kaudu ning lisaks eestikeelsele elanikkonnale Kanal 2 vahendusel. See tõstab teadlikkust ESFi toetuse lisandväärtusest (kasust) ja toetab positiivset hoiakut ESFi toetuse ja toetatud tegevustesse, vähem mõjutab üldteadlikkust ESFist ja fondi peaeesmärkidest.

Lähtudes elanikkonna üldteadlikkusest, potentsiaalsete toetuse taotlejate, taotlejate ja toetuse saajate informatsiooni kättesaadavuse positiivsest hinnangust ning arvestades kahes keeles kommunikatsioonitegevuste vajadust ja aasta kommunikatsioonikulusid, võib lugeda kommunikatsioonitegevused üldiselt efektiivselt teostatuks. Ebatäpsed, nii ala- kui ka üleplaneeritud, on olnud 2010. aasta rakendus- ja mõjuindikaatorite sihttasemed. Samas, lähtudes rakendus- ja mõjuindikaatorite siht- ja saavutustaseme koosvõrdlusest, võib üldhinnanguna lugeda nii nende sihttasemed kui ka saavutustasemed tasakaalus olevaks.

Kui Eestis on positiivne hoiak Euroopa Sotsiaalfondi toetuse suhtes riigile ning ka üldteadlikkus on olnud keskmine või sellest kõrgem, siis ESFi peaeesmärkide (hariduse ja tööhõive toetamine) teadlikkus on madal. Johtuvalt 2010. aastal eurole ülemineku kahest mastaapsest kampaaniast (rahandusministeeriumi ja Eesti Panga juhtimisel) jäeti eraldiseisev ESFi põhieesmärkide reklaamikampaania läbi viimata ning see võib olla üks asjaoludest ESFist üldise teadlikkuse languseks võrreldes 2009. aastaga (Eurobaromeetri küsitluste järgi) ja samuti vähese ESFi põhieesmärkide teadlikkuse seletuseks.

ESFi üldreklaamile, üldise teadlikkuse (taas)tõstmiseks, ning põhieesmärkide teadmiste tõstmisele keskendutakse 2011. ja järgnevatel aastail. Lähtutakse jätkuvalt integreeritud kommunikatsioonist, kasutades paralleelselt kanalitena televisiooni, Internetti ja edastades teavet ka kirjalikult, kuna televisiooni loetakse esmasel teadvustamisel oluliseks ning kirjalikke allikaid teadmiste loomisel ja nende kinnistamisel tähtsaks.

ANNEX 7: THE MID-TERM EVALUATION REPORT OF COMMUNICATIONTHE OPERATIONAL PROGRAMME FOR HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT
EUROPEAN SOCIAL FUND (ESF)

Lead ministry: Ministry of Education and Research

INTRODUCTION

The 2010 mid-term evaluation report of communication of the Operational Programme for Human Resource Development⁴³ has been written taking into account the principles of European Commission art 4, 1828/2006⁴⁴, described in the communication plan of the operational programme⁴⁵ and corresponding to *AIR2010* (presented at INIO meeting on March 8, 2011).

According to the communication plan of the Operational Programme for Human Resource Development the general objective is to achieve among Estonian population during the programming period 2007–2013: (1) increased awareness of the objectives, implementation and results of ESF support and the Operational Programme for Human Resource Development, also better awareness of EU cohesion policy; (2) guarantee the transparency of application possibilities and financing of ESF and Estonian state support.

Objectives of mid-term evaluation:

- Level of general awareness of population of ESF in 2010 and dynamics 2007–2010;
- Awareness of potential applicants, applicants and support recipients about application possibilities and regulations covering it;
- Awareness of beneficiaries (project participants) of ESF support for the project, value added and ESF general awareness.

The socio-economic background in 2008–2010 was economic decline and a constant low. It was accompanied by high unemployment, especially among young people. It became important for youth who had left their studies unfinished at vocational and higher education institutions due to previous rapid economic growth, labour demand and growing wages, to continue their studies and graduate because of unemployment. This contributed to the demand of specific and relevant information from ESF about supported labour market measures and trainings.

⁴³ *Operational Programme for Human Resource Development/Inimressursi arendamise rakenduskava*. (2007). Republic of Estonia. URL: http://www.struktuurifondid.ee/public/inglisekeelsed_dokumendid/OP1_21juuni2007_ENG.pdf (03.03.2011).

⁴⁴ *Commission Regulation (EC) 1828/2006*. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:371:0001:0001:EN:PDF> (03.03.2011).

⁴⁵ *Kommunikatsiooniplaan: Inimressursi arendamise rakenduskava/Communication Plan of Operational Programme for Human Resource Development*. (2008). Eesti Vabariik. URL: <http://www.hm.ee/index.php?0510599>, in Estonian (03.03.2011).

THEORETICAL APPROACHES

The communication to contribute to the general awareness about European Social Fund, activities supported and application possibilities of support of the Operational Programme for Human Resource Development have been based on the principle of integrated communication (Internet, PR, advertising, direct marketing, e-mailing lists, TV and radio shows bought for activities). Evaluation is based on the social communication approach describing European Commission communication⁴⁶ and on the general social marketing theory⁴⁷ used increasingly in public sector communication, which has been employed in recent decades in the communication of social development⁴⁸ and economic reforms⁴⁹. Evaluating the impact of communication is based on a model used for measuring effect in social marketing⁵⁰ — hierarchy-of-effect model⁵¹, which has different levels: awareness, knowing, (positive) attitude and participation. Taking into account the coverage of hierarchy-of-effect model from awareness to action, it suits for evaluating/ making assessments about being informed and taking part by different target groups (general public — awareness, knowledge of ESF; potential applicants, applicants and support recipients — awareness, knowledge and application and successful implementation; beneficiaries — awareness and knowledge about participation possibilities and participation).

DATA AND METHODS

The development of measurement tools and methods used for communication evaluation is based on methods of communication studies⁵² and indicators are set according to the EC approach to evaluation⁵³. According to communication indicators measured in Estonia the indicators presented with *AIR2010* have been changed (table 4).

Data collection form has been developed for annual reporting of communication, according to which the following data has been gathered about every communication activity: activity type, implementer, priority axe, target group, time or frequency of activity, type of media channel or publication, name of media channel or publication, quantity/ number, cost, feedback of participants, publication of application information. The studies for the mid-term evaluation have been carried out as surveys, meaning sample study.

⁴⁶ Schlesinger, P. (2008). Cosmopolitan temptations, communicative spaces and the European Union. In Hesmondhalgh, D. , Toynebee, J. (eds.) *The Media and Social Theory. Culture, economy and the social theory*. New York: Routledge, pp. 75–92.

⁴⁷ Yeomas, L. (2009). Public sector communication and social marketing. In R. Tench, I. Yeomans (eds.) *Exploring Public Relations*. Harlow [etc.]: Financial Times/Prentice Hall.

⁴⁸ Weinreich, N.K. (2011). *Hands-on Social Marketing: A Step-by-Step Guide to Designing Change for Good*. Thousand Oaks [etc.]: Sage Publications.

⁴⁹ Andreasen, A.R., Herzberg, B. (2005). Social Marketing Applied to Economic Reforms. *Social Marketing Quarterly*, 9(2), 3–17.

⁵⁰ Baran, S.J., Davis, D.K. (2009). *Mass communication Theory: Foundations, Ferment, and Future*. Boston: Wadsworth Gengage Learning.

⁵¹ Barry, T.E., Howard, D.J. (1990). A Review and Critique of the Hierarchy of Effects in Advertising. *International Journal of Advertising*, 9(2).

⁵² Marsen, S. (2006). *Communication Studies*. Hampshire, New York: Palgrave Macmillan.

⁵³ *Communicating Europe in Partnership IMPACT ASSESSMENT*. Brussels COM(2007) 568 final, COM(2007) 569 final, SEC(2007) 1267; (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007SC1265:EN:HTML>).

Table 1. Sample and measuring

Study	General population/ sample	Measurement instrument	Data collection	Data analysis
Evaluating impact				
1. Study of awareness — general public	Estonian population aged 15–74 (according to ESA 01.01.2009, 1 034 752 persons) / 1000 persons, quota sample	Questionnaire ⁵⁴ (author — Ministry of Education and Research)	Face-to-face, December 2010; carried out by Turu-uuringute AS	Quantitative first level analysis — Turu-uuringute AS, multivariate analysis — Ministry of Education and Research
2. Study of awareness — beneficiaries (project participants)	Unplanned method of choice	Questionnaire (author — Ministry of Education and Research)	E-survey, November- December 2010; carried out by Ministry of Education and Research, data collection by AS EMOR	Quantitative first level analysis — AS Emor, multivariate analysis — Ministry of Education and Research
3. Study of awareness — potential applicants, applicants and support recipients	Unplanned method of choice	Questionnaire (author — Ministry of Education and Research)	E-survey, November- December 2010; carried out by Ministry of Education and Research, data collection by AS EMOR	Quantitative first level analysis — AS Emor, multivariate analysis — Ministry of Education and Research
Evaluation of input, outcomes and results				
Media monitoring	National and county newspapers, television and radio		Daily	Quantitative first level analysis (number of coverage, tonality)
Web statistics		Google Analytics	Hits calculator	Quantitative first level analysis
Statistics of achievement level of implementing indicators	Lead Ministry, Managing Authority, Implementing Bodies	Structured form of data collection	Yearly	Quantitative first level analysis

Measuring limitations. In case of implementation indicators the costs of ESF and ERDF joint communication (events, SF-special editions) are approximately divided, also in terms of SF-web pages the number of hits on ESF-links are approximately divided. When evaluating the result levels of impact indicators it becomes apparent that a) differences between studies carried out during the same year (*Eurobarometer*, carried out in Estonia) are quite big and b) there are considerable fluctuations in the time series of a specific study (e.g. *Eurobarometer*); also researchers Vliengenthart, Schuck, Boomgaarden, De Vreese (2008)⁵⁵ have pointed these out when studying the coverage of EU news and the support of citizens for EU integration. Due to the fact how people memorise information⁵⁶ the results of awareness studies depend in big part on the timing of the survey (e.g. shortly after a campaign). Quota sample⁵⁷ has been used in the studies, where the sample size is restricted by the pre-given number of respondents or the sample has been unplanned and this is, therefore, defined as non-probability principle of

⁵⁴ Sparks, G.G. (2010). *Media Effects Research: A Basic Overview*. Boston: Wadsworth Gengage Learning.

⁵⁵ Vliengenthart, R., Schuck, A.R.T., Boomgaarden, H.G., De Vreese, C.H. (2008). News coverage and support for European integration, 1990–2006. *International Journal of Public Opinion Research*, 20(4), 415–439.

⁵⁶ Călin, R.-A., Bunăiașu, C. (2010). Communication and Mass-media — from Information to Formation. *Buletinul Universitatii Petrol-Gaze din Ploiești*, LXII(1A), 230–237.

⁵⁷ Bryman, A. (2004). *Social Research Methods*. Oxford: University Press.

sampling and is not accompanied by assessments of statistical importance; so the interpretation of results of these studies is mostly restricted with the specific sample.

RESULTS

IMPLEMENTING AND RESULTS INDICATORS: TARGET AND ACHIEVEMENT LEVEL

Table 2. Assessment of outcomes: target and achievement level

Activity	Indicator	Target level		Achievement level	
		2010	2013	2010	2013
Objective Awareness of: a) ESF support, b) Operational Programme for Human Resource Development, c) cohesion policy					
50 th ANNIVERSARY OF ESF, PP 2007–2013 OPENING CAMPAIGN					
1. ESF – 50 celebration; Communication activities of the beginning of programming period (Operational Programme for Human Resource Development)	1.1. Number of conferences	1	1	1	...
	1.2. Number of press releases	3	3	3	...
	1.3. Number of press conferences	2	2	2	...
	1.4. Number of information days (in all counties)	15	15	15	...
	1.5. Number of articles	2	2	2	...
	1.6. Number of days of opening campaign information telephone	1	1	1	...
ACTIVITIES DURING PP 2007–2013					
2. Communication activities (conferences, seminars, information days)	2.1. Number of communication events	30	45	93	...
3. Information publications and handout materials (special issues, folders, reports and other publications)	3.1. Number of publications and handout materials	25	45	30	...
	3.2. Total amount of publications and handout materials	500000	800000	294500	...
4. Advertisements in media (TV, radio, newspapers and journals)	4.1. Number of TV commercials	3	5	1	...
	4.2. Number of radio advertisements	3	6	0	...
	4.3. Number of advertisements in newspapers and journals	3	6	0	...
5. Outdoor and web and other advertisements (flyers, information boards, lighted advertisements, banners)	5.1. Number of outdoor advertisements	1	2	0	...
	5.2. Number of flyers	3	4	0	...
	5.3. Number of banners	3	6	2	...
6. Audiovisual materials	6.1. Number of radio emissions	24	42	3	...
	6.2. Number of TV shows and parts of shows	12	20	73	...
7. Internet	7.1. Number of web-sites, ESF links (in Estonian, Russian and English)	10	10	10	...
	7.2. Number of e-mail addresses for general information (e.g. struktuurifondid@hm.ee , struktuurifondid@fin.ee)	5	5	6	...
	7.3. Number of forums	3	3	1	...

8. Media relations	8.1. Number of sent press releases	45	65	118	...
	8.2. Number of press conferences	2	4	7	...
9. ESF advertising materials (stickers, pencils, ballpoints, folders, pedestrian reflectors, covers, etc., with ESF logo)	9.1. Number of advertising materials (different products)	15	20	16	...
	9.2. Total amount of advertising materials	25000	35000	25950 +27270	...
Objective Transparency: a) of possibilities of receiving support, procedure and time table, selection criteria; b) of making public recipients of support					
1. Information about applying (call, procedure, time table, selection criteria)	1.1. Number of publication places of application information	10	10	10	...
2. Database of recipients of support	2.1. Number of publication places of databases of recipients of support	5	5	10	...

Among the outcome indicators more press releases have been sent out to the press in 2010 than was the target level, these were sent when the programme documentation was adopted, bigger activities were started and in order to inform about important results, also in connection with opening of application rounds. Implementing bodies sent also official notices about the opening of application rounds to bigger national newspapers.

Also more communication events have been organised than was the target level; these have been information days for potential applicants, applicants and implementers of projects and programmes.

Print materials (special issues, flyers, etc.) have been published less as there has been the possibility to inform the public on a regular basis via television. ESF television and radio advertisements are planned for 2011. Out-door advertisements have not been used so far. Implementing bodies have bought ESF advertising materials during the first years of the period, they have adequate supply and new bigger orders are not planned.

Information flyers have been developed and printed about activities and support directed at entrepreneurs, special issues have been published about measures supporting labour market, life-long learning and science and innovation.

The data of all who have received support from ESF have been published on the web page of managing authority and data-bases of support recipients of priority axes have been published also on the web pages of corresponding implementing bodies and there is also an overview of programmes.

Table 3. Assessment of results: target and achievement level

Activity	Indicator	Target level		Achievement level	
		2010	2013		
Objective					
Awareness: a) about ESF support, b) Operational Programme for Human Resource Development, c) cohesion policy					
50 th ANNIVERSARY OF ESF, OPENING CAMPAIGN OF PP 2007–2013					
1. ESF – 50 celebration; communication activities about the beginning of implementation of the Operational Programme for Human Resource Development	1.1. Number of conference participants	120	120	120	...
	1.2. Ratio of participants who assessed the conference positively	83%	83%	83%	...
	1.3. Number of journalists who participated in press conferences	25	25	25	...
	1.4. Number of people who participated in information days	1400	1400	1400	...
ACTIVITIES DURING PP 2007–2013					
2. Communication activities (conferences, seminars, information days)	2.1. Number of participants at communication events	600	900	5598	...
	2.2. Ratio of those participants who assessed the event positively (scale – very good ... very bad; summarized assessments for very good and good)	75%	83%	90%	...
3. Information publications and handout materials (special issues, folders, reports and other publications)	3.1. Ratio of population to whom publications and handout materials have been distributed	33%	35%	30%	...
4. Advertisements in media (TV, radio, newspapers and journals)	4.1. Ratio of adult population who have seen TV commercials	20%	25%	0	...
	4.2. Ratio of adult population who have heard radio advertisements	20%	25%	0	...
	4.3. Ratio of population who have seen advertisements in newspapers and journals	20%	22%	0	...
5. Outdoor, web and other advertisements (flyers, information boards, lighted advertisements, banners)	5.1. Ratio of adult population who have seen flyers	20%	22%	0	...
	5.2. Ratio of adult population who have seen banners	25%	27%	0	...
6. Audiovisual materials	6.1. Ratio of adult population who have heard radio emission, parts of emissions	20%	22%	20%	...
	6.2. Ratio of adult population who have seen TV shows, parts of shows	20%	22%	22%	...
	6.3. Number of times video clips have been played	15	25	0	...
7. Internet	7.1. Number of (daily) visits to web-site(s)	150	200	150	...
	7.2. Number of people who have received information by e-mail (in a year), incl. via e-mailing lists	150	130	4000	...

8. Media relations	8.1. Number of media publications and channels that have taken part in press conferences	15	30	26	...
9. ESF advertising materials (stickers, pencils, ballpoints, folders, pedestrian reflectors, covers and other items with ESF logo)	9.1. Number of people who have received advertising materials	25000	35000	20000	...
Objective					
Transparency: a) of possibilities of receiving support, procedure and time table, selection criteria; b) of making public recipients of support					
1. Making public information about applying	1.1. Number of visits (in a year)	100000	150000	150000	...
2. Database of recipients of support	2.1. Number of visits to database of recipients of support (in a year)	50000	50000	50000	...

Communication events have been organised in 2010 about two times more than the target level and the number of participants is over 5 times higher than the target level and these events are considered to be organised at a good level. In case of ESF general communication, forwarding specific messages and organising events there has been good cooperation with socio-economic partners of the operational programme, EU related institutions (European Commission Delegation in Estonia, etc.) and media channels (radio Kuku, Russian language channel Radio 4).

During the press conferences of ministries that are responsible for the priority axes the value added of ESF support and activities for the development of Estonian economy and raising the competitiveness of labour force has been discussed related to the politics of a specific administrative area.

Published materials (flyers, etc.) (table 4, row 3) are handed out at events, but they are constantly available at implementing bodies and county development centres. Advertising materials (table 3, row 9) have been bought for different communication activities.

Table 4. Achievement levels of implementing and results indicators (cost – in euros)

Activity	Indicator		2007	2008	2009	2010	2007 ... 2010
1. Annual and other public events	Implementing indicators:	n° events	17	13	38	25	94
		Budget	28777	49746	7130	4154	89806
	Results indicators:	n° participants	1567	750	1864	1537	5718
2. Articles, interviews in the media	Implementing indicators:	n° items	9	20	10	6	45
		Budget	13	36	31	38	118
	Results indicators:	n° questions from media + public, increase in web visits	0	1598	1598	0	3196
			147	328	810	970	2255
3. Publications	Implementing indicators:	n° publications, n° copies	0	214150	71500	8850	294500
		Budget	0	72544	44553	1056	118153
	Results indicators:	n° copies distributed, n° recipients % copies distributed	0	210000	71000	7000	288000
4. Website	Implementing indicators:	n° pages, n° new pages	5	5	7	11	11
		budget	0	447	0	256	703
	Results indicators:	n° visits, n° pages viewed, bounce rate, time on site etc.	100	100	150	150	500
5. Television	Implementing indicators:	n° programmes, budget	0	10	36	37	73
			0	45249	81832	124883	251965
	Results indicators:	viewing audience	0	30000	270000	270000	570000
6. Information and publicity networks	Implementing indicators:	n° networks	2	2	2	2	2
		budget	14	0	0	281	295
	Results indicators:	n° meetings	3	2	2	4	11
		Costs in total					464118

In addition to activities and costs presented in table 4, the implementing bodies have an important communication activity in the form of publishing official notices and costs related to it.

The agenda setting⁵⁸ of print media has been mostly about activities that became possible with ESF support. The tonality of media coverage (table 4, row 2) has been neutral or positive throughout the years; there have been only some negative stories. At the same time according to the framing theory⁵⁹ of news, a conflict-centred approach is more likely to raise awareness about the topic⁴⁰.

In order to reach as wide audience as possible during the entire year, television shows and parts of shows have been used (2009, 2010). In 2008 as a main activity a special issue was published in Estonian and Russian, also in both languages in 2009 an additional special issue was published for television shows. Special issues covered ESF general objectives and

⁵⁸ Straubhaar, J., LaRose, R. (1997). *Communications Media in the Information Society*. Belmont [etc.]: Wadsworth Publishing Company, An International Thomson Publishing Company.

⁵⁹ Jensen, K.B. (2004). Media effects: quantitative traditions. In K.B. Jensen (ed.) *A Handbook of media and Communication Research: Qualitative and quantitative methodologies*. London, new York: Routledge .138–154.

support and activities supported in the framework of the Operational Programme for Human Resource Development.

The European Union flag is hoisted in front of the Managing Authority throughout the year.

IMPACT INDICATORS: TARGET AND ACHIEVEMENT LEVEL

Table 5. Impact: target and achievement level

Objective/ target group	Original level	Targeted level		Achievement level		
	2007	2010	2013		2007	
1.1.	Awareness about ESF objectives (in the context of cohesion policy)					
	General public	–	23%	25%	26%	...
	Beneficiaries (project participants)	35%	40%	45%	79%	...
	Potential applicants, applicants, recipients of support	60%	65%	70%	90%	...
1.2.	Awareness about ESF support (and objectives of Operational Programme for Human Resource Development)					
	General public (spontaneous)	6%	20%	25%	28%	...
	Beneficiaries (project participants)	50%	55%	60%	66%	...
	Potential applicants, applicants, recipients of support	53%	58%	63%	69%	...
1.3.	Awareness about use of ESF support and national co-financing and of positive impact (usefulness) for Estonian socio-economic development					
	General public	63%	70%	75%	46%	...
	Beneficiaries (project participants)	–	45%	55%	94%	...
	Potential applicants, applicants, recipients of support	55%	62%	63%	93%	...
2.1.	Transparency – knowledge of possibilities of applying for support and processing of applications, time table and selection criteria					
	Potential applicants, applicants, recipients of support	63%	65%	70%	80%	
2.27	Transparency – database of recipients of support					
	General public	–	–	–	29%	...
	Beneficiaries (project participants)	–	27%	33%	50%	...
	Potential applicants, applicants, recipients of support	40%	50%	55%	64%	...

The data of Estonian studies about ESF awareness of the general public have been gathered with multiple-choice questions (table 5). According to the population survey the awareness of ESF is higher among people with higher education (56%) and who are middle-aged (40–59-years-old) and who use mostly Estonian language (52%). General information about ESF has been received most often from television (43%), followed by internet (23%) and radio (21%), the same channels have provided information also about projects that have been supported from ESF. Probably due to results that apply only for the sample there is an important difference between 2007 initial level of value added and 2010 achievement level.

Looking at ESF general awareness (both studies used the same question: *Have you heard ...?*) dynamics of two studies (figure 1) and results of the year, it is probable that the awareness of the general public of ESF is somewhat over 40%; 2010 target level was set lower. The results of different studies have reported positive attitudes towards activities supported from ESF and value added obtained from this.

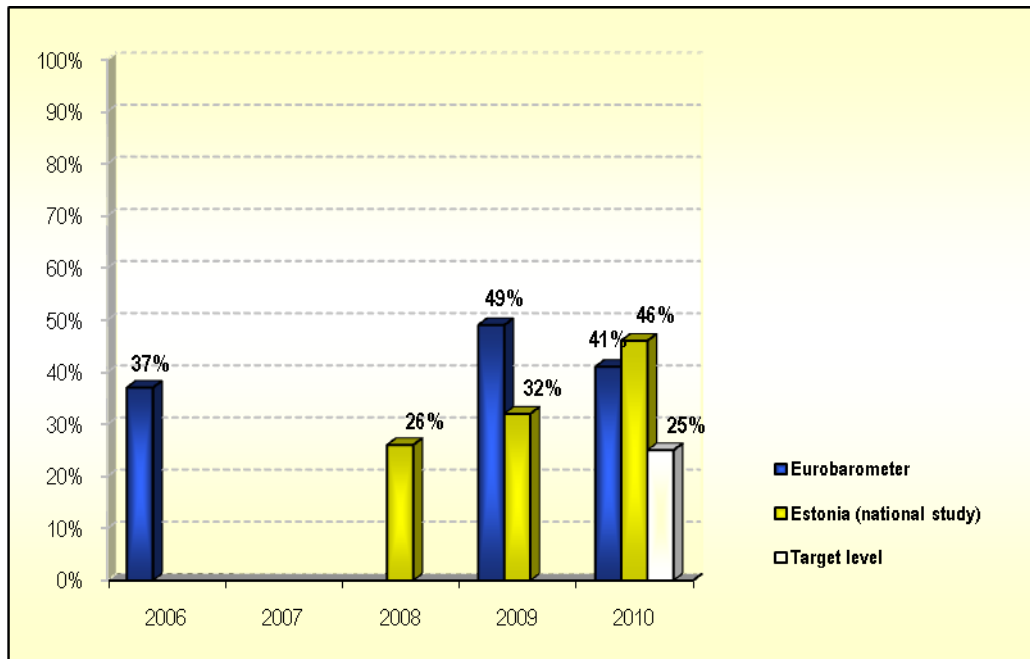

Figure 1. General awareness of European Social Fund (general awareness measured by Eurobarometer^{60,61,62} and national study).

Beneficiaries (project participants) get almost in half of the cases information about ESF support for the project, project objectives and value added firstly from the project web page and after that the implementers have forwarded information orally. The information received is seen by the beneficiaries usually as clearly presented. Higher than expected is the evaluation of value added of ESF support for Estonian socio-economic development.

Potential applicants, applicants and recipients of support evaluate the information foreseen by legislation and necessary for support application and project implementation as follows: 86% considers information about eligibility, 82% information about processing the application and its deadlines and 73% information about selection criteria of funded projects precise and thorough. Information about support application is published without delays according to 79%, it is understandable for 83% and adequate for 73% and information about contact persons related to operational programme and support application is adequate according to 83% of respondents. 82% considers also the information about the communication duty of project participants about ESF funding, objectives and benefits adequate. The possibility to receive and discuss information about application (e.g. processing the applications, deadlines and selection criteria, eligible costs) and implementation of programmes and projects (rules of eligibility and book-keeping, communication duties of participants (beneficiaries) of programmes/ projects, etc.) is during the information days; information days have received good feed-back from participants. In informing and counselling the potential applicants and applicants in addition to implementing bodies, also county development centres play an important role, whose activities are also supported by ESF. 80% of potential applicants,

⁶⁰ *European Employment and Social Policy: Report. Special Eurobarometer No 316, 2009, 194 p.* URL: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_316_en.pdf (20.04.2010).

⁶¹ *European Employment and Social Policy: Report. Special Eurobarometer No 261, 2006, 115 p.* URL: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs261_en.pdf (21.01.2011):

⁶² *The European Social Fund: Report. Special Eurobarometer No 350, 2010, 47 p.* URL: http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_350_en.pdf (03.01.2011).

applicants and support recipients are satisfied or almost satisfied with the communication of application and implementation information. According to the majority (93%) of potential applicants, applicants and support recipients the ESF support contributes to Estonian socio-economic development.

As a proof of forwarding and availability of adequate and understandable information for potential applicants and applicants, the two or three-fold amount of applications compared to the budget of the application round submitted during the opened application rounds can be seen.

IN CONCLUSION

Information about activities supported from ESF and important for the public was forwarded to Estonian and Russian speaking public via Estonian National Broadcasting Service and additionally to Estonian speaking audience via TV Channel 2. This raises the awareness of ESF support value added (benefits) and reinforces positive attitude towards ESF support and supported activities, to a lesser extent influences the general awareness of ESF and main objectives of the fund.

Taking into account general awareness of the population, positive evaluation of potential applicants, applicants and support recipients about availability of information and considering the need for communication activities in two languages and yearly communication costs, the communication activities can be considered as generally effectively implemented. Not precise have been in 2010, both too low and too high, target levels of implementing and impact indicators. At the same time when taking into account the comparison of target and achievement levels of implementing and impact indicators, as a general evaluation both the target and achievement levels can be seen as being in balance.

When in Estonia the attitude towards European Social Fund support has been positive and also general awareness has been average or higher, then the awareness of ESF general objectives (supporting education and employment) is low. Due to two massive campaigns (led by the Ministry of Finance and Bank of Estonia) carried out in 2010 in connection with the adoption of euro, a separate advertising campaign about the ESF general objectives was not carried out and this could be one of the reasons for the decrease of general awareness of ESF compared with 2009 (according to Eurobarometer) and also an explanation for the low awareness of ESF general objectives.

The focus in 2011 and in the following years will be on ESF general advertising, raising (again) general awareness and knowledge of general objectives of ESF. The basis will continue to be integrated communication, using in parallel as channels television, Internet and forwarding information also in written form, since television is considered important in primary acknowledgement and written sources play a more important role in creating and reinforcing knowledge.